

I
137979

Incunabel

MS.
137979

av. Theol. part. II. 20.

75

Jan 13758

Regimen sanitatis

75 h/2

I

13797y

Incunabel

Incipit regimē sanitat̄ salernitanū excellētissimū p̄ser-
uatione sanitat̄ totius humani generis̄ putilissimū. nec non
a' mḡro Arnaldo de villa noua cathelano omniū medicoꝝ
viuentiū gemmā vtiliter ac f̄m omniū antiq̄z medicoꝝ do-
ctrinā veraciter expositū. nouiter correctū ac emēdatū per
egregiosimos ac medicine artis peritissimos doctores mō-
tis p̄ssulani regentes anno. D. cccc. lxxx. p̄dicto loco ac/
tu moram trahentes.

A Anglor̄ regi scripsit scola tota salerni
Si vis incolumē. si vis te reddere sanū
Curas tolle graues irasci crede p̄phanū
Parce mero. cenato parum. non sit tibi vanum
Surgere post epulas. somnū fuge meridianum
Non mictū retine. nec cōprime fortiter anum.
Hec bene si serues. tu longo tempore viues.

Iste libellus est edit⁹ a doctorib⁹ salerniensib⁹. in q̄ inscri-
bunt̄ multa ⁊ diuersa p̄serua tōe sanitat̄ humane. Et edi-
tus est iste liber ad vsū regis anglie. Et in textu lecto auctor
ponit octo documēta generalia p̄seruatōe sanitat̄. de q̄b⁹
postea sp̄ealiter p̄ ordinē determinabit̄. Primū ḡ documen-
tum est q̄ homo. san⁹ volēs viuere debet ab eo remouere ḡ-
ues curas. Nam cure exsiccat̄ corpa exq̄ tristificāt spūs vi-
tales. mō spūs tristes exsiccant ossa. Et sub isto documento
etiā cōphēndi debēt tristicie. q̄ similiter corpa exsiccant et
infrigidāt. maciem ⁊ extenuatōem inducūt. cor stringunt et
sp̄m obtenebrāt. ingeniū ebetant ⁊ rōnem impediūt. iudici-
um obscurant ⁊ memoriā obtundūt. Teruntū aliqui pin-
gues ⁊ carnosi sunt. spūs adeo nobiles ⁊ calidos habentes
q̄ eis interdū bonū est tristari. vt spūs calor ebetēt. ⁊ corpus
aliqua līt maceret̄. Secundum documētū est nō irasci.
Primo. qz ira similiter corpa exsiccat. cū ip̄a summe singula
a ij

mēbra sup calefaciat. Nīmīa āt calefactio siccitatē inducit. teste Auiē. j. doc. ij. c. j. Scdo qz ira p̄t feruorē cordis om̄s ac rōnis p̄fūdīt. Aduertēdū tñ est qz qdā frigidī sūt z male ficiati. q̄b̄ interdū irasci p̄dest in regimie sanitat̄. vt in eis calor excitef. Tertū est. parcevti potu vini. nīmīa em̄ repletio vini somnolētiā pigritiā debilitatē mēbroz. debilitatem stomachi z mlt̄a alia his silia iducit. de q̄b̄ poster⁹ maḡ patebit. Quartū est. paz cenare. qz nīmīa nocfna repletio do/lorē in vētre iducit ac in q̄tudinē insomneitatē z angustiaz put maifesta p̄z exp̄iētia. z infer⁹ maḡ declarabit. Quītū ē. surgere post cibū sūptum. quod facit ad digestionem. propterea qz cibū sūptū facit descēdere ad fundū stomachi in q̄ viget vt⁹ digestiua. Sextū est. nō dormire p̄ p̄rādū. cul⁹ nocumēta postea tāgūt in textu ibi. Febris pigricies. Septimū est. nō diu r̄tinere vrinā. Ex nīmīa ei vrine retētōe aliqñ seq̄t difficultas migēdi aut oīno phibitio a mictu. vt testat̄ Aui. xix. i. trac. ij. c. d. difficultate vrine. Silr ex nīmīa retentōe fecali pl̄a pueniūt nocumēta. Indurāt em̄ feces in intestinis p̄t p̄tinuā suctionē venaz meseraicaz cum intestinis p̄tinuataz omnē humiditatē a fecibz sugētū. z sic remanēt sicce. Difficil̄ exiūt intestina opilās. ad quā opilātōz p̄t ventositatē. eductōis phibitōez z aliaz secū aceruātōez sequūt nocumēta ī textu poster⁹ posita. ibi Spasm⁹ zc. Octauū ē. nō fortit̄ cōpmere anū. ex h̄ em̄ seq̄t tenasmon siue exiūt longāonis. Ulteri⁹ subdit autor qz oīa ista debite p̄seruās lōgo tpe san⁹ viuere poterit.

Si tibi deficient medici. medici tibi fiant.

Hec tria. mens leta. requies. moderata dieta

Autor in h̄ passu tāgit tria remedia generalia p̄ p̄seruatione sanitat̄ nafe hūane z p̄cipue ipoz nobiliū. Primū est qz anim⁹ hoīs debet esse let⁹ z gaudēs. cū leticia siue gaudiū etatē floridā facit. hoīem in iuuetute p̄seruat. p̄tute p̄fortat. vitā plōgat. ingeniū acuit. z ad singulos actus hoīem abiliōz reddīt. Et debet istud gaudiū in regimine sanitat̄ p̄ue

niēs esse tpatū z nō excessiuū. qz excessiuū sincopim z mor-
tē inducit. z marie gaudiū pperit his. q mltū curāt z solici-
tudibz destruūt. Et fit i ipis d nouo acqri pvsū cibi z vini
delectabil. ū. z dimissioē eoz q tristitiā inducūt. z inhītare
cū sibi dilectz z silitz. qbz pforat. teste Aui. xi. i. c. d casu
pcurz subito sic dicere. Et scias q pforat augmētāf cibo z vino
subtily pueniētibz. z odoribz bonis. ex trāqllitate z gaudio
z dimissioē eoz q pstristāt z rixari faciūt. z renouatōe rerū
amabiliū. z bitatōe cū dilectz. Scdm est trāqllitas animi
Hobiles ei p nimis magis et diuersas curas qz habent
pl' ledūt ceterz paribz qz q mediocres sūt. Inqetatio vero
mētē somnū marie impedit q nobilibz sūme vtilis ē. q cōi-
ter nase sicce sūt atqz colerice. qbz pmarie somn' est vtilis.
Tertiū est moderata dicta. i. moderata sūptio cibi z pot'.
Hocumēta pō supflui cibi z pot' postea dicem'

Lumia mane man' surgēs gelida lauet aqua.
Hac illac modicū pergat. modicūqz sua mēbra
Extendat. crines pectat. dentes fricet. ista.
Cōfortant cerebrū. cōfortant cetera membra
Lote cale. sta pranse vel i. frigesce minute.

In h' textu autor ponit sex documta qbz cerebz pforat
et sūt singla corpis mēbra. Primū ē. postqz hō d mane sur-
reterit dz lauare oculos in aq frigida. mūdari ei debēt vt
ab eis remoueāt immūdicie palpebris adherētes z circa
oculos existētes. ne ab ipis oculi corrodāt. Et istd satz in-
nuit Aui. i trac. ca. d remēoratōe pforatōis sanitatz oculi. z
remēoratōe eoz q nocēt ipi. vt dic. Ex eis at q abstergunt
oculū z acūit ipm ē submergi in aq clara z apire oculū in
ca. Et idē vult trac. iij. c. de cura debilitatz visus. dicens.
Et ingredi aquā clarā viridē z submergi i ea z apire ābos
oculos i ea fm qntitatē q possibile est. est ex eis q seruat sa

nitate oculi r̄fortāt ip̄m r̄ p̄be ī iuuetute. Causa aut̄ q̄re
oculi maḡ d̄nr̄ lauari ī aq̄ frigida q̄ calida est. qz vnū d̄c̄ q̄
p̄suat suo sili. vt d̄ic̄ Aui. i. j. c. j. Et iō vult Bali. ī ter. cano
ne illo. Calidiora calidioribz indigēt adiutorijs. frigidiora
frigidioribz. s; sic ē. si oculi sūt frigide nate. q̄ pot̄ debēt
lauari aq̄ frigida q̄ calida. Scdm̄ ē. q̄hō d; lauare man̄
qz sūt instrum̄ta q̄bz mūdāt organa p̄ q̄ creūt supfluitates
cerebri. vt sūt aures. oculi. nares. Et q̄ ob h̄ man̄ d̄nr̄ esse
mūde. Pl̄ t̄n̄ debēt lauari ī aq̄ frigida q̄ ī aq̄ calida. q̄a lo
tio manū ī aq̄ calida generat vermes ī vētre. et h̄ spēalīc̄
dūmodo man̄ ī aq̄ calida lauant p̄ sūptōz cibi. vt innuīt
Aui. xvj. ī trac. v. c. j. vbi agit de vermibz ī vētre genit̄. Et
rō est. qz p̄ lotionē manū ī aq̄ calida p̄ sūptōz cibi trahit
calor nāfalis q̄ p̄plet digestio ī stomacho ad extra. q̄re im
p̄fecta sit digestio. q̄ potissima cā est vermiū. Tertiū est. q̄
postq̄z hō surrexerit a somno d; paulatim incedere siue se
mouere. Cui⁹ cā est vt supfluitates p̄me r̄ sc̄de digestionū
q̄ sūt feces r̄ vrina descēdāt r̄ p̄parēt faciliōri euacuationi
Quartū ē. q̄ postq̄z hō surrexerit a somno d; extrēdere ma
nus r̄ pedes r̄ alia mēbra. Cui⁹ cā est. vt trahāt vitales spi
rit⁹ ad mēbra exteriora. r̄ p̄ h̄ subtiliāt spūs cerebri. Quinā
ē q̄ d; crines pect̄e Cui⁹ cā ē. vt apian̄t pori p̄ h̄ capitis et
creāt vapores cerebri derelicti p̄ somnū r̄ subtiliēt ei⁹ spūs
Un̄ vsus pectinis mltum p̄fert visui r̄ marie sēsibz. p̄dest.
Un̄ d̄ic̄ Aui. tertia. ī trac. iij. ca. de cura debilitatis visus.
Administratio pectinis sup caput iuuatiua ē r̄ p̄fert p̄pe sen
sibz. q̄re o; q̄ admistret oī die multoties qm̄ attrahit vapo
res ad supiora r̄ mouet eos a pte oculi. Sertū ē. q̄ hō d; mūdare r̄ fricare dētes. Cui⁹ cā est. qz imūdicies dētiū;
est cā fetoris anhelit⁹ Silt a dētibz imūdis spūs imūdi
euenāt ad cerebry ip̄m p̄urbātes. Pr̄tēa. cōmixtio limosi
tatis dētiū cū ip̄o cibo ad stomachū missa ē cā corruptio
cibi ī stomacho. Hodū at̄ p̄suādī sanitatē dētiū et boni
tate or̄doris eoz r̄ agit. Aui. vj. i. c. de p̄suadē dētiū sub

bis & bis. Et ex eo q̄ p̄uāt sanitatē dētiū est vt colluat os
in mēse bis cū vino in q̄ decocta ē radix citimalli. Est ei p̄/
ueniēs ad vltimū ī faciēdo bonū odorē. z nō aduenit faci/
enti illō doloꝝ dētiū. Ulteri⁹ autor ī vltiō p̄su subdit aliq̄
p̄cepta generalia. Primum est q̄ hō lor⁹ stupha vel balneo
d̄z se tenere calidū. qz tūc pori sūt aperti. z sic de facili frig⁹
possz subintrare. z maḡ nocumēta corpi inferre. Aliud est
q̄ postq̄ hō sūperit cibū d̄z modicū stare. vt cib⁹ p̄ctē de/
scēdat ad sūdū stomachi in q̄ cōplet digestio. deinde lente
ambulet z nō fortiter. ne p̄t motū fortem calor trahat ad
ptes exteriores. z p̄ h̄ impediāt cibi digestio. Aliud ē q̄ hō
frigid⁹ debet cauere ne subito se calefaciat. sed paulatim
Mutatōes em̄ subite naturā ledunt. Om̄ia em̄ extra na/
turam molesta sunt. vt dicit Galī. in commēto illi⁹ canonis
Secundum multum z repente.

Sit breuis aut null⁹ tibi somnus meridianus
Feb̄ris. pigricies. capitis doloꝝ atqz catharr⁹.
Hec tibi proueniūt ex somno meridiano.

In h̄ textu tangit autor quattuor nocumenta q̄ pueni/
unt ex somno facto post prandium. Quoz p̄mum est q̄ ex
somno meridiano solet sequi febris. quod aliqui putant
verificari de febre pueniente ex opilatiōe. causam istius fe/
bris reddētes. qz tpe diei calor et spūs mouent̄ ad exteriō/
ra. z sic virtus digestiua in die est debilis. Digestio em̄ p̄/
fecta est quando calor et spiritus ad interiora mouentur.
propter quoz motum calor naturalis incenditur. Et sic
tempus noctis est tempus perfectionis digestionis. In/
digestio enim et cruditas humorum est causa opilatiōis.
que opilatio est causa febris. s̄m Auicennā in. iij. in plu/
ribus passibz. Scdm̄ nocumentū est pigricies q̄ ex eadem

causa videt oriri. Ex materia em̄ indigesta ⁊ grossa. grossi
elevant spūs q̄ moti ad mēbra corp̄is ḡuedinē corp̄i indu/
cūt. quēadmodum spūs subtiles ⁊ leues leuitatē animi et
corp̄is inducūt. Tertiū ē dolor capitis q̄ etiā ex eadē cā p/
uentre videt. Ex cibo ei indigesto ī stomacho eleuant grossi
spūs cereb̄z pturbātes q̄ spūs sūt cā discoloratōis etiā fa/
ciei qñ ad cutē mouēt. qz vbi ē materia grossa. necesse ē q̄c/
qd ex tali mat̄ia dissoluūt eē grossū. vt innuit Bali. ī cōmē
to illi āphorismi. Et q̄ crescūt. sic inquitēs. Quicqd em̄ de
q̄libz re dissoluūt. ei vñ dissoluūt necesse ē vt assiliet. Quar/
tū nocumētū ē catarr̄. q̄ silt̄ ex eadē cā videt oriri. s. ex reu/
mate. Reuma ei d̄r oīs flux̄ materic d̄ mēbro ad mēbz ī q̄/
cūqz pte corp̄is fuerit. s. p̄m q̄ad diuersas ptes corp̄is flu/
it. diuersa sortit̄ noīa. Qñ ei mouet̄ ad pecc̄ siue ad mēbra
spūalia. vicz ad pulmonē. d̄r catarr̄. S. qñ fluit ad fauces
siue ad colatorū palati. d̄r branc̄. Et qñ fluit ad nares d̄r
coriza. vt h̄z in istis v̄sibz. Si fluat ad pecc̄ d̄icat̄ reuma ca/
tarr̄. Ad fauces branc̄. ad nares dico coriza. Præter ist̄ p̄
dictoz nocumētōz causas narratas alie p̄nt assil̄ri maḡ
efficaces. Causa nāqz p̄mi nocumēt̄. s. febris q̄ aliqñ ē effi/
mera. aliqñ putrida. est febris q̄dē effimere retētio fuligi/
nū in somno diurno. qz resolutionē vigilia facere p̄sucue/
rat. q̄b̄ aceruat̄ ⁊ spiritibz admixt̄ in eis accēdit̄ calor ex/
tranē causas febrē effimera. Febris v̄o putride. putrefac/
tio humiditatū mltiplicataz ex somno diurno ad cor est/
fumatiū. Scdm̄ v̄o nocumētū. s. pigritia p̄rigit̄ p̄t̄ humi/
ditates p̄ somnū diurnū retētas circa musculos cordas et
iūcturas. q̄b̄ torpescūt ⁊ tarde reddūt̄ ad solitos motus.
Tertiū v̄o nocumētū ex sili cā orit̄. s. ex humiditatibz ⁊ va/
poribz p̄ somnū meridianū retent̄. q̄ moti v̄sus caput ⁊ ce/
rebz. dolorē ingerūt. Quartū v̄o nocumētū vicz catarr̄.
q̄ vniuersal̄ ē om̄e reuma significat̄ p̄rigit̄ p̄t̄erca. qz vāpo/
res ⁊ fumi qui vñd̄qz p̄ cutē hora vigiliaz reolui solēt in
somo diurno ad caput tendūt. vbi inspissati recidūt̄ in re

rius reumatizantes. Aui. at in .j. c. fen. iij. do. ij. c. ix. alia sup
addit nocumēta somni diurni. q̄z p̄mū ē generare egritu/
dines humidās. vt guttas ⁊ paralises ex retētōibz hūidita/
tū q̄ de die maḡ resolui solēt. Sc̄dm est corruptio color̄/
faciei p̄t humiditates aq̄sas yrine silēs in sāguie multipli/
catas ex somno diurno. f̄solui solitas rpe vigiliaz. q̄ ad fa/
ciei cutē cū sāguie expulse reddūt eā tumidā ⁊ declinātem
ad citrinitatē. Tertiū ē generatio splenis. i. splētice passio
nis in disposit̄ ad eā. Cui⁹ cā est retētio humor̄ grossi me/
lancolici in splene ex somno diurno. sic ei iuuat̄ vigilie mo/
tū ⁊ libez trāsītū b⁹ grossi hūozis p̄ cānales strictos cū ca/
lore diei vias aperiēte. sic somn⁹ impedit maxie diurn⁹. cū
tūc instet hora f̄m plurimū trāsīt⁹ melācolie p̄ cānales su/
os. ⁊ maxie p̄ illū cannalē. qz splen trāsīt ad orificium sto/
machi grā puocatōis appetit⁹ p̄ quē splenis supfluitas e/
mūdari solet. Nō em̄ puenit vt d̄ nocte puocet s̄z d̄ die po/
tius appetitū cibi. Quartū est relaxatio neruoz seu remol/
litiō eoz. Cui⁹ cā ē phibitio f̄solutiōis hūiditatū quā face/
re solēt vigilie diurne q̄ iteri⁹ retēte neruos imbibūt Qui/
tū est debilitatio appetit⁹. Cui⁹ cā est phibitio resolutiōis
q̄ est p̄ma cā famis. Alia cā est repletio stomachi ex fumis
vaporibz ⁊ humiditatibz remolliētibz ⁊ saturātibz orificiū
stomachi. Sextū est generatio apostematū. Cui⁹ cā est. qz
supfluitates p̄ somnū diurnuz multiplicare colligūt sepe in
aliq̄ mēbroz. ⁊ ip̄m intumescere faciūt. Et vlteri⁹ di. Aui.
q̄ due de potioribz causis p̄t q̄s nocet somn⁹ diurn⁹ sunt.
p̄ma q̄dē. qz cito interrūp̄t̄ p̄terea q̄ calor diei trahit ver/
sus exteriora calorē corp̄is. ⁊ ecōtra somnus ad interiora.
vñ mor⁹ puenit agitatiu⁹. ⁊ iō cōsulit tūc dormire volētibz
q̄ in vmbra dormiant ⁊ in tenebroso loco. sc̄da h̄o p̄terea
q̄ reddit nafam stupidā ⁊ q̄si p̄territā retrahētē se ab eo in
q̄ erat sc̄z a d̄ gestiōe cibi. Aduertēdū tū ē q̄ lz somn⁹ diur/
nus generalit̄ vitupet̄ ⁊ nocturn⁹ p̄mendat̄. ex diurno tū il/
le min⁹ vitupat̄. q̄ a mane ē v̄. qz ad ternā. s. ab ortu sol̄ v̄. qz

ad tertiā post ipm. Iuxta illō yprocrat^o pnoſticoꝝ ſcda di/
cēt. Somn^o vt moꝝ ē ueniēs ⁊ naſal^o vt noctē n̄ effugiat
⁊ diē nō ipediat ē laudabil^o. ſr^o hō eſt improbad^o. min^o tñ
ſi a mane vſq; ad tertiā tenuerit. Quāq; tñ ſomn^o diurn^o ⁊
meridian^o intm̄ a h̄mis medicine inuētorib; deteſtet. mo/
derno tñ tpe nō ois ſomn^o diurn^o eſt vituperad^o. ⁊ pprie ſi
in eo qnq; aditōes obſuāt vt vult bartruci^o. Prima eſt vt
ſit ōſuetus. ſcda vt nō ſit illico ſup̄ cibū. tertia vt nō ſit ca/
pite depiſſo. q̄rta vt nō ſit lōg^o. q̄nta vt nō fiat ab eo ſubito
ſtupida ⁊ repētina expgeſactio. ſ; moroſa.

Quattuor ex vento veniūt in ventre retento
Spaſm^o. idrops. colica. vertigo. quattuor iſta.

In h̄ textu autor ponit q̄ttuor nocum̄ta pueniētia ex re/
tētione v̄toſitat^o i corpe n̄ro. Quoꝝ h̄mū ē ſpaſm^o Luius
cā eſt. qz v̄toſitas retēta ſepe capit raptū ad iūctural. ⁊ ner/
uos ipos replēs. ex q̄z repletōe ſeq̄t ipoz contractio q̄ vocat^o
ſpaſm^o. Et ab Aui. ij. in. c. de ſpaſmo. ſpaſm^o ſic diffinitur.
Spaſm^o eſt egritudo neruoſa. q̄ mouēt lacerti ad h̄ncipia
ſua ⁊ inobediētes ſūt i dilatiōe coz. Et iſte ſpaſm^o ē duplex
Hā q̄dā eſt ex repletōe in q̄ mēbz abbreviat ⁊ ingroſſatur
p̄ rē implētē. ſic coriū aut corrigia cū ē res implēs abbrevie/
uiat ⁊ ingroſſat. ⁊ iſte ſpaſm^o ſit ſubito. Alius eſt ex inani/
tione in q̄ h̄b̄ lōgitudō ⁊ latitudo ⁊ minorat mēbz ſcōm
lōguz ⁊ latū. ſic in p̄gameno. cum apponit igni ſit ſectio ſm
lōgū ⁊ latū. ⁊ iſte ſpaſm^o ſit paulatim. Scōm nocum̄tū eſt
ydrops. q̄ ē morbo material^o cauſat^o ex re frigida plurima
ingrediēte ⁊ inflāte mēbra aut loca partiū. in q̄bz regimen
id eſt. digeſtio ciboꝝ ſit ⁊ h̄uoz. vt dicit bartruci^o. Ydropi/
ſis cñ nō generat niſi cū ſāguis nō generat vt dicit Bali.
ſexta p̄ricula amphoriſmoꝝ in cōm̄cto illi^o. Emorroides
ſonanti antiq; Et eſt triplex ydropiſis. ſc; ypozachis. aſcli

tes et timpanites. et de timpanite intelligit istud secundum nocu-
 mentum. Timpanite enim ut dicit bartruci⁹ fit a mala comple-
 xione frigida stomachi et hepatis. prohibete cibum transmutare in
 chylum et humorum benignum aut sanguineum. que uerit in rem uer-
 tosam que dum non expellit per eructationes aut alium de opilatione
 viam. prohibete uel strute expulsua uel sequestrata seu supflui-
 tatum debili existete colligit in caphac et mirach uentris et cau-
 sarum ydropisim. Tertium nomen est colica que est egritudo
 multum dolorosa. facta in intestino dicto colon. quod est unum
 de intestinis grossis. que admodum yliaca est egritudo dolo-
 rosa facta in intestino gracili dicto ylion. et fuit iste egritudi-
 nes sepe ex ueterositate inclusa in diebus intestinis. Quartum no-
 men est rigor est egritudo cum que uidet homini quousque uolunt in-
 gurum. Cuius egritudinis causa est ueterositas ad cerebri motum que pro-
 ceit in cerebro motionem vertiginem facit. Et ista que tria nocu-
 menta cum quibusdam alijs pulchre commemorat. An. xviii. i. c. de re-
 bus que nocent colicis dicens. Et scias que retio ueterositas multo-
 ties facit accidere colicam. propterea que subleuat eam et remittit ip-
 sam. ita ut aggreget res una et que facit accidere debilitate in
 intestinis. Et quousque producit illud ad ydropisim. Et quousque gene-
 rat tenebrositate et uisus striginem et epilepsiam. Et quousque retinet
 in iunctura. et facit accidere spasmodum.

**Ex magna cena. stomacho fit maxima pena
 Et sis nocte leuis. sic tibi cena breuis**

In hoc textu autor ponit unum documentum pro seruatione sa-
 nitatis dicens. que homo in cena debet esse sobrius et se non multum
 cibo replere. quia nimia repletio nocturna inducit impedi-
 mentum somni. corruptionem uentris. iniquitatem corporis pustu-
 las in facie. grauitatem capitis in mane. et maliciam oris. Dubium
 iam incidit ut maior quantitas cibi sit sumenda in prandio
 quam in cena. Pro cuius decisione aduertendum est que secundum diuer-
 sitatem corporum. maior aut minor quantitas cibi sumenda est in

pradio q̄ in cena. qz corpa aut sūt in morbu decidētia. aut sub latitudine sanitat̄. Si in morbu deciderit. aut cū hūoris vicio aut sine hūoris vicio. Si sine hūoris vicio. sic est maḡ cenandū. Cui⁹ rō est. qz nasa in talibz solū est cibozū digestiōni intēta. nō at̄ supfluitatū maturatōi. carēt ei eis q̄ si cū hūoris vicio patiā̄ ueniēt⁹ est pradio maiore. vñ **A**ui. in tertio in trac. v. c. de cura epilepsie. Ille cui⁹ p̄suetudo nō tolerat vt semel reficiat̄. diuidat cibū suū q̄ ē minor refectōe sua in tribz p̄tibz. z sumat duas tertias in pradioz tertiā in cena p̄ exercitiū subtile. Rōne sic psuadet. qm̄ illo tpe. p̄ q̄ nasa debilis inuat̄ i digestōe calore solar̄i viuifico. z resoluū̄ ampli⁹ supfluitates āplioz sumēd⁹ est. Hāt maḡ fit in pradio q̄ i cena. ḡ zc. Preterea i die calor vitalis ad est solar̄ z luc̄ digestiū⁹ cū sit vite p̄ncipiū. q̄re ad digestiōnem diurnalē tūc duplex opabit̄ calidum. nocte vero non **E**t etiā nocte natura maḡ est circa supfluoꝝ digestiōnem in talibz intēta. non est ḡ impediēda multa cibozum exhibitione. Quāuis em̄ calor in plerisqz fortificet̄ in nocte spirituū retractione z somni reductōne. nō tñ p̄t h̄mōi calor duo. vt alimentū z supfluitates digerere. Conuenit itaqz in his cenā breuiare. Si vero h̄mōi corpa sub latitudine fuerint sanitatis. aut sunt sufficiēter sana robusta supfluitatibz sensibilibz carentia. cum om̄es expellant sua via. vt athlete. z hos expedit cenā maiorare. Tum qz nasa eoz nocte solū est digestiōni ciboz intēta. z nō supfluoꝝ maturationi. cū illis fere careāt. Tum qz solū robur corporis intendūt. qd̄ z nocte acq̄rit̄ magis. cuz amplioz fiat sanguificatio distributio z spirituū in his generatio. Si at̄ corpa fuerint a dicto temperamēto et robore distantia. sicut sūt plurima vsqz in egritudine nūc deuenientia. talia aut exercitant̄ exercitiū forti p̄rinno z vehementi aut nō. si sic. vt sunt victum manibus querentes. melius est eis pradiū sup cenam maiorare. Cuius causa est. qz alimentū nō solum expectit̄ p̄pter nutrire. sed p̄pter bumectare mēbra

ac irrozare ne aresiat ex forti motu. z resistat resolutioni ca-
loris. ppter qd oportet plus cibi exhiberi in prandio. neq; p-
pter exercitium talia corpora cessant ab eoz digestioe. cum
ita sint psueti. Usus em est res preter naturam. Est z calor
vehemens ppter exercitium potes sup digestioem in eis. pro-
pter quod videm⁹ eos ter i die cum appetitu comedere z bn
digerere. Si aut no vtant⁹ forti z laborioso exercitio conti-
nue sicut pdicti. dupliciter illud euenit. qz aut solum qnq;
vtunt⁹ exercitio forti z laborioso z no p⁹tinue. aut solū vtunt⁹
exercitio debili. cum q stat multiplicatio supfluitatum. Si
vtant⁹ exercitio plurimo forti z laborioso ppter occupatōes
necessarias i vita z ad salutē. sic ciuiles viri q; ples; circa bo-
na fortune negociātes ad salutē interdū exercitio forti z la-
borioso mouent. vt diu eqtātes vel itinerātes aut aliud qd-
dam forti⁹ a psueto agētes exercitio. Et his vtili⁹ est cenam
sup prandiū ampli⁹ augere. Cuius rō est. qz si tales pradiū
augerēt cum no sint cōsueti adeo forti z laborioso exercitio
agitari vt pores ipsoz. iam corrūperēt digestio. maloz hu-
moz generatiua. Item ppter motū supfluū calor hoz dissē-
minatōe est debilitat⁹. cui⁹ qdem vnicio q magis nocte fit q;
die potissima est fortitudinis z digestiois causa. qre in cena
instante nocte alimētū ampli⁹ p⁹ admīstrari. Item isti pus
no laborioso vtebant⁹ exercitio. z sic corp⁹ eoz humiditatib;
plenū est qb; z paruo cibo sufficienter p⁹ resisti resolutioni et
exsiccationi fact; p motū in die occurrentē. Si ho paucis
debilib; exercitijs et paruis occupatōib; in vita vtant⁹. pci-
piendum est ipsis meli⁹ prādere q; cenare. Et declarat istd
sicut in corpib; nūc egrotantib; apparuit. Cum em his sunt
debiles digestiones. vt plurimū iuuant⁹ p calorem solis et
lucem. valde vni⁹ficos. pfortant⁹ em inde spūs ppter suuz si-
mile. Ipse em est lux. aut effigies habet lucis fm Auiē. Iu-
uat etiam quia supfluitates. tūc melius expelluntur poris
apertis de die q; de nocte. Preterea nocte non oportet eos
multo cibo sz pauco repleri. cum natura tūc intenta est ma-

gis circa digestōez hūoz crudoz. q̄s sōn^o b; matie digerere
ac ad benignū reducere. Et ei nocte digestiua fortificet h̄e
nō tñ adeo q̄ valeat cibū z supfluitates digerere. Aduertē
dū est insup q̄ in exhibitōe cibi maioris aut minoris in prā
dio q̄ in cena. matie seruād^o est vsus. qz psuetudo ē res ma
xima in pservatōe sanitatis z egritudie curāda. sc̄do regimīs
acutoz. qd̄ oñdī ex eo q̄ ei^o mutatio z matie subita vehemē
ter ē lesiua. Un̄ dama. Mutare psuetudinē nociuū ē et mo
lestū. z p̄cipue senib;. Et ideo prave psuetudines abolende
sūt. s; nō mor. eo q̄ nata nō sustinet repētinas mutatiōes Et
sic p̄z q̄ vniuersali^o maiorādū ē prandiū sup cenā. cū pluri
me egritudies sūt materiales z plurima corp̄ allapsa. Si tñ
solū semel in die comeda^t meli^o ē cibū in cena exhibere nisi
oculi aut cereb; patiant^r tūc ei meli^o ē in prādio exhibere cū
nō parū egrorātis nocet oculis z cerebro. Ulteri^o circa ter
tū est norandū q̄ nō solū repletio nocturna siue in cena no
cet stomacho. iūno oñis repletio cibi. generat em̄ opilatiōes
febres. putredines. apostemata. z leprā. qz ē cā indigestiōis.
q̄ at oñis repletio nociua ē stomacho declarat Auiē. xiiij.
in trac. j. c. de reb; quaz vsu ledū^t stomachus z intestina. di
cēs. Et reb; magis inimicis stomacho ē repletio. z p̄ illd̄ nō
auge^t corp^o gulosi qm̄ cib; eius nō digerit. q̄re nō crescit ex
eo corp^o. Ille at q̄ cibo abstinet dū tñ remanet aliqd̄ appeti
tus ei^o. auge^t. qm̄ stomach^o ei^o bñ digerit cibū. Et sic valde
cauendū ē ne stomach^o torqueat z multū graue^t ex cibo ita
vt anhelit^o angustiet^r. z pulsus velocitet^r. z silr repletio nau
seatiua z fastidiū inducēs. multū est euitāda. z sp̄alit^r ex ma
lis nutriētib;. Nam si fastidiū sit ex grossis nutriētib;. pue
niūt iūcturaz dolores z renum. z podagra z grossicies sple
nis z epatis. z regulariter egritudies flegmaticae z melanco
lice. Et si fastidium sit ex nutriētib; subtilib; pueniūt febres
acute z maligne. z apostemata multū acuta. igit̄ euitanda ē
fpletō nauseatiua. n̄ igit̄ tātū ē cōdeddū qn̄ stomacho mane
at aliq̄s loc^o vacu^o. nec ex toto d; desiderii sopiri. s; retine

ri debēt aliq̄ reliq̄ appetitū. ⁊ h̄ sp̄aliter obseruādū ē in ha-
bentibz appetitū forte Sūt em̄ aliq̄ q̄z appetitū naturalit̄ ml̄
tū sopit̄ ē. et isti forte debēt pl̄ comedere q̄z appetūt.

**Tu nūq̄z comedas stomachū nisi noueris ante
purgatū vacuūq̄z cibo quem sumpseris ante
Ex desiderio poteris cognoscere certo
Hec tua sunt signa subtilis in ore dieta**

In h̄ textu ponūt aliq̄ p̄cepta q̄ hō sane cupiēs viuere ne-
cessario d̄z obfuarē aī sūp̄cedēz cibi. Quoz p̄mū est q̄ hō n̄
d̄z sumere cibū nisi nouerit stomachū suū eē purgatū a ma-
lis humoribz qd̄ fit p̄ vomitū expellēdo hūores putridos et
malos in eo existētes. qz si sumeret cibū p̄dict̄s malis humo-
ribz in stomacho remanētibz ex commixtione taliū humorū
cum cibo cibū sūp̄^o corrūperet. Scdm̄ p̄ceptū est. q̄ hō nō
debet sumere cibū de nouo nisi p̄senserit cibum sumptum
in stomacho suo fore digestū ⁊ ab eo euacuatū. qz nihil ē de-
teri^o in humano corpe q̄z intromitte cibū sup̄ aliū q̄ non est
digest^o. s; digeri incipit. Nam sup̄assumpt^o cibū p̄oris dige-
stionē inchoatā impedit. Et digestio prioris ante cōplebit̄
q̄ transiēs ad epar p̄ venas meseraicas ducet secum cibū su-
perassumptū indigestū. vñ crudi hūores in corpe multipli-
cabūt. Ulteri^o in textu ponunt̄ duo signa euacuationis sto-
machi a cibo p̄assumpto. Primū est desiderū certū. i. f̄a fa-
mes. Et p̄ intellectu isti^o sciendū est q̄ duplex est fames. scz
vera et mendosa. Vera gali. describit. ij. amphorismoz ī cō-
mento illi^o canonis. vbi dicit. Indigentia non oportet la-
borare. dicēs. Certa fames est cum homo cibo indiget vn-
de immensus sequatur appetitus. Sed mendosa fames est
cibi appetitus corpore non indigente. Et sic vt vera fames
fit ex constrictione et corrugatione venarū officij stomachi
p̄cedentibz a succiōe membrorz inanitoz cibo indigētū. sic

mendosa fames solet ab his fieri q̄ stringūt et rugāt orifici-
um stomachi mēbris cibo nō egentibꝫ. vt ab actu frigidis.
stipicis aut acetosis. Et isti⁹ signi ⁊ secūdi p̄cepti p̄cedentis
cōmemorat Auiē. in. j. doctri. sc̄da. c. de eo quod comeditur
sic inquit. Oportet p̄terea ne aliq̄s comedat nisi post de-
sideriū neqꝫ in h̄ tardet cū desideriū ebullierit. i. forte fuerit.
nisi mendosū fuerit. vt ebrioz desideriū. ⁊ habēniū fastidiū.
qm̄ tollerare famē stomachū putridis replet humoribꝫ Et
postea eodem caplo dicit. Et neqꝫ ip̄e neqꝫ oēs q̄ sanitatem
h̄zevolūt aliqd̄ comedāt nisi desideriū fuerit certū ⁊ stoma-
chus ⁊ supiora intestina a primo nutriēte euacuata fuerint
Nō em̄ in corpe existit deteri⁹ est si nutriēs sup nutriens qd̄
nō est digestū mittet. Scdm̄ signuz qd̄ significat sup certo
d̄siderio siue certa fame est subtil̄ diēta p̄cedēs. i. pua admi-
nistratio cibi. qm̄ em̄ illā seq̄t fames. significat esse certa ⁊ h̄a
Sciēdū est insup q̄ in vna ⁊ eadē refectōe pessimū est simul
ml̄tos ⁊ diuersos adiūgere cibos. vt carnes ⁊ pisces vl̄ pul-
los ⁊ porcū. ⁊ postea plōgare tps in comedendo. qz p̄m⁹ ci-
bus iam digeri incipit cū aduenit vltim⁹. ⁊ sic ptes cibi disti-
miles fiūt in digerendo sic q̄ p̄assumptē pus digeste sunt q̄
postremo sumpte sue digestiōis mediū attrigerit. vñ sit q̄ q̄/
dā corumpūt alias. Et istd̄ innuit Auiē. in. j. doc. ij. c. de eo
qd̄ comedit d̄icēs. Et nihil qd̄ d̄eteri⁹ est q̄ diu ersa. nutri-
mēta simul adiūgere. ⁊ post h̄ in comedēdo tps plōgare. cū
em̄ postremū nutriēs aduenit p̄mū iā incipit digeri. nutriē-
tes ḡ ptes in digerēdo nō simulant. Sciēdū est tñ q̄ plōga-
tio ī comedēdo moderate facta fere vna hora. gr̄a bone ma-
sticatōis ⁊ trāsglutitiōis est laudabil̄ ⁊ plurimum p̄ferēs ad
p̄seruatōem sanitat̄. qz p̄fecta cibi mast̄icatio cum morosa
trāsglutitiōe siue ingluuie est veluti media digestio. sꝫ mala
mast̄icatio vel digestiōe cibi impedit vel vehemēter retar-
dat. Sꝫ plōgatio in comedēdo cū in locutōibꝫ ⁊ pauf̄ dua-
bus vel tribꝫ horis est plurimū nociua. et sequūt̄ ex ea nocu-
menta p̄narrata.

**Herflica. poma. pira. lac. caseus. et caro falfa.
Et caro ceruina. leporina. caprina. bouina.
Hec melancolica sunt infirmis inimica.**

In h̄o textu tāgūt decē cibi siue alimēta melācolia gene-
ratiua aut ifirmis inimica. Quoz p̄mū ē comestio p̄sicoz
De q̄b̄o Bal. ij. ali. c. xix. dic̄ q̄ et hoz succ̄? z q̄d velut caro
facile corruptibil̄ ē. z oīno q̄dē praū. q̄re nō oportet. sicut
q̄dē est. post aliud alimentū offerre. corrupūt em̄ supnatā
tia. Reminisse aut̄ oz h̄o q̄d cōmune ī oīb̄. q̄cūq̄ cacochi-
ma hūida lubrica z facile subire potētia. p̄t̄ h̄o ipsa co-
medere p̄ora alijs. sic em̄ ip̄a celeriter subeūt z illis viā fa-
ciūt. vltimo at̄ sumpta sil̄ corrupūt z alia. Et ita p̄z q̄ istud
dictū dz̄ intelligi de p̄sicoz comestis post cibū aliū. qz ipsa
sumpta añ cibū bona sūt stomacho. ventrē leniētia atz ap-
petitū puocātia. Juxta illd̄ Aui. ij. cano. c. d̄ p̄sicoz. dicētis
Natura sūt bona stomacho. z ī eis ē p̄t̄ faciēdi appetituz
cibi. Et subdit Aui. Et oportz q̄dē vt nō comedāt p̄o aliuz
cibū. qm̄ corrupūt post eū. sz p̄cedāt añ cibū. Silr serapi-
on ī aggregatore. c. d̄ eis. auctoritate diascoridis. ait. Na-
tura ex p̄sicoz sūt b̄o stomacho z molliūt ventrē. Imma-
tura p̄o stringūt z qn̄ desiccāt stringūt fortius. z decoctio
siccoz qn̄. s. bibif̄. p̄hibet fluxū hūiditatū ad stomachum z
ventrē. z qn̄ trita sup locū puluerizant̄ vñ fluit sāguis. ab-
scindēt eū. Et lz̄ p̄narrata habeāt inuamēta. qz tñ hūozes
generāt putrefactibilē. nocitiua sūt ifirmis. z maxie qn̄ in
debite sumūt. Et sūt p̄sica frigida ī p̄mo ḡdu. z humida in
sc̄do. Sc̄dm̄ est pira siue comestio piroz. Et cā ei? ē. qz pi-
ra z generaliter oīs fruct̄ recēs nō coctus replet sanguinē
aqsitate ebullēte in corpe. z sic p̄parāt sāguinē ad putrefa-
ctionē. z p̄ p̄seq̄ns nocēt egris. Pira silr vt dic̄ Aui. ij. cano.
c. de eis. a p̄rietate inducūt colicā. Ip̄a tñ int̄ cetos fruc-
tus mltos impinguāt. p̄tea porci ex ip̄is piris impinguant̄
pl̄o q̄ ab aliq̄b̄o alijs fructib̄. Et qz pira v̄tositatē generāt.

z sic inducūt colicā. Usus hz ppira z alij fruct⁹ ventosita
tē faciētia cū carinatiuis. i. vētositatē expellētibz comedūt
vel possunt⁹ obuiare nocūto ipoz supbibēdo vinū vet⁹
odoriferz. z meliora pira sūt q̄ mag⁹ odorifera sūt z magis
dulcedinē picipātia. z etiā meliora sunt decocta q̄s cruda.
et pnt decoq̄ cū aniso. feniculo. z zuccaro. Tertiū ē come/
stio pomoz. de qbz dic̄ Aui. ij. cano. c. pmo q̄ assiduatio co/
mestionis eoz facit euenire dolorē neruoz. Et poma etiā
malā habent ppetatē i generādo vētositatē i scōa digestio/
ne. q̄re nocēt egris. z etiā p̄t silēm cām illi q̄ dicta ē de pi/
ris. Et ista dicta de piris z pomis. maxie intelligēda sūt d̄
ipis crudis z nō de ipis coctis. Et nedū isti fruct⁹ ab infir/
mis sūt vitādi. imo omēs fruct⁹ implētes sāguinē aq̄sitate
ebuliēte. vt fruct⁹ recentes. q̄z succ⁹ in hūano corpe ebulit
sic mustū. z succ⁹ fructuū ebuliūt exteri⁹ in vase. z h̄ p̄t calo/
rē solis derelictū in eis cum maturabāt. Isti em̄ fruct⁹ p/
pter ebulitōem succi eoz p̄parāt sāguinē ad putrefactōez.
lz p̄ hora q̄ sumūt iuuamētū p̄tēt humectatōis. Et d̄ hac
cā Auicē. febricitātibz p̄hibuit fruct⁹ maxie recētes. i. iij.
trac. ij. c. vij. dicēs. Et oēs fruct⁹ nocēt febricitāti cū ebuli/
tione sua z corruptōe i stomacho. Quartū ē comestio lac/
tis. Cui⁹ cā est. qz lac de leui corrūpit z in sumū aut aceto/
sitatē p̄uertit in stomacho imūdo. sic vt plurimū ē stoma/
chus febricitātis febre putrida. z q̄ febricitātibz febre putri/
da nō p̄cedit. Et silr est malū habentibz dolorē capitis et
siticulosus z pluribz alijs. de qbz loq̄t ypocras q̄nta p̄ticta
amphorismoꝝ. aphorismo illo. Lac dare caput dolentibz
malū. zc. Uex est tñ q̄ in aliqbz passiōibz p̄uenit sic in p̄tisi/
z ethica z aliqbz alijs. put etiā dicit ypocras amphorismo
iā allegato. z etiā inferi⁹ aliqd̄ dicit ibi. Lac ethic⁹ sanū zc.
Et lz lac in p̄dictis passiōibz vitupef. In sanis. tñ laudabile
est. z h̄ si in stomacho z epate bñ digerat. tūc eī intestina la/
uat sua aq̄sitate. z mūdificat butirositate sua. hūoribz vene/
nosus r̄pugnat. mēbra humectat. calesitate sua vulnera pe/
r

etorū iunat. ⁊ pulmonis gutturū. renū q̄z intestinorū ⁊ vesice
morsurā acutorū hūiorū ī intestis mitigat. qz visceribz inu-
scat⁹ ⁊ humorū phibet morsum. Preterea puenit lac corpibz
temporis. q̄z stomach⁹ mūd⁹ est a colericis ⁊ rheumaticis hu-
moribz. In his em̄ lac bñ digestū multū dat nutrimentū.
laudabile sāguinē generat. carnē augmētat. totū corp⁹ lau-
dabiliter humectat. exteriora pulcra facit. vt refert ysaac ī
diets vniuersalibz. Et ibi etiā auctoritate Ruffi dicit q̄ lac
bibentes ieiunos esse oportet. ⁊ bibat calidū cū exeat vbe-
ra. neq; aliqd comedat q̄usq; digerat. ⁊ labor ⁊ nimī⁹ mo-
tus caueat. Non est tñ q̄scendū om̄ino a deambulatione
sed deambulandū est suauiter q̄usq; in stomachi fundum
descendisse sentiat. In distemperat⁹ ho corpibz lac nō pue-
nit. In calidis em̄ corpibz cito mutat in fumositatē ⁊ cole-
ram. in frigidis ho in acetositatē et putredinē. In stoma-
cho etiā immūdo lac non puenit. qz in eo corrūpit. Circa
electōem aut lactis sciendū est q̄ magis eligendū est lac me-
diocre in via nutrimentū ⁊ nō subtilissimū. sic lac cameli aut
etiā asininū. neq; pinguisimū ⁊ grossissimū. sic lac vaccaꝝ
⁊ pecudū. Eligendū est igit lac capre. nō em̄ hz tñ aq̄sita/
tis sic lac cameli qd nō est aptū ad nutriēdū ratōne nimie
humiditatis. ⁊ v̄tris subductiū. nec hz tñ pinguedinis ⁊
grossicie seu caseitatis ⁊ vinctuositatis sic vaccaꝝ ⁊ pecudum
qd p̄ grossiciē ⁊ vinctuositatē est venaz opilatiū. vento-
sitatū generatiū. ⁊ difficilioris digestiōis q̄ sit necessari-
um in regimie sanitatis. Eligat igitur lac capre non nimis
pinque partui. nec nimis distantis a partu nō pinguat⁹.
nutrite ī bonis pascuis ⁊ in tempe q̄ reperiū̄ meliora pa-
sca. Quintū est comestio casei. ⁊ p̄t intelligi de oī caseo. ma-
xime tñ de veteri Luit⁹ rō est. qz caseus recens est frigidus
et humidus et grosse substantie et difficilis digestiōis ⁊
opilatiū et lapidis generatiū et non multū competit
via cibi in regimine sanitatis. Et caseus vetus est calid⁹ ⁊
siccus p̄pter sal. facit cibum digeri et difficulter digeritur

parū nutrit et male. in stomacho nocet. et nimis desiccatur. et
min⁹ cōpetit q̄ recēs. Et si aliq̄s case⁹ ē medi⁹ int̄ nouū ve/
terē et viscosū et frāgibile dur⁹ et mollē et parū declinās ad
aliq̄lē dulcedinē. nō nimis salus. nō lacriōsus. cū incidit
sapor⁹ delectabil⁹ et boni odor⁹. cul⁹ in stomacho mora non
diuturna ex bono lacte pueniēt fact⁹ sufficiēt vnctuosus.
tal⁹ vtiq̄s case⁹ bon⁹ est. et int̄ alios mag⁹ ē diligēd⁹. et p⁹ cibū
sumpt⁹ nō ml̄ta q̄titate. ml̄ta s̄o q̄titate st̄pat⁹ in via cibi
vniuersalit̄ est mal⁹. stomachū grauās et inobediēs dige/
stioni. et opilatū. et lapidis in renib⁹. et hūor⁹ grossor⁹ in cor/
poze et ventositatū generatiū. Solū igit̄ ille case⁹ ē bonus
quē dat auara man⁹. Sextū est caro salsa. Caro em̄ salsa
siue sole siue fumo exsiccata cuiuscūq̄ gener⁹ aut aial⁹ fue/
rint generat sāguinē grossū et melācolicū. et p̄ p̄ns nocet in
firmis. nec ē pueniēs sanis. Et istud innuit Aui. ij. i. doc.
ij. c. xv. in fine dicēs. Et exēplū spissi pauci nutritiōni mali
chimi. i. mali hūor⁹ est caro solita. Septimū ē caro cerui/
na. q̄ silr̄ ē sāguinē melācolicū generās. teste Rasi. in almā
foze. c. de aialib⁹ siluestrib⁹ et dōestic⁹. Octauū ē caro lepo/
rina q̄ silr̄ sāguis melācolici est generatiua. Dic̄ em̄ Rasis
de ea loco p̄alt. Ipa em̄ pl⁹ ali⁹ melācolie generatiua est
Et de ista etiā dicit Isaac in dietis vniuersalib⁹ q̄ nō pue/
nit in via cibi. s̄z solū in via medicine. Et ē sciendū q̄ ista ca/
ro leporina. et silr̄ ceruina cū pueniēt ad antiq̄tatē simplr̄
sūt euitāde. si tñ aliq̄ mō cōueniāt meliores sūt iste carnes
cū partui sūt p̄pinq̄ vt siccitas eor⁹ obtēpet ab etate. et etiā
sūt euitāde. nisi sint pingues. nam ex eaz pinguedie obtē/
perat siccitas. Nonū est caro caprina. Decimū ē caro bo/
uina. q̄ iste carnes etiā sūt carnes melācolice. Hā Isaac in
dietis vniuersalib⁹ d̄ eis dicit. Caro caprina et bouina sūt
pessima dura. in digestiōe tarda. et digesta grossū generant
sāguinē et melācolicū. Et Aui. ij. cano. d̄ carne capna dic̄.
Caprina s̄o nō est bona multū. et ei⁹ humor⁹ fortasse ē ma/
lus valde. Et sub ist⁹ etiā intellige carnē hircinā et vaccinā

q̄ peiores sūt p̄dict̄s carnibꝫ. s. cap̄nis z bouinis. Nā d̄ eis
dic̄ Ani. ij. can. c. d̄ carne. Et caro vaccina et ceruoz hirco
rū siluestriū z maḡz auū facit euenire febres quartanas.
Et de carne vaccina ad huc dicit q̄ caro vaccina pl̄imi nu
trimēti ē grossa melācolica generās egritudies melācolī
cas. Et vlteri⁹ dic̄ q̄ caro vaccīa generat leprā. Et de carne
hircia dic̄ q̄ ē mala absolute. Quia iā text⁹ locut⁹ ē d̄ carni
bus vitādis. z marie aīaliū q̄ drupedū. Vidēdū ē vlteri⁹ de
carnibꝫ aīaliū q̄ drupedū Et qz circa electōz carnū aīaliū
q̄ drupedū p̄trouersia videt̄ int̄ auctores medicē. Quidā
em̄ dicūt carnes porcinas eē meliores sic̄ Gal. z q̄daz alij.
Alij v̄o dicūt q̄ carnes edinas eē meliores sic̄ Rasis Ani.
et Auerro. lz Auero. v. colliget. imponat Ani. q̄ dixerit car
nes porcias eē meliores. qd̄ tñ nō dicit auctoritate p̄pa. lz
auctoritate xp̄ianoz. Alij v̄o vitulinas laudāt p̄ alijs Se
cūdū ē q̄ electio z melioritas carnū aīaliū q̄ drupedū pōt
m̄ltipl̄r attēdi. P̄rio mō ex p̄te maior̄s nutriti z irresolu
bilioz z carnibꝫ hūanis siliōz. Et isto mō caro porcina ce
ter̄s ē melior. P̄rio p̄ maximā silitudinē quā hz cū carni
bus hūanis. teste Gal. iij. alimētoz. vbi dic̄. Porcie at̄ car
nis silitudinē ad hoīes addiscere. est ex eo q̄ qdā cōderūt
hūanas carnes vt porcinas nullā suspitōz habētes fm̄ gu
stū ipaz z odorē. Et Ani. ij. cano. c. de sāguie ait. Sāguis
hoīs z sāguis porci sūt siles in oīre. ita vt qdā fuerit q̄ v̄de
bāt carnē hoīs ac si eēt caro porci. z occultatū fuerat illd̄
vsqz inuēti fuerit in ea digiti hoīs. Et isto idēz sentit satis
Auer. v. colliget. c. de carne. Scd̄o qz caro porcina valde
nutritiua ē. Nam dic̄ Gal. iij. alimētoz. Dim edulioz ca
ro porcoz est maxie nutritiua. z h̄ experientia euidētissimā
habēt athlete. Et postea eodē li. ait. Porcoz carne nulluz
aliō amplioz nutritiū habebis fumere. Tertio qz gene
rat alimētū stabile fortit̄ resistēs r̄solutōi. Et ista fuit mēs
Galieni i m̄lt̄s passibꝫ vbi nō paz p̄fert porcinas carnes ce
ter̄s carnibꝫ. s. in octauo d̄ ingenio. ubi dic̄. Ceter̄s carnibꝫ

porcina laudabilior ē si porc⁹ mōtana incoluerit. p⁹ porcū
edus. Et silt^r in q̄nto teraputice. vbi dīc. Quadrupedū ca
ro laudabilior ē porcina ī calore z hūiditate tēpata. eiusqz
cibz plurim⁹ z sāguis ab ea generat⁹ oī melior ē sāguie. Et
istō h̄itate hz d carne porcoz n̄ ātiqz. qz eoꝝ caro ī digesti
bil⁹ est. nec iuuenū siue lactētū qz caro eoꝝ hūidissima ē. sz
etate mediocriū. puta vni⁹ āni l' duoz tā dōesticoz qz silue
striū. Verisilt^r tñ estimādū ē qz porci siluestres sūt dōestics
meliores. qz carnes porcoz dōesticoz sūt pl⁹ debito visco
siores. Et d carne porci siluest^r siue apri di. Aui. ij. cañ.
c. de carne. Epiani h̄o dixerūt z q̄ eos imitāt qz melior caro
siluest^r ē caro porci siluest^r. nā cū h̄ ē leuioꝝ carnibz dōe
stici porci. ē fort⁹ nutrīnti z plīmi. z ēvoloc⁹ digestiōis. z ē
melior qz eē p̄t ī hyeme. Et ex isto vlt^r sc̄q̄ qz p̄dicte car
nes porcīe mltū laudabiles sūt cozpibz iuuenibz. saīs z for
tibz. laborātibz. n̄ disposit⁹ ad opilatōes. z his q̄ ipīguari q̄
rūt. qz talia cozpa īdigēt plīmo nutrīntoz difficult⁹ r̄solu
bili. Et ḡ dīc Ra. ī almā. c. d̄ h̄tute carniū. Caro h̄o grossa
mltū laborātibz pueniēs ē. subtilis h̄o his q̄ p̄dict⁹ sūt h̄rū
puenit. Et idē vult Aui. in. j. c. de regie ei⁹ qd̄ comedī dī
cēs. Exercitati p̄tea z mlti laborz mag⁹ sūt tolerātes nutri
entia grossa. Alio mō p̄t attēdi melioritas z electio carniū
ex pte tēpate p̄pletōis eaz. facil⁹ digestiōis z sāguis ex ipīs
generati tēpantiā. vt. f. illa caro dicat⁹ melior q̄ tēpate ē cō
pletōis. facil⁹ digestōis. sāguinē generās tēparū ī calidita
te z frigiditate. subtilitate z grossitate. Et isto mō caro edī
na ē melior z laudabilior ceter⁹. vt vult Raf. Aui. z Auer.
Nā dīc Rasis in almā. c. de aīalibz siluestribz z domesticis
Edina caro ē tēpata nullā ī se habēs malicie admixtōem.
q̄ lz tpatū generet sāguinē. laborātibz tñ nōz gruit. cui nul
la alia caro p̄ferēda ē. Nō est ei a deo debil⁹ vt ex ea h̄r⁹ mi
nuat neqz ei⁹ nutrīntū a deo mltū ē z grossū vt ex eo pue
niat repletio. z grossus generet sāguis. Sāguis qz q̄ ex ea
generat⁹ int⁹ subtilē z grossū ac int⁹ calidū z frigidū existit.

Et ista caro nõ uenit mltũ laborãtibz. s; iuuenibz tpatis
exercitio mediocri vřtibz. qz ista caro generat sãguinẽ for
ti exercitio vel labore faciliť resolubile. lz nõ exercitio me
diocri. Et sic q̃ ad istã intentõz caro edina int̃ carnes do
mesticas. ita caro capreoli int̃ carnes siluestres est melioz
Et p̃ istã carnẽ edinã plimi medicõz sic Ra. z Auer. po
nũt carnẽ arietinã. Et dic̃ Auer. v. colliget. c. de carne. q̃ ẽ
h̃ opio maiorz ptis medicõz p̃ter Bali. q̃ ab omiať carnes
arietũ. Et videt̃ sibi. qz caro vituloz ẽ melioz nutrimentũ q̃
arietina. Et forsan Bali. h̃ attẽdit melioritatẽ nutrimentũ ex
eo qđ ẽ plimũ nutrire. z nutrimentũ dare magis irresolubi
le. qđ magis videt̃ uenire carnibz vitulinis q̃ arietinis. cũ
arietine magis hũide sint. Tertio mō p̃t attẽdi melioritas z
electio carniũ ex pte minorz viscositatũ z melioz odorũ earũ
Et sic carnes vituline sũt meliores alijs carnibz. Et istud
innuit Auer. v. colliget. c. de carne dicẽs. Et carnes vitu
loz sunt bone carnes. idō qz nõ habet illã viscositatẽ frigi
ditatẽ z siccitatẽ quaz habent carnes bouine veteres z car
nes eoz sunt magis odorifere alijs carnibz. z quantũ ẽ in
h̃ meliores sunt carnibz edinis. quia in carnibus edinis
manifestat̃ qđam muscillago. i. viscositas ante q̃ coquãť.
sed carnes edine sunt meliores vitulinis. qz meliores ge
nerãt humores. Et ex isto patet quõ non est tanta contro
uersia int̃ auctores medicine sup electione carniũ quanta
p̃ma facie apparet. Notandũ est insup q̃ carnes aialũ sic
ce complexionis meliores sunt circa partũ q̃ distãtes ml
tum a partu. q̃ edi et lactentes vituli meliores sunt hircis
et bobus. qz sua siccitas p̃me etatis humiditate corrigif.
S; carnes aialũ cõplexionis hũide sũt meliores distan
tes a partu. z circa partũ deteriores. qz sua nimia humidĩ
tas p̃cessu etatũ exsiccatũ. s. iuueturis corrigif aut tollif et
ab hũiditate p̃me etatũ crescit. Et idō iuuenes castrati arie
tes. s. vni^o añi sũt meliores z min^o viscosi lactentibz agnis.
et porci vni^o añni vel duoz meliores lactentibus porcellis

Et g bñ dicit Aui. iij. c. de regie ei qd comedif. Dportet at
 vt cib supple sanitas p̄suatiu sit tal qles sūt carnes z p̄pe
 carnes edoz z vituloz lactetiū puoz et agnoz aialiū. Et
 ex istz oibz cludif q̄ carnes bircoz capz z arietū z boum
 z porcoz antiqz. z spēaliter nō castratoz z porcelloz lac
 tetiū z agnoz lactetiū n̄ sūt mltū p̄ueniētes i regie sanitas
 sed carnes vituloz iuuenū z arietū aialiū z porcoz duozū
 annoz vel vni⁹ etiā castroz sufficiēter p̄ueniētes sūt esui in
 regie sanitas. Et ē diligēt notandū q̄ carnes declinantes
 ad siccitatē dñt elixari. z declinātes ad hūiditatē. dñt assa
 ri. vt eaz hūiditas tēpēt. z iō carnes cuniculoz z leporum
 ceruoz vituloz z capuloz dñt elixari. z carnes porcelloz
 z castratoz arietū assari. elixatio ei obrēpat siccitatē Et ex
 h̄ p̄z q̄ i t̄pibz p̄plexiōibz hūidis magis p̄petūt carnes de
 clinātes ad siccitatē vt assēt. In t̄pibz siccis z p̄plexiōe z cra
 se siccis magis p̄petūt carnes declinātes ad hūiditatē

Oua recentia. vna rubentia. pingua iura.
Dum similia pura nature sunt valitura.

In h̄ certo ponūt tria alim̄ta q̄ i modica q̄ntitate mltū
 nutriūt. Quoz p̄m̄ est oua recentia qz sūt de his q̄ i modi
 ca q̄ntitate mltū nutriūt. vt innuit Aui. ij. cano. c. d̄ ouis.
 Et idē vult. iij. i. c. p̄mo vbi dicit. Nutriēs h̄o p̄ue q̄ntitatis z
 m̄ci nutritiōis sūt oua z galloz testiculi. Et illd̄ idē i m̄
 tis alijs locz reperit. Circa electiōz ouoz sciēdū ē q̄ oua gal
 linaz z pdicū z faneanoz iuuenū z pinguiū sūt bona i sa
 nitas regie. z alus ouis simplr̄ meliora. vñ oua puula lon
 ga sūt bōa. vñ. *Filius s̄b̄u* iuber p̄ lege teneri. Ex bōa sint
 oua cōdida lōga noua. Ampli⁹ oua tremula. i. p̄ decoctōz
 aliq̄lit̄ i pissata. vt i māu tenēt̄ i cortice suo videāt treme
 re. sūt meliora durz z sorbilibz. z sūt m̄ci nutriti. z facil̄ z
 bonē digestiōis. z generāt sāguinē matie cordi p̄portiona
 bilē. vñ p̄ualescētibz senibz debilibz maxie p̄ueniūt. z me

prime vitella. **Uñ** **Aul.** in trac. de viribz cordis vult q̄ vitel
la ouoz aialiu bone carnis sic gallinaz pdicu z faseanoz.
lz nō sint medicie cordi. mltū tñ corz pfortāt. E postea sub
dit q̄ cito in sāguinē pueritū. z post puerionez paucā hñt
supfluitatē. z generāt sāguinē subtilē z claz. z ḡ maxie cō/
fortāt corz generādo sāguinē ei pportionabilē. Et vltē^o di
cit q̄ multū valēt in dissolutōe subespūs z diminutōe san
guis cordis. Sorbilia hō oua facil sūt digestiōis. z lenific
pulmonē. z pect^o. z ventrem lubricāt z min^o nutriūt q̄ tre
mula. Dura hō oua p decoctionē facta ad digerendū sūt
difficilia. z nutrimētū exhibēt grossū. z tarde a stomacho
descendēs. z tarde penetratiuū. Notādum ē insup q̄ ex di
uersitate pparatōis ouoz ec̄ acq̄rit̄ i eis bonitas l malicia
Aul ei sūt assata. aut elixa. aut fritā. aut in iure sunt cocta
Assata elixis grossiora sūt z ad digerendū duriora. qz fo
cus substantialē coz hūiditatē desiccāt. Et fiūt duobz mo
dis. **Aul** ei cū corticibz int̄ calidos cineres ponūt̄ aut in
testis frāgūt̄. In testis fracta peiora sūt alijs. **Illa** aut̄ q̄ cū
corticibz int̄ calidos cineres ponūt̄ur duobz fiūt modis.
Aul int̄ cineres ponūt̄ rota. aut sup carbones ptim disco
operta. q̄ in cineribz ponūt̄ rota sūt peiora. qz cū calor foci
circūcat. fumositates retinet. **Discoopta** sūt carbones po
sita fumositatē emittūt̄ z mūda fiūt. **Elixa** i aq̄ meliora sūt
q̄ assata. qz aq̄ hūiditas calori foci iū hūiditate desiccāda
p̄pugnat. Et fiūt duobz modis. aut em̄ cū corticibz elixant̄
aut infra aquā frāgūt̄. **Lū** corticibz peiora sūt alijs. qz cor
tices. phibēt dissolutōz fumositatū z grossiciei. In aq̄ fra
cta calor aq̄ tēpate penetrat z grossiciē suā subtiliat. z au
fert sibi gūitatē sui odoris. vñ h mōi laudabiliora sūt cete
ris oibz. **Fritā** ceterz peiora sūt. qz pessimos generāt hūo
res. z sūt in stomacho morātia fumositatē z corruptōz in
ducētia z fastidiū faciētia. In iure cocta int̄ assata z in aq̄
fracta sūt mediocria. Et ista colligūt̄ ex ysaac i dienis vñ
uersalibz. **Sciēdum** est etiā q̄ ouū diuersificat̄ fm ei ptes

cōponētes. Hā vitellū in caliditate tempatū existit. Albu-
men hō frigidū est z viscosū dure digerit. z sāguis etiaz ex
eo generat⁹ nō est bon⁹. vt hē ex Rasi tertio alman. c. de vir-
tutib⁹ onoz. Et sic oua p̄dicta. s. gallinaz. p̄dicum. z fasea-
noz sūt p̄ueniētia in regie sanitat⁹. ita oua anatum. ansez
strutionū. z similitim volatiliū min⁹ p̄ueniētia sunt in regi-
mine sanitatis. vel simplr euitanda. Scdm est vinū ru-
beum. Pro q̄ sciendum est q̄ vina diuersificant in colore.
Nam q̄dam sunt alba. q̄dam rubea clara. q̄dam citrina. z
q̄dam nigra. Una em̄ alba debilioza sunt ceteris. minus
calida z min⁹ nutritiua. vtz sunt min⁹ ledentia caput z ma-
gis vrine puocatiua z apperitiua. Q̄ sūt debilioza ceteris.
patet. qz p̄m Bali. sup. j. canone. iij. pte regis acutoz. Debi-
le vinū est qd min⁹ calefacit z min⁹ replet caput. cuz ḡ vina
alba min⁹ calefaciūt z minus replēt caput ceteris. vt pate-
bit debilioza erūt ceteris. Q̄ aut̄ vina alba sūt ceteris mi-
nus calida. patet p̄ Bali. in p̄mēto illi⁹ cano. iij. pti. regimi-
nis acutoz. de vino etem̄ albo. dicētē. Nō est possibile ali-
cui ex vinis albis vt calefaciat calefactione vebementi. Et
postea subdit. Vinū aut̄ albū est minoris calefactōis oib⁹
vinis. Et istd̄ est vtz cōparādo vina eiusdē territorij ad in-
uicē. z nō aliter. qm̄ vina rubea z ruffa gallicana nō sūt ita
fortia nec ita calida. sic sunt multa vina alba q̄ reperiunt̄ i
alijs territorijs. Debet igit̄ fieri cōparatio int̄ vina eiusdē
maneriei z territorij. Q̄ aut̄ sint ceteris min⁹ nutritiua p̄
p̄ Bali. in cōmen. illi⁹ āphorismi scde p̄ticule āphorismoz.
Facile ē repleti potu q̄ cibo. dicētē. Vinū em̄ aq̄suz sub-
tile atqz albū vsualiter aq̄ est vicinū z illi⁹ p̄tuti vicinat̄ ad
nutriendū vñ vrina puocat̄. nec corz⁹ inde nutrit̄. Et silt̄ i
com. illi⁹ amphorismi eiusdē p̄ticule. Eoz q̄ nutriūt dicit̄
Bali. Vinū aq̄sum nimis dat corz⁹ nutrimentū cui⁹ liqz ē
sic aqua subtilissima z color albus. Q̄ aut̄ nimis ledūt ca-
put p̄ Auī. in. j. doctri. iij. c. de regie aque z vini dicēt̄ Vinū
hō albū z sub tasse calefactū est meli⁹. nō em̄ capitis efficit

dolorem. sed fortasse humectabit et capitis dolorē alleu-
bit. Et idem etiā vult Galienus in commento illius canonis. iij. parti-
le regiminis acutoꝝ. Potus autē dulcis. Rō autē quare min⁹
ledūt caput est. qz min⁹ fumosa et vaporosa sunt ceteris. Quia
autē magis sunt vine. puocatiua et apertiuua. patet p̄ ypo. i.
canone illo. iij. parti. regiminis acutoꝝ. d̄ vino etem albo. di-
centem. Sed transitus eius. scz vini albi in vesicam est fa-
cilior quā cuiuslibet alterius potus. cum quod etiam vim aperiti-
uam habere dinoscit. Et ex hoc textu sequitur quod ista vina alba
subtilia pl⁹ cōueniunt quā alia vina calefactis siue a natura
sicut colericis et sanguineis naturalibus siue ab accidente.
sicut calefactis ex ira vel mora in sole. Et similiter magis
pueniunt studentibus quod debent vti vino nō turbate cerebrū.
Et similiter pueniunt habentibus cerebrū debile siue natu-
raliter siue accidentaliter. qz habentes cerebrū debile ex for-
ti vino faciliter inebriant. vt h3 Avicenna in. j. loco p̄all. Et si
vri velint vinis fortibus necesse est ea fortiter limphare. Et
sicut pueniunt habentibus epar calidū et stomachū calidū et ha-
bitantibus in regione calida. qz calida vina in istis facerent
estuatōem. Vina vero rubea clara sicut beluacēsia calidiora
sunt ceteris. vt vult Galienus. cōmento illius canonis sup̄ al.
De vino etei albo. vbi dicit. Veruntū cur⁹ calefactio ex vi-
nis est vehemens. eius color est rubeus clarus. Et ista vina
etiā nutribiliora sunt ceteris. vt h3 Galienus in cōmen. illius
amphorismi p̄alle. Facile est repleri. vbi dicit. Grossum
vero et rubeū vinum nutribili⁹ est ceteris. implens corpo-
ra cito obnoxia inanitioni. Et circa istud est intelligendū
quod vina rubea dicuntur nutribiliora eo quod pl⁹ eoz in substantia
mēbroꝝ puerit. Vina tū nigra possunt dici nutribiliora
ceteris. qz pstanti⁹ dant nutrimentum. et tardius a mēbris
resolubile. Et isto mō dicit Galienus in cōmēto illius amphoris-
mi p̄all. Eoz quod nutriunt quod vina grossa et rubea nutribili-
ora sunt quā aquosa minus tamen quā nigra. Et isto mō etiā
intelligitur dictus ysaac in dietis particularibus vbi vult quod

vinū nigz pl^o nutrit q̄ rubeū. Et ista^{na} rubea magis le
dūt caput q̄ alba z min^o vrine sūt puocatiua. Et hic est q̄
ista vina qz fortia sūt hñtibz debile cerebz nō ueniunt. vt
dictū est. s; bñ ueniūt hñtibz forte cerebz. cū forte cerebz
vapores eleuatos ad ipm nō suscipit. vt di. Aui. i. j. c. p̄all.
Et circa istd est sciēdū q̄ ingeniū hoīs fortz cerebz magis
clarificat. z acuit si bibat vinū bonū q̄ si nō biberet. vt vult
Aui. i. c. j. p̄all. Et rō ē. qz ex bono vino pl^o q̄ ex q̄cūq; alio
potu generat z mltiplicat spūs subtiles clari z puri. Et
inde ē q̄ theologi p̄replari soliti circa altissima bona vina
diligūt. Et fm Aui. ibi. Ista vina valēt hoībz frigide com
plexionis z fleumaticz. Talia nāq; vina corrigūt lapsū fri
giditatis z plexionis z aperitūt opilatōes eueire solitas fri
gidis fleumaticz. z digerūt fleumata coopatia aduersio
nē eoz i sāguiez. z digerūt faciliē. z cito penetrāt z p̄bēt ali
mētū mūdū z spūs plurimos. Uina s; citrina minorz ca
lesfactōis sūt q̄ rubea clara. vt vult Bali. j. cō. illi^o canonis
p̄all. de vino etem albo. maiorz tñ calesfactōis sunt q̄ alba.
et g magz sūt caput ledētia q̄ alba. vt vult Bali. i. com. illi^o
canonis p̄all. Pot^o at dulcē. Et ista vina etiā min^o nutritia
sūt q̄ rubea. magz tñ q̄ alba. Et apd q̄sdā ista vina etiā vo
cant alba. Et hic est q̄ aliq̄ dicūt q̄ vina alba cito calesfaci
unt mltū. Uina s; nigra sūt minoris calesfactōis q̄ citri
na. z g etiā min^o ledūt caput q̄ citrina. S; qz tardioz de
scēsus sunt in ventrē. z min^o vrine puocatiua q̄ alba magz
ledūt caput q̄ alba. vt hz Bali. in cō. illi^o can. p̄all. Pot^o at
dulcē. Et sūt ista vina etiā pl^o nutritiua q̄ alba et citrina.
min^o tñ q̄ rubea. vt p̄dictū est. Tertiū ē sorbilia facta ex
iuribz carniū. z maxie ex brodio pulloz. Talia em brodia
nase hūane sūt amica. ex q̄ facillime in sāguinē sūt mutabi
lia. z bonū sāguinē generant. z maxie dū fiūt ex simila. i. ex
subtilissima pte farine. qz simila z maxie tritici mltū nutri
tiua est z bonū nutritiū affert. vt hzi p̄t ex Ra. i. almā. Et
ista tria ponit Aui. ij. i. doc. ij. sum. in. c. xv. in sine. vbi dicit.

Exēplū subtil' mlti nutrīnti boni chiml. i. hūoz est ouoz
vitelli z vinū z aq̄ carnis. Et ex isto cludit q̄ ista tria sūt d̄
genere naturā hūanā maxie p̄fortantiū.

Nutrit et impinguat triticū. lac. caseus infans
Testiculi. porcina caro cerebella. medulle
Bulcia vina. cibus gustu iocundior. oua.
Sorbilia. mature ficus. vneq; recentes

In h̄o textu tāgūt̄ duodecim res corp̄ hūanū nutriētes
ac ip̄iguātes. q̄z p̄ma ē triticū. i. panis ex tritico. de q̄ dicit
Aui. ij. cano. c. de pane. q̄ imp̄iguat velocit̄ z maxie d̄ fru/
mēto nouo. Ra. fo in almā. de tritico dicit. Triticū tempa/
mēto vicinū est. lz caliditati paz̄ attineat. Qd̄ āt p̄derosi⁹
z solidi⁹ inuenit̄ maioris est nutrīnti. D̄ib; q̄z hoib; alijs
gnis pficiēs magis p̄riū inuenit̄. Sāguis etiā ex eo gene/
rat⁹ oī sāguie q̄ ex alijs generat̄ gnis tēpatior est. Et seq̄n/
ti. c. dicit. Panis q̄ ex tritico fit pl̄ib; hoīm p̄ueniētior est.
Circa electōz āt tritici sciēdū est. q̄ electio ei⁹ p̄t sumi vno
mō ex pte sube ipsi⁹. alio mō ex pte p̄paratōis ei⁹. Electōz
āt ei⁹ ex pte sube ipsi⁹ ponit Aui. ij. cano. c. d̄ frum̄to dicēs
Beli⁹ est illd̄ qd̄ est mediū int̄ duriciē z raritatē. magnū.
pingue. recēs. i. nō nimis antiquū. planū. qd̄ est inter rube/
dinē z albedinē. frumentū fo nigrūz mali est nutrimenti.
Rasis fo sup̄addit p̄derositatē ei⁹ sup̄ electiōe ei⁹. Circa
electōem fo ei⁹ ex pte p̄paratōis eius sciēdū est q̄ oīa que
sūt ex farina tritici frixa tarde a stomacho descēdūt. gene/
rāt grossos hūiores. opilāt vias epat̄. augmentāt splenē z
generāt calculū. multū nutriūt si digerāt. Triticū fo eli/
rum est cibo ḡuts z indigestibil'. lz si digerat̄. fortit̄ nutrit z
roborat̄ vtutē. Sz triticū sub forma panis bñ fermentati
z a statū in clibano moderato igne est elect⁹ cibus. Et oīa
ista colligūt̄ ex Sal. j. ali. Scda res est lac. Et p̄t illd̄ itelli

gi de lacte ebutirato qđ apđ medicos ad obobe đz. et apđ
cōmunes balbuca. Balbuca em̄ recens si comedať cū pa
ne recenti siue calido z imposito maxie impinguat. Potest
etiā intelligi de lacte caprino qđ etiā multū nutrit. de quo
pus latius dictū est ibi Persica. poma. pira. Tercia res est
case⁹ infans siue recens. de qđ dicit Aui. ij. cano. c. de caseo.
qđ est nutritiu⁹ z impinguat⁹. Et sz case⁹ recens nutriat et
impinguet. in regimine tñ sanitatis nō cōuenit. qz sequūť
ex eo nocumēta pus dicta. ibi Persica. poma. pira. Quar
ta res testiculi. Et istđ maxie intelligendū est de testiculis
galloz impinguatorz. de qđb Aui. ij. cano. c. de testiculo di
cit qđ sunt valde boni nutritiōi z pulchri. z. iij. in. c. j. c. j. đ
eis. dicit qđ in modica q̄ntitate multū nutriūt. Et pť istud
etiā intelligi de testiculis porcoz multuz pinguiū nōdum
coeuntiū. sicut porcoz caro. q̄ alioz aīalium qđ rudedum
melior existit. z h̄ đ ad h̄ qđ est nutrimentū p̄bere mai⁹ irre
solubili⁹ corpi hūano simili⁹. sic etiā et porcoz testiculi re
spectu testiculoz alioz aīaliū qđ rudedū. Et est h̄ diligen
ter notandū qđ testiculi aīaliū p̄uctoz in qđb est iā fermē
tatū semen z generatū nō sunt boni nutritiōi. sz testiculi
aīalium iuuenū adhuc nō coire potentiū. qđb adhuc n̄ est
sperma fermētātū. sunt sat̄ laudabil⁹ nutritiōi si bñ dige
rāt. z de istis etiā intelligit dictū pus. Quinta ē caro por
cina. de cui⁹ electōe et effectū satis ample dictū est pus. ibi
Persica. poma. pira. Sexta est comestio cerebroz. Pro qđ
sciendū est qđ cerebroz est stomacho malū nauseatiū deie
ctiuum appetit⁹. z grossi humoris generatiū. vez est tñ qđ
si bñ digerāt alimentū dat corpi notabile. sz nllō mō co
medi đz p⁹ alios cibos. Bonū aut̄ est qđ cū origano vel ca
lamente vel cū aliqđb obtēpantibz ei⁹ viscositate z frigidī
tate in qđb sit pť incisīua z calefactīua pareť. Et cauenđuz
est qđ si comedať qđ p̄mit⁹ asseť sup carbones. Et ē aduertē
dum qđ nō p̄fert illis qđb frigide solēt aduenire egritudies
sed bñ habentibz complexionē calidā. vt vult Ra. i. almā.

e. de virtutibus membrorum animalium. Et breuiter patet. Venit in
regime sanitatis. scilicet aliquando bene venit via medicie. sic cerebri
capreolorum veniens est venena et morsum venenosorum. et cere
bri leporis est tremor. et secundum quosdam cerebri pullos et caponum
ad memoriam et subtilitatem ingenii profuerunt. Circa electionem
tamen cerebri sciendum est quod meliora eorum sunt cerebra volatili
um. et propter motuum. et ex cerebris quod drupedum cerebri arietis
deinde vituli. vult Aui. ij. cano. c. de cerebro. Septima
est medulla que multum sunt nutriti si bene digerant. putat dicit Aui.
ij. cano. c. de medulla. et etiam facile in sanguinem conuertitur. Et tamen
malum faciunt quod deiciunt appetitum atque nauseam inducunt. Et
Aucena docet eas comedere cum piperibus. Et etiam aliquid eas
preparat cum citonibus et pastillis. ut faciunt lecardi. Et per elec
tione earum dicit Aui. quod venientior est medulla vitulorum et
cerui. deinde thauri. et postea caprarum. deinde ouium. Et secundum
aliquos medulle thaurorum iuuenum et piguam multum venientes
sunt Octava est dulcia vina de quibus postea dicitur ibi. Sunt nu
tritua. Non est cibi gustu iocundior. quia talis materie nutrit.
Juxta illud pro. ij. parte aphorismorum dicitur. Pars deterior est
bus et potest delectabilior quam de melioribus magis delectabilis est
appetenda. Et Galenus in commento illi ait. Dis est cibi sapor in quo
quod delectatur cum accipitur a stomacho propter retinet et cum ma
gna delectatione digerit propter quod quilibet aliquid que sit abominabilis. fu
git vnum vomit fastidium inflatio rugit generas. Et hinc est quod
aliquid melius valeret cum malo cibo quam cum bono. quia maiorem delec
tationem habent in malo. Decima est oua sorbilia que in modica quan
titate etiam multum nutriunt. de quibus etiam dicitur est super ibi. Quia re
tencia. Undecima est sicca mase que propter suam dulcedinem multum nutri
unt et impinguant Circa istud sciendum est quod nutritum sic non existat
in robore nutriti carnis et generum. est tamen vehementior roborem quam
nutritum omnium fructuum vult Aui. ij. cano. c. de fructibus Et ibi
de etiam dicitur quod est nutritibilior ceteris fructibus. Et idem vult
Aui. i. c. de regie eius quod comedit dicitur quod nutrit fructus. fructus
magis nutritiuus et siliiores et pingiores carnis in nutriendo

sūt sic⁹ & vnevalde mature & dactili. Circa electōez hō eaz
sciēdū est q̄ fm Aui. ij. canone. c. 1. d̄ ficub. Melior ē alba
q̄ lenior. deide rubea siue citrina. & deide nigra. Et q̄ ve
hemēter mafa ē melior ē & pria ad h̄ vt noceat. Irē hūidez
recētes ficus maḡ et veloci⁹ nutritiue sunt q̄ sicce & citius
trāseūt d̄ stomacho ad epar & maḡ humectāt epar & maḡ
lenificāt q̄ sicce. sicce hō sūt min⁹ inflatiue. & maḡ stoma
cho ueniētes q̄ hūide. De siccis dicit Aui. loco p̄at. Sic
ca q̄dē in suis opatōibz est laudabil. v̄z sāguis ex ea gene
rat⁹ nō est bon⁹. & pp̄ h̄ facit pediculos. v̄z si sit cum nuce
tūc ei⁹ chimus. i. humor fit bon⁹. & post nucē cū amigdala
Et postea dicit q̄ admīstratio sicce cū ieiuniū adest. est mi
rabilis iuamēti in. aperiendo vias cibi. & pp̄ie cū nuce &
amigdala. cū tñ ei⁹ nutrimentū cū nuce sit pl⁹ q̄ cū amig
dala. Et ueniūt vtreqz ficus in h̄ q̄ in ip̄is est inflatio et le
nificatio & expulsio supfluitatū ad cutē & puocatio sudor̄
& remotio asperitat̄ gutturis. & mūdificatio & lenitio pec
toris pulmonis & canne ei⁹. apertio opilationū epatis re
nū & splenis. Duodecima res est vua recēs. i. vua dulcis &
bū matura. Pro q̄ sciendū est q̄ vua est triplet. Nā quedā
est imatura & acerba. & fit ex ea agresta. & ista stringit v̄trez
& colerā rubeā repmit atqz sāguinē. & multū valet in fluxu
ventris colerico. Alia est matura viridis & recens. ex qua
fit vinum. Et ista sp̄aliter qñ est alba & sine nucleis & cor
tice ventrē laxat & ceteris fructibz plurimi & melioz nutri
menti existit sic & ficus. minoris tñ nutrimenti est q̄ ficus
vt h̄z Aui. ij. canone. c. de vua. Verū est tamen q̄ ventosi
tatem generat & inflatōes et ventris dolorē. Et si remanse
rit p̄ duos dies vel tres post collectōez suspensa donec cor
tex detumescat meli⁹ nutrit & min⁹ laxat. nec tñ inflat. Et
habētes stomachū plenū cibo & imundū malis humoribz
nullo mō comedāt vuas. & sp̄aliter recentes & sine arillis.
velocit̄ em̄ i stomacho imūdo cor̄rūpūt & i stomacho ple
no cibis. qz nimis cito digerūt. & nō poterunt exire de sto/

macho p^o eaz digestioez p^o cibū nōdū digestū. q̄re tūc in
stōacho corrūpūt z aliū cibū corrūpūt. Et si l^r etiā intelli
gēdū ē d̄ alijs fructibz latarijs. Et si aliq̄s velit sumere vuā
viridē z recētē. bonū ē q̄pmit^o infūdaf i aq̄ feruēti p̄ horā.
z deide ponaf i aquā frigidā. z p^o sumaf. Ra. s̄o i al. de vva
recētī. z spēalit̄ dulei. diē q̄cito corp^o ip̄iguat z augmētāt
erectōz h̄ge Et vlteri^o diē q̄illa vva q̄ ē subtiliorz corij. i. cor
ticz citi^o descēdit a stōacho. illa s̄o q̄ grossiorz tardi^o. Alia ē
vva sicca. q̄ passula vocaf. z ista l^z ponaf z numeraf int̄ cā
lia. paz tū caliditati attinet. z bñ nutrit s̄m Ra. lo. p̄al. z cō
fortat stōachū z epar s̄m Anī. loco p̄al. z opilatōes remo
uet. Et d̄r q̄ epar ip̄iguat ex eis z maxie si mūdēt ab aril
lis. Et sic text^o p̄dict^o p̄t intelligi de vva matura recentī. et
de vva sicca que passula dicit̄.

**Vina probantur odore. sapore. nitore. colore.
Si bona vina cupis hec quiqz pbatur in illis.
Fortia. formosa. fragrantia. frigida. frigida.**

In s̄o textu ponūt q̄ttuor generalia q̄b vva pbāt. Pri
mū ē odor. vinū ei boni odorz siue redolēs mltiplicatm ē
spirituū subtiliū. Et s̄m p̄stā. v. theorice bñ nutrit. z bonū
sāguinē generat. vinū s̄o fetidū abomiabile ē nase bñane
spūs grossos melācolicos generās. et s̄m p̄stā. v. theorice
malū sāguinē et capitis dolorē ex malo fumo caput ascēde
re generat. Sali. s̄o. iij. regis acutoz. cōmēto. j. loq̄ns d̄ di
uersitate vinoz ex odore diē q̄ervino boni odorz ē meliorz
chimi. i. humoris. et s̄m illud est mltitudo q̄ iplet ex eo ca
put. qd̄ est qz est subtili^o z calidi^o. Qd̄ aut̄ ex eis ē mali odo
ris s̄m maliciā chimi generati ab eo erit paucitas lesiōis
ei^o i capite. qd̄ est qz est frigid^o z gross^o. Illō at̄ cui penit^o
nō est odor nō facit oīno aliqd̄ accidere i capite. qz ē vehe
mēter grossū. Sēd̄m est sapor. sic em̄ cibz sapidior melius
nutrit z mel^o a stomacho aplectit̄. vt dictū ē i s̄nia p̄cedēti

tra et vinū. Circa istō tñ sciēdū ē qvina ī sapore diuersificā
cāf. qdā eī sūt dulcia alijs nutritiora grossū sanguinē fa
ciētia et vētrē hūectātia ad digerēdū dura et sitim generatā
Alia sūt pōtica siue stiptica stōachū pfortatā. vētrē pspitā
tia. pectori et sue ptnētie. s. pulmōni et cāne eī nocua. inte
stinis pgrua. ad digerēdū dura. Alia sūt acerbā q sūt diu
retica. i. vrine pnuocātia. grossos hūores nō generatā. sed
dissoluētā. Alia amara min^o calida. vt hystā. v. theorice.
Tertiū ē nitōr siue resplēdētā q īdicat sup subtilitate vini
et sic ex psequēti sup subtilitate spiritūū ex ipō generatorū.
Quartū ē color. Et pte eī color. vna diuersificā ī nutri
tōe. Vna eī rubicūdiora ceteris paribz mag^s nutritoria sūt
albis. et iō pl^o pueniūt macris qz alba. Alba tñ pl^o pueniūt
pinguibz. Et de ista diuersitate vini ex colore dictū ē pū
ibi. Qua recentia. Deinde in textu ponūt qnqz specialia q
bus pbat bonitas vini. Primū tāgīt cū dz. Fortia. Forti
tudo em̄ vini cogscit ex effectū. Vinū eī forte ē qd calefac
corp^o vehemēter replēs caput p m Gal. com. j. iij. pri. regis
acutoz. Istō eī vinū maxie spiritūū ē mltiplicatiūū et mul
tū nutritiūū. Cauēat tñ ab illo nisi sit limphatū q sūt debi
lis cerebri. qz mag^s effumatio ab ipō ad cerebz ipm pueni
ret et ipm lederet. Scdm tāgīt cū dz. formosa. Vinum em̄
formosū siue pulcrū qz cū maiori appetitu sumit meli^o dige
rit et meli^o nutrit. Tertiū tāgīt cū dz. fragrātia. Vinū em̄
fragrās siue bñ redolens maxie pfortatiūū ē et spirituum
subtiliū generatiūū. vt dictū est. Quartū tāgīt cū dz. frigi
da. Hā vinū dz esse frigidū q ad tactū. nō at q ad effectum.
vinū em̄ calefactū cum sit rari^o et subtili^o cū inebriat. ner
uos debilitat. et caput ledit. nisi ī modica qritate sumptuz
fuerit. Quintū tāgīt cū dz. frisca. Vinū em̄ bonū dz esse
friscū siue leue. qd spumādo sonū facit et hz spumā tenuēz
de facili labilē. et in medio existēte. siue qñ in eo mouentur
athomi. vinū em̄ nō isti^o dispositōis pendulū dici dz. et ma
xime si nō sonat vel corpa athomalia nō habeat. vel debet.

dici debile vel limphatū si spumā habeat cū magnis am/
pullis. vel ad latus capbi spuma diu maneat.

Sunt nutritiua plus dulcia candida vina.

In h̄o textu ponit̄ vnū documētū d̄ vinis. Et est q̄ vina
candi da ⁊ dulcia ceteris parib⁹ vel nutriūt reliq̄s vinis. Et
istd̄ voluit p̄stan. loco p̄all. ⁊ idem vult Aui. i. j. c. de regie
aque ⁊ vini. vbi dicit. Vinū q̄z grossū qd̄ est dulce. est meli⁹
illi q̄ vult esse p̄guis. Et rō est. qz vina dulcia vehemēter
a mēbris attrahūt. p̄t̄ coz̄ dulcedinem cui nasa p̄gaudet
Hā dicit Aui. ij. cañ. trac. j. c. iij. Op̄atōes at̄ dulc̄ sūt dige
stio ⁊ lenificatio ⁊ mltiplicatio nutritiū. ⁊ nasa diligit ip̄
sum. ⁊ p̄t̄ attractiua attrahit ip̄sum. Et h̄ iste text⁹ verificet̄
de om̄i vino dulci. eligibile ē t̄n̄ vinū moderate dulcedis.
⁊ nō dulce in summo. sic vinū qd̄ vulgo muscadellam siue
muscaderū d̄. qz tale corrūpit sāguinē. Cui⁹ rō est. qz nasa
rapit auide tale vinum a stomacho ad epar p̄us q̄s digerat̄
qd̄ i eo est vtile c̄bilificatiōi ⁊ añq̄s maturet̄ ei⁹ sup̄fluitas.
p̄t̄ delectatōz ei⁹ maximā in p̄naturalitate dulciū. ⁊ sic re/
plet sāguinē aq̄sitate indigesta. ex q̄ redd̄t̄ apt⁹ ebullitioni
⁊ putrefactioni. Et istd̄ etiā intelligendū est de alijs cibis
dulcib⁹ in summo. Pro maiori noticia sciēdū est q̄ ex vsu
vini dulcis alioz nutritiū dulciū tria timent̄ nocuētia
et maxie bis q̄ ad ea proni sūt. Pr̄imū ē fastidium p̄tea q̄
dulcia suis caliditate ⁊ h̄uiditate leniūt ⁊ applanāt orifici/
um stomachi inducētia illic dispositōem p̄ria inanitioni ⁊
corrugatōi q̄ sūt cā famis. Scōm est velocitas inflāmati
onis coz̄ ⁊ p̄uersiōis in colerā. Hā res dulces p̄ueniētissi/
me sunt in generatōe colere. Et p̄t̄ h̄ mel pl⁹ om̄ib⁹ reb⁹ ge
nerat colerā. qm̄ ip̄m est dulcius om̄ib⁹ reb⁹. ⁊ post ip̄m vi
nū dulce. vt h̄z Bali. in com. illi⁹ cañ. iij. parti. regis acuto
roz̄. Ventē leui⁹ p̄cutit. Et hinc est q̄ iducit sitim nec cō
uenit febricitantib⁹. nec etiā coloric̄s. vt ibidem dicit Bali.

Tertium est opilatio epatis & splenis. qz dulcia trahunt ab eis cum fece pro magna delectatione quam habent in eis. & matie epas ante digerant. que illic leniter inducunt opilationes. coopante ad hanc suba grossa. in qua fundatur sapor dulcis secundum Avicennam. in canone. tractu. c. iij. Et hic est quod vinum dulce minus est vine puocatiuum quam alia vina. Et ista tria nocumeta sunt et valent acetosa. qz appetitum sua acetositate puocant & sua frigiditate inflammationem prohibent & subtilitate sue sube opilationes aperiuunt. Floram dum insuper quibus vina dulcia & alia nutrientia dulcia opilent epas & splenem. deopilat tamen ipsum pulmonem. Et ratio que non opilat pulmonem sic epas & splenem est. qz a dulcibus in transitu suo per meri nihil nisi subtile ad ipsum resudat. & sanguis generatur ex rebus dulcibus ad pulmonem venit iam purificatus in epate pus & corde subtiliatur. Et istud vult Galienus in commento. illud canone. iij. parti. regiminis acutoz. dulces potest. Item vina dulcia minus inebriant secundum Hippocratem. iij. parti. regis acutoz. canone illo. Dicitur leniter percutit quam reliqua fortiora vina. Et predictum concludi potest quod si bibatur vinum ratione nutritionis corporis restauratois & inspiguatiois. sic contingit in his que macri sunt. siue naturaliter siue accidentaliter. tunc appetunt vina dulcia & grossa sufficienter colorata. Talia enim vina sunt sufficienter nutritiua & deperditi restauratiua. & corporum inspiguatiua. vnde conuenientiora sunt ad inspiguandum corpora macra. Et per oppositum si interdum non nutritio nec deperditoz restauratoz nec inspiguatoz ut contingit in his que sunt multum carnosum & pingues. tunc vina subtilia non dulcia. sed sapore amabili odorifera ad albedines declinata sufficienter fortia eligenda sunt. Si vero deest vinum ad sitis extincioem. tunc vinum albidum subtile debile est eligibile. tale enim vinum magis humectat & infrigidat. & per magis melius extinguit sitim. & quanto sitis est maior tanto tale vinum est conuenientius. Si vero vinum deest ad spirituum confortatoz & reparatoz et virtutis confortatoz. tunc dicitur dari vinum subtile odoriferum saporis delectabile. mediocriter coloris. sufficienter fortitudinis. & tale vinum dicitur sumi cum pauco cibo. & dicitur esse de puratum ab vtraque superfluitate. & dicitur sumi pauca quantitate. Si

¶ In tēdam^o pectoris & pulmonis mūdicatōz & vētr^{is} laxa-
tōez. tūc vīna mediocr^{is} sube. sapore dulcia sūt mag^s eligi-
bilia.

**Si vinū rubeū nimīū quandoq; bibatur
Venter stipatur. vox limpida turbificatur**

In h^o passu ponūt duo nocūta nimie potatōnis vīni
rubei. Primū ē qnīmia bibitio vīni rubei & stipat ventrē. i.
duros facit recessus seu difficult^{er} hēe egestōez. Cui^o cā fm
aliq^s est. qz tale vinū rubeū pl^o ceter^{is} parib^{us} ē calefactiuū
& mag^s nutritiuū. In q̄tum em̄ pl^o ē calidū mag^s exsiccāt.
& in q̄tū mag^s nutritiuū auidi^o a nasa retinet. Pōt tñ text^o
intelligi d^o nimia potatōe vīni rubei stiptici aut pōtici. ex q̄
stipticat & stipat vētr^{is} p̄ stipticitatē & pōticitatē vīni. Circa
istō tñ sciēd^o ē qz si exhibeat vinū ad stōachi & viscer^{is} p̄tētie
fortificatōz eligem^o vīna grossa pōtica v^l stiptica rubea v^l
nigra. sic p̄tigit in hūtib^{us} fluxū vētr^{is} p̄ debilitatē p̄tētie
stōachi. & istud vult vpo. iij. pti. regis acutoz. cañ. illo. pal-
me^o q̄dez & niger. & silt^o Bal. in com. illi^o. S; si intendam^o
p̄fortatōz digestiōi p̄petūt vīna subtilia v^l mediocria i sub-
stātia & colore boni odor^{is} & veniēt^{is} saporis & sufficientis
vigoris aliq̄lis stipticitat^{is}. Scōm est exasperatio guttur^{is}
siue raucedo quā inducūt aliq̄ vīna intēse rubedis p̄ eo-
rū siccitatē & terrestricitatē. Et istō nocūmū etiā p̄tigit ex
vīnis rubeis patrie brabantie p̄ eo^{rum} stipticitatem & terre-
streitatē. & maxie qm̄ musta sūt vīna p̄dicta istō nocūmū
scōm p̄tigit. non tñ p̄mū. qz mustū magne rubedis solet
inducere vētr^{is} fluxū p̄ feces suas terrestres cū eo mixtas
q̄ sui mordicatōe mordicāt intestina. ex q̄ mordicatōe flu-
xus vētr^{is} causat. & tale vinū nō d; bibi mustū. i. q̄dū sue-
rit turbidū & bulliēs. qz ex q̄ ip̄m est mordicās p̄ suas fe-
ces terrestres. ab eo etiā elenat fum^o mordicans. q̄ ad cere-
brū veniēs sui mordicitate mordicat oculos at; rubificat
Et istō etiā intelligēdū est d^o ist^{is} mustis patrie brabantie

siue rubeis siue albis, p̄t̄ eoz̄ t̄restreitatz. Eā aūt q̄re iste
fum⁹ ē mordificatiu⁹ ē. qz̄ vinū a q̄ dissoluit ē mordificati
uū Jā vt̄ dīc̄ Gal. j. p̄ti. āphorismo. ī cō. illi⁹ āphoz̄. z̄ q̄ cre/
scūt̄ q̄cqd̄ a q̄libz̄ re dissoluit̄ ei vñ dissoluit̄ necesse est vt̄ af
similef̄.

Allea. nux. ruta. pira. raphanus. et tiriaca.
Hec sunt antidotū contra mortale venenum.

In h̄ tertu ponūt̄ sex medicie valētes p̄ venenū. Prima
ē alleū qd̄ maxie valet p̄ nocumēta puenire solētia ex mala
aq̄. z̄ maxie valet p̄ potū male aq̄. de q̄ dicit̄ Sera. ī aggre/
ga. c. de eo q̄ qñ sumit̄ alleū z̄ post bibit̄ aq̄ corrupta n̄ no/
cet̄ aq̄ illa potati. Et idē innuit̄ Aui. ij. cañ. c. de eo. z̄ in. j. c.
de p̄uatōe iter agentis a nocumēto diuersaz̄ aq̄z̄. Et istud
idē etiā opaf̄ cepe. vt̄ vult̄ Aui. ij. cañ. c. d̄ eo. z̄ sic p̄t̄ p̄re
hēdi sub alleo. de eo etiā dīc̄ Aui. in. j. loco p̄all. q̄ cepe ē vt̄
tiriaca malaz̄ aq̄z̄. z̄ maxie cū aceto. qz̄ cepe ē subtiliatū
incisiuū absterſiuū cū stipticitate z̄ apit̄ fortit̄. vt̄ vult̄ Aui.
ij. cañ. c. de eo. Et ē calidum in tertio. q̄re calefacit̄ malas
aquas. phibēs ne sua frigiditate stomacho noceāt. z̄ subtr̄
liat̄ grossas faciēs eas cito penetrare. Et acetū huic pmix
tū vigorat̄ p̄tutē ei⁹ in subtiliatōe z̄ penetratiōe aq̄z̄ z̄ phibet
a siti quā inducere solet̄ cepe comestū. Et eadem rōne
verificaf̄ de alleo. Et ḡ etiā dicit̄ Aui. in. j. loco p̄all. q̄ al/
lea comedenda sunt aqs̄ grossas z̄ turbidas. qz̄ subtiliant̄
eas. cito descendere faciūt̄ z̄ phibent̄ ne stomacho noceāt
z̄ intestinis. z̄ ne venas opilēt. Alleum p̄tea comestuz̄ ante
iter z̄ p̄ h̄. ex melioribz̄ rebz̄ est z̄ pueniētioribz̄ illi q̄ veniūt̄
ab aere frigido vel q̄ vadūt̄ ad eū. vt̄ innuit̄ Aui. i. j. c. de re/
gēdo iter agentē in frigore z̄ p̄gelatū. Et ex isto seq̄t̄ q̄ alle
um multū valet̄ iter agētibz̄ z̄ p̄ diuersas terras eūtibz̄ z̄ di
uersis potibz̄ vt̄ētibz̄. iuxta illud metricū. Allea q̄ mane ie/
iuno sumpserit ore. Hunc ignotaz̄ nō ledit̄ pot⁹ aq̄z̄. Hec

Diuersorum mutatio facta locorum. Valet preterea alleum ad punctu-
ram similia venenosorum et morsus serpentium quando bibitur cum vino. quod
Aui. ij. can. c. de eo se dicit fuisse expertum. et fert etiam morsum
canis rabiosi et quando fit emplastrum ex alleorum folijs sic et cimi-
no super morsum migale fert ut ibidem dicit Aui. Lepe vero sim
Aui. ij. can. c. de eo. fert etiam morsum canis rabiosi cum liniis
super ipsum aqua et aut emplastrum ex eo cum sale et ruta. et cepe quod
comedere expellit nocuum et veteritatem venenosorum. Et dixerunt
quidam quod ipsum generat in stomacho humores humidum plurimum
fragile et nocuum venenosorum. Notandum est circa istud quod
alleum et cepe et siler etiam porrum via cibi non oportet partem corpori-
bus nec calidis. et specialiter cruda. parum ei nutriunt et male nu-
trunt. generant sanguinem acutum et pungitium. grossos humores
tamen subtiliunt et viscosos icidunt. et postquam decocta sunt. perdunt pun-
gitiuitatem. et adhuc remanent in incisiva et subtiliatiua. unde
magis cocta oportet quam cruda. Porri enim sunt calidi et siccus et
dant corpori alimentum illaudabile et oculis nocent et generant san-
guinem nigrum et melancolicum et sonia et tribilia et nervos ledunt ratio-
ne pungitiuitatis eorum. nocent dentibus et gingiuis. et nullus colerici-
cus nec melancolicus eis vras. et specialiter crudis. Lepe calide
sunt et habent humiditatem superflua terrestrem cum humiditate aqua subti-
li indigesta. Si comedant cruda generant in stomacho humores
malos et putrefactibiles et corruptibiles. et inducunt somnia
mala et tribilia et dolores capitis. et nimis versus earum disponit
homines ad memoriam deperdendam et perturbat intellectum et perducit ad
demerentiam. Sed si comedant cocte cum aqua laudabiliu carniuum
laudabiliter iuuant digestos et minuunt earum nocuimenta et tepant
cibaria frigida cum quibus decoquunt. sed melius est eis non vras. Allea
calida sunt et declinant ad aliquam humiditatem. sed minus quam cepe. va-
let veteritatem et valet in tussi. et bene scire facit. sed nocent vi-
sui et dolore capitis inducunt. et sunt tiriaca rusticorum Et sic predi-
cta solum veniunt his que fleumaticum aut grossum viscosum humo-
rem haberit. Colerici pro a predictis abstineant. Secunda est nux domica
dicit Aui. ij. can. c. de ea quod ipsa cum ficibus et ruta est medicina

oibz venenis ⁊ ex ea cū cepe ⁊ sale fit emplastrz sup morsuz
canis rabiosi. Et istō maxie itelligit de nuce sicca añ cibū
sūpta mō p̄dicto. Et circa istō vlteri⁹ sciēdū ē q̄nuces sicce
peiores sūt recētibz ⁊ hūidīs. qz sicce magz vinctuose sūt. rō
ne cur⁹ in colerā p̄uertūt. ⁊ inducūt capitis dolorēz oculos
turbāt. ⁊ friginē generāt. ⁊ spēalit̄ sūpre p̄ cibū ⁊ ligue pa
ralisim̄ iducū. vomitū puocāt ⁊ vesicas ī ore faciūt. Et ha
bētes stōachū colericū maxie dñt euitare nuces siccas. et
q̄sto antiq̄ores tāto peiores sūt. Recētes at̄ min⁹ male sūt.
qz n̄ sūt tāte vinctuositat̄. ⁊ iō n̄ generāt dolorē capitis aut fr
iginē ⁊ silia sic sicce. ⁊ rōe hūiditat̄ lubricat̄ laxāt vētrē
et si aliq̄stulū torreāt ⁊ comedāt p̄ cibū. p̄pmūt cibū sūp
tū. Et sic pz q̄nuces recētes sūt magz p̄ueniētes corz pibz sa
nis q̄ sicce. Tertia ē ruta de q̄ dic̄ Aui. ij. cañ. c. de ea q̄ re
sistit venenis. Et postea subiūgit. Et q̄ sibi timet ne ī potu
sumat venenū ⁊ p̄nigā venenosis bibat de semie ei⁹ pond⁹
dragme vni⁹ cū folijs suis cū vino. ⁊ p̄pe si bibit cū nuce ⁊
bolo oibz p̄tritis ⁊ mixtis. Et dic̄ Ari. i. de aīalibz q̄cū muste
la vult pugre cū serpēte siue cū bufone. ipa comedit rutz
vt interficiat eū. qz odor rute ē inimic⁹ veneno. Un̄ come
stio rute cū ficubz ⁊ amigdalīs dulcibz ī mane p̄fuat a ve
neno. Notādū circa istō q̄duplex ē ruta q̄dā domestica et
alia siluestris. Domestica melior siluestri ē. qz siluestris ⁊
maxie sicca. calida ⁊ sicca ē in q̄rto ḡdu. q̄re plimū sumere
de ea est p̄niciosū. Domestica v̄o hūida. calida ⁊ sicca ē in
sc̄do ḡdu. sicca v̄o ī tertio. ⁊ ē incisīua resolutīua carmiati
na vētositatū. ⁊ istō maxie p̄uenit sicce. Nā dic̄ Sera. c. de
ea. q̄ ē de rebz magz p̄ferētibz inflatōibz. i. vētositatibz. s; in
hūida est inflatio. Itē ruta vehemēt̄ acuit visū. ⁊ p̄pe succ⁹
ei⁹ cū succo feniculi ⁊ melle collirio facto ex ea aut comesta
vt dicit Aui. ij. cañ. c. de ea. Quia t̄m̄ in succo rute q̄daz est
bauracitas nocēs oculo. iō ruta p̄t applicari oculo vētilan
do. ita q̄ solū vapor siue fumalis euaporatio ei⁹ ⁊ nō suba
rute ad subaz oculi p̄tigat. Quarta ē pira d̄ qbz di. Aui. ij.

cañ. c. de eis q̄sūt cura sūgoꝝ mortificatiū. Et qñ coquūf
isti sūgi cū piris miorat nocumtū ipoz. Uel p̄t iste textus
verificari d̄ piris aromaticis q̄ sui aromaticitate spūs p̄for
tarēt. z sic nocumtū veneni repellerēt. Quita ē raphan⁹ d̄
q̄ dicit Aui. ij. cañ. c. de eo. q̄ p̄fert morsui vipere. z cuz vino
morsui cornute etiā. Et semē ei⁹ p̄fert venenis z p̄mib⁹ ve/
nenosis. Et si ponat fruct⁹ ei⁹ sup scorpionē morif. z aq̄ ei⁹
ē expta i B. z ē fortior. Et si momorderit aliquē scorpio q̄
raphanū comederit nō nocebit ei. Et p̄fert etiā p̄focatiōi
q̄ fit a sūgi mortifer⁹. Uel p̄t dici q̄ raphan⁹ valet p̄ vene/
nū. qz puocati⁹ est vomit⁹. z sic p̄ vomituz stōach⁹ purgat
a malis hūozib⁹ si q̄ i eo sūt. Et circa istd̄ sciēdū ē d̄ rapha
noz radice q̄ sūt p̄pinq̄ in p̄plexiōe q̄ nocēt coz p̄ib⁹ colericis
generāt em̄ sāguinē acutū z pūgitinuz. Et raphan⁹ ē mal⁹
stōacho faciēs eructuare. z generat hūozē grossū. z si dige
stīua sit debil⁹ generat hūozē crudū. hz tñ p̄tutē subtiliati/
uā z incisiuā. Quidā aut̄ comedūt radicē z raphanū post
alios cibos ad p̄fortādū digestionem. de q̄ admirat Bali.
Uñ vez ē qd̄ exp̄ientia docet. Et dicūt sapiētes medici q̄
si comedāt post aliū cibū iuuāt ad digestōez z descēsuz ei⁹
z vētrē laxāt. Sz si comedāt añ aliū cibū ipellūt ad supio
ra z vomitū inducūt. Bonū ē aut̄ q̄ comedāt cū aceto z sa
le p̄ alios cibos z in modica q̄ntitate. Uez ē tñ q̄ ocul⁹ no
cēt z capiti. Ra. p̄o i almā. dicit q̄ raphan⁹ lōgā faciēdo mo
rā in stōacho icidit fleuma. cui⁹ folia cibū digērt z appetiti
uā adiuuāt qñ paz sumit de eis. Sexta ē tiraca. q̄ a toto
genere valet p̄ venenū. z iō valz tam rōnabilib⁹ q̄ bzutis p̄
venenū tā frigidū q̄ calidū. Et sub tiraca p̄t p̄phēdi me
tridatū qd̄ sile opat. De tiraca ei dicit Aui. vj. i trac. iij. c. j.
Scias q̄ canon maxim⁹ in curatōe veneni ē p̄fortatio ca/
loris innati z excitatio ips⁹ ad expellēdum. sic facit tiraca
De tiraca p̄oz metridato sil dicit Aui. vj. i trac. j. c. d̄ medi/
cis cōib⁹ ad venena. Sūt medicie q̄ p̄rie sūt veneno. q̄ re n̄
pmittūt ipm̄ puenire ad coz. z sūt sic tiraca z metridatū.

**Aer sit mundus habitabilis ac luminosus
Nec sit infectus nec olens fetore cloace**

In h̄o textu notat̄ q̄ttuor circa electōz aer̄ habitabil̄. q̄z
p̄mū est q̄ hō d̄z eligere aerē mūdū. i. nō infectū vaporibz
qz aer immūd⁹ alterat cor fm̄ p̄plexionē illi⁹ qd̄ sibi cōmī-
scef. sic innuit Haly. in tegni. in com. illi⁹ can. Oīa h̄ ei. 2c.
Scdm̄ est q̄ hō d̄z eligere aerē luminosum. Aer em̄ turbū-
dus iducit in corpe tristitiā z pigriciē. qz aer turbat⁹ cōmī-
scef hūiores. z turbid⁹ ad cor puenit. q̄re ex ip̄o z hūoribus
grossi z turbidi generat̄ spūs aīam tristificātes z pigriciē
inducētes. Nihil est ḡ qd̄ maḡ iocundū facit hoīez atz mī-
nus ḡuē q̄ in claro aere ābulare vel mane surgere. Tertiū
est q̄ hō d̄z vitare aerē infectū. cuiusmodi est aer in q̄ fiunt
strages. cōiter em̄ in locis in q̄bz p̄cessit max̄ia hoīm inter-
fectio seq̄t̄ pestis z in locis vicinis Aer em̄ infect⁹ qū inspi-
rat̄ inficit spūs in n̄ro corpe. Quartū est q̄ homo d̄z vita-
re fetorem cloace. Et p̄ h̄ innuunt̄ infectiōes particulares
aeris. cuiusmodi est infectio aeris latrinaz vel foueaz quo
q̄nevel locoꝝ in q̄bz p̄iūciuntur cadauera mortua z ossa
mortuoz. z aeris vicini aque in q̄ putrescit linū vel cana-
pus. Aer em̄ taliter infect⁹ inficit spūs n̄ri corpis z max̄ie
cerebro nocet. Et hinc est qd̄ dicit Auicen. ij. in doc. ij. c. ij
Et aer q̄dē dū est t̄pat⁹ et clar⁹ neq̄ suba extranea p̄plexio-
ni spūs p̄ria ei admiscef̄ est sanitatē efficiens z ip̄az p̄fuās.
et cū mutat̄. p̄rium sue opatōis opat̄. Et p̄ maiori decla-
ratione p̄dictoz sciendū est q̄ aer necessari⁹ est in regie sa-
nitatis dupl̄r. p̄mo q̄dem p̄pter refrigeratōem cordis. secū-
do p̄pter expulsionē fumozaz sup̄fluitatū tribulantū sp̄m̄
et calorē innatū. Sic em̄ in exterioribz nos videm⁹ q̄ gnis
sine euentatōe aeris suffocat̄ z extinguit̄. sic etiā imagina-
ri debem⁹ q̄ spūs z calor innatus indigēt aere ip̄m nutriē-
te p̄seruante z obtempante. Obtempatio igif̄ caloriz in-
nati fit p̄ aeris attractiōem z eius depuratio fit p̄ aeris ex-

pulsiones. Primū qdē fit p motū attractōis. 7 scdm p mo
tū expulsiōis. Si igit aer attract⁹ sit fetidus 7 impurus
corrumpit calor 7 spūs innatus Aer igitur debz esse bone
substātie cui n̄ admisceat aliqd ex vaporibz nec fumositate
extranea. Nō em̄ debz esse aer turbidus nec nebulos⁹ nec
malis vaporibz. ad mixt⁹ hic em̄ aer humores conturbat 7
animū tristat vt dictū est. Et debz eē discooperi⁹ celo et
nō iter parietes 7 tecta strict⁹. 7 vt sit ad vnū dicere. marie
euitād⁹ ē aer iclusus 7 nō euētat⁹ Uex em̄ q tpe epidimie
in quo accidit aeris putrefactio cōmunis. eligēd⁹ est aer in
clusus. Unde tempibus illis bonum ē manere in domibz⁹
7 tenere fenestras clausas ne aer putrefact⁹ igrediat. sz ali
us aer discooptus melior existit. Euitādus ē preterea in
regimē sanitatis aer cui miscēt vapores lacuuz 7 pfūdita
tum aquā putridam ptinentiū. 7 olerū taliū q̄lia sunt ca
les 7 eruca et silia. 7 arborū viscositatū malaz. quales sūt
ficus 7 nuces. Ampli⁹ eligēd⁹ est aer in q̄ sufflāt v̄ti ex ter
ra alta vel equali Et multū etiā sollicitari debem⁹ q aer nō
excedat in aliq̄ qualitātū p̄maz. s. caliditate frigiditate hu
miditate et siccitate. Nō si forsan cōtigerit. obtemperur p
artem. q̄tum possibile est. Et ista colligunt ab Auicē. ij. j
dōc. ij. c. diuersis.

Si tibi serotina. noceat potatio vini.
hora matutina rebibas. et erit medicina.

Cap. xv.

In b̄ textu ponit vnū documentū 7 est q̄ si q̄s male va
luerit ex sumptōe vini de nocte siue tpe serotino. tal' in cra
stino dz iterato sumere vinū. Unde potatio vini nocturna
potest inducere ebrietatē siue sicim matutinaz. vel p̄t idu
cere supcalesfactionē corporis. Si vero iducat supcalesfa
ctionē corporis. tūc maxim⁹ error est de mane iterū sume
re vinum. qz est addere ignē igni. Si vero homo icurrat
ebrietatē cū aliq̄li nausea. tūc d̄ mane bonū ē sumere vinū

quia ex sumptōe vini. de facili tūc puocat vomit^o. ex q̄ seq̄
tur mūdificatio stomachi. q̄ mūdificatiōe facta. de facili
cessat nocuētū ebrietatisz nausea. Et p̄t̄ h̄ psulit ypo.
semel in mēse iebriari. vt ex ebrietate puocet vomit^o q̄ est
maxime p̄seruatiu^o ab egritudinib^o chronicis. i. lōgisz ma/
lis. Si etiam ex potatione vini nocturna leda^t aliq̄s. et h̄
p̄t̄ in consuetudinem potandi vinum. tūc de mane p̄t̄ p̄ce
di vinum vt assuescat. z sic min^o ledit^o a sumptōe vini. A cō
suetōe em̄ minor fit lesio vt vult ypo. n̄. amphorismozū ibi.
Ex multo tpe psuetazc. Si vero ex potatōe vini nocturna
sequat^o sitis matutina. illa est mendosa. que curatur portio/
ne vini. magis tamen sedatur potatione aque. Et qz iā dī/
ctum est de lesione z sumptione vini. Sciendū est q̄ hō de
bilis cerebri. z etiam cuiuscūqz alteri^o p̄ditionis sumope/
re cauere debet a freq̄nti ebrietate. Frequēs ebrietas fm̄
Aui. in. j. c. de regimine aque z vini inducit sex incōmoda
in corpe humano. quozū p̄mum est corruptio p̄plexionis
eparis. qz vinum supflue bibitum ad epar veniens vel su/
perflue resoluit calorem ipsi^o. vnde amittit f̄rtutē sangui/
ficam. z loco sanguis generat^o aq̄sitates efficiētes ypropi/
sim vel incendit epar z humores e^o vnde generat^o lepra v^t
mania. Scdm̄ est corruptio p̄plexionis cerebri p̄t̄ assidu
am eleuatōem sumoz vini ad ip̄m. disponētū calidū cere
brū manie z frenesi. z frigidū epilēsie litargie appoplecie z
subeth. Tertiū est debilitas neruoz. videm^o em̄ bibulos
inebriari solitos tremere caput z mēbra. n̄ soluz ī senio. s̄
etiā in senectute z iuuentute q̄nqz. Quartū est egritudies
neruoz sicut spasmus z paralis. qz vinum supflue accep
tum sepe in stomacho acētū efficit. qd̄ valde nocet neruis.
Sepe qz puertit^o ex defectu digestionis in aq̄sitates indi/
gestas q̄ neruos remolliūt. Et sepe ducit hūores grossos
ad neruos q̄bz distendū^t vel p̄trahunt. Quintum est ap/
oplexia p̄pter humiditates cerebri multiplicatas a vino.
ita vt totalit^o opilēt vias spiritūū aīalīūz a cerebro ī mēbra.

Sextū ē mors subitanea dū. s. stertēdo ⁊ dormiēdo vie au-
belic⁹ mltitudiē vini vel hūiditatū ex eo generataꝝ claudū
⁊ ebr⁹ suffocat. Et lz vinū imoderate sūprū pdicta iducat
nocumēta. moderate tñ sumptū mltā inducit iuamēta.
Tāgic em̄ Aui. c. p̄all. qnq; et⁹ iuamēta. Primū est q̄ bo-
nus cibi penetrator in toto cozpe. i. facilē efficit penetrati-
onē cibi cui immisceat ad oīa mēbra sui caloris subtilitateꝝ
pueniētia īpprietate occulta Scdm̄ est q̄ incidit ī fleuma.
⁊ h̄ suis calore ⁊ subtilitate sube. resoluit ip̄m coaptādo ex-
pulsionē vias aperiēdo. ⁊ naturā p̄fortādo ad expulsiōnez
Tertiū est q̄ incidit colerā rubeā in vrina ⁊ alijs euacua-
tionibꝝ vt sudore egestione ⁊ resolutōe insensibili. Et istō
intelligēdū est de vino subtili subrugeo vel albo qd̄ vel de-
bile sit ex nasa sui vel fortiter limphatū. Alioq̄n multipli-
cari colerā p̄ uersionē ip̄i⁹ in eā et sup̄calesctōez epatis
ab eo. **Quartū** est q̄ facit melācolia. q̄ grossa ē ⁊ tardi mo-
tus. facili ter labi p̄ cannales p̄rios ab epate ad splenē. ⁊ a
splene ad os stomachi. ⁊ tādē a cozpe cū fecibꝝ exire. ⁊ flec-
tit seu rep̄mit nocumētū melācolie p̄t̄ p̄rietatē ī p̄plexiōe
et mō sube ⁊ in effectibꝝ. Nam melācolia tristitiā pusillani-
mitatē ⁊ auariciā parit. Vinū h̄o gaudiū. audaciā. magni-
mitatē. ⁊ liberalitatē. **Quintū** est q̄ resoluit omēs modos
seu spēs latitudis. nisi mltā q̄litas extranea fuerit eis soci-
ata. qz vinū resolutos spūs abūde reparat. h̄tutem p̄fortat.
hūiditates relictas ī musculis. neruis. cozdis. et iūcturis
tollit aut minuit. Et si fuerit op⁹ hūectatiōe vt ī lassitudiē
arefactiua vinū veloci⁹ humectat dū modo limphet. Pre-
ter h̄ aut iuamēta p̄la alia inducit. **Dim** ei veloci⁹ ⁊ subī-
to nutrientiū est vinū. calore ⁊ sp̄m̄ nasalē p̄fortat. ⁊ totum
cozpe⁹ calefacit. ingeniū clarificat. irā cōpescit. tristitiā re-
mouet. libidinē incitat. ⁊ sup̄ oēs pot⁹. semicrudos hūmo-
res digerit. Et vt sit ad vnū dicere. Vinū reddit hoīez viri-
lē ⁊ h̄m̄ aiā ⁊ h̄m̄ cozpe⁹. vñ ceteris paribꝝ nō bibentes vinū
sunt effeminati respectu bibentiū vinum.

Signit et humores melius vinum meliores.
Si fuerit nigrum, corpus reddet tibi pigrum
Uinum sit clarūq; vetus subtile maturum.
Ac bene limphatū salicis moderamēte sūptū.

Hic pmo ponit vnū documētū d̄ vino. z ē q̄ vinū meli⁹
 meliores generat hūiores. z cā est. qz q̄nto massa hūoz est
 melior. tāto hūiores ex ea geniti meliores eē debēt. Deinde
 subdit q̄ vinū nigz iducit pigriciā i corpe. Et cā ē. qz vinū
 nigz grossi⁹ z terrestri⁹ ē fliq̄s. ḡ spūs ab eo geiti grossi sūt.
 Iuxta aliā auctoritatē Salī. pus al. Quicqd̄ de aliq̄ re d̄
 soluit ei vñ dissoluit necesse ē vt assimilēt. spūs at̄ grossi fa
 ciūt corp⁹ ḡue siue pigz. Deinde ponit septē documēta cir
 ca electōz vini. Primū ē qd̄z eligi vinū claz. tale ei qz subti
 le est spūs subtiles z claros generat. Scdm̄ ē qd̄z eē vet⁹
 id ē. nō nouū. nouū ei vinū siue mustū ceter⁹ parib⁹ facili⁹
 inebriat. fluxū vētr⁹ puocat. atz colicā iducit et cetera accidē
 tia. posteri⁹ dicēda ibi. Impedit vinā. Hec ē litelligēdū q̄
 vinū oīno d̄z eē vet⁹. tale em̄ fm̄ Aui. i. j. c. de regie aq̄ z vi
 ni. est q̄i medicīa. z nō sic pot⁹. i. mag⁹ inest ei h̄r̄ alternatia
 corpis ad caliditatē z siccitatē ḡ h̄r̄ alterabilitatē a corpe
 p̄ op⁹ nutritōis z ē pauci nutriti. qz ē spoliatū a fece z a vi
 riditate quā p̄habuit z pene ignē factum. p̄ qd̄ i Aggre
 scribit. c. d̄ vite. auctate Salī. q̄ est calidū et siccū i tertio ḡ
 du. Tertiū ē q̄ vinū d̄z eē subtile. S̄tile ei vinū multos
 spūs p̄creat atz subtiles. grossū at̄ grossos. Quartū ē q̄ vi
 nū d̄z eē maturz z nō stipticū. Vinū ei stipticū abscidit oēs
 spēs euacuatōis. vt vult Sal. i com. illi⁹ cañ. iij. pti. regis
 acutoz. Sciēdū etiā zc. Et ḡ nocet corpib⁹ indigētib⁹ eu
 acuatōe p̄vinā et oīb⁹ mēbz̄ supiorib⁹. vt ibidē etiāz dicit
 Sal. Uez est tñ q̄ vinū stipticū ueniēs ē infirmitatib⁹ ac
 cidētib⁹ i intestis. vt ibidē dicit Sal. et etiā supi⁹ dicitur est
 Remouet tñ stipticitas a vino p̄ mltā d̄mixtiōez aq̄. vt ibi /
 dē etiā vult Sal. Quintū est q̄ vinū d̄z eē limphatū. qz p̄ ḡ

remittit vinū a sua fumositate. & sic min⁹ inebriat. Et istud
est vey de vino subtili. Vinū tñ grossū si limphet cit⁹ inebriat. qz p^h subtiliat & mag⁹ fumosū efficit. Et d^o isto vino
intellexit Aui. qñ di. in. c. de regie aque & vini q^o vinū limphatū cit⁹ inebriat q̄ vinū pur. Sextū est q^o vinū dz esse
salies cū p^oinat. & est de p^oditōib⁹ boni vini p^ous dicit⁹ Sep
timū est sumptū ex p^oditōe bibēt⁹ & nō vini. & est q^o vinuz dz
tēpate sumi. qz tempate sumptū acuit ingeniū. & iducit iu
uamēta p^ous narrata. Ex p^o dicit⁹ om̄ib⁹ cludi p^o vinū eli
gibil⁹ & mel⁹ in sanitat⁹ regie est vinū mediū seu cōle inter
vetustatē & nouitatē. & est claz ad rubedinē trabēs bonuz
babēs odorē & cōlis saporis. qd̄ nec acre. nec acutum. nec
dulce fit. qd̄ nō fumosū nec grossū nec valde subtile. s; ad
subtilitatē declinās. qd̄ etiā int fortitudinē & debilitatē ob
tinet mediocritatē. qd̄ etiā nō creuit in saxosis & lapidosis
mōtib⁹. nec in terra simplr plana & arabili. s; in terra mon
tuosa & sus meridiē discoopta. & in regione nō nimis cali
da nec nimis frigida. Et ista partim colligunt⁹ ex Aui. in
p^omo loco p^oall. Circa regimē vini q^o ad etates notāde sunt
tres regule q̄s ponit Aui. i p^omo loco p^oall. Prima ē q^o da
re vinū pueris in potu est sic ignē addere igni i lignis debi
lib⁹. eo q^o pueri vehemēter rari sūt. & de facili inflāmabiles
p^o abundantiā sui caloris innati & sūt debiliū neruozū
& debilis cerebri. q̄re ledit eos multipl⁹ vinū & inflāmatio
ne facili & p^oculsiōe cerebri & neruoz sua penetratōe facili
ma & sumatōe copiosa. Cum igit⁹ pueris vinū in potu dat⁹
calor ei⁹ inflāmabil⁹ calori pueri inflāmabili addit i corpe
pueri. qd̄ est pauce resistentie. sicut debile lignū vel arūdo
sicca vel stipula arida ante faciem ignis. Secūda regula
est q^o seni semp potest dari vinum in potu quantū tollera
re potest sine nocumēto. s; q̄stum appetit appetitu natura
li & regulato. Sicut em̄ veteres ocree aride & rugate reno
uant oleo. leniunt⁹ & applanant⁹. sic corda senum potu vini
electi. sicut vini beluacēsis. Senes em̄ frigidi sūt & a vino

calefiāt. ⁊ hñt spm̄ trīstē ⁊ abūdāt ī melācolīs. s; vinū exhi
larat eos ⁊ melācolias rep̄mit. cōit̄ male dor̄miūt. vinū ho
puocat ī eis somnū. Ad opilatōes p̄nī sūt q̄s vinū aperit.
eas phibet Et sic sic vinū ē pueri s; r̄ūssimū. ita senib; r̄alī/
simū Tertiū ē vinū t̄pate dādū ē iuuenib;. t̄pate q̄dem fm̄
mēsurā q̄stītiuā ⁊ decētē h̄mp̄batōez. ⁊ cī iuuenes sint
calidi sic pueri. t̄m̄ hñt mēbra solidiora. neruos ⁊ cereb; ⁊ for
tes. q̄b; potent̄ resistūt nocuīnt; pot; vini Lōscq̄nt etiā dic
er potu vini sobrie sūpti iuuānta pl̄ima. vīez eductōz cole
re. corpale robur. ⁊ igenij acūmē. abūdāriā spiritūū subti
liū ⁊ paruoz

Non fit acetosa ceruisia sed bene clara.
Be validis cocta granis satis ac veterata.

In isto texto ponūt q̄nc; circa electōz ceruisie. Quozū
p̄mū ē q̄d; eligi ceruisia n̄ acetosa. q; acetosa noc; stōacho
Acetū ei noc; neruis fm̄ Aui. ī pl̄ib; passib;. Jā stōach; ē
mēbz valde neruosū. ⁊ h̄ q̄ ad ei; orificiū. Sedm̄ ē q; cerui
sia d; eē clara. q; turbida opilat at; calculos noc; nimīū.
īpīguat ac inflatōz īducit. at; breuitatē ābelic;. ⁊ ē mltorū
fleumarū generatīa. Tertiū ē q̄d; eligi ceruisia d; bonis ḡ
nis n̄ corruptis. s. d; optio or̄deo. tritico. sine auena. q; q̄to
ḡna sūt meliora. melior ex eis generat̄ hūoz. Quartū est q; ceruisia
d; eē bñ cocta. q; meli; digerit ⁊ amīcabil; a nasa
recipit. ⁊ nocuīnta q̄ pueniūt ex bibitōe ei; meli; tolerant.
Ceruisia ei n̄ bñ cocta v̄tositates ī v̄tre īducit roztōz īfla
tōez at; colicā. Quintū ē q; ceruisia d; eē atiq; ⁊ a fecib; mū/
data nō nimīū recēs. Recēs ei ceruisia inducit eadē nocu
mēta q; ceruisia nō bñ cocta. ⁊ cū h̄ d; se facillime īducit strā
guiriam.

Be qua potetur stomachus nō inde grauetur.

Hic ponit vnū documentū circa vsū ceruisie. ⁊ est q; v̄tes
ceruisia d; ea v̄ti t̄pate sic q; nō grauet stomachus vel

Inducatur ebrietas. Ebrietas ei q̄ ex ceruisia p̄citur detior est
 ea q̄ ex vino ē 2 magis durās. cū de ceruisia sumi 2 vapores
 eleuati ad caput sūt grossi. q̄re min⁹ resolubiles sūt. q̄s q̄ ex
 vino eleuāt. Et ē h̄ sciendū q̄ i principio prādij v̄l cene ceter⁹
 parib⁹ vtili⁹ ē icipe suū porū a ceruisia q̄s a vino. Eun⁹ cā est
 qz i principio mēse corp⁹ ē famelicū. 2 sic stōach⁹ añ p̄ncipiū
 sūptōnis cibi famelic⁹ erat. 2 sic trahit supfluitates a mēbz⁹.
 Si ḡ vinū i principio mēse daret ex q̄ nata maxie trahit vi-
 nū. qz de se maxie nutritiuū ille supfluitates. s. a stōmacho
 tracte sūt cū vino ad p̄tes corp⁹s traheret. s. nata n̄ ita aui-
 de trahit ceruisiā. Sicut ceruisia lauat hūiores adherentes
 orificio stōachi. Et p̄ illā cām medici p̄sultūt q̄ i maria fa-
 me debeat p̄us puocari vomit⁹ q̄s cibo sumat v̄t ille supflui-
 tates a stōachō famelico tracte euacuet̄ ne p̄misceat̄ cum
 chilo. Sicut timēs sitim ex nimia potatōne vini d̄z bibere
 ceruisiā. Ip̄a est sitim mēdosam rep̄mit.

**Temporib⁹ veris. modicū prandere iuberis.
 Sed calor estatis dapib⁹ nocet immoderatis
 Autumni fructus. caueas ne sint tibi luctus.
 De mensa sume. quantū vis tempore brume.**

In h̄ passu determinat̄ d̄ q̄titate cibi sumēdi s̄m diuersita-
 tē tēporū q̄ttuor āni. q̄ sūt. ver. estas. autūn⁹. 2 h̄yeml. 2 dicit
 cert⁹ p̄mo q̄re ver⁹ debē⁹ modicū prādere. i. paucū sume-
 re cibū. Et idē vult Aui. ij. c. doc. ij. c. vj. d̄ regie tēporū euz
 rectificatōe aer⁹. Et rō h̄ ē v̄t ibidē etiā vult Aui. qz tēpe
 h̄yemis p̄t gelositatē. exercitiū p̄uitatē. 2 resolutōis p̄hibi-
 tiōnē multiplicat̄ hūiores crudi 2 maxie fleumatici q̄ p̄t p̄-
 portionabilitatē t̄pis tūc maxie generat̄. 2 isti i interiorib⁹
 corp⁹s coadunāt p̄t frig⁹ circūstās. Vera autē supueniens
 istos hūiores crudos i interiorib⁹ coadunatos eliq̄t 2 facit
 eos currere p̄ totum corpus. q̄re nata tunc m̄lctū occupat

circa digestiōz eoz. Si ḡ tpe veris daret mag' q̄titas cibi
naſa a digestiōe taliū hūoz fleumaticoz impediret z diuerſe
ret. qz p̄ istos hūozes z magnā q̄titate ciboz nimiiū gūa/
ret. z sic tales hūozes i corpe manerēt idigesti. z curretes
ad aliqđ mēbz illic egritudine inducerēt. Et ḡ sumope ca
uere dēm^a mag' q̄titate ciboz i vere. qz diminutio ciboz
tali tpe ē vnū d̄ marie p̄ſeruātibz ab egritudibz verſ. vrvult
Aui. i. j. loco pall. Et iſtō qđ dictū ē marie p̄tate hz d̄ me
dio z fine verſz n̄ d̄ iūcio ei^o. qz iūciū ē hyemi affilaf. qre tūc
hō p̄t nutriri ſic i hyeme Et iſtō etiā itelligēdū ē qñ ver iue
nit corpz repletū hūozibz fleumaticz crudis. Si ei ver in
ueniat corpz p̄tatiū i hūozibz. cibi i eo dād^o ē fm mēſurā ca
loris innati z reſolutōz q̄ ſit a corpe. qz tūc ablata ē cauſa.
qre dimiuereſ cibo. Et iſtō voluit ppo. j. āpho. dum dixit
Uetres hyeme z vere calidiſſimi ſūt naſa z ſōni longiſſimi
In his igiſ tpebz oblatōes p̄les dāde ſūt. etem innat^o calor
eſt mlt^o. nutrimēto igiſ indiget āpliori. Scđo dicit qñ
mia ſūptio cibi nocet i eſtate. Cui^o cā eſt. qz tūc tpebz digeſti
ua h̄t^o eſt debil^o cū ſpūsz calor innat^o q̄ ſūt inſtrm p̄tutum
mltū ſūt debiles z paz reſoluti p̄t calorē extrinſecū vehe
mētē trahētē eos ad exteriora. z ḡ mlt^o cibi nō poſſz digeri
Et circa iſtō ſciēdū eſt q̄ p̄t vehemētā reſolutōis hūidita
tū tā ſubſtācialiū q̄ nutrimētaliū corpz i eſtino tpe groſ
ſior z maior cibo exhibēd^o eēt ſi h̄t^o ſufficeret ad digerēduz
talē z tantū. ſz qz nō ſufficit vna vice mltū digerere cibum
paz ſepe z ſepe d̄ eo dādū eſt. iuxta illō Gal. j. āphorizmoz
cōmento illi^o cañ. Et q̄bz ſemel aut bis. dicēt. In eſtate ci
bus mltotiēs erit dād^o z paz. mltotiēs. qz idiget p̄t ſepiſſi
mā diſſolutōez. paz p̄t p̄tut^o defectōz. Et ſz i eſtate paz d̄
cibo ſit dādū. mltū tñ d̄ potu p̄t dari cū tūc reſolutio ma
xima fiat z deſiccatio corpz et eleuatio calor^o ſup hūiduz
z p̄t ſiciat hō q̄z alto tpe. Uez ē tñ q̄ pot^o vini z p̄cipue vi
noſi puri minuēd^o ē. qz tale vinū eſt faciliſ inflamabile z
calorē tā acutum eſt uolēto excādeſcere facit. z ḡ ſi bibat

vinū miscēda ē mltā aq̄. ⁊ dimittat vinū vet⁹ ⁊ forte. Ter/
tio dicit q̄ ī autūno dēm⁹ cauere a fructib⁹ saltē illi⁹ t̄pib⁹ vt
vuis. p̄ficis. ficub⁹ ⁊ silib⁹. vel saltē nō mltū d̄ eis comedere
qz tales fruct⁹ generāt sāguinē dispositū ad putrefactōem
p̄t ebullitōem quā in corpe ⁊ hūozib⁹ faciūt. ⁊ maxime si
fuerit ī stomacho imūdo vel in cacochimico corpe recepti
q̄le corpe in autūno sepi⁹ occurrit. Et sic male tūc accidūt
egritudies. scz variolē morbili ⁊ pestilētes. Pro maiori t̄m
noticia regis cibi ⁊ pot⁹ tpe autūni sciendū est q̄ tpe autū/
ni d̄z euitari fames sitis ⁊ repletio mlti cibi in vna hora. vt
vult Ra. in almā. c. de regie corpis fm tpa. Vinū p̄tea qd̄
bibit tpe autūni vehement⁹ est limphandū vt corpe hūme
ctet ⁊ calorē rep̄mat. s̄z non sup̄flue d̄z limphari intantum
q̄stum in estate. neq̄ sup̄flue d̄z tūc bibi. qz tūc nafa debili
tata non sufficeret ip̄m regere ⁊ digerere ⁊ nimis limpha/
tū calorē obtūderet ⁊ mltiplicaret ventositates q̄b⁹ colica
generari posset. Quarto dicit q̄ tpe h̄yemali dēm⁹ sume/
re cibum tantū q̄stū volum⁹. i. plus q̄ ceteris t̄pib⁹. Et idē
vult Au. in p̄mo loco p̄alk. ⁊ Gal. in com. illi⁹ ampho. i. p/
ti. amphorismoz. Et q̄b⁹ semel aut bis. vbi dicit. In h̄ye/
me mlt⁹ cib⁹ ⁊ paulatim est dand⁹. Et rō h⁹ est. qz calor n̄ri
corpis in h̄yeme est fortissim⁹. tū qz vnit⁹. tū qz fortificat⁹
p̄ antipharistēs. i. iuxta positōem sui ōrij. vicz frigiditatē
aeris nostra corpa circūdantis. Et istud vez est in corpib⁹
robustis ⁊ carnosis. ⁊ non in raris et debilib⁹. qz in talibus
corpib⁹ frigus intensus h̄yemis nō p̄fortat calorē. s̄z maḡ
debilitat. Et istud innuit ypo. i. āphorismoz dicens. Ven/
tres h̄yeme ⁊ vere calidissimi sunt nafa. ⁊ somni lōgissimi.
In his q̄ t̄pib⁹ oblatōes plēs dande sūt. qz calor est mlt⁹.
nutrimto igit̄ ampliori indiget. Ex isto etiā seq̄t q̄ nutri/
mēta grossiora ⁊ durioris digestiōis veniūt h̄yeme q̄ ali
is tempib⁹. qz calor est fortior. Vinū aut̄ q̄ vtendū est hoc
tempore debet esse roseum non album cum aqua pauca.
Notandum hic q̄ licet p̄sideratiōe habita ad fortitudinē

calorū & digestiue stutū i hyeme grossiores & densiores cibi
pueniāt. qz tū corpa tūc disposita sūt ad opilatōes & reple
tōes ex fleumate plūmo nec ab eis resolutio mlta fit a cōti
nēte. tūc etiā tūc mediocribz cibis inf solidū & raz. grossū
& subtile sic carnibz edī vituli & mutonis lucis pēns & can
cris. & vitēibz grossioribz cibis vt boue porco ceruo cōchis
ostreis carpis & silibz expedit vnica comestione in die & ti
nēt vel vtāt sepe rebz diureticis & aperitiuis vt petrosilino
nasturcio apio & silibz & forti vtant exercitio.

Salvia cū ruta faciūt tibi pocula tuta
Flode rose florem minuit potenter amorem

In h passu ponūt dno remedia corrigētia potū malū.
qz p mū ē salvia cui folia iposita potui corrigūt maliciāz
potū sua pperate. & etiā i se hnt stutē pfortādi neruos & ce
rebz qbz pfortat meliōr sūt mal' fumis fci piēdis q pue
niūt ex malo potu. Scdm ē ruta cui etiā folia itegra abs
qz coz alia ptritōe dnt potui iponi. qz sua caliditate & ppe
tate corrigūt maliciā potū. Et d ruta quō valz p venenū p
dictū ē ibi. Allea nux ruta. Postea subdit text' qd istz duobz
pdictis p addi flos rose Et h maxie d3 itelligi d rosa rubea
q sua aromaticitate existēte in ei' supficie. & sil' sua stiptici
tate corrigūt maliciā potus

Nausea nō poterit. quenquā vexare marina.
Antea cū vino mixtam si sumpserit illam

In h textu ponit vnū remediū p nauseā sine vomitū p
ueniēs ex trāsfretātibz n' p suet' dicēs. q ille q d3 trāsfretari
a nōs nauē itret d3 ali qbz diebz miscere a quā marinā suoi
no. Et istd ē remediū p diuitibz qsi paup fuerit d3 potare
a quā marinā vt facili' nauseā euitet. Et cā h' qz aq maris

falsedine bz z sic sua falsedie z stipticitate q̄ p̄sed̄t falsediez
 ozificiū claudit. z p̄ h̄yomit̄ ipedit̄. Et circa istō ē notādū
 q̄ sic vult Aui. ij. i. c. de regie iter agēs i mari. viator i mari
 nō d̄z mltū conari retinere vel cōpescere a p̄ncipio naulea
 v̄l vomitū. s̄z dimittat vomitū ipsi⁹ p̄tinuari donec p̄ ipm
 fuerit bñ purgat⁹. h̄ ei p̄suat a mlt̄s egritudibz. z nedū p̄e
 seruat. imo etiā curat vel alleuiat ḡues z maḡs egritudies
 vt leprā ydropisiz appoplexiā z frigiditatē stōachi z ei⁹ ista
 tionē put vult Aui. ij. i. doc. ij. c. ij. Si tñ vomit⁹ viatorz in
 mari supfluxerit sic q̄ vehemēt̄ debilitet ipm restrigēd⁹ est
 comestioe fructuū stipticoz z acetosoz sic sūt citronia ma
 ciana acetosa. Vel poma d̄ capēdutoz mala ḡnata aceto
 sa q̄bz ozificiū stōachi p̄fortatū depellit hūores iferi⁹. Et
 stōach⁹ etiā p̄fortat⁹ ab his hūores repellit effluētes ad eū
 ex agitatioe ab vndis. Vel p̄t semē ap̄ij torrefactū bibi cuz
 vino v̄l absinthiū p̄t comedi aut bibi. Et silr paīs assat⁹ z
 infusus in vino bñ redolēte comest⁹ valz ad idē. Et vniuer
 salit̄ valz nutritō viatorz i mari ex cibis acetosis p̄fortatibz
 os stōachi. z phibētibz vapores z fumos ascēde ad caput.
 sic sūt lentes cocte in aceto vel i succo v̄ue acerbe.

Salvia sal vinū. piper. allea. petrosilinū.
Ex his fit salsa nisi sit cōmixtio false

In h̄ textu ponit̄ mod⁹ faciēdi falsamētū cōe si i mēsa de
 ficiāt falsamēta spēalia. Et p̄ illo ponit̄ q̄nqz ex q̄bz p̄t fieri
 falsamētū. Primū ē salvia. q̄ fit p̄dimētū i assatōe auce siue
 decoctione. Uniuersalit̄ ei auce assate siue porcelli salvia
 iplent̄ vt hūiditates supflue siue viscositates extrahant̄. et
 odor saluie auct̄ vel porcellis imancat. Post assatōz tñ sal
 via en̄ci d̄z z nō comedi. Silr ex salvia fit p̄dimētū come
 stibile a rusticis v̄l cōibz i comestioe auce. terūt ei alleū cū vi
 norz salvia ad auferēd̄ aliqd̄ saporz allij. Scdm̄ ē sulcū z ē
 falsamētū diuicū siue nobiliuz. J̄pi ei deficiēte sinapio vel

veriuo ponūt i falsario vinū cui modicū salis admiscēt.
Tertiū ē piper. z ē falsamētū rusticorū. miscēt ei pip cū fa-
bis z pis. Silt' etiā ex pane asso ceruisia l' vino z cū pipe-
re fit falsamētū nigz ad modū pulz qđ piper dz. z h' sup' /
fūdūt carnibz aut piscibz. Quartū ē alleū ex qđ etiā fit falsa-
mētū rusticorū. miscēt ei cū molli caseoz lacte terēdo alleū.
z sic comedūt cū cibo siue asso siue elixō siue falso siue dul-
ci z cū ouis durz. Quintū ē petrosilinū ex cui⁹ folijs ptusis
cū veriuo l' albo vino fit viridis salsa cū assis comestz. Et
circa istō ē notādū qđ falsamēta siue false diuersificāz primo
fm tpa. Tpi bz ei calidis declināt false ad frig⁹ l' paucā ca-
lilitatē. tpi bz ho frigidis ecōuerso. **Materia** igit' falsaz i esta-
te fit veriuo l' agresta de sūmitatibz virz l' acerū. suē linonū
vel citrāguloz gñatoz cū zuccara z aq̄ rosaz. Et interdū
in falsis q̄ fiūt in estate p̄t addi aliq̄stulū serpilli z petrosi-
lini ad obtēperādū frigiditatē p̄dictoz. **Materia** ho falsa-
rū p̄petētū tpi bz frigidis sūt sinapiū. eruca. zinziber. pip.
cinamomū. gareofili. allea. saluia. menta. serpillū. z petro-
silinū vinū aq̄ carnū acerū non forte. s3 p̄inquū nāse vini
z in tpi bz mediocribz sūt mediocri⁹ caliditatis z frigidita-
tis. Scđo diuersificāz rōne cibarioz p̄ q̄bz fiūt. nā alia et
alia cibaria indigēt alijs z alijs falsis sic sciunt dñoz coci.
Mutonū ei z h' l' vituloz capoloz falsa p̄ueniēs ē falsa vi-
ridis. In estate qđē ex aceto z agresta cū paucz spēbz z sine
alleis cū petrosilino zinzibere albo z agresta z pane asso in
fuso in aceto vl' agresta. In hyeme fit eadē salsa cū plūribz
spēbz z paucō alleoz optio vinoz pauca agresta. vl' p̄t suffi-
cere sinapiū et eruca. **Salsa** at' p̄ carnibz bouinis elixis ē
piper bullitū qđ fit ex pipe z pane asso z aq̄ carnū z pauca
agresta. z ista eadē salsa ē satz p̄ueniēs carnibz porcine in
hyeme. Possunt etiā carnes porcine comedi in estate cum
aceto z petrosilino i p̄ncipio f̄fectōis. Si at' p̄dicte carnes
pastillāz. z spēalit' bouine z porcine. i hyeme qđē apponat
cepe albū cū puluere spēz dulci in p̄ua q̄ritate. i estate ho

sine cepis z cū veriūtō v̄l p̄nt apponi cepe pue z ī pauca q̄n-
titate. Si at̄ pastillata sit ex carnibz subtilioribz n̄ apponat̄
cepe. s; ī estate lac amīgdalaz cuz veriūtō z panco puluere
sp̄z dulciū. z ī fine p̄t apponi ouū q̄ssatū cū agresta. s; in
hyeme loco agreste ponit̄ vinū z pl̄ de sp̄bz. Assature at̄
cuniculoz z pulloz iuuenū pueniēs ē salsa in q̄ ē cinamo-
mū z mica panis cū agresta q̄dē in estate et cū vino ī hye-
me. Assature at̄ porci salsa pueniēs ē liq̄z descēdēs q̄ssa-
tus cū optimo vinoz cepis ī hyeme z ī estate viridis salsa
superi^o noiata. Assature aut̄ fasianoz z columbaz et tur-
turū nulla alia salsa indigēt nisi sale. Caponū aut̄ et galli-
naz elicatoriū pueniēs salsa est aq̄ decoctōnis eoz cū ali-
quātulo pulueris sp̄z dulciū. z p̄cipue si ī p̄dicta decoctiōe
addat̄ saluia. yfop^o. petrosilinum. et h̄ in hyeme. z in estate
sufficit sola aq̄ cum aliq̄ntulo succi summitatū vitis. S; z
p̄ salsa caponū et gallinaz pingutū pastillandoz nihil pe-
nitus ē apponendū nisi aliq̄ntulum pulueris sp̄z z in fine
agresta supradicta in estate. optimū vinum in hyeme. Pi-
sces vero quanto sunt grossioris carnis z difficilioris di-
gestionis et maioris supfluitatis et humidioris nase. tāto
indigēt salsis calidioribz z acutioribz. z h̄ etiā verum est in
carnibus.

**Si fore vis sanus ablue sepe manus
Lotio post mensam tibi cōfert munera bina
Abūndificat palmas et lumina reddit acuta**

In h̄ textu ponūt̄ due cōmoditates pueniētes ex lotio-
nemanuū post cibū sumptū. Prima ē. quia p̄ h̄ palme ma-
nus mundant̄. Sc̄da est. q; reddit lumina acuta. i. p̄dest
oculis et h̄ marie p̄ accidēs. q; man^o sunt instrumēta mū-
dandi oculos. quare multū cōfert eas esse mundas. Et de
istis cōmoditatibus dictū est etiā p̄^o ibi. Lumina mane
manus.

Panis nō calidus nec sit nimis inueterat⁹
Sed fermentat⁹ oculatus sit bene coct⁹
Modice salitus frugib⁹ validis sit elect⁹.
Nō comedas crustā colerā qz gignit adustam.
Panis falsat⁹ fermentatus bene coctus
Durus sit sanus, qui non ita sit tibi vanus.

In h̄o textu ponūt̄ duo vitāda circa electōz pais. Primū
 ē caliditas. Nō ei d̄z pais comedi calid⁹ Pais ei calid⁹ est
 hūane nase nociu⁹. Juxta illō Aui. ij. cañ. c. de pane. dicēt̄s
 Nō comedat̄ calid⁹ sic ē. Panis ei calid⁹ nō ē ap̄d nāfaz re
 ceptibil⁹ z acceptio ei⁹ q̄ ē d̄ furno z reliq̄z sibi similiū ē ma
 la. Et rō est. qz tal⁹ panis mltū opilat. Et postea itez dicit
 Aui. Pais calid⁹ sitim facit sua caliditatez natat p̄p̄ suam
 hūiditate vaporosā. z ē veloc⁹ digestōis z tarde descēsiōis.
 Et quis iste pais calid⁹ n̄ zueniat i regie sanitat̄s q̄ ad esū
 odor tñ pais calidi mltū pfert. resuscitat eī sincopizātez. z
 possibile ē aliq̄s hoies viuere ex odore pais calidi. Scdm
 ē qnō dēm⁹ comedē panē diu pistū siue muscidū. qz tal⁹ pa
 nis nō ē zueniēs p̄ nutrīmto nase hūane. exsiccat eī corp⁹
 ac hūiores melācolicos generat. z ex isto relinq̄t q̄ pais nō
 d̄z eē calid⁹ nec vetustate indurat⁹. s̄z p̄ori die coct⁹ Postea
 i textu ponūt̄ qnqz pditōes pais electi. qz p̄ma ē q̄ pais d̄z
 esse fermētat⁹ bñ. Et istō vult Gal. j. alimē. c. ij. dicēs. Op
 rimi at̄ panū p̄ digestōe sūt q̄ marie fermētati z q̄ assatōem
 habuer̄t a cōmēsurato igne i clibano. Et itez eo. c. dicit q̄
 ho penit⁹ infermētat⁹ ē. nulli vtilis ē. Et fm̄ Aui. ij. cañ. c. d̄
 pane. Panis h̄ns paz fermēti plimi est nutrīmti. s̄z ei⁹ nu
 trimētū opilat nisi illos q̄ sūt plimi exercitiū. Scda ē q̄ pa
 nis d̄z eē oculat⁹. i. porosus. z p̄ h̄ denotat q̄ viscositas ei⁹ ē
 ablata. Ulez ē tñ q̄ iste pais fm̄ Aui. loco p̄all. veloc⁹ ē pe
 netratōis z mino: nutrīmti z deterior⁹. sic est pais opir⁹ q̄
 est plimi furfur. Tercia ē q̄ panis d̄z eē bñ coct⁹. qz panis

male coct^o male digestōis ē. ⁊ stomacho gūedinē affert. Et
Qui. ij. cañ. loco p̄al. dic̄. Et ille q̄ non bñ decoq̄t est pl̄imi
nutrim̄ti. s; etiā nutrīm̄tū opilat nisi illos q̄ sūt pl̄imi exer
citij. Et panis de patella ē h^o gener̄. et nāq; pars interior
raro decoq̄t bñ. Quarta ē q̄ pais dz eē t̄pate salit^o. Nimiū
eīm dulc̄ opilat ⁊ nimiū salus exsiccat. Moderate tñ sal
sus optimū nutrīm̄tū p̄bet dū tñ cet̄e p̄ditōes assint. Qui
ta est q̄ sit fact^o ex optimis ḡnis. vicz ex optio tritico ⁊ sana
messe collecto. Deinde subdit text^o q̄ nos dēm^o cauere ab
esu cruste pais. qz illa generat colerā adustā sine hūorem
melācolicū. ex q̄ ei ip̄a adusta ⁊ sicca ⁊ hūor ab ea genitus
adust^o erit ⁊ sicc^o. ⁊ p̄tea nobiles q̄ nafa colerici sūt depo
nere faciūt supiorē crustā pais ac inferiorē q̄s imitat̄ pla
ti ⁊ deliciosi. Eligat̄ igit̄ mica pais q̄ est melior̄ maior̄ et
velocioris nutrīm̄ti q̄ crusta. Uex ē tñ q̄ aliquñ p̄ueit sais
hūicib; stomachū humidū ⁊ volētib; demacerari ⁊ i sine co
mestionis pl^o p̄petit. Iuuat eīm cibi descēsū ⁊ p̄fortat ori
ficiū stōachi. Postea i duob; vltis p̄sib; innuit q̄ pais bo
nus dz h̄e istas q̄nq; p̄ditōes. s. q̄ sit salit^o fermētat^o. bene
coct^o. pur^o. i. de mūd̄is ḡnis ⁊ san^o. i. de ḡnis sana messe col
lectis. Et istas p̄ditōes prim̄ innuit Qui. loco p̄al. dicens.
Oportet vt sit pais mūd^o salit^o massam h̄is p̄fectā ferment
tat^o coct^o bñ ⁊ vna nocte p̄manēs. Et circa istō ē sciendū q̄
si q̄rat̄ nutritio maior ⁊ prioz mūdificet̄ pais a furfure. et
si velim^o vētr̄ subductōz aliq̄lē dimittam^o aliquā p̄tē surfu
ris. furfur eīm paz nutrit ⁊ vētrē subducit ⁊ farina ec̄ouer
so.

**Est caro porcina. sine vino peior ouina.
Si tribuis vina. tūc est cibus medicina.**

In b̄ textu p̄parat autor carnē porcina carnē ouine di
cēs q̄ caro porcina sine vino min^o sana est ouina. tñ si caro
porcina sumat̄ cū vino ip̄a ē optimū nutrīm̄tū ⁊ medicinā
p̄bēs qz mltū b̄uectat. ⁊ h̄ itelligēd̄ ē maxie d̄ porcell̄ assis

siue d' apzis optime pparat. Et circa istd e sciendum q' car/
nes porcine qb' rustici z cōmunes vtunt qñ vicz sunt falle
vel sole vel fumo exsiccate nullo mō saniores sūt carnibus
ouinis ceterz paribz siue cū vino siue sine vino sumāt. S
istd dictū p'itatē hz de carnibz porcelloz affatoz vl' de car/
nibz apzinis modo p'dicto.

Alia porcorū bona sūt. mala sūt reliquorū

In b' textu pparāt omasa porcoz omasis reliqz brutoz.
z dic' text' q' omasa porcoz. i. intestia p'ualēt q' ad esū intestis
alioz brutoz. Qu' rō p' eē ista. qz pauca intestia comedim'
nisi illa q' replēt sāguie vl' q' aīaliū mltū sūt pinguiū. cuius
modi sūt porci. Nā sol' sāguis porci p' suā p'plexionē z si/
militudinē p'plexiōis cū nafa hūana ē sāguis q' omasa siue
intestia implēt. Et silr porci facili' impignāt q' aliqd' alio
rū brutoz. iō mag' sumim' intestia porci q' alioz brutoz.

**Impedit vrinam mustū soluit cito ventrem
Epatis emfracim. splenis generat lapidemqz**

Hic ponūt qnqz nocumēta pueniētia ex potatōne noui
vini vel musti. Prīmū ē q' mustū impedit vrinā z h' p' itel
ligi duplr. Prīo qz mustū grossū p' suā grossitudinē ex fe
ce admixta opilat ipm epar siue ipos renes sic q' vrina de
facili nō p' h'ē suū cursū. Scdo impedit vrinā q' ad debi
tum mō sic facit mustū renense aliqd' z qdā alia vina sub/
tilia. similiter ē qz aliqd' mustū renense cui' feces sūt mor/
dicantes z dum ipm venit in vesicā ille ptes terrestres ni/
trose mordicāt vesicā z cogūt vrinare sine ordie debito et
mō p'sueto. Scdm ē q' soluit ventrē. Et rō est. qz abstergit
viscera nitrositate siue salsedine sue fecis. z stimulat ea ad
expulsionē. pmo p' mordicatiōez fecis. scdo p' multitu/
dinē ventositatis quā inducit tale vinū siue mustū. tertio

Lubricando cito infer^o p^o viā indigestibilitatē et g^ouam in
stomachi. q̄re stomach^o se relaxat et portas nariū compres/
sas aperit. Tertiū ē q^o mustū nocet bōe p^oplexioni epatis. qz
opilat ipsum ppter immixtionē plurimā sue fecis et pducit
ad dissenteria epaticā ppter inflatōem ei^o qua debilitat epar.
Et istud vult Aui. iij. i. c. de regie aque et vini. Et sic etiaz
inducit catheciā siue malā dispositōem coloris et malas
inducit egritudines epatis. s. diuersas et species ydropisus
Quartū ē q^o mustum nocet spleni et dispositioni ei^o ppter
eamdem cām q̄ dicta ē de epate. qz opilat splenē. et sic indu
cit duriciem ei^o. Quintum ē q^o mustū generat lapidem et
maxime illum q̄ in renib^o est q̄ rube^o est. de facili frangibi/
lis cā opilatōis quam facit et grossitudine sue substantie.
Et istud verum est de musto vinoz multum dulcium non
habentes feces nitrosas et mordicantes. Mustum enim
habens feces introsas et mordicantes magis impedit la/
piem. qz multū facit vrinare sicut mustū aliqd̄ renēse facit
apparere arenulas in vrina siue grauelā. qz facit multū vri/
nare. Multa em̄ vrina sua lotōe abstergit arenulas adhe
rentes q̄ cum ea expellunt.

Potus aque sūpt^o sit edenti valde nociuus.
Infrigidat stōachūqz cibū nititur fore crudū.

Hic ponūt duo nocumēta pueniētia ex potu aque et s
q̄ ad edentē. Primū ē q^o pot^o aque nocet stomacho edentis.
Lui^o rō est. qz ipm̄ infrigidat et relaxat et maxie deicit ap/
petitū cibi. Scdm̄ ē q^o pot^o aq̄ cū sumit̄ cibo impedit dige
stionē cū cibū sumptū incrudet. Et istō vult Aui. in. j. c. de
regie ei^o qd̄ comedit. dicēs. Neqz post ipm̄. s. cibū mlra bi/
bēda est aqua q̄ inter ipm̄ scilicet cibum et corp^o stomachi
separationem faciat. et ipm̄ natare faciat. Et. c. de regimine
aque et vini dicit. Et cum natura in digerendo nutriens
studeat facietate aque iā pcedēte sufficiēter. i. si precesserit

facietas aq̄ sufficiēs ad bonā cibi pmixtōz. aq̄ uehemēt est
īpediēs supple digestōz inchoatā. Et idē vult Auic. ij. can.
trac. j. c. iij. dicēs. Est etiā vitād^o pot^o aq̄ ī mēsa nisi rōne ad
berētie z tarditatē descēsus bucellē. Nō ē ei sumēda aq̄ cū
cibo. Et Auer. ī cōmēto ait Lā q̄dē bu^o ē qm̄ cū sumit aq̄
sup cibū p̄s q̄ stōach^o calefecerit ip̄m īfrigidat z icrudat.
Est etiā cā q̄re supnatet cib^o sup^o ī stōacho. q̄re etiā nō ad
bercat z vniat eidem q̄terat ip̄m sicut erigit. Actio nāq̄
stomachi sup sumptū cibū sit p̄terendo z coquēdo simul.
Un̄ sicut cū infundit simul z ī magna q̄ntitate aq̄ ī olla
p̄t q̄d tardat cibi decoctio ī eadem. sic etiā p̄tingit idem
ip̄i stomacho. Et istud maxie verificat de potu mlte aque.
Modica em̄ q̄ntitas aque frigide sugēdo sumpra p̄t p̄ce/
di aū descensū cibi vt p̄ eam p̄pleat cibi descēsus ad infe/
riora. z h̄ si sitis infestauerit. z bibere coegerit. Nā modica
q̄ntitas aque frigide p̄dicto mō sumpra stomachū alleniat
z colligit. Alleniat q̄dem a siti. alleniat etiā cooperādo ad
descensum cibi. Colligit aūc sua frigiditate coadunās p̄/
tes stomachi. Et istō colligit ab Aui. loc^o p̄all. Notādum
q̄ q̄uis ī sitis extinctione aq̄ sit p̄ueniētiōz pot^o q̄ vinum
em̄ om̄ib^o p̄siderat^o vinū est pot^o p̄ueniētiōz ī regie sanitatē
q̄ aq̄. Nam dato q̄m sit^o rep̄siōe q̄ est appetit^o frigidit^o hu/
midi. aq̄ vlr meliōz sit. qz frigida z hūida. natāliter tñ ī ci/
bi pmixtione z eiusdē delatōe siue missione ad p̄tes corpo/
ris extremas vinū p̄ualet aqua. Nam vinū rōne sue subti/
litate ī suba z actōne subtili^o pmisceat. z sp̄aliter qz natā
mag^o ī eo delectat. idē citi^o attrahit ip̄m z alijs cibis pmi/
scet. z sp̄aliter qz h̄ mixtio fit p̄viā cuiusdā ebullitiōis. quā
vinū magis iuuat rōne p̄tualis caliditatis. z aq̄ īpedit rōne
frigiditatis. Et sic patet q̄ vinum p̄ualet aque ī ciboz
pmixtione. Et similiter p̄ualet ī eozundem delatione.
Nam vinū est optimus penetrator. q̄d ei debet rōne sub/
tilitatis sue substantie. z ratione caliditatis p̄tualis. subti/
lia em̄ z calida mltrū sunt penetratiua. z p̄sequēs vinum

est magis delatiuū q̄ aq̄. i. aq̄ nihil ē ſtualit̄ calidū nec ſube
aereitatis. nec igneitatis. vñ aq̄ mora trāſeūdo īpedit omnez
curſū. Ampli⁹ aq̄ ex alio n̄ ē pot⁹ ita ſueniēs ſic̄ vinū. qz aq̄
īpedit alimētū nutrire eo q̄ n̄ nutrit. q̄re illōd vtiqz min⁹ nu/
trit. vñ q̄to cibo ē magis aq̄tic⁹ tāto ē min⁹ nutritiu⁹. Bonū
eſt igit̄ q̄ vinū q̄miſceat̄ cū cibo qd̄ ſolū nō īpedit nutritōz
īmo mltū iuuat. qz vinū ē maxie nutritiuū et maxie reſtau
ratiuū z volociffime nutrit. vt p̄us dictū ē. Forādū ī ſup
q̄nō ſolū nociu⁹ ē pot⁹ aq̄ edēti ſine ſumētī cibū. īmo ī plu/
ribz alijs caſibz nociu⁹ ē. q̄s narrat Aui. in. j. c. de regie aq̄z
vini. Primo em̄ incōueniēs ē in hoīe ieiuno. tūc ei bibere
penetrat aq̄ bibita nullo retinaculo īpedita vſqz ad ītima
mēbroz p̄ncipaliū mortificās ſuū calorē innatū. Et iſtud
ē vey de hoīe vere ieiuno. Ebrīo em̄ q̄nqz p̄ficiat neqz ledit̄
īpe ſi ieiun⁹ bibat aquā. qz ieiun⁹ ebrī⁹ nō eſt oīno ieiunus
nec eſt ī ſtōacho vacu⁹. ſz adhuc hz reliq̄as aliq̄s heſterne
crapule. q̄z nitroſitas aq̄ mitigat̄ z ſtōach⁹ ab his praquaz
abluit̄. z reſp̄ſis vaporibz z ſumis p̄parat̄ ſtōach⁹ ad rece/
ptionē noui nutritiōis. Scdo incōueniēs eſt ī hoīe exerci
tato forti exercitio. z ſilr ſtatim poſt coitū. Nā tūc pori cor
poris ſūt mltū aperti. q̄re penetrat aqua ī p̄fūda mēbroz
mortificās calorē innatū. q̄ poſt coitū etiā debilitatus eſt.
Tertio incōueniēs eſt p̄ balneatōem maxie cū ſit h̄ balnea
tio v̄tre vacuo. tūc em̄ vie ſūt vehemēt̄ aperte. q̄re ledēs
penetrat aq̄ vt dictū ē. De iſto potu aq̄ dicit Aui. i. iij. ſum.
ij. c. vlti. Ex potu illi⁹ in ieiunio z poſt balneū z poſt coitū
timeſ corruptio p̄plexiōis z ydropiſ. Quarto incōueniēs
eſt bibere aquā frigidā cā obediēdi ſiti noctne mendose q̄
accidit īcrapulat̄ z ebrījs. Nā p̄ potū aq̄ frigide p̄hibent̄
reſolutō z digeſtio hūoz ſalſi vel fortz vini. v̄ alteri⁹ acuti
faciētis ſitim. z ſic cito poſt potū reuertit̄ ſit̄ ita fortz vt añ
S̄z ſi vehemēs affuerit ſitis n̄miū vexās z inq̄erās nec ſuf
ficiat aeris Inſpirati frigiditas. nec ablutio oris cū aq̄ fri/
gida. bibat ſubūd⁹ aquā frigidā cū vaſe ſtricti orificij. ſiue

gellis rostri q̄ten^o aq̄ plixi^o def sup orificiū stomachi vt for
ti^o sitim mitiget. 7 d ea min^o sumat ne digerēdoz digestōez
penit^o ipediat. Quāto generat^r malū ē sanis bibere mltaz
aquā frigidā. qz extinguit calorē innatū. 7 pecc^o offendit et
stōachi appetitū deicit. 7 mēbz oībz neruosis obest. Uer
est tū q aq̄ t̄pate frigida aliqū p accidēs appetitum excitat
7 stōachū fortē efficit coadunādo ipm 7 strigēdo villos ei^o

Sunt nutritiue multū. carnes vituline.

In h̄ passu autor laudat carnes vitulinas dicēs q car
nes vituline mltū sūt nutritiue. Et istō inuit Auic. i. j. c. de
regie ei^o qd̄ comedit. vbi vult q cibz sanitat^z p̄suatiu^o 7 d̄z eē
tal̄ qles sūt carnes. qz sūt silis nase p̄ apte fieri sanguis. 7
maxie carnes edoz 7 vituloz puoz lactatiū 7 agnoz anna
liū Et istas carnes vitulias sūme laudat Ba. iij. alimē. vbi
vult q carnes vituli lactat^z sex ebdomadaz vl̄ octo assate
saniores sūt mltō nimis. facil̄ em̄ digestōis 7 mltū nutriti
ue sūt. Et d̄ ist^z carnibz vitulinis etiā p̄us dictū est.

Sūt bōa gallina et capo turtur sturna colūba.
Quistula vel merula phasian^o ethigoneta.
Pardix frigellus orix tremul^o amarellus.

In h̄ passu ponūt carnes eligibiliores p nutrimento nase
hūane aialitū volatiliū. 7 enumerant. xiiij. aues qz carnes
bōe sūt p nutrimento hois p̄ia auis ē gallina. cui^o eius sine
comestio nase hūane pueniēs ē. Naly ei Auenzoar Auer.
et De. vt dic̄ Lonsi. p̄ ceter^z laudant pulloz carnes 7 ma
xime q nōdū pepit 7 galli q nōdū calcauit. Sūt em̄ facilis
p̄uersiōis ī sāguinē. 7 supfluitatū paucaz. p̄petatē mirabi
lē hūtes ī t̄pando p̄lerionez 7 hūores. cui^o brodiū optia
leprosis ē medicina. Et de carne gallinaz dic̄ Auic. ij. can.
c. de gallinis 7 gallo. q caro gallinaz q sūt pulle ī intelles

tu augmētū efficit. clarificat vocē z augmētāt sperma. Et
melior gallina fm eū ibi. est. q̄ nōdū parit oua. Secunda
auis ē capo siue gall^o castrat^o. cui^o carnes poit Lon. d^{na}
lxviii. inf. laudabiliores carnes. Et carnes istas z silr po-
res digerit stōach^o a ppetate. Tertia auis ē turtur q̄ etiā ē
boni nutrīmēti z bonū generās hūorē. cui^o carnez Aui. ij.
cañ. c. de carne. sūme laudat dicēs. Volucr^z q̄dē caro me-
lior nō ē q̄s alduragi. i. turtur^z z galliaz z subtilior eaz z n̄
sūt cū nutrīmto carniū alcubegi. i. pdicūrē. Quarta auis
fm aliq̄s ē sturn^o. z ista auis dz comedi i iuuetute. z ē auis
nota. teutunice eyn spree. Scdm alios ē starna. quā Rasi
ij. almā. p ceter^z volatilib^z laudat dicēs. Starne caro oī
carne auisū leuior inuenit atq̄ his q̄ subtili volūt custodiri
regimie ōueniētior. Et p̄t p starnā intelligi auis mag^z ve-
lūt anser grisea cinerea. cui^o caro laudabil^{is} est. maxie cū in-
uenis fuerit. z isto mō intelligit Ali. pferēs istā carnē alijs
Uel potest p starnam intelligi maneries pdicis pue quā
Moyses videt̄ intelligere iudeis inq̄iens. Silr starne n̄
vident̄ p dño n̄fo. qz ventrem pstringūt. Et istam p̄p̄ieta-
tes ali^z attribuūt pdicib^z. carnes em̄ ipaz vētrē pstringūt.
teste Ra. ij. almā. Quinta auis ē colūba. q̄ ē auis nota cu-
ius caro ē colerica. Et de colūbis dicit Ra. loco p̄all. Co-
lumbē vehement^z sūt caliditat^z q̄ sāguinē inflāmatum ge-
nerāt z cito febricitare faciūt. Et ḡ apti^o columbe comedi
debēt i pastillis cū vuis acerbis q̄ assari. Pervuas ei acer-
bas auferē caliditas quā sanguini inducūt. Et electiores
columbe. p esu sunt columbe iuuenes volare potentes. qz
tales sunt leuioris digestionis et melioris hūoris. Pulli
em̄ n̄ volare potētes caliditatē z hūiditatem h̄nt supfluas
q̄re grossos generāt hūores. vt vult Aui. ij. cañ. c. de colū-
bis. Antiq̄ p̄o colūbe z eaz caro p̄t caliditatē nimīā z sic-
citatē z digestōis difficiltatē sūt enitāde Et silr ē turtures
antiq̄ Serra auis ē q̄stula q̄ ab aliq̄b^z uoīat cofnic. qz q̄s-
tula ē nom̄ onomatopeion. i. fictū a suo sono Et caro ista

fm aliq̄s est subtilis substātie. bonū generās hūorē et mul-
tū cōperit sanis cōualescētibz. Scdm̄ ysaac tñ coturnices
ceteris volatilibz sunt peiores nec nutrimēto. nec digestōi
laudabiles. qz ex comestiōe carnis earū timef̄ spasm⁹ et te-
than⁹. put etiā vult Aui. ij. cañ. c. de eis. subiūgens rōnem
scz. qz in substātia carniū eaz est virt⁹ faciēdi hūmōi accidē-
tia narrata. 7 sic nō pueniūt illa accidētia ex eo solo qz cot-
nices comedūt elleboz. Et hinc est q gallici comedūt co-
turnices cum molli 7 pingui caseo. 7 inde faciunt pastilla.
Potest tñ p coturnicē intelligi alia auis a p̄dicta. perdice
maior. eiusdē fere coloris cū rubeis pedibz 7 rostro saporis
delectabil. dicta coturnis ytalica lingua. Et isto mō Ra-
fis. iij. almāsozis accipit coturnicē qñ p̄fert carnes ei⁹ post
carnes starne alioz volatiliuz carnibz. Septima auis est
merula. q̄ est eiusdē q̄ntitatē cū sturno. s; ē ad nigredinē ten-
dens. 7 habēs rostrz subrubeum. 7 silt⁹ dz comedi iuuenis
Octaua auis est phasian⁹. i. gall⁹ siluestris. q̄ ab omnibus
medicis enumerat̄ int̄ aues laudabil carnis. Caro em̄ ta-
lis auis natē hūane est puenientissima. 7 est cibo p̄ncipum
et magnatū. Consiliator em̄ loco p̄all. dicit. Siluestriuz
p̄bo laudabiliores sunt phasiani ad sanitatē 7 ad robur. Et
fortassis etiā vniuersaliter domestici cū gallinis p̄in q̄ssi-
mi et eiusdē fere speciei sint q̄ illis siccioris aeris 7 alimēti
ac exercitiū amplioris. Nonā auis est erbigonera. q̄ ē auis
parua. q̄d modū p̄dicis. s; longū rostrz habens. cui⁹ caro ē
optima. Decima est perdix cui⁹ caro fm̄ Auiē. ij. cañ. c. de
cubegi est de subtilioribz carnibz impinguās. qz multum
nutrit. cor abstergēs. ydropisi 7 stomachoz ferēs 7 augmē-
tū in coitu faciēs. vep̄ ē tamen q̄stringit ventrem. Et istā
carnem Gal. iij. alimē. c. r. Et octauo de ingenio. c. ij. p̄fert
omnibz alijs volatiliū carnibz. Et dicitur de ista carne
q̄si assidue comedat maxie ofert memorie. Undecima est
frigell⁹. 7 est auis comedens racemos. velociter volans. si-
milis sturno. s; ē melioris nutrimēti q̄ sturnus. 7 mltē ta-

les inuentiū vbi sūt vinee. z inebriāf ex esu racemoy. z me
 lior ē caro eay circa festū oīm sctōy. Duodecīa ē oriz. Et
 ē fm aliq̄s gallia siluestr̄ sine gallia phasiani. Vel fm ali
 os ē gallia aq̄tica. i. natās ī aq̄. z siue sit feia fasiani sine gal
 lina aq̄tica. e^o caro ē boni nutrimēti. Decimatertīa est tre
 mul^o. z ē auis cōiter stās ppe mare minor q̄s gallina. sed est
 auis fusca alte clamās z velocissime volat. z q̄n ābulat sup
 terrā cauda ei^o sp̄ tremūt. z iō dī tremul^o. z hz sup caput ei^o
 lōgas plumas. Et nō ē pua auis. lōgā hñs caudā. q̄ a me
 dicis vocat cauda termula. Ultima auis ē amarell^o. z etiā
 est auis sifr̄ existēs ī aq̄s. silis anete. sz ea minor. Et genera
 liter loq̄ndo int̄ aues comestibiles pl^o laudāf ille q̄ volatu
 velociores sūt. Et sic̄ carnes p̄dictay auiū sūt laudabilis
 nutrimēti. z facili^s digestōis. ita etiā repiunt carnes aliq̄z
 auiū illaudabil^{is} nutrimēti. difficil^{is} digestōis. z ineq̄l^{is} p̄plexi
 onis. sic̄ sūt carnes ansey z pauonū z malardo^y. z vlr̄ aui
 um hñtiū collū lōgū z rostr̄ lōgū degentiū ī aq̄s. z carnes
 passer̄ q̄ sūt calidissime. z a t̄pamēro lōgissime. z ml̄tū ex
 citātes coitū. Circa electōz hō carnis volatiliū sciēdū est.
 q̄ fm diuersas laudabilior^{is} nutrimenti p̄p̄tates ac ei^o qd̄
 nutrit sanitatē vel roborē intētōz. carnes laudāf varic Un̄
 Bal. respiciēs faciliē alteratōz z subtilitatē ī carnib^o p̄dicū
 p̄fert easdē. Ra. hō cū ysaac respiciēs subtilitatez itarne ac
 leuitatē ip̄az ceter^{is} p̄tulit. Ysaac etiā fm diuersas intētio
 nes carnes volatiliū laudauit diuersas. Zui. hō laudauit
 carnes turtuy p̄ ceter^{is}. vel qz̄ respexit ad p̄p̄tatē q̄ robo
 rāt z p̄fortāt itellectū. vel qz̄ ī tr̄is ei^o ē ip̄az tāta bonitas q̄
 nō ē ī alijs tr̄is. Sciēdū ē insup q̄ carnes volatiliū pl^o p̄ue
 niūt q̄s carnes q̄ drupedū his q̄ relicto exercitio coz paliva
 cāt p̄silis studijs z p̄tēplatōib^o. qz̄ digerūt facili^s alijs Jux
 tā illō Bal. iij. alimē. Digestibilior est tñ hō caro volatiliūz
 aialiū z maxime p̄dicum. et generant sanguinem clarum.
 mundum. spumofum. mentis exercitijs et eleuationi intel
 lectus aptum.

Si pisces molles sūt. magno corpore tolle
Si pisces duri. parui sūt plus valituri

Hic ponūt duo accidētia ex q̄z noticia attēdit electio pi-
sciū. Un̄ pisces aut sūt duri aut molles. si molles sūt tūc se-
niores sūt eligibiliores. Cui⁹ cā ē ista. qz mollicies puenit
ex hūiditate q̄ i iuene pisce indigesta ē. z i sene pl⁹ digesta
et sic i iuētute tales pisces sūt gnatiui flematū. sz senes
min⁹ Et sic pz q̄ anguilla senior sanior ē iuene. fm̄ q̄sdā
Si sō tales pisces sūt duri. tūc iuuenes sūt saniores. i. di-
gestibiliores. cuiusmodi sūt lucij z pce. duricies ei inq̄tuz
bmōi resistit digestōi. Et istā sniaz poit Aui. ij. can. c. d̄ pi-
scibz dicēs. Et eligit̄ qdē ex piscibz durā carnē hñtibz ille q̄
ē minor. z ex hñtibz mollē carnē ille q̄ ē maior ad terminū
aliquē.

Lucius et parca saxaulis et albica tenca.
Sornus plagicia cū carpagalbio truca

Hic tāgūt decē pisces eligibiles p̄ nutrimento nate hūane
Quoz pm⁹ ē luci⁹. q̄ ē piscis nor⁹. z d̄r eē tyrān⁹ pisciū. q̄a
nō solū deuorat pisces alteri⁹ sp̄ei. sz etiā eiusdē sp̄ei cū eo.
Un̄ s̄sus. Luci⁹ ē piscis rex z tyrān⁹ aq̄z. A q̄ nō differt lu-
ci⁹ iste paz. Est etiā piscē dure carnis z nata tu velox. Se-
cūd⁹ ē pca. a pco p̄cs. ere. dicta p̄ d̄riū. qz nll̄i pisci p̄cit. imo
irata vulnerat alios pisces suis squamis q̄s hz sup̄ dorsū.
nec eā audet euadere luci⁹. imo vt narrat Albert⁹ d̄ naturē
aīaliū. Est nafal̄ amicitia pce z lucij Luci⁹ ei lesus ab alio
difficulter sanaf. sz lesus q̄rit p̄cā q̄ vidēs eū lesū tāgit z le-
nit vuln⁹ lucij. sic luci⁹ sanaf. Et ē pca silr̄ piscē dure carnis
nor⁹. teutonice eyn baers. Tert⁹ piscē ē saxaulis vt̄ saxaul⁹
piscis marin⁹. apd gallicos dict⁹ sola. Alij dicūt q̄ ē piscē
teutonice eyn tonghe. z est piscē ml̄tū san⁹ int̄ pisces mari-
nos. Quart⁹ ē albica. teutonice z vitinc. z ē piscis marinus
Quint⁹ ē tenca q̄ est dulcē piscis aq̄ nor⁹. pellē bñs lubri/

cam atq; viscosam ad nigredinē tendēs. s; ei⁹ caro est dura.
 vñ ab istis trib; piscib; q̄ sunt luci⁹ p̄ca z tenca post eorum
 coctionē auferit pellis. Et d̄r iste piscis. teutonice eyn tincke
Sext⁹ est sofnus. z est piscis minim⁹ marin⁹ albus ad q̄n /
 titatē medie ptis medij digiti q̄ ad longitudinē. q̄ comedit^r
 cum capite z spinis. et d̄r teutonice eyn gaernaert. **Septi⁹**
mus est plagicia. z ē piscis marinus notus. latus. habēs ī
 vna pte sue pellis mactas rubeas. z pellis ē tota alba cur
 uum os habēs. teutonice eyn blatys scol. **Octau⁹** est carpa
 q̄ est piscis dulcis aq̄ not⁹. multuz tñ de se ē viscosus. sed a
 magnatib; decoquit in vino. z sic ab eo tollit ei⁹ viscositas
Nonus galbio. z est piscis marin⁹ notus a q̄busdā dictus
 rogetus. teutonice eyn rotbarth. z ē piscis dure carnis et
 san⁹. Alij textus habent gouio. z est piscis paruus dulcis
 aque ad longitudinē vni⁹ digiti longi. z est rotund⁹ z sua
 uissim⁹. gallice gouion. **Ultim⁹** est truta q̄ est in carne silis
 salmoni. nec tamē est salmo. z ē longus z non grossus. Et
 capit in magnis fluujs z pmittit se fricare in aqua. z sic ca
 pitur. z ex eo fiunt pastilla cum sp̄eb;. z est piscis valde pre
 ciosus. gallice trutes. Circa electōz ꝑo pisciū scienduz est
 ꝑmo q̄ pisces respectu carniū. ceteris parib;. minoris sūt
 nutrimenti. z facilis digestōis. z nutrimentū eoz ē pluriū
 supfluitatū. z fleumaticū z frigidū z humidū. z min⁹ man
 siuum. z sunt ad digerendū duri z longā faciūt moram in
 stomacho. Et qz in eoz digestione laborat stōach⁹. z inē
 dum corūpūnt in stomacho z qualitatē quādā suscipiūt
 putredinalē. sitim generāt. Et vt sit ad vñū dicere. carniū
 laudabiliū nutrimentū meli⁹ est nutrimento pisciū. **Secdo**
 sciendū est q̄ pisces marini sunt meliores in regie sanitatē
 ceteris parib;. piscib; aq̄ dulcis. eoz em̄ nutrimentū est mi
 nus supfluum z nase carniuz magis ꝑpinquum. Sed q̄a
 ceteris parib;. pisces marini sunt durioris carnis piscib;
 aq̄ dulcis. iō sūt difficilioris digestōis z resolutōis et plu
 ris nutrimenti et purioris. Verum est tñ q̄ ī egris magis

offerunt pisces aqua dulci. propter debilitatem digestiue eorum. Tertio sciendum quod in piscibus tam marinis quam aqua dulci eligendi sunt quorum caro est alba non viscosa. scilicet fragilis non multum grossa. scilicet subtilis. non gravis odor. scilicet suavis. nec cito putrefactio. scilicet sufficiens duratio. non mali color. scilicet boni. et quorum habitatio non est in lacubus stagnis nec in locis sordidis. nec in aquis humentibus malas herbas. Et eligendi sunt non valde iuuenes nec valde magni. et qui sunt velocis motus et pauca viscositatis. Et si sint pisces marini eligendi sunt qui capti fuerunt in fluminibus multum distantibus a mari. et his ceteris conditionibus bonis suppositis. Item suppositis predictis conditionibus quanto pisces sunt squamosiores. tanto sunt meliores. Et si forte intelligitur de spinis. quia spine multe et squame fecant puritatem sube piscis Item inter pisces marinos meliores et puriores sunt qui capti et nutriti sunt in mari profundiori et magis agitato. ad quod est cursus plurium fluminum. Et qui capti in mari septentrionali quod magis est agitatum et magis tempestuosum et velocioris fluxus et influxus meliores sunt capti in mari mortuo vel meridionali. Et si forte intelligendum est de piscibus dulcis aque Nam ceteris paribus quanto aqua est profundior et mobilior tanto piscis in ea nutritus est melior. Et de his sufficenter eligi potest qui pisces sunt vitupabiles et qui laudabiles sunt. pisces enim bestiales sicut porcum marinum. canis marinum. delphin. morua. non multum operantur in sanitatis regie. Sunt enim difficultis digestionis et grossi humoris et multe superfluitatis. nec in carnibus predictorum piscium appareret conditiones superius numerate. puta. albedo subtilitas etc. Et si hos pisces et similes comedi contingat non statim sunt coquendi et comedendi postquam capti sunt. scilicet obferendi sunt per aliquos dies quousque eorum carnes mollescant et tremiscant sine sube corruptione. Et etiam predicti pisces meliores sunt semisalsi quam recetes aut perfecte salsi. Item alios autem pisces marinos consideratis conditionibus supdictis laudabiliores videtur rogetus et gornatus siue gornus. Nam eorum caro et substantia est purissima. Et post his plagicia et sola. scilicet horum caro est magis viscosa et nimis fragibilis et minus alba et magis grossa et

min⁹ subtil. nec hor⁹ sapor aut odor ē ita delectabil. ⁊ forte
 pisc⁹ merlengēd⁹ ē laudabilior p⁹ rogetū. Nō ē ei tāte gros-
 sifici ⁊ viscositat⁹ sic plagicia ⁊ sola. ⁊ ei⁹ suba ē sat⁹ frāgibil⁹
 s⁹ considerat⁹ sapore ⁊ odore cū colore ⁊ sube puritate ⁊ mol-
 litate deficit ī bonitate a rogeto ⁊ gornato. ⁊ s⁹ r⁹ itelligat⁹ d⁹
 allece. Et morua iuuenis sat⁹ appropinqt p⁹ dict⁹ ī boitate
 p⁹ siderat⁹ p⁹ dict⁹ p⁹ ditōib⁹. ē tū grossior ⁊ viscosior p⁹ dict⁹ p⁹
 scib⁹. Salmones at ⁊ turboei ⁊ maquerelli mltū deficiūt
 ī bonitate. Sūt ei mltū grossiores ⁊ viscosiores ⁊ ad dige-
 redū difficiliores ⁊ mag⁹ supfluitate pleni. vñ p⁹ petunt nisi
 exercitātib⁹ fortib⁹ iuuenib⁹ cū qbnsdā falsis eoz viscosita-
 ti grossifici ⁊ frigiditati r⁹ pugnātib⁹. Int⁹ pisces at dulcis
 aq⁹ p⁹ siderat⁹ p⁹ dict⁹ p⁹ ditōib⁹. p⁹ ca ⁊ luci⁹ mediocr⁹. p⁹ mū gra-
 dū bonitat⁹ obtinēt supposito q⁹ sint p⁹ gues. deinde ven-
 do sia. ⁊ deide lopia. Et q⁹uis carpa sit squamosior p⁹ dict⁹. tū
 ū h⁹ carnē adeo albā ⁊ frāgibilē ⁊ subtilē sic luci⁹ ⁊ p⁹ ca. et
 sepi⁹ repit in stagnis. Et vlr ceter⁹ parib⁹ meliores sūt pi-
 sces dulc⁹ aq⁹ q⁹ capiūt in aq⁹ petrosa currēte p⁹ sus septērio-
 nē p⁹ fuda. mltē agitātōis. ad quā nō p⁹ fluūt sordicies ciui-
 tatū. in q⁹ etiā nō sūt herbe male. Lacri at fluuiales ⁊ mari-
 ni mlti sūt nutriti. ⁊ nō facile ī stōacho corrūpūt. vey sūt
 difficil⁹ digestōis. Sciēdū ē insup q⁹ pisces recētes corpus
 humectāt ⁊ lac ⁊ sperma mltiplicāt ⁊ mltū p⁹ petūt coleri-
 cis. Et nō sūt comedēdi pisces p⁹ forte exercitiū vel fortem
 laborē. q⁹ tūc de facili ī stōacho corrūpūt. Et caueant ab
 vsu pisciū hñtes stōachū debilē vel mal⁹ hūorib⁹ plenum.
 Ampl⁹ sciēdū q⁹ pisces grossi semisalsi meliores sūt q⁹ re-
 cētes pisces. Et saliti mlti t⁹ pis nō sūt boni. Itē nō sunt co-
 medēdi pisces ⁊ carnes sil. nec pisces ⁊ lacticinia. nec sunt
 comedēdi pisces p⁹ alios cibos. Itē pisces laudabiles pa-
 rū saliti ⁊ in pauca q⁹ titate sūpti reuocat appetitum ⁊ ipm
 corrobort s⁹ q⁹ habuerit appetitum ad eos.

Uocibus anguille prae sūt si comedantur

Qui phisicam nō ignorant hec testificantur.
Caseus anguilla nimis obsūt si comedantur
¶ Ai tu sepe bibas et rebibendo bibas

Hic autor subdit q̄ anguilla ē piscē insan^o maxie nocēs
vocibz. z h̄ pbat f̄mōe medicoz z nafalē phiaz studentū.
Et rō ē. qz anguilla ē piscē limosus viscosus z maxie opila
tiu^o. z mltū deficit a p̄ditōibz boni piscē p̄us narrat̄ in pte
p̄cedēti. Et qd̄ dictū ē de anguilla etiā intelligēdū ē de lā
preda. lz lāprede pue laudabiliores sūt anguills z minus
piculose cū nō sint tāte viscositatē z grossicie sic anguille.
vt p̄z ad sensū. Un̄ salua reuerētia vtētū isti pisces sūt val
de piculosi q̄nis ori sūt sa porosi. Noz em̄ pisciū i aq̄ silis
est generatio generatōi serpētū i tra. vñ mltū dubitādūz ē
q̄ nō sint venenosi. vñ eoz capita et cauda in qb̄ venenuz
p̄sueuit esse. z silr interior spina. nullo mō sūt edēda. Bo
nū est etiā p̄p̄ eaz viscositatez q̄ submergant in vino optio
viue z dimittant̄ ibi q̄sqz mortue sint. z deinde p̄parēt cū
galētina optiaz sp̄ez f̄m q̄ coci magnoz dñoz facere con
sueuerit. Bonū est tñ q̄ ebuliant̄ p̄mo duabz ebulitionibz
in vino z aqua. z illa abiecta decoquāt ad p̄fectōem. et fiat
galētina vel pastillatura vl̄ assatura cū salsamēto approp̄a
to. vicz cū salsa viridi. cū fortibz sp̄ebz z vino i hyeme. et cū
debilibz sp̄ebz z agresta z aceto in estate. Lōmodosi^o tñ est
maneriē hmōi pisciū dimittē. Deinde subdit text^o q̄ case^o
z anguilla mltū nocēt si comedāt. z isto intelligēdū ē si in
magna quantitate sumant̄. qz cause dicte sūt de caseo ibi.
Persica poma. Et de anguilla nūc dicta ē cā. Postea dic̄
text^o q̄ si ista sumant̄ cū fr̄q̄nti potatōe vini malicia eozuz
corrigit̄. Et istud nō dz̄ intelligi de vino subtili z penetra
tiuo nec de vino qd̄ dat̄ via pot^o p̄ductiuū. qz tale n̄ dz̄ dari
sup̄ cibū generatiuū mali hūoris qm̄ comedif. nec añ ipm̄
nec postq̄ fuerit digest^o vt vult Auicē. in. j. c. de regie aque
et vini. qz tale vinū magnū nocumentū induceret. penetra

re em̄ faceret humorē malum ex h̄ cibo genitum vsq; ad ex-
trema corpis q̄ forte nō sufficeret penetrare sine vini auxi-
lio. r̄ductu. S; intelligēdū ē istō de vino forti nō multū
penetratiuo. sepe in pua q̄ntitate dato. ḡra p̄mixtōis cibo-
rū. Tale em̄ corrigit maliciā ciboz p̄fortat digestōez r̄ di-
gerit fleumaticos h̄uiores r̄ frigidos. q̄re iuuat ad digestio-
nē casei r̄ anguille. q̄ male digestionis sunt.

Inter prandendū sit sepe parūq; bibendū
Si sumas ouū. molle sit atq; nouū.

Hic autor tāgit duo documēta. q̄z p̄mū est q̄ comedēs
in pradio vel cena d; vicissim comedere r̄ bibere multipli-
cando vices bibitiōis. s; p̄ q̄libet vice pap̄ pot̄ sumere. Et
facere nō d; quēadmodū bruta. q̄ totū cibuz capiūt. r̄ po-
stea bibūt. qz si pot̄ meli⁹ cibo p̄miscet et cibi exinde reddit̄
remollit⁹ r̄ digestionis capaci⁹. Et circa istō est sciendū
q̄ triplex est pot̄. s. p̄mixtiū delatiū. r̄ sitis sedatiū. Istō
aūt qd̄ dictū est. intelligēdū est de potu p̄mixtōe cibozum
Iste em̄ pot̄ d; vicissim recipi cum cibo. Et saluo meliori
iudicio nō d; iste pot̄ differri vsq; ad finē comestōnis. nec
d; expectari sitis. Et iste pot̄ maxime p̄petit q̄n sumūf ci-
baria actualit̄ sicca vel vtualiter. sic p̄z in laborantib; co-
medentib; panē siccū. S; pot̄ sitis sedatiū regulariter r̄
in hoīb; bene dispositis d; differri vsq; ad finem comestio-
nis. tūc em̄ est h̄a sitis p̄ estuatōem cibi calidi r̄ sicci. Nō
em̄ ml̄tū rōnabile est q̄ simul vrgeat sitis r̄ fames. qz sunt
appetitus contrari⁹. Et debet iste potus dari fm̄ plus et
minus fm̄ q̄ maior vel minor est sitis. Potus vero delati-
uus maxime competit completa p̄ma digestione regulari-
ter. r̄ parū ante horā suscipiendi aliū cibum sequentē. Et
talis pot̄ sp̄caliter cōpetit q̄n cibaria p̄mitus sumpta fue-
rint grossa in substātia. nec debet expectari sitis ad talem

potū suscipiēdū. Nā tal' pot' pparat stōachū ad suscipiēdū
 cibū seqntē z iuuat trāsitiū cibi ad epar a stōacho. nec dz ta
 lis pot' eē magne q̄ritat' vt cito possit digeri. Nū em̄ e' di
 gestione nō trāsit ad epar. Et ist' vey ē nisi tal' pot' delati
 uus fuerit aq̄. i q̄ nō oportet expectare digestōz aū penetratōz
 ei' ad epar Reglarit' at pot' pueniēs delatiu' aut etiā pmix
 tiu' nō dz eē aq̄. sz vinnz vel aliqd' portionab' s'le vino. puta
 ceruisia vel cerasiaz vel pomeriū vel mellicratū l' aliqd' s'le
 q̄b' oib' vinū ē meli'. Sciēdū scdo q' q̄to cib' ē grossior et
 siccior z frigidior. tāto pot' pmixt' z delatiu' dz eē maior. z
 ecq̄uerso q̄to cib' ē calidior subtilior z hūidior. tāto potus
 delatiu' z pmixtiu' dz eē minor. Et q̄to cib' est grossior et
 frigidior z digestioni inobediētor. tāto vinū pmixtiū vel
 delatiū dz eē subtili' z forti'. Et q̄to cib' ē subtilior cali
 dior z digestibilior. pot' dz eē debili' v' vinū debili'. Un̄
 forti' vinū bibēdū ē tā cū carnib' bouinis q̄ pullinis. z for
 tius bibēdū ē cū piscib' q̄ carnib' reglarit'. Scdm̄ docu
 mētū ē q' sumēs ouū dz ipm̄ sumere qn̄ ē molle z nouum.
 cu' causa dicta est supra.

Idisam laudare decreuim' ac reprobare,
Pellibus ablatis est bona pisa satis
Est inflatiua cum pellib' atq; nociua.

Hic ponit vnū notabile d' pisis. z ē q' pisa aliq' mō laudā
 tur z aliq' mō vitupant'. Laudant em̄ qn̄ comedūt ablatis
 corticib'. Vituperāt v' qn̄ comedūt cū corticib' z pellib'.
 qz tūc sūt inflatiua. Et q' nō ē artificiale ea comedē s'le' cuz
 cortice. qz medullaz z corticū nate discordāt. Alterz em̄ la
 borat vt soluat z exat. alterū obuiat vt pstringat. vt dic' ysa/
 ac in diet' vniuersalib'. qre i corpe fit mor' agitatiu' indu
 cēs torturā z inflatōz. Et ist' nēdū veritatē hz d' pisis. vey
 etiā de oib' leguminib'. sic fabis. faceolia. lētulis. z silibus
 Et spēalit' de hūcib' m'liū corticē sicut fabe z cicera nigra
 Cortex etiā in oib' ē peior' nutriti q̄ medulla. Et circa

Istud ē sciēdū q̄ ē vna maneries p̄isoꝝ alboꝝ rotūdoꝝ ha/
bentiū corticē exteriorē valde paucū z subtilē. z ista p̄isa se/
curo p̄nt comedi cū cortice q̄ alia. q̄uis meli⁹ sit q̄ depurē/
tur a cortice. Et qz dictū p̄cedēs p̄itate h̄z d̄ oībo legumib⁹
Sciēdum ē q̄ legumia recētia min⁹ h̄nt de cortice. z in eis
minor diuersitas ē int̄ corticē z medullā z facili⁹ digerunt̄
Et iō dicūt aliq̄ q̄ magis cōpetūt corpib⁹ sanis. s̄z nō est ita
qz legumia recētia sūt plurimaz supfluitatū z corruptibi/
lioris sube. q̄re min⁹ p̄ueniūt corpib⁹ sanis. Et iō p̄ p̄itate
tenēdū ē q̄ legumia sicca depilata a cortice exteriori sūt sa/
niora q̄ recentia nō depilata. s̄z viridia sūt saniora sicq̄ nō
depilat̄. Sciēdū vlt̄er⁹ q̄ qz oīm leguminū suba ē inflati/
ua z difficil⁹ digestōis z eoz nutrimentū malū nō cōpetit in/
regie sanitat̄. s̄z brodium siue decoctio ip̄oz p̄ueniēs ē. qz
eoz decoctio vētr̄s ē subductiua. i. laxatiua. v̄rine puocati/
ua. z venaz deopilatiua. vñ satis p̄uenit t̄pib⁹ in q̄b⁹ hoīes
vñt̄ cibis grossis z opilatiuis. puta t̄pe ieiuniorū In isto
em̄ brodio siue ī ista decoctōe p̄ueniēt facta nō sūt nocu/
mēta q̄ sūt in suba. vñ ī ea nō ē inflatio. nec difficultas nu/
tritiōis z digestōis. nec malicia nutrimenti. Fit at̄ ista deco/
ctio p̄ istū modū. In sero em̄ ponūt cicera vel p̄isa ī aqua
feruēt̄ z in eadē lōgo t̄pe manib⁹ p̄fricāt̄. deinde p̄dicta aq̄
tota nocte t̄p̄ē z ī eadē seq̄nti nocte buliant duabo v̄l trib⁹
bulitionib⁹. z postea colēt̄ z colasa refueēt̄. z appropinq̄nte
hora resectōis p̄paret̄ cū cynamomoz crocoz aliq̄stulum
vinū addat̄. z deinde v̄nico feruore buliat z spumeēt̄ in p̄n/
cipio resectōis. Et brodiū seu parenta ciceꝝ z p̄isoꝝ rotū/
doꝝ alboꝝ ē meli⁹ z p̄ueniēt̄ z nare amicabilē. z silr̄ corū
suba.

Lac ethicis sanū caprinū post camelinū
Ac nutritiuū pl⁹ omnib⁹ est asininū
Solus nutritiuū vaccinū sic et omnū
Si februat caput et doleat nō est bene sanū

Hic ponuntur quaedam documenta circa electioem lactis. Primum
est quod lac caprinum est sanum et hinc, i. superius et maceratum vel hinc
febre et hinc. Et istud vult Aui. ij. can. c. de lacte dicens.
Lac caprinum et lac azininum sunt bona et hinc. Et idem vult
iij. trac. in. c. de rememoratioe medicinae humectantium
et hinc. Et ratio etiam est. quod lac caprinum est tpatum secundum Aui. ij. ca.
no. c. de lacte. et etiam multum nutritum. ut vult hinc. Et post
istud lac valet camelinum. Istud enim subtile est multum hinc et
hinc. quae potest hinc eos. vix est tunc quod istud lac pro suam
nimiam humiditatem partem nutrit. quae minus est quod caprinum.
Istud tamen lac camelinum et mater noviter ferat confert ydropisum
valde et patientibus dolore in epate. et renouat epar secundum Aui.
ij. can. c. de lacte. Secundum documentum est quod lac asininum plus
ceteris lactibus et hinc. Et istud vix est compando lac
asininum ad lac aliorum brutorum. quod lac asine declinat ad frigiditatem
et humiditatem. et est subtilius et citius penetrans et tardius
coagulabile quam lac aliorum brutorum. Secundum Bali. vij. de inge
nio. c. vij. Et istud idem vult Aui. in. iij. loco par. dicens. Et
non est lac post lac mulieris sicut lac asine. Et plus dicit. Et prope
lac asine eradicat et hinc si fuerit ei eradicatio. Comparan
do tamen lac asine ad lac mulieris minus est. Lac enim mulie
ris sugendo sumptum hinc est omnibus. ut vult Aui. i. iij. lo
co par. Et ratio est. quod lac humanum siue muliebri subtilius est frigidum
et humidum. et nase hinc magis sile. velocius penetrans. citius
digestum et magis nutritum. Et dicit istud lac dari et hinc
possibile est mulieri magis prope lectum infirmis ei prope sine mo
ra administrari ne ab aere corrumpatur. Et circa istud sciendum
est quod non solum hinc et hinc lac mulieris aut asine. imo in ali
quibus casibus lac acetosum siue ebutiratum est hinc et hinc lac
mulieris aut asine. Quorum primum est quod cum et hinc est solutio ven
tris. Secundus est quod est suspitio de coagulatioe lactis in sto
macho vel de ardore vehementis febris. vel quod stomachus
de se est colericus ut lac in colera vertat. Tertius est quod cum
et hinc proplatur putrida. prope quod in interioribus non fuerit

mltre opilatiōes. Nam lac acetosum restringit ventrē. & nō
 faciliter colerizat. qz puatum est butirositate. p qnā faciliē
 lac inflāmat. nec in putrida febre. qz cito putrescit pē eādē
 cām. Quart^o est si stomach^o fuerit sordid^o. tūc em̄ lac in eo
 facile corrūpif. Quin^o si ethic^o abominet lac dulce & inter
 grū. & nō acetosum siue ebutiratū. Tertiu^o documētuz ē q
 lac vaccinū & ouinum sūt mag^s nutritiua. qz pinguiora et
 grossiora sūt alijs. vt dic̄ Aui. ij. cañ. c. de lacte. Et ibidem
 de lacte vaccino dic̄. Lac oīs aīalis cui^o pgnatio plixior ē
 pgnatōe mulier^{is} est malū. qua ppter pportionabile est illud
 qd̄ primū est sic vaccinū. Ra. fo in almā. c. de lacte dicit.
 Vaccinū em̄ lac oīm lacte cuiusq; aīalis alteri^o grossi^o iu
 dicat. qd̄ etiā oīb^{us} sui corpib^{us} pinguedinē adipisci volent^{ib}
 bus pueniēt^o existit. Quartuz documētū est q lac nocet
 habenti febrē & dolorē capitis. Qui^o causa dicta ē supra
 ibi. Persica poma pira.

Lenit et humectat soluit sine febre butirū

Sic autor ponit p̄rietates butiri q̄s ip̄m inducit in cor
 pore humano. Prima est q butirū lenit ventrē siue molli
 ficat atq; lubricat. hanc p̄rietatez facit sua vinctuositate.
 Scda p̄rietas est. q butirū est humectatiuū. qz ex meliori
 bus p̄tib^{us} lactis ppositū est. & ita sibi puenit humectare sic
 et ip̄i lacti a q̄ extrahit. Tertia est q soluit ventrē. i. est puo
 catinū secessus. & h lac facit. qz lubricitatē inducit in testi
 uis. Et istas p̄rietates et etiā ponit Aui. ij. cañ. c. d bu
 tiro. Et inducit butirū istas tres p̄rietates in corpe non fe
 bricitante. Hocinū tñ est corpe febricitanti. qz butirū sola
 vinctuositate d̄ facili inflāmat. & in febricitante calorē aug
 mētat. Circa istud sciendū q lz butirū inducat p̄dictas p
 p̄rietates. rōne tñ sue nimie humiditatis & vinctuositatis non
 p̄petit via cibi sp̄aliter in q̄ntitate notabili. Primo enim
 si q̄s coyta^t in quantitate notabili abominatōem inducit

z facit esbū supnatate i orificio stōachi. z ventrē pl^o debito
larat z vomitū inducit. Nullo ḡ mō butirū ē comedenduz
via cibi in q̄ntitate notabili. z spēaliter nō comedať p^o ali/
os cibos. s; ad pdimentū cibarioz sat; puenit.

Incidit atq; lauat penetrat mūdāt quoq; serū.

Hic ponūt q̄ttuor pprietates seri. i. aque lactis. Quarū
p̄ma est q̄serū est incisiuū sine subtiliatuū. Scda est q̄est
lauatiuū. i. absteriuū. Tercia est q̄ est penetratiuū. et ista
seq̄t ex p̄ma. Quarta est q̄serū ē mūdificatiuū. i. solutiuz
siue purgatiuū. Et tres istaz pprietatū narrat Auic. ij. cañ.
c. de lacte. dicēs q̄ aq̄ ei^o. i. lactis est subtiliatua lauatiua et
solutiua z i ip̄a nō est mordicatio. Ra. 8o in almā. dicit q̄
serū colerā rubeā expellit. scabiei q̄z atq; pustulis. nec non
eis pustulis q̄ in facie nascūt. hycericie etiā. atq; ei cui for
tis vini potus nocuit. auxiliū p̄bet.

Caseus est frigid^o stipās grossus quoq; durus.
Caseus et panis bon^o est cibus hic bene sanis
Si nō sūt sani tūc hūc non iūgito pani.

In B̄tertu autoz duo facit. Primo ponit q̄ttuor pp̄ta/
tes casei. q̄z p̄ma est q̄caseus est frigidus. i. frigide nature
et istud intelligendū est de caseo recenti. qui est frigidus et
humidus. z non de veteri qui est calidus z siccus. vt vult
Auic. ij. cañ. c. de caseo. Vel potest intelligi de caseo qui fit
ex sola coagulatione lactis absq; alie^o alteri^o rei. p̄mixtione
Reperitur enim caseus calide nature calefaciens stoma/
chum ac linguam mordicans ex cōmixtione rerū sibi ad/
mixtaz. sicut est aliquis caseus viridis qui si in maḡ quan
titate sumat multum calefacit corpus. Scda pp̄ietas est
q̄ caseus est stipans. i. p̄stipatiuus siue duz vētrē efficiens

Et istud maxie hz pitatē d veteri z mltū coagulū hñte. Ter
tia ē q caseus ē grossus. i. grossi hūorū generatiu. qd pitates
hz d oī caseo. qz oīs caseus ex grossiori z trestiori pte lactis
fit. Quarta ē q caseus ē durus. i. duriciē veteris efficiens. Et ista
pit eē eadē cū scōa. Deide dicē textus q caseus quīs solus sup sit
infans. ex q male digestōis ē. vt p dictū ē. tñ si ī modica qntē
tate misceat panī. cū ipso pane digestibil sit. alias n̄. z istud
pitatē hz ī corpe sano. ī egro at n̄. Et d caseo p dictū ē ibi.
Nutrit z īpinguat.

**Ignari medici me dicūt esse nociuū
Sed tamen ignorāt cur nocumenta feram
Languenti stomacho caseus addit opem.
Si post sumatur terminat ille dapes
Qui phisicā nō ignorāt hec testificantur**

In h passu auctor fingit psonā loqntē in spē casei dīcen
tes vsū casei eē infanū. Et dicē loqns ī psona casei. Ignari
medici. i. medicinā igrātes dicūt me caseū eē nociuū sup
plevtr. igrāt cāz cur nase hūane nocere dicor. Et p h tan
git auctor duas vtilitates suptrōis casei. Pria vtilitas ē q
caseus pfert egrotāti stōacho. Et cca istud ē notād q n̄ oīs ca
seus pfert opē oī stōacho lāguēti. sz ī certis casibz oīs caseus no
cet. s. stōacho rare terse. z oī stōacho debilitato ex lōga egri
tudie. Sz caseus recēs z nocuus nō mltē viscositatē opē pfere
stōacho calido. qz teste Ra. ī almā. adustōz z caliditatē ei
repmittit z stomacho etiā sicco pfert ppter ei hūiditatē. Et ra
libz stōachis mltū nocet caseus antiquus siue mltū acutus l mlt
tū coagulū hñs. Sz stōacho habēti mltā fleumata ei pel
liculā adherētia mltū pfert caseus antiquus vel multū coaguli
hñs. qz tal sui acuitate fleuma incidit z abstergit. Sz tali
stōacho maxie nocet caseus recēs z mollis. Et sic pz q ī aliq
casu caseus ipso nocet z in aliq nō. z q aliquā caseus recēs pdest z
aliquā vet. Scōa vtilitas ē q caseus sup post cibū terminat
ipm. qz fac cibū descēdere ad illū locū ī q viger digestio. scz

ad fundū stōachi. Et istō totū sciūt q̄ verā sciaz medicine
hūt. Et de caseo acuto dic̄ Ra. i. almā. Ueruntū cū p̄ co/
mestione qua ex eo gustat̄ q̄ntitas os stōachi corroborat.
facietatē q̄z nimīa atq̄ fastidium q̄ ex dulcibz z vinctuosīs
nutrientibz in ore stomachi, pueniūt aufert.

Inter prādendū sit sepe parūq̄z bibendū
Ut minus egrotēs nō inter fercula potes

Dic ponit duo documta. q̄z p̄mū ē q̄ prādēdo. i. come/
dēdo aliq̄s dz vicissim post sūptuz paz z sepe bibere. ita q̄
n̄ dz p̄rio totū cibū sumere z postea potū. Et istū p̄sū p̄mū
aliq̄ n̄ hūt. qz reuera idē p̄sus in forma p̄us expositus est.
Scdm̄ documtū ē q̄ int̄ duas comestiones sic int̄ pran/
dium z cenā debem̄ p̄ posse potū euitare. z h̄ si cibz sūpt̄
in stomacho nonduz fuerit digest̄. nisi magna necessitas
assit. qz talis pot̄ sumpt̄ impedit z interrūpit digestōnem.
cibi p̄mo sumpti. cibū facit indigestū de stōacho descēde/
re. atq̄ appetitū dehcit circa cibū in cena sumēdū et corp̄
ḡuat. z ad dispositōez in q̄ hō neq̄ san̄ neq̄ eger ē inclināz
siue ad dispositōem p̄uenientem febrem.

Ut vites penam de potibz incipe cenam

Dic autor innuit q̄ cena dz incipi a potu. Et aliq̄ expo/
nūt metz istō. Si tu vis vitare penā. i. infirmitatē. p̄us po/
tes in p̄ncipio cene añq̄z comedas. sz ista expositio n̄ valet.
qz p̄m̄ medicos regulari⁹ est a cibo cenā incipe q̄z a potu.
Et q̄uis iste liber direct̄ sit anglis. ipi tñ hāc sniaz n̄ ob/
seruāt. qz regulariter q̄cūq̄z hora diei potū sumūt p̄ponūt
morsū panis. iō alit̄ p̄t exponi p̄sus iste accipiēdo potū p̄
cibo liq̄do z facile digestibili. sic accepit ypo. potuz. ij. p̄ti.
amphorismoz. ibi. facile ē repleri potu q̄z cibo. ita q̄. s̄sus

Isti⁹ p̄sus sit q̄ meli⁹ ē cenā incipe a potu. i. cibo liq̄do z facile digestibili. Qui⁹ rō ē. qz si cibi liq̄d⁹ z facile digestibil⁹ p̄sumat cū in nocte supueniēte fortificet calor digestiu⁹ cibi liq̄d⁹ z facile digestibil⁹ lōgo tpe erit digest⁹ añ grossū z difficulter digestibile. Et cū non poterit h̄re exitū p̄t cibum grossum nōdū digestū nimis aduret. vel si exeat grossum secū rapiet cibū nondū digestū plene. **Uell⁹ ē ḡ vt iste cibus liq̄d⁹ z facile digestibil⁹ p̄sus sumat vt tpe q̄ digest⁹ sit exitum habeat nullo repugnante.**

**Singula post oua. pocula sume noua
Post pisces nux sit. post carnes caseus assit.
Unica nux pdest. nocet altera. tertia mors est.**

Hic autor ponit aliq̄ documēta. Prīmū est p̄ sūptōem cuiuslibet oui recens suple z mollis dēm⁹ sumere potū. maxime haustū vini. Qui⁹ cā p̄t esse. qz ouū recens z molle est optimi nutrimenti z facilis digestōis. z est de his q̄ in modica q̄ntitate ml̄tū nutriūt. z p̄cipue ei⁹ vitellus. vt dictuz p̄sus ibi. **Dua recentia.** Sic ḡ vinum qd̄ est amicū nase facit q̄ ouū auidi⁹ ad membra trahit z ad ei⁹ penetratōz iuuat. Et cā alia etiam potest esse. qz ouū tarde p̄ mery descēdit. pot⁹ ḡ vel vinum iuuat ei⁹ descensum. Scdm̄ documētū est post comestōem piscium debem⁹ sumere nuces loco casei. qz nux sua siccitate impedit generatōnem fleumatis quod generari solet ex piscibz. z h̄c est q̄ in quadagesimo ultimo danf nuces. **Tertiū documētū est q̄ post comestōem carniū debem⁹ sumere caseū z non nuces. qz nuces nimii exsiccarent z caseus nō. s̄z facit cibum descēdere ad fundū stomachi q̄ viget digestio.** Et istud est v̄z de caseo mediocri inter veterem z nouū. Deinde subdit text⁹ in vlti moysu q̄ vnica nux. s. nux muscata pdest nature hūane z p̄ficua ē. qz bonū odorē oz̄ effiē. visū p̄fortat. z silr epar. sple nē z stōacbū. z maxie os ei⁹. fm̄ Qui. ij. cā. c. d̄ nuce muscata

S3 alta. s. nux auellana v^l cōis noc3. Auellana qdē qm̄ in
flatiua ē z generatiā v̄tositatū ī v̄tre īferiori et facit zoda
z tarde ē digestōis z excitat vomitū. vt h3 Aui. ij. cañ. c. de
ea. Nux ꝑo cōis. qz etiā facit zoda z difficil' est digestōis et
mala stōacho z h̄ calido ꝑꝑ' ei' caliditatē. S3 tertia nux. s.
nux baliste ē mors. i. mortē inferēs. qz ꝑ balistā hoīes int'fi
ciūt. Uel ꝑt istō ītelligi de nuce mechel q̄ fm̄ Aui. ij. cañ. ē
venenū stupefactiuū. q̄re mortifera est.

Aode potū piro. nux est medicina veneno
Fert pira nostra pir^o. sine vino sūt piravir^o
Si pira sūt virus. sit maledicta pirus
Si coquas antidotū pira sūt. s3 cruda venenū.
Cruda grauāt stōachū. releuant pira cocta gra
Istōst pira da potū. ꝑ^o pomū vade fecatū. uatū

In h̄ priōꝑsu autor dat ynū docum̄tū dicēs q̄ nos dēm^o
ꝑ^o elū piroz sumere potū. s. vinū. Cui^o cā sufficiēt dicta est
ꝑ^o. qz pira sūt generatiā v̄tositat' z d̄ ꝑꝑerate colicā īducē
tia z sāguinē aq̄sitate replētia. z ḡ cū eis d3 potari vinū. et
marie forte z calidū qd̄ ē v̄tositatū carmiatiuū z aq̄sitatū
ꝑsūptiuū q̄s īducūt pira Sēdo diē text^o q̄ nux ē medicina
veneno. i. īmediū ꝑ venenū. vt ꝑ^o dictū ē ibi. Allea nux ru.
Deide ī scdo z tertioꝑsibz īnuit ꝑ pira sūpta sine vino sūt ve
nena. i. nase nocētia ꝑꝑ' cāz dictā ī priōꝑsu. Uex ē tñ ꝑꝑi
ra n̄ sūt vir^o. i. venenū simplr. qz si sic comestio eoz mortē ī
duceret. z pir^o ea portās eēt maledicta. Deide ī q̄rtoꝑsu au
tor innuit ꝑ pira cruda sūt venenū. i. nocum̄tū īferētia. q̄a
faciūt ebulitōz hūoz. colicā fleumata z scabiē. si tñ ipa co
q̄nt' sūt āthidotū. i. medicia mō q̄ dictū ē sup̄ cū vinoz ma
rie etiā ꝑ^o alios cibos sūpta. qz sic īnuāt ad expulsioez fecū.
Deide ī q̄ntoꝑsu diē ꝑ pira cruda ḡuāt stōachū. qz ipz īꝑe
diūt a digestiōe z īflatiua sūt. s3 pira cocta releuāt stōachū

grauatū. z disponūt ipm ad suā naturalitatez. Et in vltio
versu subdit duo. Primū ē q nos debem⁹ post pirū sume
re potū ppter cām prius dictā Scdm est q post esuz pomi
debē⁹ ire fecatū. id est. ad secessū. Et fm Aui. ij. cañ. c. de po
mis. Poma dulcia z acetosa qñ in stomacho inueniūt hu
morez grossū qñqz deponūt ipm in egestōe. Rō tñ text⁹ p̄t eē
qz poma multū inflatiua sūt ventositatē generantia. q̄ in se
cessu emittit.

**Cerasa si comedas tibi confert grandia dona
Expurgant stomachū, nucleus tibi tollit
Et de carne sua sanguis eritqz bonus**

Hic ponūt tria cōmoda exusu cerasoz pueniētia. Pri
mū ē q cerasa expurgāt stōachū. Et istō fm qsdā vez ē qñ
sil' cū eis nuclei terūt. qz sil' hñt qndā vim absteriuā ac mū
dificatiuā. Scdm ē q nucle⁹ cerasoz. i. arill' hz p̄tutē fran
gēdi lapidem renū vel vesice si sic⁹ sumat vel ex eo fiat lac.
Tertiū ē q caro cerasoz ē generatiua optimi sāguis z cō
fortās ac impiguās. Et istō expimētū cōprobat. qz videm⁹
passeres q sūt aues mltū comedētes cerasa q tpe cerasoz
hñt epata mltū maiora q̄ alio tpe. signū igit ē q magnifi
cāt epar z confortāt. Circa istō est notādū q duplicia sūt ce
rasa. s. grossa z pua. Grossa autē adhuc duplicia. s. dulcia z
pōtica. Omnia dulcia z pua sūt insana de facili corruptibi
lia ac in corpibz faciētia vermes. Grossa pōtica dicūt cina.
z illa sūt adhuc duplicia. qdā sūt rubea z mollis carnis. et
talīa debēt recētia comedi et ī pncipio mēse. z hñt vim ab
steriuā stōachi atqz appetitū incitādi. Alīa sūt cina nigra
et grossa satz dure carnis z int' ceta matie pōtica. z ista de
bēt comedi ī fine prādij siue cene. Qui⁹ cā est. qz ista suz pō
ticitate qñ in fine mēse sumūtur claudūt orificiū stōachi. q̄
clauso digestio melior ac velocior fit.

Infrigidant laxant multū prosūt tibi pruna

Hic ponunt due utilitates puenientes ex esu prunorum. Prima
 est quod pruna refrigerat corpus. et ideo portugalenses in calida regione
 existentes in decoctione suarum carniū se permiscēt pruna et matie
 damascena. Secunda est quod pruna laxat ventrem. et hoc est propter eorum hūi-
 ditatem et viscositatem secundum Galienum. et alios. Et istud est verum de prunis ma-
 turis. In crudis enim que non sunt matura est stipticitas et eorum nutriti-
 uum est paucum. ut dicit Avicenna. in canonibus. de eis. Et ista secunda utilitas
 habet etiam multum pueniat prunis damascenis sic est prima. maxime
 tamen puenit prunis armenis. id est deportatis ex terra armenia. quod
 meliora sunt omnibus et vehementius soluentia secundum Avicennam. loco palmarum. Et
 pro maiori declaratione istarum utilitatum sciendum est quod pruna matura
 sunt visca et non imatura. Pruna autem magis nate puenientia sunt illa
 que sunt figure oblonge habentia carnem paucam et duram ad aliquas
 siccitatem declinatam et corticem exteriorē tenuem. et debet esse in
 sapore non vere dulcedis. sed dicitur esse eorum dulcedo attinens alicui
 acedini. et huiusmodi sunt pruna damascena. talia enim pruna infri-
 gidat ut dictum est. Sunt autem multe alie maneries prunorum quorum
 usus non est approbatus. Sunt etiam quedam prunella siluestria qua
 crescit in siluis tamen sunt laxatiua. sed ventris restrictiua et ex his
 fit aqua que ventris restrictio facit. Debet autem pruna que sumuntur propter
 ventris laxationem primo poni in aqua frigida. tunc enim perfectius infri-
 dat et humectat. et coleram quam inueniunt lubricando soluit. et
 sic stoachum melius disponit ad cibum recipiendum. Et est diligenter
 notandum quod pruna humida recetia sunt magis altatiua quam si sint
 peioris nutriti et plurimum supfluitatum. sed pruna sicca magis
 confortat. et melius nutritiuum dat corpori. Et sic dictum est de prunis
 sic suo modo intelligat de cerasis. verum tamen est quod cerasorum humiditas
 est subtilior et minus viscosa. unde minus nutritiuum quam pruna.

Persica cum musto vobis datur ordine iusto
 Sumere sic est mos nucibus sociando racemos
Assula non spleni. tussi valet. est bona reni

In h^{is} passu tria ponuntur documta. Primum est quod mustum est bene
 bectum cum psica, l^{icet} psica comedenda sunt cum musto. Cuius propter
 est quod in mustum est multum calefactiuum et ebullitionem facies in corpe
 nostro. hanc autem ebullitionem et calefactionem prohibet psica sua frigidita
 te. Cuius scilicet propter est quod psica sunt multum frigida et corpe multum infri
 gidatua. Et super omnia dicitur bibi illud vinum quod plus calefacit. illud autem est
 mustum quod scit experientia. Et de ordine comedendi psica. multis
 et alijs dictum est prope ibi. Persica poma pira. Secundum documtu
 est quod racemi duntur comedi quam comeduntur nuges et maxie antiq^{ue}
 sicce. recetes enim nuges sane sunt pro se. scilicet antiq^{ue} sicce. nimium ex
 siccant. et propter eorum vinctuositate de facili inflammatum in corpe in
 ducunt. que cum eis comedi debent racemi qui resistunt inflammati
 oni et exsiccantur cum humectent. Et de nucibus ample dictum est
 ibi. Allea nux ruta. Tertium documtu quod passula. i. vicia pas
 sa nocet spleni. quod iducit opilatum eius. Sed vicia passa vtil^{iter} est re
 nibus. quod ex quibus ipsa est vicia puocata. ipsa est lauatiua renum. et mul
 ta enim aq^{uam} sitate ad renes ducta ipsi renes mundificant. Et de
 viciis passis siue passul^{is} etiam dictum est ibi. Nutrit et ipiguar.

Scrofatumoz glades sic^{ca} cathaplasmate cedit.
Tunge papauer ei confracta fons tenet ossa

Hic ponuntur due vtilitates puenientes ex ep^{istola} plastratone sicu^m
 Pr^{ima} est quod sic^{ca} decocte in aliquo liquore. vicia in aqua. et tunc supposite
 eum humiditate curant istas tres egritudines. scilicet scrofulas glan
 des et tuores. Per scrofulas intelliguntur inflammatōes sub mento
 circa collum. Et dicitur scrofula a scroffa. quod idem est quod sus siue
 porca. v^{el} quod in ista egritudo multum accidit porces propter gulositatem
 eorum. v^{el} quod eius figura sicut plimū assimilatur porces vt vult Aui.
 i. iij. trac. ij. c. d. scrofful. Per glades sic^{ca} intelliguntur apostema
 ta que cōiter solent accidere sub ascillis et in inguibus. Et pro tuo
 re p^{ossunt} intelligi inflammatōes in quibus parte corpis. T^{unc} p^{ossunt} istas ap^{ostema}
 matibus curandis et maxie maturandis dicitur decoquere ficus in aqua
 et ipsi aque debet commisceri modicum aceti vt acetum iuuat

penetratōz sicut sic^o. z decoctōe facta dñt teri ī mortario.
z deide misceri cū modica aq̄ cū q̄ bulite sunt. Un̄ carba-
plasma p̄pe ē medicīa facta ex aliq̄ re z succo ei^o Jurta illō
merz Tūc cataplasma facs cū succū ponisz herbā Scda
vtilitas ē q̄ sic^o cū papauere cataplasmate retinēt ossa fra-
cta. z dñt decoq̄ insil cū aq̄ absq̄ appositōne aceti. z dñt sil-
teri. z addi eis aq̄ decoctōis eaz z tūc supponi. Et cā isti^o
p̄t eē. qz papauer ē stupefactiuū. z p̄ illō tollit dolor q̄ acci-
dere solz ī fractōe ossiū. z puocat somnū. sic^o silr fac̄ moue-
ri hūiditates ad extiora. q̄b hūiditatibz ad ossa mors. ossa
pñt retinere ad nascentiā. nūq̄ tñ se p̄tinuari. Aliq̄ tñ ter-
tus hñt loco tenet trahit. z tūc sēsus ē melior Un̄ papauer
ē triplex. s. albū nigz z rubeū. rubeū at̄ ē siluestre z veneno-
sū z crescit ī bladīs z iuuenes solēt terere flores z facere in-
caustū ex ip̄is floribz.

Mediculos veneremqz facit sed cui libet obstat

Hic ponūf due opatōes ficū. P̄ia ē q̄ ex comestōe fi-
cū seq̄ mltitudo pediculoz ī corpibz hūanis Et istō ma-
rie v̄itatē hz d̄ ficubz siccs. vt dic̄ Aui. ij. cañ. c. d̄ ficubz. Et
cā p̄m eū ibi. ē p̄t maliciā z corruptōz hūoz generati ex eis
Et alia cā etiā p̄t eē. qz sic^o puocant mltū sudorē. ex q̄ seq̄
generatio pediculoz. Scda opatio ē q̄ sic^o incitāt appeti-
tū coeūdi. qz generāt v̄erositatē q̄ iuuat ad erectiōez s̄ge. et
silr sūt mltaz supfluitatū z sperma augmētantes

**Multiplicāt mictū ventrē dant escula strictū.
Escula dura bona sed mollia sunt meliora**

Hic ponūf due vtilitates esculoz. Primū ē q̄ multipli-
cāt mictū siue vrinā. Qui^o cā p̄t eē. qz indurāt feces. z sic aq̄
sitas fecū ē cā mltitudis vrine. Vel p̄t sumi cā silis illi que
sumit̄ ex illo āphorismo. Urina noctna mltū facta. modi-
cū secessū fcat in die. z ecōuerso. q̄ mltas habuit cameras

noctnas & manebz paucā vrinā **Lui^o cā ē.** qz si mltā fiat di-
gestio mltū d hūiditate q̄ trāsire deberet ad vesicā sil' cū ea
erit. Et si vrina fiat mltā. mltū d hūiditatibz q̄ trāsire debe-
rēt cū egestōe z eā magnificare cū vrina euacuant. **Scda**
utilitas ē q̄ vesicula stipāt vētrē. z istd accidit p̄t eoz pōtici-
tatē z stipticitatē. **Ex q̄ ifert text^o vesicula dura sūt bōa.** z h
qz stipāt vētrē. z ḡ psūt vētri nimitū laxato. s; mollia escu-
la sūt meliora duris. qz nutriūt z min^o vētrē stipāt **Et circa**
istd ē sciēd^o vesicula min^o p̄tūt nutriūtō q̄ poma pira p-
sica sic^o z silia. qd sat' oñdit austeritas sapor' eoz z durici-
es sube eoz postq̄ i arboze mafata sūt. z ḡ ex his parum dz
cōedi. z mag' recipi dñt via medicie q̄ cibi. **Et qz p̄t^o eoz ē**
stiptica valde sat' p̄tūt i fluxu vētr'. **Et qz escula i arboze**
n̄ mollescūt mollicie sufficite ad esū. iō añq̄ cōedāt remol-
liāf. z tūc sūt mag' delectabilia gustui z min^o stiptica.

Idrouocat vrinā mustū cito soluit et inflat

Hic ponūt p̄petates tres musti. qz p̄ia ē q̄ mustū puo-
cat vrinā **Lui^o cā ē.** qz i musto sūt ptes tres tres nitrose mor-
dicātes vesicā cū ad eā veniūt. z p̄t eaz mordicatōz vesica-
citi^o nitif eas expelle z ipm mustū. z ista p̄petas itelligēda
de must' hñtibz feces mordicātes sic multa pl'ima renēsia.
qz musta hñtia feces grossas n̄ mordicātes s; mag' opilan-
tes ipediūt vrinā. sic p̄ dictū ē ibi **Impedit vrinā.** **Scda ē**
q̄ mustū cito soluit vel laxat vētrē p̄t eādē cāz dictā i p̄ia
p̄petate **Tertia ē q̄ ē inflatiuū p̄t ebulitōz quā fac i corpe**
et q̄ pueniūt vētositates. **Et cause istaz duaz p̄petatū di-**
cte sūt p̄ ibi Impedit vrinā.

Grossos humores nutrit ceruisia. vires
Idrestat. et augmentat carnē. generatqz cruorē
Idrouocat vrinā. ventrē quoqz mollit et inflat.
Infrigidat modicū. sed pl^o deliccat acetū

Infrigidat macerat. melāc. dat. sperma miorat
Siccōs infestat neruos et pinguia siccāt

In B^o tertio autor duo facit. Primo ponit octo p^orietates ceruisie. q^z p^oma est q^o ceruisia facit i corpe n^o grossos humores Et ist^o maxie h^z vitatē respectu vini. et diuersificat ceruisia i generādo grossos hūozes ex pte suoz p^oponētū. Haz ceruisia ex grossiori suba grossiores hūozes generat. z ex min^o grossa min^o grossos. Sc^oda ē q^o ceruisia augmentat vires. Et istud ē intelligendū de ceruisia ex optimis g^onis p^oposita. q^z plurime decoctōis ē. cuiusmodi est ceruisia ostiensis. Ista em̄ multū nutritiua ē z g^o vires augmentat. Tertia ē q^o augmentat carnem. Et ist^o puenit p^o multaz ei^o nutritōem. Quarta ē q^o multiplicat sanguinē eadez de causa. Et iste tres vltime p^orietates h^z veritatē d^o ceruisia antiq^z multū decocta z de optimis granis p^oposita. Quinta est q^o puocat vrinam. Sexta ē q^o laxat ventres. Et iste due p^orietates maxie h^z veritatē de ceruisia clara mltū lupulēta. i. in qua plurimū lupuli imponit. cuiusmodi ē ceruisia hāburgēsis q^z puocat vrinā z laxat p^o lupulū. Ipa tamen nō valet debilia cerebra h^z tibi. q^z tales de facili inebriant p^o multitudinē lupuli. Septima ē q^o inflat ventrē. Et ist^o h^z veritatē de ceruisia modica decoctōe cocta. cuiusmodi ē coyta holādie q^z maxie inflat z opilat. et p^o p^oea plurimū impinguat. Octaua ē q^o ceruisia modicū infrigidat. cuiusmodi ē ceruisia holandie brabantie hānonie z flādrīe. z illa q^z cōis hō vrit. Et ista p^orietas maxie vitatē h^z respectu vini. Et circa ist^o ē sciendū q^o ceruisia p^o fieri ex auena z ordeo z ex frumēto. Et s^o m^o q^o fit ex alio z alio grano ē alterius z alteri^o p^opletionis. q^z em̄ fit ex ordeo plus attinet frigiditati. q^z ordeū ē frigidū. Que autē fit ex ordeo z auena minus opilat z min^o generat v^ocositates et min^o nutrit. Et q^z fit ex frumēto plus attinet caliditati z mag^z nutrit. z mag^z opilat. Et q^zto ceruisia ē grossior. tanto ē deterior. et q^zto sub

tilior tãto melior. Et vlteri⁹ e sciendũ q pessima cernisia est
q̄ fit ex rebz inebriatibz. puta ex grano qd̄ noiat loliũ. et q̄a
ista marie dolorẽ capitis generat z neruos ledit. Deinde po
nit text⁹ qnqz pprietates aceti. qz p̄ma e q acetũ exsiccat. di
cit em̄ Aui. de eo. ij. can. q est fortis exsiccatõnis. Et p̄pterea
medici p̄cipiũt tpe pestis vti aceto cũ cibo z sũr cum potu.
Dicit em̄ Aui. in. j. in. c. viij. doc. v. Aceto p̄pterea in cibo z
potu vti in pestilentia e nocuenti ip̄i⁹ securatio. Scda e
q acetũ infrigidat pprietate q̄ in eo e. Tertia e q macerat
id est. facit hoiem macrũ. z rõ est qz exsiccat. z istud marie
vez est de aceto in ieiuno stõacho sumpto. vt vult Aui. in.
j. doc. iij. c. v. de extenuatõe crassi. Verum est tñ q assidu⁹
vsus aceti. maxime in ieiuno. multa inducit incommoda.
visum debilitat. pectus offendit. tussim cõmouet. stõachũ
z epar ledit. neruos z iuncturas vehemẽter opprimit. has
arteticis doloribz. tremoribz. z paralísibz vexans. Quarta
est q acetum generat melancoliam eo q humores infrigi
dat z exsiccat. Quinto est q acetũ minorat sperma. p̄ptea
qz exsiccat. infrigidat. z macerat. Et istas pprietates aceti
ponit Ra. in almã. dicẽs. Acetũ frigidum e z siccum. z qd̄
maciem efficit z vires destruit. sperma qz minuit z colerã
corroborat nigram. rubeam p̄o coleram z sanguinẽ debi
litat. cibosqz qb̄ admisceat subtiliat. Deinde in vltimo p̄su
autor subdit tria. Primũ est q acetũ nocet macris. Et rõ
est. qz acetũ exsiccat z sic addit in macredine. Simile em̄
additũ suo simili facit ip̄m furere. z etiam omnis p̄plexio
lapsa p̄ p̄trarium medicatur. et per simile deteriorat. Se
cundũ est q acetum nocet neruis. vt dicit Aui. in. ij. cano.
c. de eo. Tertiũ est q acetum macerat. vt dictũ est.

Bapa iuuat stomachũ. nouit pducere ventũ
prouocat vrinam. faciet quoqz dente ruinam.
Si male cocta datur hic torso tũc generatur

In h̄ passu ponūt p̄rio tres utilitates rape t̄pate cocte. et
 vñū ei⁹ nocumētū. P̄ria utilitas ē q̄rapa iuuat stōachū q̄a
 bñ digerit a stōacho. nec ip̄e ea ḡuat Sc̄da ē q̄rapa ē puo
 catiua vēti. q̄d p̄z expimēto Tertia ē q̄rapa ē puocatiua vri
 ne. P̄ter tñ istas p̄petates vult Auer. q̄ magnā h̄z p̄peta
 tē i p̄fortādo visū. Nocumētū h̄o rapaz ē q̄assiduatio rapa
 rū nocz dētibz In vltio at̄psu subdit q̄rapa male cocta tor
 tiōes fac̄ i corpe qz multiplicat vētositates Juxta illd̄ Uetū
 sepe rap̄s si tu vis viuere rap̄s. Et ē sciēdū q̄raude raparuz
 fortit̄ vētrē laxāt Pro maiori noticia sciēdū ē q̄rape int̄ ra
 dices maḡs ueniūt ad corp̄is nutritōz. q̄d sat̄s oñdit ex ai
 cabilitate sui sapor̄s. Hec ei⁹ p̄plexio ē oībz edul̄ijs q̄a mara
 z p̄ugitiua min⁹ alimētū dāt corp̄i. z dulcia maḡ. qz ḡ rape
 radicibz alijs sūt dulciores z min⁹ p̄ugitiue. maḡs p̄petunt
 via cibi. s̄z generāt sāguiez grossū z melācolicū si digestina
 sit debil̄. Et bonū ē q̄ depurēt a p̄ria aq̄. z nullo mō dñt co
 medi crude. z incitāt ad coitū. z vias mūdificāt vinales.

Egeritur tarde cor. digeritur quoqz dure
 Similiter stōach⁹ melior sit in extremitates
 Reddit lingua bonū nutrimentū medicine.
 Digeritur facile pulmo cito labitur ipse
 Est meli⁹ cerebri gallinar̄ reliquoz.

In isto passu notāt q̄nqz Primū ē q̄cor aīallū cōestū tar
 de digerit z tarde etiā egerit. Et rō ē. qz caro cordis ē caro
 melācolica q̄ difficult̄ digerit z tarde descēdit. Et ñ ē caro
 bōa fm̄ Aui. ij. cañ. c. d̄ carne. z ñ mltū nutrit vt dic̄ Ra. in
 almā. Sc̄dm̄ ē q̄stōach⁹ sil̄r ē male digestōis z tarde descē
 siois. Cui⁹ rō ē. qz stōach⁹ ē mēbz nervosū cartilagosuz.
 q̄re difficile digerit. Et ḡ etiā nō generat bonū sāguinem.
 Deinde subdit text⁹ q̄stōach⁹ i ei⁹ extremitatibz. s̄. q̄ ad eius
 fundū z orificiū meli⁹ digerit. Cui⁹ rō ē. qz i ill̄ ptibz maḡis

carnosus ē z magis piguis. Tertiū ē q̄ lingua ē boni nutri
 mēti. z h̄ q̄ ad ei⁹ radicē. vt vult Auicē. ij. cañ. c. d̄ carne. Et
 rō ē. qz ē facil⁹ digestōis z carnosā. Et int̄ reliq̄s liguas por
 celli. q̄ ablata ei⁹ pelle eq̄parat̄ carni apri. vt sciūt sciuden
 tes añ p̄ncipes Lingua tñ bouis n̄ ē mltū sana p̄t ei⁹ nimia
 hūiditatē. Leccatores tñ liguis vti volētes añ eaz assatōz
 iponūt gariofilos. q̄b̄ hūiditas liguarū minuit. z sic aptio
 res sūt esui Quartū ē q̄ pulmo facile digerit z facile egerit
 Et istō ē p̄t ei⁹ raritatē z mollicitē. Uex ē tñ q̄ ei⁹ nutritimē
 tū nō ē p̄ueniēs nase hūane qz puū ē z fleumaticū. vt dicit
 Aui. ij. cañ. c. d̄ eo. Et circa istō ē sciēdū q̄ pulmo arietis q̄
 uis n̄ sit bon⁹ cib⁹. ē tñ bōa medicīa. qz sanat excoꝛiatōz cal
 canei ex calciamēto. si ponat̄ sup̄ ipaz calid⁹. vt dicit Aui. lo
 co p̄al. Quintū ē q̄ cerebz gallie int̄ oīa cerebz ē meli⁹. d̄
 q̄ dicit Aui. ij. cañ. q̄ phibet fluxū sāguis nariū. Dz tñ cū sa
 le aut cū spēbz cōedi. qz d̄ se vomitū p̄ducit. Et circa istud
 sciēdū ē q̄ de cerebro pulloz dicūt medici q̄ augm̄tat me
 moriā Cerebra p̄o porcoz nase nō sūt p̄ueniētia. s̄ cerebz
 ouis leporis vel cuniculi cū sale vel spēbz comedi p̄t. et de
 cerebro ampli⁹ dictū est ibi. Nutrit z impingat.

Semen feniculi fugat et spiracula culi

Sic ponit vnū documētū. z ē q̄ semē feniculi. qd̄ d̄z ma
 ratz. expellit v̄erositates aut eas dissoluit. Et rō ē qz ē cali
 dū z siccū z carmiatiuū. Et circa istō ē sciēdū q̄ a cōibz q̄t
 tuoz tāgūt vtilitates p̄ueniētes ex esu maratri siue semis
 feniculi P̄ria ē q̄ p̄fert febriz. sc̄da ē q̄ pellit venenū. tertia
 ē q̄ mūdificat stōachū. q̄rta ē q̄ acuit visū. Et d̄ isto solent
 dari isti p̄sus cōes. Bis duo dāt marat̄ febres fugat atqz
 venenū. Et purgat stōachū lumē qz reddit acutū Et istas
 q̄ttuoz vtilitates tāgit etiā Aui. ij. cañ. loq̄ns de feniculo.
 Et circa q̄rtā vtilitatē nota q̄ Aui. loco p̄al. d̄ semie feicu
 li dicit. Democrit⁹ existimauit q̄ venenosi p̄mes pascūt feni

culi recēt; semēvt eoz visus pfortet. vt vipe z spētes fricāt
oclos suos cū egrediūt d̄ cauernis suis p^o h̄yemē sup̄ ip̄m
vt illūinēt ocl̄i eoz. Sciēdū vltēr^o q̄ fenicul^o tarde digerit̄
male nutrit z paz. z ḡn̄ p̄petit̄ via cibi. s̄z maḡs via medicie
Nō igit̄ vtēdū ē eo ī regie sanitat̄. nisi ad correctōz malicie
ḡrūdā alioz ciboz. sic iterdū cū lactuca comedi^o petrosilī
nū ad resistēdū frigiditati z hūiditati lactuce. sic etiā cū cu
curbit^o p̄t decoq̄ fenicul^o. z silr cū rap̄s ad corrigēdū malī
ciā eaz.

Emendat visū stomachū cōfortat anisū.
Copia dulcoris anisi sit melioris

Hic ponit̄ due utilitates anisi. q̄z p̄ria ē q̄ anisuz pfortat
visū. Sc̄da ē q̄ anisū pfortat stōachū. Cui^o cā ē. q̄ anisuz
mūdat stōachū a fleumatibz. z ip̄m calefac. z p̄tea eē p̄fert
visui. q̄z nihil ē qd̄ visui maḡs noceat q̄ imūdicia stōachi.
q̄z a stōacho imūdo eleuāt fumi imūdi q̄ ocul^o nocēt p̄tur
bādo spūs visiuos. et ista duo iuuamēta fac̄ anisum dulce
Et p̄ter istas utilitates Aui. ij. cañ. c. d̄ aniso p̄les alias uti
litates anisi ponit. vult ei ibi q̄ anisū ē aperitiuū. doloꝝ se
datiuū. z vētositatū resolutiuū. sedatiuū sit̄. cāne ex hūidi
tatibz salis apitiuū z opilatiuū epas̄ z splenis generataz
ex hūiditatibz. z silr renū vesice z matric̄. puocatiuū vrine
z mēstruoꝝ. z mūdat matricē a fluxu hūiditatū albaꝝ z est
motiuū coitus.

Sicruoz emanat spodiū sumptū cito sanat

Hic ponit̄ vnū iuuamētū spodij. Et ē q̄ spodiū sūptū sa
nat fluxū sāguis. Cui^o cā p̄t eē. q̄ spodiū bz̄bturē p̄paz cō
fortadi epas̄. z sic fortificato epate qd̄ ē fons z origo sāguis
sanguis ab eo meli^o retinet̄. Et dicit̄ Aui. ij. cañ. c. d̄ spodio.
q̄ spodiū ē radices cānaz aduste. Dicit̄ ei q̄ ip̄e aduritur
p̄p̄ fricatōz suaz extremitatū cū vent^o eas p̄flat. Simō tū
ianuēsis dicit̄ q̄ spodiū ē res cui^o origo nos latet. res tū adu

Ita videt̃ ⁊ diuisiones canaz adustaz. Et nedū spodiū ⁊ fert
ī nimio fluxu sāguis. imo etiā ī nimio fluxu vētr̃ ⁊ vomitu.
vt dic̃ Ra. ī almā. Et ⁊ fert etiā ī febr̃ibꝫ acut̃. ⁊ fortat c. ⁊
tremori eiꝫ. ⁊ sincopi facte ex effusione colere ad stōachum
autiliaf. vt vult Aui. loco p̃al. Et est sciēdū circa p̃dicta q̃
sic spodiū h̃z respectū ad epar ⁊ p̃p̃etatez ⁊ fortādi ip̃m. ita
sūt aliq̃ medicine q̃ h̃nt similit̃ aspectū et similit̃ p̃p̃ietatem
⁊ fortādi aliq̃ alia mēbra spēalia. sic macis cor. musc⁹ cere/
brū. liquiricia pulmonē. caperes splenē. ⁊ galāga stōachū
vt p̃z in his p̃sibꝫ. Gaudet epar spodio. mace cor cerebz q̃z
musco. Pulmo liq̃ricia. splen. cap. stōachusq̃ galanga

Vas cōdimenti preponi debet edenti
Sal virus refugat. et nō lapidūq̃z saporat
Itam sapit esca male que datur absq̃z sale.
Urunt persalsa visū. spermaq̃z minorant
Et generant scabiem pruritū siue vigorem

In h̃ textu tria sūt. Primo ponit̃ vnū documentū ge/
nerale qd̃ obseruat̃ apud omēs. ⁊ ē q̃ vas cōdimenti. s. salis
qd̃ cōmuni noīe salinū d̃z d̃z preponi in mensa ipsi edenti.
Iuxta illud cōmune metrū. Sal p̃mo poni d̃z p̃moq̃z re/
poni. Omnis mensa male ponit̃ absq̃z sale. Secūdo tan/
gunt̃ duo iuuamenta salis. Primū est q̃ sal resistit vene/
no. Cuius duplex potest esse causa. Una ē. qz sal exsiccati/
uum ē. ⁊ sic sua siccitate exsiccat humiditates ex qbꝫ pōt se/
qui corruptio. Alia cā ē. quia sal exsiccat et p̃p̃mit humi/
ditates a corpe extrahendo. et sic claudit poros ⁊ p̃ conse/
quens p̃hibet penetratōem veneni q̃ fieri deberet p̃ poros
Scōm iuuamentū salis ē. q̃ sal inducit saporem in ciba/
rijs. Nam cōmuniter videmus ad sensum q̃ nulla ciba/
ria sapiunt sine p̃missione salis. vt dicit̃ tert̃⁹ p̃sus Tertio
ponit̃ q̃rtuo: nocumēta salis siue cibarioꝝ valde salsoꝝ.

Prīmū ē q̄elbarlavalde falsa vñt vñsū. i. dep dūt vñsū l' no
 cēt vñsui Qui? cā p̄t eē duplex Prīa ē. qz res nimīū false idu
 cūt nimīā siccitatē. q̄ est s̄ria ocul. q̄ sūt instr̄a vñsū. cū oculi
 sint d̄ nafa aq̄. vt d̄z ī de s̄sū z s̄sato. Sc̄da cā ē. qz cibaria
 mltū falsa sūt pruritiua z mordicatia. mō vt sup̄ dictū est.
 a cibarijs mordicatis ī stōacho existētibz elenāt sumi mor
 dicatiui. q̄ sui mordicatōe oculis nocēt ac ipos mltū rubi
 ficāt. Et ḡ vide? q̄ buliētes sal rubeos cōit hñt oculos Se
 cū dū nocumētū ē q̄ cibaria mltū falsa mīozāt sp̄ma. Et rō
 ē. qz cibaria mltū falsa mltū exsiccāt oēs hūiditates corp̄is
 q̄re etiā sp̄ma exsiccāt z sic mīozāt. Tertiū nocumētū ē q̄ ge
 nerāt scabiē. Qui? rō ē. qz sal generat hūozē acutū mor di
 catiūū adustū q̄ etiā ē cā scabiei. Quartū nocumētū q̄ au
 gēt pruritū Et rō ē. qz generāt hūozē mordicatiūū z pruri
 tiūū. Et ista q̄ttuoz nocumēta p̄memorat Ra. ī almā. d̄ sale
 dicēs. Eoz p̄tea sāguinē q̄ mltā ex eo sūpserit q̄ntitatē ad
 urit. vñsū q̄z debilitat atz minuit sp̄maz generat pruritū et
 scabiē. Et p̄t ista nocumēta p̄salsa. i. mltū falsa iducūt serpi
 gies z ipetigies. morpheā. leprā ī dispositis. z vias vrine ex
 coriāt cū diu p̄tinuāt. Moderate tñ salsa fastidiū aufert z
 appetitū excitāt atqz acuit.

Hi feruore vigent tres. salsus. amar⁹. acutus
Alget acetosus sic stipans ponticus atqz
Vnctus et insipid⁹ dulcis dant tēperamentū.

In h̄ textu ponūt q̄litates cuiuslibz saporis. Et p̄mo d̄z
 q̄isti tres saporēs. s. salsus. amar⁹. z acut⁹ calefaciūt corp⁹
 sumēt̄s ipos. Sc̄do d̄z q̄isti tres saporēs. s. acetosus. stipti
 cus z p̄nic⁹ infrigidāt. Tertio d̄z q̄isti tres saporēs. s. vnc
 tuosus insipid⁹ z dulc̄s sūt tēperati. nec iducūt ī corp̄e cali
 ditatē aut frigiditatē. Et p̄ intellectu ampliori sciendū est
 q̄ p̄m An̄i. ij. can. trac. j. c. iij. octo sunt veri saporēs q̄ sequū
 tur insipidum. Et sunt dulcedo. amaritudo. acuitas. sal
 sedo. acetositas. ponticitas. stipticitas. et vinctuositas.

Enumerado tñ insipiditate p sapore sic text⁹ fac h. tñc sūt
nouē saporē Et capit h sapor p oī eo qđ gustu iudicat Et
Int istos saporē tres sūt calidi vt dicit h text⁹. s. sal⁹ amar⁹
z acur⁹. Et fm Aui. loco p̄all. Acutū ē calidi⁹. deide ama
rū. z deinde falsū. qm acutū ē forti⁹ ad resoluendū incidē
dū z abstergēdū q̄s amaz. z inde falsū ē sic amaz p̄ fractus
cū hūiditate frīgida. Et tres de ist⁹ saporib⁹ sūt frīgidi. scz
acetosus stipās. i. stiptic⁹ z pōtic⁹. Pōtic⁹ tñ ceter⁹ frigidior
deide stiptic⁹. z postea acetosus Et pp̄ istō in oib⁹ fructib⁹
q̄ dulcescūt pus est pōticitas uehemēt⁹ in frigidatōis. dein
de pōstq̄ p calozē solis digestiū aliq̄ mō digesti sūt fruc
tus apparet ī eis stipticitas. z deinde declinat ad acetosita
tē sic agresta. z postea dulcescūt. Et lz acetosū sit min⁹ fri
gidū q̄ stipticū. tñ pp̄ sui subtilitatē et penetratōz in plib⁹
est maior⁹ in frigidatōis. Et fm Aui. loco p̄all. pōticū z
stipticū sūt in sapore p̄pinq̄. s. stipticū nō p̄bit linguā nisi q̄
ad supficiē apparētē. s. pōticū p̄bit z exasperat qđ apparet ī
lingua. s. supficiē. z occultū. s. interiora ei⁹. Et tres d ist⁹ sa
porib⁹ sūt t̄pati. i. nō excedēt caliditatē vel frigiditatē. sicut
dulcis. vnctuosus. z insipid⁹. Lz em dulce sit calidū. tñ in
eo nō apparet fortitudo caliditatē. sic dicit Ra. ī almā. Et ē
sciendū vlteri⁹ q̄ vnicuiq̄ saporū pp̄rie debent opatōnes. vt
volūt Aui. et Ra. loc⁹ p̄all. Opatōes em dulcis fm Aui.
sūt digestio z lenificatio z mltiplicatio nutrimenti. z nata di
ligit ipm. z p̄tus attractiua astrahit ipm. Et fm Ra. Dul
ce est generatiūū multe colere rubee z opilationū ī epate
z splene z flegmonis. p̄cipue si p̄dicta membra ad h fuerit
apparata. Et v̄tris flux⁹ ex ipō seq̄t z mollificat stōachum
z cōfert pectori z pulmōni. corp⁹ impinguat z augmentū
spermatris tribuit. Opatōes hō amari fm Aui. sūt abster
sio z exasperatio. Et fm Ra. amaz calefacit z desiccāt for
titer. cito sanguinē ad adustionē et maliciā pducit. colerā
q̄z rubeam et sanguinē augmētāt. Opatio hō pontici fm
Aui. est p̄tractio si pōticitas sit debil. aut exp̄ssio si sit fort⁹

Et fm Ra. pōtici corp^o ifrigidat z dſiccac. carnis z ſāguis
 minoratōz fac. ſi mltoties aliqs co vtaf. ſtōachū qz pfortat
 z freqnt vētrē z ſtrigit. z ſāguinē generat melācolicū Opa
 tōes hō ſtiptici fm Aui. ſūt p̄ctio. inſpiſſatio. iduratio z re
 tētio. Et fm Ra. Opatōes ei⁹ ſūt ſic pōtici lz debiliores. qz
 ipē videt p̄hēdere ſtipticū ſub pōtico. qz de ſtiptico nihil
 dicit exp̄ſſe. Opatōes hō vinctuoſitat⁹ fm Aui. ſūt lenifica
 tio lubricatio z coctio. i. digeſtio pua. Et fm Ra. vinctuo
 ſū ſtōachū mollificat z vētr⁹ facit fluxū. z ſacietatē añqz hō
 ſibi q̄ritatē ſibi neceſſariā aſſumat adducit. z calefac. ma
 gis tñ febricitates z hūtes epar z ſtōachū calidū. Corpus
 etiā hūectat z lenit. ſleuma hō auget. z cognitōnez ebetem
 reddit. z auget ſomnū. Opatōes hō acuti ſūt reſolutio ſci
 ſio z putrefactio fm Aui. Et fm Ra. acutū calorē auget et
 corp^o cito iſtāmat z ſāguinē adurit z ipm p^o i colerā rubeā
 mutat. z poſtea ī nigrā. Opatōes ſalſi fm Aui. ſūt abſter
 ſio ablutio eſſicatio z p̄hibitio putrefactōnis. Et fm Ra.
 dicte ſūt in textu imediate p̄cedēti Opatōes hō acetose ſūt
 fm Aui. ifrigidatio z icifſio. z fm Ra. acetosū colerā rubeā
 z ſāguinē rep̄mit z vētrē ſtrigit ſi ſtōach⁹ z i teſtia mūda ſue
 rit. Si at ſleumas in eis fuerit mltitudo vētr⁹ facit fluxuz
 z corp^o inſfrigidat. p̄tutē qz digeſtiuā debilitat et p̄p̄e i epa
 te. Aeruis hō z neruoſis mēbris nocumētū aſſert z corpus
 deſiccac. p̄tutē at appetitiuā excitat. De opatōibz hō iſipidi
 dicit Ra. qz aliqđ ē inſipidum qđ mag⁹ nutrit. ſ. qđ eq̄litati
 mag⁹ viciniū eſt. Aliud ē qđ tpate calefacit. z aliud qđ tem
 perate inſfrigidat. z ſi cū ipō fuerit multa hūiditas hūecta
 bit. ſi hō ſiccū fuerit deſiccabit.

non ſup̄.

Bis duo vipa facit. mūdāt dentes. dat acutū
 Uſū. qđ min⁹ eſt implet. minuit qđ abundat

Dic ponū q̄ttuor iuuamta vipe. Primū eſt qv vipa mū
 dat dētes. Qui⁹ cā eſt. qz p̄t panē diu⁹ inberētē dētibz q̄

vinū solū sine pane. limofiras illa dentibz adberēs a qua
dētes luridi dicūt. a vino meli⁹ psumit z abstergit. Scōm
est q̄ acuit visū. qz phibet malos fumos ad cerebz ascen
dere q̄ offuscarēt spūs visiuos p eoz immixtōem. Et istud
facit ex eo. qz digerit materias malas ī stōacho existentes.
Tertiū est q̄ min⁹ digestū facit digeri. qz facit clausionem
orificij stomachi z pfortat digestōem. Quartū est q̄ super
flue digestum ad mediū reducitur. z totū istud maxie veri
tatem habet de vīpa panis cum vino. dū modo panis pri
mo assatus sit. aut sup p^runas exsiccat⁹.

**Omnib⁹ assuetam iubeo seruare dietam
Approbo sic esse. nisi sit mutare necesse.
Est ypocras testis. quoniā sequitur mala pest.
Fortior est metha medicine certa dieta
Quā si nō curas. fatue regis et male curas.**

Hic ponūt aliq̄ documta. quoz pmū est q̄ oibz bonū ē
seruare dietā p̄suetā. Et p̄ dietā intelligit administratio cibi z
pot⁹. Et rō h⁹ documti est. qz trāsgressio a p̄suetudine no
cet nocumēto magno. p̄suetudo em̄ est altera nafa. sic igit̄
naturam custodire oportet. sic z p̄suetudinē. z spēaliter si
p̄suetudo fuerit laudabil⁹. Et sicut oportet seruare p̄suetā
administratōem cibi z potus. ita etiā oportet seruare con
suetudinē in alijs rebus nō naturalibz. ppter eandē rōnem
Unde si aliq̄s fuerit p̄suetus multuz laborare. z velit hāc
p̄suetudinē omittere et in ocio viuere vel multo min⁹ la
borare vel aliam speciem laboris assumere z aliud temp⁹
vel aliū modū. pculdubio multū ex h⁹ debilitat⁹. Et silt̄ in
telligit̄ in cibis z potibz somno et vigilijs z euacuatōnibz
z anime accidentibz. In omibz em̄ multum obseruāda est
p̄suetudo si sit laudabilis vel paz laudabilis vel indifferēs
in bonitate z malicia respectu b⁹ ad qd̄ dz fieri p̄mutatio.

Et circa istud sciendū ē q̄ assueti exercitare vult laborare q̄bus
dā laboribz assueti. dato q̄tales sint debiles l' senes min⁹ le
dūt et forti⁹ laborāt q̄ si essent iuuenes incōsueti. Et istud
vult ypo. ij. āpho. dicēs. Assueti assuetos ferre labores. et
si fuerit ibecilles aut senes incōsueti fortibz iuuenibz facili
us ferūt. Et rō ē. qz isti hūt maiorē īclinatōz z psuetudinē
ad istos labores. Nā psuetudo p̄habita leuior ē vt dicit ī cō
mēto p̄dicti āphorismi. Et ista ē cā q̄re videm⁹ hoīes debi
les vt senes q̄ ex psuetudie aliq̄n exercēt op⁹ mechanicū fa
cere aliq̄ q̄ facere n̄ possēt eis fortiores et iuniores. aut mi
n⁹ ab eis ledūt. sic videm⁹ molitorē debilē facili⁹ succū ele
uare q̄ eo fortiorē. z fabzū ātiquū min⁹ ledi malleatōne q̄
iuuenē fortē n̄ psuetū. Scdm documētū ē q̄ mala pesti. i.
magnū nocumētū seq̄t ex pmutatōe diete psuete. vt vult
ypo. nisi fuerit necesse eā pmutare. Est aut̄ necessariū eā p
mutare. P̄rio qm̄ ē illaudabil. sic q̄ ex ea pueniret ad pesti
mas egritudies. sic psuetudo comedēdi malos cibos ī fine
ex nccitate pducētes ad malas egritudies. Talē ei psuetu
dinē z siles necesse ē corrigere z pmutare l' totalit̄ vult saltē ī
fra tm̄ios latitudis eaz. s3 h̄ d3 fieri paulatī z fm̄ quendā
ordinē. Nā oīs subita mutatio yehemēt nocet. z sp̄at̄ a cō
sueto ad incōsuetū. Scdo necesse ē eā pmutare. vt aliq̄s mi
n⁹ ledat̄ ex incōsuetā si postea ad eā se trāstulerit. Si ei q̄s ad
oēs dietā se assuescat. min⁹ ab oī ledet̄ cū se ad eā transtule
rit. Et istud etiā itelligēdū ē ī alijs rebz n̄ naturalibz. Et istud ē
q̄d dicit ypo. ij. āphorismoz. Et ml̄to tpe psueta. z si fuerint
deteriora. incōsueti min⁹ molestare psueuerit. Oportz igit̄
ad n̄ psueta trāsmutare. Et circa istud ē sciendū q̄ q̄sqz d3 si
bi cauere ne vni⁹ rei q̄stūcūqz bōa sit sibi psuetudiez faciat.
quā ipm̄ fuare sit nccariū. Verbi gr̄a. si q̄s vno cibo psue
to sp̄ vtaf. vel aliq̄ potu. vel totalit̄ ab eis abstinenceat. vult dor
mire vel moueri vult coire totaliter assuescat. ad h̄ grauiter
astringit̄. maximū em̄ icurret nocumētū si iterdū ab eis dez
oportet abstinere. Sic igit̄ q̄dlibet corp⁹ se disponere d3

vt calorē z frig^o pati possit z ad motōes z ad quilibz nutrien-
 tia apt^o reddat. z vt sōnū z vigiliaz horas. māsiōes. z domos
 lectos z indumēta sine lesiōe pmutare possit. Qd̄ qd̄e po-
 terit fieri si cōsuetudo n̄ obpuect ad vngue. s; iterdū ad incō-
 sueta trāscā? Optz igit ad icōsueta aliqñ pmutare. z istud
 vult Ra. iij. almā. c. d̄ cōsuatiōe cōsuetudinū. Tertiū docu-
 mētū ē cōfortior z potior metha ī medicādo egz ē admini-
 strare dietā certā. quā si medic^o n̄ curauerit. z aliā īdebitaz
 admīstrauerit fatue regit egz z male eum curat. Et circa
 istō ē sciēdū q̄triplex ē dietā. s. grossa. q̄ ē q̄si dietā sanoꝝ. z
 tenuissima. q̄ ē nihil dare. vel q̄si. z media. q̄ absolute tenu-
 is d̄r. Et ista diuidit̄ ī dietā tenuē delinātez ad lat^o grosse.
 sic aq̄ carnis. ona sorbilia. z pulli pui. z declinātē ad tenu-
 issimā. sic aq̄ ordei. mellieratū. z vinū granatoꝝ. z mediam
 q̄ certa noīat. vt prisana n̄ colata. z extremitates pulloꝝ. z.
 Et ista dietā certa ī plibz pueit egritudibz. non tñ in om̄ibz
 Nō ei pueit ī egritudibz lōgis. qz ī talibz optz p̄tutē longo
 tpe eē añq̄ pueiat ad victoriā. z p̄t̄ cū dietā certo tempe n̄
 possz pdurare sine maḡ debilitate. optz ḡ ī tali egritudine
 cibū īgrossare. Silt̄ nō pueit ī acutissimis egritudibz. s. in
 ill̄ q̄ t̄minat̄ ī q̄rto die vel añ. qz ī talibz pueit dietā tenuissi-
 ma. vt vult p̄o. j. apho. ibi. Ad vltias egritudies vltie cura-
 tōes ad p̄fectōz sūt potētes.

Quale quid et quādo. quātū quotiēs vbi dādo.
Ista notare cibo debet medicus dietando.

In isto textu ponūt sexa medicōsīderāda ī admīstratōe
 diete. Primū ē q̄le. i. cui^o q̄litas d̄z eē cib. qz ī egritudine ca-
 lida dēm^o egz dietare frigidō cibo. z ī frigida calido. ī hūi-
 da sicco. ī sicca hūido. Veruntñ qz nasal̄ cōplexio dietā si-
 bi silt̄ cōsuari d̄z. vt vult Gal. ī tegni. ibi. Calidiora calidi-
 oribz īdigēt adiutorijs. frigidiora frigidioribz c̄. Scdm̄ ē
 qd̄. i. cui^o sube d̄z esse cib. qz athlete z rustici fortibz exerci-
 tjs suppositi dñt dietari cibo grosso. qz ī eis vis digestiua ē

fortis. et sic non dñt vti cibis subtilib. vt pullis. caponib. car
nib. vitulis seu hedinis. qz iste carnes i eis adurerent. aut
nims cito digererent. qre necesse est eis sepe comedere. Habi
les for i ocio viuētes dñt vti dieta subtilis sube. qz i eis est
digestiua ē debil. nō potēs i grossos cibos. cuiusmodi sūt
carnes porcine false et bouine. pisces sole exsiccati. Sicut in
egris. Egrotantes egritudib. acutis dñt vti subtiliori dieta
q̄s egrotates egritudib. chronicis. i. lōḡs sic q̄rtanis. Tertiū
est q̄n. i. q̄ tpe dieta d̄z dari. qz i sanis maxie d̄z attēdi psue
tudo. Un̄ i estate hoīes surgētes et psueti bis solū in die co
medere debent comedere hora decima vel modicū ante
et nō expectare mediū diei. p̄ nimitū diei calorē. Sicut dñt
cenare hora sexta vel modicū p̄. In hyeme hoīes dñt p̄ade
re hora. xj. vel. xij. p̄ longitudinē somni. et deinde cenare
hora. vij. vel modicū p̄. et maxie fuāda ē consuetudo. In
egris hoīes etiā psiderādū ē tps. qz in febrib. i paroxismo vel
statim añ paroxismū vel statim p̄. non ē danda dieta. quia
si statim añ paroxismū vel in paroxismo def. nasa diuertit
a digestōe materie febris. p̄ q̄ d̄z digestioni cibi eē intēta.
et nō d̄z dari statim p̄ paroxismū. qz est adhuc mltū debilita
ta ē ex paroxismo imediate p̄cedēti. D̄z igit̄ dari dieta ante
paroxismū tāto tpe q̄ possit digeri añ aduentū paroxismi.
vel d̄z dari aliq̄ tpe p̄ paroxismū. Et h̄ ē ver̄ nisi timeatur
maḡ debilitas virtutis. tūc em̄ dād̄ ē cibo q̄cūq̄ tpe. Acciden
tib. em̄ virtutē dissoluētib. cibo illico dād̄ ē. vt vult Gal. in
cōmento illi amphorismi. j. p̄ti. p̄tēplari at optz. Quartū
est quantū. i. q̄ntitas cibi sumendi. qz vt dictū ē p̄. q̄ntitas
cibi estate comedēdi p̄ qlibz vice d̄z esse pauca. qz calor na
turalis tūc debilis ē p̄ nimias resolutōes. In hyeme hoīes
cibi vna vice sumēd̄ d̄z esse mult̄. qz virt̄ digestiua tūc for
tis est cū calor naturalis sit vnit̄ p̄ friḡ circūstās. vt dictū
est p̄us. ibi. Tempib. veris. Quintū ē quotiens. i. quoties
in die sit cibi dandus. quia in estate debz sepius dari q̄s in
hyeme. autumno vel vere licet modicum p̄ qualibz vice.

vt etiā huius dictum est. Similiter virtute digestiua exis-
te debili sepe z modicum de cibo est dandum. virtute vero
existente forti. potest multum dari. z paucis vicibz. Sextū
est vbi. id est in quo loco. quia cibus non est sumendus in
loco frigidus multū. nec multum calido. sed magis in loco
temperato

Jus caulis soluit. cuius substantia stringit Utraque quando datur veteri laxare paratur

In hō textu auctor dicit tria. Primū ē qd ius caulis. id est
aqua z matie p̄me ebullitiōis caulium si buliant. soluit ven-
trem. Cuius causa est. qd in folijs z p̄tibz exterioribz caulium est
virtus quāda nitrosa abstersiua debiliter inherēs. z facile sepa-
rabilis p̄ modicā decoctiōem siue ebullitiōz. q̄ sparsa p̄ aquā
ipsam laxatiuā reddit. Et hinc etiā ē qd p̄ma aqua decocti-
onis caulium magis laxat q̄s secunda. qz ista virtus nitrosa
abstersiua p̄ p̄mā decoctiōem plurimū separat. Secundū
quod dicit est. qd substantia caulium. et hoc post decocti-
onem eorum stringit ventrem. Et causa est. quia omnis vir-
tus qua laxaret. per decoctiōnem ab ea ablata est. z manet
substantia terrea siccā que ventrem stringit. Tertiū quod
dicit est. qd vtraque simul sumpta. scz aqua decoctiōnis cau-
lium z substantia eoz laxant ventrem. Et ratio est. qd vir-
tus abstersiua z nitrosa in aqua manet. gratia cuius totū la-
xat. Pro maiori noticia sciendū ē p̄mo. qd caules generant
humorem melancolicū et somnia mala. mali sunt stoma-
cho. parū nutriunt. visum obtenebrant. somnum inducūt
mensura z vrinaz p̄nocant. vt partim Auicē. ij. canone.
et partim a Ra. iij. alman. colligit. Secūdo sciendū qd co-
mestio caulis siue decoctiōnis siue seminis ei⁹ phibz z re-
tardat ebrietatē. vt videt̄ innuere Aristot. iij. p̄ti. p̄blemū.
querēs. propter quid caulis soluit crapulaz. Et idē volūt
Ra. z Auicē. locz p̄allegat. Cuius causa potest esse ista

¶ In alijs. qz ppter cōestionez caulis eleuāt sumi valde grossi
ī grossātes fumositates vini. q̄ ī grossate īpediūt penetrare
ad cerebz. ppter eoz grossitudinē. Philo. fo. pbleumate p/
dicto aliā dat cāz. istā scz qz qd̄ trahit hūidū vinosuz ad se
ac a corpe repellit. z corpe^o in frigidat. curat crapulā. s; cau
lis ē hmōi. ḡ curat crapulā. Q̄ at caulis sit hmōi pbat. q̄a
p succū caulis q̄ ē diuretic^o trahūt hūiditates vinosae indi
geste a toto corpe. z ī vesicā deferūt. z p subaz ei^o frigidam
stipticā z terreā ī stōacho relictā nō potētē penetrare īfri
gidat totū corpe^o Et p̄ns curat crapulā h̄ mō. qm̄ supflui
tates subtiles q̄ n̄ poterāt deorsū tēdere ppter caliditatē vini
mouētē eas ad supiora. vt ad cerebz ferūt rēpisse deorsum
z frute succi trahūt ad vesicā. Est ei diuretic^o z mēstruoꝝ
puocatiu^o. vt dictū est.

^{papula}
Dixerūt maluanū veteres quia molliat aluū
Maluae radices rase dedere feces.
Tuluā mouerūt et fluxū sepe dederūt.

Hic ponūt tres p̄petates siue effect^o maluae. qz p̄m^o est q̄
malua mollificat vētrē. qz ē vnū d̄ remollitiuis. Sūt ei q̄t/
tuoz remollitiua. s. malua. bismalua. brāca vsina. z mercu
rial. ex q̄bz cōit fit clistere lenitiuū z mollificatiuū qd̄ valz
ad fecū idurataz eductōz. Et ē duplex malua. qdā ei ē ha
bēs sāguineos flores. z alia h̄ns albos flores. Et ī ista ē ma
ior p̄petas mollificādi q̄ ī p̄ma. Scd̄s effect^o ē q̄ radices
maluae abraze educūt feces. z h̄ ē qm̄ ex ip̄is sūt suppositoria
sic solēt fieri d̄ radice mercurial. Tert^o effect^o maluae ē q̄ fa
cit fluxū mēstrui ī mulieribz. z h̄ ē ppter nimia ei^o hūectatōz et
lubrificatōz. q̄ vene matricis facili^o a sanguine acuto fun
dūt. Et dic̄ plateari^o q̄ certo exp̄imēto mēstrua puocat

^{Mintzen}
Dentitur menta si sit depellere lenta
Ventris lūbricos stōachi vermes qz nocuos

Hic autor poit vnū documētū d̄ menta dices. q̄ mēta nō
d̄ denoiari h̄ noie mēta si n̄ hēat vim statī auferēdi h̄mes
vētr̄s z stōachi. Mēta ei magne z fort̄s ē aromaticitatis z
magne amaritudis. z iō quēadmodū absinthiū h̄mes inf̄
ficat. sic z mēta. Et d̄z dari decoctio ei⁹ sic z absinthiū et nō
suba. Aduertēd̄ tñ qz mltū calida ē z sicca sāguiez adurēs
nō p̄perit via cibi i regie saitat̄. Bñ tñ p̄ueit via medicie. qz
stōachū p̄fortat z ip̄m calefac̄ z sedat singultū z digerit. et
phib̄z vomitū fleumaticū z sāguineū. z ad coitū icitat̄ p̄p̄
iflatōz q̄ ē i ip̄a z hūiditatē ortolanā. z phib̄z sputū sāguis
z p̄fert ad morsū canis rabiosi. z ē p̄p̄a ad illd̄. Et si frustra
ip̄i⁹ i lacte dimittūt nō cascat. vt colligit̄ ex Aui. ij. can. c. d̄
menta.

Cur moritur homo cui salvia crescit in orto
Cōtra vim mortis nō est medicamen in ortis.
Salvia cōfortat nervos manūqz tremorē
Tollit. et eius ope febris acuta fugit
Salvia castoreū lauendula premula veris
Nastur. athanasia sanāt paralytica membra
Salvia saluatric̄ nature consiliatric̄

In h̄ textu autor p̄ncipalit̄ tria fac̄. P̄rio innuit magnaz
vtilitatē saluie q̄rēs p̄ modū dubij. Cur hō moriat̄ in cui⁹
orto crescit salvia. Ad h̄ rñdēf̄ i sc̄dopsu sic. q̄ nlla ē medi
cina crescēs i ort̄s q̄ phibeat mortez q̄uis i ort̄s bñ crescat
medicia phibēs putrefactōz corp̄is z hūiditatē nafalē de
fendēs ne cito dissoluat̄. Et istd̄ innuit Aui. i. j. c. singlarī dī
cēs. Et ars q̄dē sanitatē custodiēs nō ē ars q̄ a morte secu
ros nos faciat. neqz corp⁹ ab extrinsec̄ nocument̄s muniat
neqz vnū q̄d̄qz corp⁹ ad vltimā vite lōgitudinē p̄ducāt q̄ est
fm̄ hoiez absolute. s̄z d̄ duabz rebz securitatē p̄bet putrefa
ctōis p̄c̄t̄ phibitōe z defensiōe hūiditatis ne cito dissoluat̄
Sec̄do ponit tres effectus saluie. q̄z p̄m⁹ ē q̄ salvia p̄fortat

neruos. qz exsiccat hūiditates q̄b̄ ipediūt z relaxāt nervi.
sc̄d̄us ē q̄ remouet tremorē manuū. *Lui* cā ē. qz cōfortat
neruos. vt dictū ē. Jā om̄e p̄fortās neruoz tremorē remo-
uet. cū tremor causē ex debilitate neruoz. Et p̄ ea senes
aliq̄ z vetule sp̄alit̄ iponūt potui siue cibo eoz folia saluie
Terti ē q̄ remouet febrē acutā. i. ipedit eā ne p̄tigat. *Lui*
cā p̄t esse. qz exsiccādo hūiores ipedit eoz putrefactiōez ad
quā posset seq̄ febris acuta. Et p̄ maior̄i noticiā sciēdū est
q̄ saluia est calida z sicca. z iō nō mltum p̄petit p̄ se via cibi.
Quia tñ ipa saluia mltū p̄fortat neruos. hoies in sanitate
mltū vtūt saluia duplr. Primo q̄dē p̄ponēdo ex ea vinuz
saluiatū. q̄ vino hoies i latitudine sanitat̄ vtūt. sp̄alit̄ in p̄n-
cipio mēse. z p̄petit h̄mōi vinū paralicis z epilepticis mode-
rate sūptū. z p̄cedente purgatōe antecedēt̄ medicine. Se-
cūdo vtūt saluia in falsis. nā excitat appetitū z sp̄alit̄ cum
stomach^o fuerit replet^o malis hūoribz crudis z indigestis.
Et est duplex saluia. s. domestica. z hz lata folia et magna.
Alia est q̄ vulgariter nobilis d̄r. z hz minora z strictiora fo-
lia. z apud medicos d̄r lilifagus. Tertio enumerat auctor
sex res medicinales valētes in curatione paralif. Et d̄r q̄
saluia castoreū lauēdula p̄remula veris. nasturciū. et atha-
nasia curāt z sanāt mēbra palitica. i. palif tacta siue debili-
tata. De saluia at̄ causa p̄z ex dictis. qz vt dictū ē. saluia p̄for-
tat neruos. q̄ in paralif debilitati sūt. Et etiā qz saluia ca-
lida est z sicca p̄sumit materiā rheumaticā imbibitā neruis
ex q̄ fit paralifis. De castore p̄z. qz castoreū ē maxie p̄forta-
tiuū calefactiuū z exsiccatiuū neruoz. Dicit em̄ *Auicē*. ij.
cañ. c. de eo. qd̄ subtil^o z for^o om̄i qd̄ calefacit et exsiccat.
Et postea dicit p̄fert neruis z calefacit z p̄fert tremori z
spasmo hūido z stupori z paralif. Et postea ad huc sbdit
q̄ nō est aliqd̄ magis iuuatiuū ventositatū aure q̄ ipm̄ cū
ex castorio accipit̄ quantuz est lens vna z dissoluit̄ in oleo
nardino z distillat̄ in eam. Plures alios effectus habz ca-
storeū. quos *Aui*. narrat loco p̄all. Et est castoreū testicu

lns cuiusdam animalis marini. quod dicitur castor. Et oleum
 de castore etiam multum valet in paralisi sicut castoreum
 post euacuationem materie. quia tunc illam materiam que res-
 dua est consumit et nervos confortat. De lauendula etiam patet.
 quia sua aromaticitate confortat nervos. et sua calefactione con-
 sumit materiam paralisis. De premula veris etiam patet. quia sua
 aromaticitate et calefactione confortat nervos. Et dicitur pre-
 mulaveris quia est de primis aromaticis in vere crescentibus. De
 nasturcio patet. quia nasturcium est calidum et siccum subiliati-
 uum et incisuum et resolutiuum. quare auferit materiam para-
 lisis. Et dicitur Avicenna. ij. canon. c. de eo quod confert omni molli-
 ficationi nervorum. quia calefacit et educit fleumata et mundi-
 ficat nervos a fleumate. Et ideo consulunt medici ut nastur-
 cium in quadragesima edatur propterea quia cibi quadra-
 gesimales sunt fleumatici. Et est nasturcium herba com-
 nis crescens in locis frigidissimis. scilicet in locis petrosis et
 a quosis ubi sunt multi fontes. De arbanasia sero que alio
 nomine dicitur tanacetum. teuthonice tente vel reynuaen. patet. quia
 ista herba habet virtutem purgandi fleumata et sua calidi-
 tate exsiccat nervos. Et etiam habet virtutem purgandi fumes
 et materiam ex qua generantur. Et ideo gallici communiter
 in diebus paschalibus utuntur arbanasia frita cum ouis
 ad purgandum fleumata et piscibus in quadragesima ge-
 nerata ex quibus facile generantur vermes in dispositis.
 Et in fine textus auctor subdit quod salvia dicitur quasi sal-
 uatrix nature.

Nobilis est ruta. quia lumina reddit acuta
 Auxilio rute vir quippe videbis acute
 Ruta viris coitum minuit. mulieribus auget
 Ruta facit castum. dat lumen. et ingerit astum
 Cocta facit ruta de pulcibus loca tuta

Hic ponit autor quattuor effectus rute. Primus est quod acuit visum
Et prope succus eius ut dicit Aul. ij. can. c. de ea. et pro dictum est ibi.
Allea nux ru. Secunda est quod ruta minuit desiderium coeundi viri
sed in mulieribus auget. Tercia causa potest esse ista. quod ruta sua caliditate
et exsiccatione spiritum in viris minorat. quod subtile est et aereum. sed in
mulieribus subtiliat et calefacit. quod in eis spiritus est aquosus et frigidus.
Unde et gratias magis ad coitum incitat propter subtilitatem et caliditatem
spiritus ex ruta. Tertius effectus eius est quod ruta facit astuciam. id est. faci-
le apprehensionem et inuentionem alioque medicum in causa subtili. quod propter
calefactionem et exsiccationem subtiliat spiritus. et sic ingenium clarificat.
Quartus effectus est quod decoctio rute effugit pulices. et huiusmodi ex ea
irrozet domum. quod interficit eas secundum quod comiter dicunt medici. Et
secundum Aul. i. iij. trac. iij. c. d. effugatione pulicum. Quando aspergitur do-
mus cum infusione colodantide salium pulices fugiunt. et sicut
ex decoctione rubi. Et postea subdit Aul. Et dixerunt quidam. quoniam
ponit sanguis hirci in fouea in domo aggregant pulices apud
eum deinde moriuntur. et sicut aggregant super lignum linitum ex adipem
ericum. et fugiunt ex odore caulium et foliorum oleandri. Et secundum alios
quod nihil magis deiectionum est pulicum quam res fortes odoris. et gratias ru-
ta valet. meta. metastas. lupul. et super omnia feces et urina eque.
Item domum irrozata ex decoctione seminis rape occidit pulices.
Et si fumiget domum ex cornu taurino fugiunt pulices. Pro
captione tamen earum nihil melius est quam impositio pauci bobis in
lecto. quia in illo aggregantur

De cepis medici non consentire videntur
Colericis non esse bonas dicit Galienus
Fleumaticis vero multum docet esse salubres
Presertim stomacho pulcrumque creare colore
Doritis cepis loca denudata capillis
Sepe fricas poteris capitis reparare decorum

Hic loquitur autor de cepis. et dicit quod. Primum est quod medici

diffentiūt de nafa cepaz. q̄ aliq̄b̄ videt̄ q̄ cepe b̄ōe sūt fleu-
matic̄s. aliq̄ s̄o q̄ eis nō valēt. sic forsan Ra. vult. qz dīc eas
iij. almā. generare hūores supfluos ī stōachoz fleumaticos
Scdm̄ ē q̄ Sa. dicit cepas mltū obesse coleric̄s. Qui cā ē.
qz vt dicit Aui. ij. cañ. c. de cepe. Cepe ē calidū ī tertio. et ḡ
nocet calidis. vt sūt colerici. Tertiū ē q̄ cepe multū valent
fleumatic̄s. qz sunt calide incisive subriliative abstersive z
apitiue. q̄re fleumaticos humores z viscosos in fleumati-
cis multiplicatos digerūt. incidūt subriliant z abstergūt.
Quartū ē q̄ cepe valēt stomacho. qz mūdificāt ip̄m a fleu-
matibz z ip̄m calefaciūt. Et ḡ dīc Aui. loco p̄al. q̄ istud q̄d
ex cepe comedit̄ p̄t suā caliditatē p̄fortat stomachū debi-
lem. z p̄t istud etiā decorāt colorem faciei. qz nō ē possibi-
le colozē faciei esse viuīdū stomacho existente multuz fleu-
matico aut repleto malis humoribz crudis z fleumaticis.
Quintū ē q̄ loca depilata. i. loca pilis puata. pilos siue cri-
nes recuperāt si p̄terant̄ cepe cocte z ex eis fricent̄ loca de-
pilata. z istd̄ vez ē q̄n̄ depilatio accidit p̄t opilatōz poroz
z corruptōez materie sub cute. qz cepe aperiūt poros z re-
soluūt materiā malā q̄ sub cute ē z bonā ad locū attrahūt.
Et ḡ fricatio cū cepis valet ad alopicīā mltū. vt vult Aui.
ij. cañ. c. alle. z. vij. iij. c. de cura alopicie. Et p̄t istd̄ infert
text̄ q̄ capis̄ decor poterit reparari p̄ istam fricatōz cū ce-
pis. qz capis̄ decor pili sunt. Pro maiori noticia effectuz
cepaz sciendū est q̄ cepe excitant coitum. appetitū puocāt.
faciem rubificant. cum melle verrucas eradīcāt. sitim faci-
unt. intellectū nocent. qz humorē malum grossum gene-
rant. saliuam multiplicant. z succus eaz p̄fert aque defecē
denti in oculū. z abstergit visū. sic colligit ex Aui. ij. cañ. c.
alle. Sciendū vlteri⁹ q̄ cepe trite cū melle et aceto cōferūt
morsui canis rabidi. z ḡ q̄dam supaddunt textui p̄cedenti
istos duos p̄sus. Appositas p̄hibent morsus curare canis-
nos. Si trite cū melle pus fuerit et aceto. Et de isto etiā
pus dictū est ibi Allea nux ruta.

**Est modicū granū siccū calidūq; sinapis.
Dat lacrimas purgatq; caput, tollitq; venenū**

Dic autor duo fac. **Pri**o ponit pplexionē ip̄i ḡni sinapis dicēs q̄ ḡnū sinaps̄ ē modicū ḡnū calidū ⁊ siccū. qđ vez̄ ē. qz ē calidū ⁊ siccū vsq; ad q̄rtū ḡdū. s̄m **Aui.** ij. cañ. c. d̄ sinapi. **Sec**do ponit tres p̄prietates siue effect̄ ḡni sinaps̄. **Pri**mus effect̄ ē q̄ p̄mouet lacrias. **Cui**⁹ cā ē. qz sua caliditate nimia subtiliat ⁊ dissoluit hūiditates cerebri. ex qb̄ tūc p̄p̄ eaz fluxū pueniūt lacrie. **Sec**ds effect̄ sem̄is sinaps̄ est. q̄ expurgat caput. i. cerebry mūdificādo ⁊ abstergēdo hūiditates fleumaticas a capite. Expurgat etiā caput narib; impositū puocādo sternutatōz sua mordicatōe. ⁊ iō imponit narib; appopleticoz. **Per** sternutatōz at̄ expellūt nocumēta cerebri. ⁊ silr semē sinaps̄ sua caliditate subtiliat fleumata. ⁊ dissoluit illa q̄ opilāt meat̄ cerebri ex q̄z opilātōe seq̄r appoplexia. Et sic relinqt̄ q̄ semē sinaps̄ ē valde icisuiū fleumatis ⁊ cōsūptiuū ⁊ mūdificatiuū. **Tert**⁹ effect̄ ē tollit venenū. Et istō p̄cordat cū dicto **Aui.** loco p̄al. scz q̄ fugiūt ex fumo ei⁹ p̄mes venenosi.

**Erapula discutitur capitis dolor atq; grauedo
Ispurpleam dicūt violam curare caducos**

Dic ponūt tres p̄p̄tates siue effect̄ viole. **Pri**m⁹ effect̄ ē q̄ viola hz p̄p̄tatē sedādi ebrietatē. **Cui**⁹ cā p̄t eē. qz viola odorē hz tpatū atz suauē. ⁊ tal̄ maxie cōfortatiu⁹ cerebri. **For**te ei cerebry n̄ patit̄ cito ebrietatē. s; debile. Et etiā viola ē frigida. q̄re cerebry infrigidat. ⁊ sic ineptificat ip̄m ad recipiēdū fumū calidū. **Sec**ds effect̄ eius ē q̄ viola ē sedatiua dolorz capitis atq; grauedis. Et istō ē vez̄ de dolore capitis ex calida causa. v̄vult **Aui.** ij. cañ. c. de viola. et silr **Ra.** iij. almā. et **De.** Et rō est. qz viola est frigida. ⁊ sic repugnat cause calide. **Tert**⁹ est q̄ viola d̄r curare caducos

Id ē. epilēticos Et dicitur notāter i textu. dicūt. q̄i cōes autores
nō attribuūt istū effectū violē Et q̄ si iste effectus p̄ueniat vio-
le. causa ei⁹ p̄t esse. q̄ p̄t aromaticitatē violē cerebz⁹ sorta-
tur. q̄ existente forti a modicis nocumētis nō ledit. z p̄ p̄ns eē
nō incurrit epilēsiā. q̄ dicitur parua appoplexia ex opilationē ner-
uoz⁹ sensatiuo⁹ z stringens

De vrtica

Egris dat somnū. vomitū quoq; tollit ad vsū.
Copessit tussim veterē. colicisq; medetur
Idellit pulmonis frigus ventrisq; tumorem
Omnibus et morbis subueniet articuloz.

Hic ponūt septem effectus vrtice. Duoz⁹ p̄m⁹ est q̄ vrtica
dat egris somnū. q̄ est subtiliatina z incisina z abstersina
fleumatis z grossioz⁹ hūoz⁹ nafam grauantū z somnū im-
pedientū. Secundus effectus ei⁹ est. q̄ tollit vomitū z vsū vo-
mit⁹ Et rō ē q̄ vomit⁹ z nausea mltū accidunt ex humore
viscoso. cui⁹ vrtica ē incisina. Tertius ē q̄ vrtica sedat tussim
antiquā et maxie mel in q̄tpata fuerit semia vrtice. q̄ vrti-
ca de pectore fleuma expellit viscosuz. fm Ra. iij. almā. Et
silt ei⁹ semia cū maxie sint incisina abstersina z subtiliatina
Et dicit Aui. ij. cañ. c. de vrtica. q̄ cuz bibit cum aq̄ ordei
mūdicat pecc⁹ z q̄ decoquūt folia ei⁹ in aq̄ ordei educit
būozes grossos q̄ sūt in pectore s; ei⁹ semē est fort⁹ Quar-
tus ē q̄ puenit colicis. i. colicā patiētibus. q̄ vrtica ē incisina
subtiliatina resolutiua z abstersina hūiditatis fleumatice
aut v̄tositas grosse. ex qb; puenit colica plimū. z ē colica
egritudo dolorosa i intestio dicto colon. sic iliaca egritu-
do dolorosa i intestino dicto ylion. Quint⁹ ē q̄ vrtica pel-
lit frig⁹ pulmonis. z h; p̄t sui caliditatē. Sext⁹ est q̄ vrtica
est sedatiua tumoris vētris. quia resolutiua est v̄tositatis
ex qua vt plurimū fit tumor ventris. Septim⁹ ē q̄ vrtica
subuenit dolorib; articuloz. id est. iuncturaz. sicut arteti-
ce sciatice et podagre. Et h; verum est quando proueniunt

amateria frigida fleumatica grossa. Cui⁹ cā ē. qz vrtica est calefactiua icisiua subtiliatiua materie fleumatice grosse. Et p^r istos effect⁹ p^rm Aui. ij. cañ. c. d vrtica excitat coitum ppe semē ei⁹ cū vino. 7 apit orificiū matricē. 7 soluēdo educit fleuma 7 hūorē crudū sua abstersiōe 7 n̄ cū p̄tute solutiua q̄ sit i ipa. Ne tñ aliq̄s i gutture ex vrtica aut ei⁹ semie le dat bonū ē q̄ p^r eius sūptōz bibat aliqd d̄ olco rosaceo Et ē vrtica calida i pncipio tertij g^o. 7 sicca i scdo. p^rm Aui. loco p̄all.

**Ysopus est herba purgans a pectore fleuma
Ad pulmonis opus cū melle coquatur ysop⁹
Vultib⁹ eximiū fertur reparare colorem**

Hic ponūt effect⁹ ysopi. Quoz p^rm⁹ ē q̄ ysopus purgat fleuma a pectore. Cui⁹ cā ē. qz ysop⁹ ē herba calida et sicca in tertio. multū abstersiua. dissolutiua 7 p̄sūptiua hūiditatis fleumatice. 7 hz respectū singularē sup ptes pectoris. 7 p̄pterea ysop⁹ p̄p̄rissime d̄z purgare fleuma a pectore. Secū d^o effect⁹ est q̄ etiā valet ad purgādū pulmonē a fleumate. eadem de cā. Et p̄p̄rie si coquat cū melle. qz mel etiā est abstersiuū 7 abstersiōe mellis augmētā abstersio ysopi Et istō idē vult Aui. ij. cañ. c. de ysopo. dicēs q̄ ysop⁹ p̄fert pectoz 7 pulmonī patientibz adisnia i tussi antiq̄. 7 ei⁹ decocō cū ficubz 7 melle silr. Terc^o effect⁹ ē q̄ facit bonū colozē faciei. Et istud etiā vult Aui. loco p̄all. dicens q̄ eius potus efficit colozem bonū. Et p̄p̄ istos effect⁹ soluēdo educit fleuma 7 vermes. vt vult Aui. ibidē. Et p^rm Platearium vinū decoctionis eius matricē mūdificat a supfluis hūoribz 7 abstergit.

De cerifolio.

**Appositū cancris tritū cū melle medetur
Cū vino potū poterit separare dolozem
Sepe solet vomitū ventrēqz tenere solutū.**

Hic ponunt tres effectus cerifolij. Primus est quod cerifolium tritum cum melle et suppositum cancro curat ipsum. Et istud idem dicitur Placitius dicitur cerifolio. Et est cancer apostema melancolicum corrodens partes corporis tam carnosas quam nervosas. Et dicitur cancer quod procedit videtur ut canceri. Secundus effectus est quod cerifolium bibitum cum vino abscondit dolorem ventris. Locus est quod ventris inflatorum dicitur grossa ventositate ex qua pueit. Dolorem mitigat. cum stomachi ventositates et omnium viscerum soluit et opilatiões aperit. et ad hanc etiam coadiuuat vinum. Tertius effectus est quod cerifolium cedat vomitum et fluxum ventris. Locus est quod cum cerifolium calidum est in tertio gradu et siccat in secundo materiam illam digerit et efficit. ex qua pueit vomitum. Et istud maxime est quod vomitum aut solutio ventris pueniunt a materia frigida flemmatica. Et propter istos effectus puocat vinam et menstrua et soluit dolorem lateris. renum. et vesice. et precipue datum cum mellicrato

**Enula campana reddit precordia sana
Cum succo rute si succus sumitur huius
Affirmant ruptis nil esse salubrius istis**

Hic ponunt duo effectus enule campane. Quorum primus est quod enula campana confortat precordia. id est orificium stomachi. quod proprie precordiū dicitur siue membra spiritualia. id est membra aëtheria. que vicina sunt cordi. et specialiter radit ei. Quod autem confortet orificium stomachi patet quod cum radit enule sit odorifera confortat membra nervosa. orificium autem stomachi membrum nervosum est. Quod autem confortet membra spiritualia patet quod vinum ferum ex enula quod vocatur vinum enulatum mundificat petus et pulmonem. videtur Aui. ij. can. c. dicitur enula. Et enula etiam semper ipsum ibidem deglutita cum melle adiuuat ad expuendum. et de ex eis que letificat et confortat cor. Secundus effectus est quod succus enule cum succo rute maxime valde ruptis. id est patientibus rupturam siue descensum intestinorum ad bursam testiculorum. et hanc maxime quam rupta est propter ventositatem. quod illa dissoluunt succus rute et enule. Et propter istos effectus enula bona est stomacho mal' humoribus repletor apert' opilatiões epatis et splenis. videtur Ra. ij. almā. Et confere

omnibus lesionibus et doloribus frigidis et commotōibz
ventositatum et inflationis. fm Auicē. loco p̄all.

De pulegio

**Cū vino coleram nigram potata repellit
Sic dicūt veterē sumptū curare podagrā**

Hic ponūt duo effect⁹ pulegij. Quoz p̄m⁹ ē q̄ pulegiū et
p̄ncipalit⁹ aq̄ ei⁹ sūpta cū vino purgat colerā nigrā. Scd̄s
est q̄ pulegiū hz p̄prietatē curādi podagrā veterē. ex q̄ habet
p̄prietatē liq̄faciendi et dissoluēdi fleuma ex q̄ podagra se/
p̄i⁹ generari solet. Et circa istud ē notandū q̄ vt dicit Pla.
pulegiū ē calidū et siccū in tertio gradu. subtilē hz substan/
tiā. virtutez hz p̄fortatiuā ex aromaticitate. aperitiuā ex
suba et qualitatibz. attractiuā ex ignea suba vel nasa p̄sum/
ptiuā ex calore et siccitate. Et solum vinū decoctōis eius
valet p̄ dolorem stomachi et intestinoz ex frigiditate v̄l v̄e/
rositate.

De nasturcio

**Illius succo crines retinere fluentes
Allitus asseritur detisqz curare dolore
Et squamas succ⁹ sanat cū melle perunct⁹**

Hic ponūt tres effect⁹ nasturcij. Quoz p̄mus ē q̄ nastur/
cium hz p̄prietatē retinendi crines defluentes. et h̄ si caput
vngat cū succo ei⁹. vel si aq̄ vel succ⁹ ei⁹ bibat et hūc effectū
tāgit Aui. ij. cañ. c. de nasturcio dicēs. Retinet capillos ca/
pitis cadētes bibitū et linitū. Scd̄s ei⁹ effect⁹ est q̄ curat
dolore dētiū. et h̄ maxie ex causa frigida. qz nasturciū est
incisiuū resolutiuū et catēfactiuū. vt patuit p̄ ibi. Cur mo/
rit hō. Terti⁹ effectus ei⁹ q̄ succ⁹ ei⁹ habet p̄prietatē curādi
squamas pelli adherentes. qñ sumit cū melle. et ex eo linif/
loc⁹. et causa est qz tales squame generāt ex fleumate salso.
Nasturciū aut. vt p̄dictū ē. om̄e fleuma purgat. et q̄ p̄itus

sumptū. phibet cāz squamāz. 7 ab exteri⁹ linicū. sua abster-
sione eas abstergit. 7 maxie cū melle. qz h̄ etiā absteriuū ē.
7 sic inuat absterfiōē nasturcū. 7 p̄ter istos effect⁹ nastur-
ciū exsiccat putredinē vacuitatis vētr̄s. mūdificat pulmo-
nē. 7 p̄fert asmāti. 7 in medicinis asmātis ponit p̄ illō qd
est in ip̄o de incisīone 7 subtiliatiōe. calefacit stomachū et
epar 7 p̄fert grōssiciei splenis. 7 pp̄rie qm̄ ex eo fit emplastz
cū melle 7 facit euomere colerā. 7 educit eam solutiōe. aug-
mentū efficit in coitu. 7 soluendo educit vermes. 7 puocat
mēstrua vt vult Aui. ij. cañ. loco p̄all.

De celidonia.

**Decatis pullis hac lumina mater yrūdo
Idlinius vt scribit, quāuis sunt eruta reddit.**

Hic ponit vnū notabile de celidonia. Et est qz qm̄ pulli
yrūdinis excecati fuerit tūc mater affert celidoniā et cum
ea fricat oculos pulli excecati. 7 sic visus restituit. Et p̄ h̄
dat innuere autoz qz celidonia maxie p̄fortat visū. Et istō
etiā manifeste pz. qz ī medicinis valētibz d̄ debilitatē visus
cōiter ponit. Et ē celidonia herba nota glaucū h̄ns succū
Causa at̄ q̄re ipsi yrūdini data est virt⁹ cognoscendi celi-
doniā pl⁹ q̄ alijs auibz p̄t esse ista. qz pulli yrūdinis sepius
cecitatē patiunt q̄ pulli aliarū auū. qz feces yrūdiniū h̄nt
vim excecatiuā oculoz 7 sepi⁹ patiunt a fecibz matrū. Et
ē sciendū qz fin⁹ Pla. celidonia ē calida 7 sicca ī tertio ḡdu
Et ex qualitātibz suis 7 suba habet virtutem dissoluendi
consumendi et attrahendi. Et radices eius trite 7 in vino
decocte valent ad purgandū caput 7 vuulam ab humore
frigidoz humido. si patiens fumū per os recipiat 7 postea
vinum gargarizet.

De salice

**Auribus infusus vermes succus necat ei⁹
Cortex verrucas in aceto cocta resoluit**

Homoz succus flos partus destruit eius.

Hic auctor tria dicit de salice. Primum est quod succus salicis auri in
sus inficit omnes aures. et istud potest proveire propter stipticitatem et ex-
siccationem eius. Et est sciendum quod secundum Aui. ij. can. c. de salice. Non est
aliud magis utilissimum quam succus foliorum eius in cura sanie que cur-
rit ex auro. Secundum est quod cortex salicis. id est extrema pars eius in ace-
to decocta resoluit verrucas. Aui. hoc loco pal. dicit quod eius cin-
is eradicat verrucas linitus cum aceto. et istud est propter vehemem
ter exsiccationem cineris eius. Pro deletionem tamen verrucarum non est ali-
quid magis abscondens verrucas quam fricatio portulace super ver-
rucas. et facit hoc portulaca sui proprietate et non qualitate secundum Aui.
ij. can. c. de portulaca. Tertium est quod flos salicis et succus pomorum. id
est fructuum eius nocet partui. quia propter stipticitatem et exsiccationem eorum
reddunt partum difficile.

Confortare crocus dicatur letificando Quibus braque defecta confortat epar reparando

Hic ponuntur alique iuameta croci. Quorum primum est quod crocus
confortat corpus humanum letificando. Et circa istud est sciendum quod
crocus tantam proprietatem habet letificandi quod datur in maiori quantita-
te quam debeat interficit letificando siue ridendo. Unde dicit Aui.
ij. can. c. de croco. Tres aurei de ipso interficiunt letificando.
Et est aureum pondus dragma unum et semis. Secundum est quod crocus
confortat membra defecta et principaliter cor. Confortat etiam stom-
achum propter suam stipticitatem et caliditatem. Et propter eandem causam
etiam reparat epar. et matrem propter stipticitatem. que non permittit dis-
solui epar. Alimur tamen versus eius inducit nauseam et deiecit appeti-
tum. Et istud innuit Aui. loco pal. dicens. Ipse facit nauseam
et deiecit appetitum. propterea quod appositus est acetositati que est in sto-
macho ex qua est appetitus. Et preter istos effectus est faciens
sodum et obtenebrans sensus et cum bibitur in vino iebriat. abstergit
visum. et prohibet fluxum ad ipsum. facit abeliturum facile. et confortat infra
abeliturum. excitat coitum. et puocat urinam. ut vult Aui. loco pal.

De porro

Reddit fecundas permansum sepe puellas
Isto stillantem poteris retinere cruorem

Hic ponuntur duo iuuamenta porri. Primum est quod porrum permansum. id est per comestiones eius reddit puellas sepe fecundas. Cuius ratio potest esse quod secundum Aui. ij. can. c. de porro. confert coartationi matricis et duricie que est in ipsa. que potest esse impedimenta conceptiois. Secundum est quod porrum abscidit fluxum sanguinis narium. Idem vult Aui. loco pal. Et plures alij effectus eius dicti sunt per ibi. Allea nux ru.

Quod piper est nigrum non est dissoluere pigrum
Fleumata purgabit digestiuamque iuuabit
Leucopiper stomacho potest tussique dolori
Utile preueniet motum febriumque rigorem.

Hic ponuntur multa iuuamenta piperis. et primo tria piperis nigri. Quorum primum est quod per piper nigrum non est pigrum in dissoluedo. id est resoluendo. propter fortiter eius caliditatem et siccitatem. Est enim calidum et siccum in quarto. Secundum est quod purgat fleumata. quia attrahit ex inferiori corpore fleuma et ipsum consumit. sicut fleuma in pectore et stomacho inuiscatum remouet. ipsum calefaciendo subtiliando et dissoluedo. Tertium est quod est iuuamentum digestiue. Et istud patet per Aui. ij. can. c. de pipere. dicentem. quod piper est digestiuum faciens appetitum. Et istud maxime intelligendum de pipere longo. quod est magis conueniens digestioni crudorum humorum quam album vel nigrum. ut testatur Gal. iij. de regie sanitatis. c. vij. Secundo ponitur. v. iuuamenta leucopiperis. id est piperis albi. quorum primum est quod piper album confortat stomachum. et istud patet per Gal. loco pall. dicentem quod est confortans stomachum super alia duo piperata. Et idem vult Aui. ij. can. c. de pipere dicens. Et album magis conueniens est stomacho et vehementius confortat. Secundum est quod piper confert tussi maxime ex materia frigida fleumatica. quia illam calefacit dissoluit et incidit. Et istud

vult Aui. loco p̄al. dicēs q̄q̄n admīstrat pip̄ i electuar̄is & p̄ueniēs tussi & doloribz pectoris. Tertiū ē pip̄ albū cōue- nit dolori. & p̄t istō intelligi de doloribz pectoris. sic ex Aui. allegatū ē. vel de dolore venoso. Tali ei p̄ueit om̄e piper. q̄ om̄e piper sui v̄tositate carminatiuū ē v̄tositatū. et sic educit v̄tositates. Aui. h̄o loco p̄al. dicit pip̄ albū & s̄it̄ lō gū p̄uenire in dolore v̄t̄r̄ p̄ūgitiuo si bibat cū melle & fo- l̄is lauri recētibz. Quartū ē q̄ v̄tiliter p̄t p̄uenire mor̄u fe- bris. i. accessiōem siue paroxisimū febris. & h̄ febris frigide. q̄ in tali pip̄ aliq̄ mō materiā calefacit & digerit. Quintū ē piper albū valet i rigore febr̄ū. Cui⁹ cā ē. q̄ piper sua ca- liditate p̄fortat nervos & materiā sparsā sup̄ cos p̄sumit Et Aui. dicit q̄ fricādo fit inunctio ex ip̄o cū vnguento et p̄fert rigori. Et ista iuuamēta q̄nq̄ etiā p̄nt p̄uenire alijs generibz piperz. vt ex Aui. loco p̄al. p̄3. Et p̄ter istos effect⁹ piper calefacit nervos & lacertos adeo q̄ i h̄ non ē aliud ei par. mūdificat pulmonē. puocat v̄rinaz paucū de ip̄o. sed mltū de ip̄o soluit ventrē. vt colligit ex Aui. loco p̄al. Et circa istō sciēdū ē q̄ triplex ē pip̄. scz pip̄ albū. q̄ d̄r leuco- piper. pip̄ lōgū q̄ d̄r macropip̄. & pip̄ nigrū q̄ d̄r melano- piper. Albū d̄r q̄d ē viride mltū hūidū. Et q̄n illō ē desic- catuz aliq̄ntulū ita q̄ apparet q̄dā discontinuatio int̄ eius p̄tes. nō t̄n̄ sit p̄fecte maturatū d̄r piper lōgū. s̄z q̄n ē p̄fecte maturatū tūc d̄r piper nigrū.

**Et mox post escam dormire nimisq; moueri
Ista grauari solent auditus ebrietasq;**

Dic tangū tria grauedinē audit⁹ inducentia. Primuz est immediat⁹ somn⁹ p̄ cibū sumptū. & h̄ vsq; ad repletōz Cui⁹ cā p̄t esse ista. q̄ somn⁹ immediate p̄ cibū sumptū fac̄ in digestiōem ciboz. cibi ac̄ indigesti grossos ac̄ indigestos fu- mos p̄creāt. q̄ sua grossicie meat⁹ audit⁹ opilat. & etiā sp̄s auditōis ingrossant & p̄turbāt. Sc̄dm̄ est nimi⁹ mor⁹ po l̄

cibū sumptū. q? talis etiā impedit digestōz & clausione de
bitā orificij stōachi. Aliq? tñ terr? loco nimis hñt minus. et
tñc sensus ē q? null? mor? post cibū sūptū etiā gnat auditū.
Qui? rō ē. q? tñc orificiū stōachi nō ita facile claudit sicut
p paucā deambulatōz. q? cibi descēdūt ad fūdū stōachi. Jā
stōacho nō existēte clauso fumi mlti ascēdūt ad caput gra
uātes auditū. Tertiū ē ebrietas. q? ex ebrietate pcreant fu
mi mlti & vapores q? ascēdūt ad caput & ad organū audit?
spm ei? pturbātes & auditū gnatēs. & nō solū ebrietas indu
cit nocumentū auditui. s; etiā visui. Et omīb; sensib; ppter
eandē cām. vt etiā pūs dictū ē. Aui. fo. iij. in. c. ij. de pser
uatiōe sanitat; auris etiā dat tria nocētia aurib;. & dicit. et
ex eis qdē q? nocēt auri & reliq; sensib; sūt fastidiū & reple
tio & pprie somn? sup repletōnem. Et ē sciendū q? aliq? terr?
adhuc hñt istū versū pinentē adhuc alia inducētia graue
dinē audit?. & est iste. Balnea sol vomit? affert repletio cla
mor. q? ista inducūt etiā grauedinē audit?. maxime tamen
tinnitū. q? dicit Aui. iij. in. c. de cura tinnitus. Dporret vt
omēs iste vitent solem & balneū laboriosum & vomitum et
clamoze & repletōem.

**Metus. lōga fames. vomit?. percussio. casus.
Ebrietas. frigus. tinnitum causat in aure.**

Hic tāgūt septē inducētia tinnitū ī aure. i. sonum quem
hō videt audire exteri?. Quoz pmū ē met?. et fm alios mo
tus. Causa ē de metu. q? in metu spūs & hūores mouētur
ad interiora. s. hūs cor subito. ex q? motu facile mor? gene
rat v̄tositat. q? penetrādo ad organūz audit? tinnitū cau
sat. De motu etiā pz. q? ex motu corpali etiā p̄mouēt hūo
res & spūs et q? p̄motōe etiā generat v̄tositat facile q? veni
ens ad aures tinnitū causat. q? tinnit? causat p̄t aliquā p̄mo
tōez vapor; aut v̄tositat; circa organū audit? cōmouentiū
acriē p̄nalē ī organo audit? existētē. Scdm ē lōga fames.

Et rōnē subiūgit Aui. liij. in. c. ix. dicēs. 7 illō ē p̄ agitātō
 nē cadentē ī hūozib; sparsis ī corpe d̄scētib; ī ip̄o. Et cuz
 nō inuenit nāfa cibū aliq̄e p̄uertit ad eos. 7 r̄soluit ipsos
 7 mouet eos. Tertiū ē vomit⁹. qz ī vomitu d̄ est mor⁹ labo
 riosus mouēt mārie hūozes ad capūt. In signū cui⁹ oculo
 los 7 faciē videm⁹ fieri rubeos. 7 visus fieri nocumētū. Et
 sic etiā facile mouent in vomitu vapores 7 vētositates ad
 organū audit⁹. Quartū ē p̄cussio spe in capite 7 mārie ī au
 re. Cui⁹ cā ē. qz ex tali etiā accidit vehemēs p̄motio aeris cō
 nāfalis in organo audit⁹ existēs. qz nāfa aliq̄ mēbro lesō ī
 mediate mittit ad ip̄m sp̄m 7 sāguinē q̄ sunt īstr̄a nāfe. ex
 q̄b; tūc accidit ī aure p̄motio. Quintū ē casus. 7 mārie su
 pra caput. p̄ eandē cām q̄ dicta ē de p̄cussioe. 7 etiā ex ca
 su q̄cūq; vehemēs fit p̄motio hūoz in corpe. Sextum est
 ebrietas. cui⁹ cā ē. qz in ebrietate caput replet fumis 7 vapo
 rib; ex q̄b; ad organū audit⁹ vehentib; facile cōmouet aer
 p̄nāfalis ī organo audit⁹ existēs. Septimū ē frig⁹. ex forti
 em frigore debilitat organū. q̄re ex leui cā facile patit vel
 p̄tingit tinnit⁹ ex forti frigore. qz forte frig⁹ causat vētosita
 tes. Et nō solū ex istis causis p̄tingit tinnit⁹ auriū. imo ex
 plib; alijs sicut ex vētositate ī capite generata 7 ī ip̄o mota.
 aut ex sonitu saniei q̄ generat fortasse ī ip̄a. 7 ex seruoze pu
 ris ī p̄tib; ei⁹ aut ex motu vētositat; accidēt; multotiens in
 meatib; ei⁹. sic fit in febrib; aut ex repletōe supflua ī corpe 7
 p̄rie in capite. aut ex materia viscosa resoluta ī paucā ven
 tositatem. aut ex medicinis. quaz p̄rietates est vt retineant
 humores et ventositates in temporib; cerebri. vt colligit
 ab Auicē. loco p̄ealle.

Balnea vina venus ventus piper allea fumus
 Porri cum cepis lens fletus faba sinapis
 Sol coitus ignis labor ictus acumiā puluis
 Ista nocent oculis sed vigilare magis.

Hic ponuntur. xxj. res nocive oculi. Prima est balneum siue huius
 dum siue siccu quod stupha dicitur. Primum quod calefacit eos calefactio
 multa. et sic ledit eorum plenitudinem. cum naturaliter sint frigidi de na
 tura aequa. Secundo quod exsiccat et resoluit humiditates subtiles
 oculorum. quibus spiritus visivi qui sunt ignei habent refocillari et temperari.
 Et propter istud plures recipiunt ceci super renem. in quibus coitas vitium stu
 phis et balneis. quemadmodum etiam plures recipiunt leprosi in
 holandia quam in aliqua alia regione. propter indebitum regimen. Secunda
 res est vinum. et habet imoderate sumptum. tale enim debilitat oculos et
 visum. quia caput replet fumis et vaporibus. et igitur etiam hebetat omnes
 sensus. Tertia res est venenum. id est nimium visus coitus. qui ab omnibus me
 dicis fertur debilitare multum visum. Et Aristoteles in libro primo de
 animalibus assignat causam istam dicens. quia si pro coitu auferat quod opportunum est
 oculi. Oportet enim humidum aquam subtile eis inesse. in quo visibili
 les spiritus fulciantur. Hanc oculi naturaliter est talis. scilicet humidus. Unde de
 sensu et sensato. et v. d. gene. animalium. dicitur. oculum esse de nasa aque.
 Sed euulsio humidis et euacuatio puenit superiora desiccari. propter
 quod oculi a sui recedunt nasa qui humiditate vigeant. Et merito
 oculi vigent humiditate. quia per spiritus igneos qui sunt in multo motu
 euanescerent nisi humido sustentarentur. Et ex isto manifestum est quod
 coitus exsiccat partes superiores subtrahendo humidum ad quod sequitur
 lesio acuitatis visus. Quarta res est veterum. et maxime meridiona
 lis. de qua dicitur ypo. in libro de amporismorum aphorismo illo. Austri
 ni flat. quod est caliginosus. id est caliginem et obscuritatem in oculi in
 ducens. quod puenit quia talis veterum caput replet humiditate hebe
 tationibus sensus et spiritus obfuscationibus. Quinta res est pip. quod puenit
 propter sui acuitatem quam generat fumos oculos mordicantes. Sex
 ta est allea quam etiam nocet visui. propter eorum acuitatem et vaporositatem.
 ut etiam per dicitur est ibi Allea nux. Septima est fumus qui etiam nocet
 oculi propter sui mordicatos et exsiccatos. Octaua est porri. quia ex
 esu ipsorum generantur fumi grossi melancolici. quibus visus obum
 bras. ut etiam per dicitur est ibi Allea nux ru. Nonna est cepe. quam
 comestio nocet oculi propter eorum acuitatem. Decima est lens. de qua dicitur
 Aui. in libro de canibus. c. d. lere. quod illi qui plurimum eius comestione vitur

visus obtenebrat ppter vehemētiā exsiccationis ei⁹ Undecima
res ē flet⁹ nim⁹ q̄ debilitat oculos ex eo q̄ iducit debilitatez
retētiue oculoꝝ. Duodecīa ē faba cui⁹ vsus generat fumusz
grossū melācolicū obtenebratē spūs visinos sicut porrum
Et ḡ etiā comestio fabaz iducit somnia terribilia. Decīa
tertia ē sinapis. cui⁹ vsus iducit dbilitatē visus ppter ei⁹ acui
tatē. Decīma q̄rta ē aspicere solē. z h̄ ē ppter ei⁹ vehemētē nito
rē z splendorē q̄b̄ destruit visus. vt pz ad exp̄ientiā. z h̄ iō.
qz vehemēs sensibile nō p̄portionatū sēsui sic radij solares
corrūpūt sēsū. Decīa q̄nta ē coit⁹ z maxīe p⁹ nimīā repletio
nē. vel mag⁹ p⁹ nimīā vacuitatē z inanitōez. z d̄ ista dictū ē.
Decīa sexta ē ignis. cui⁹ inspect⁹ causat siccitatē vehemētez
ī oculis. z sic ledit visū. z etiā ledit ppter claritatē ei⁹. z ḡ cōit⁹
videm⁹ fabozsz illos q̄ p̄tinue corā igne opāt rubeos aut
debiles h̄zē oculos. Decīa septīa nimī⁹ labor. qz tal⁹ etiā ve
hemēter exsiccāt. Decīa octaua ē p̄cussio z ocuols q̄ ledit
oculosz visū qz facit sāguinē fluere spm̄ visiuū pturbantē.
z aliqñ apostema generatē. Decīa nona ē nimī⁹ vsus reruz
acutaz vīcz vtī diuersis salsamēt⁹ acut⁹. z h̄ ppter acuitatē fu
moz ex ip̄is generatorz. Vicesīma ē puluis siue ambulare
ī loc⁹ puluerulēt⁹ ī q̄b̄ de facili puluis ad oculos puenit et
visū obfuscāt. Vicesīma p̄ma. z inf̄ ceteras magis ledens
oculos z visū. est nimīū vigilare. qz vigilie nimie nimīā sic
citatē in ocul⁹ inducūt. Et ī generali oīs repletio nocet
oculis. s̄l̄r om̄e qd̄ exsiccāt nafaz. z om̄e qd̄ turbat sāgui
nē ex rebz salsis acut⁹ z alijs z oīs ebrietas. Vomit⁹ h̄o cō
fert ei in q̄stū purgat stōachū z nocet ei in q̄stū mouet m̄. ate
rias cerebri expellēdo eas ad ip̄m. Et ḡ si fuerit vomit⁹ ne
cessari⁹ d̄z fieri p⁹ cibū cū facilitate. Et s̄l̄r somn⁹ supflu⁹
nocet visui. z somn⁹ statim p⁹ repletōnem. z m̄ltitudo fleu
bothomie. z pp̄rie cū v̄tosis p̄tinuis. Et istud colligitur ex
Aui. in. iij. trac. iij. c. iij. de rememoratiōe rez visui nocen
tium. vbi etiā Auicē. plures ex causis in textu narrat
exp̄imit.

Feniculis verberna rosa celidonia ruta
Ex istis fit aqua que lumina reddit acuta

Hic tanguntur quædam res medicinales. quarum aqua confert visui. Prima est feniculus. cuius succus in oculo positus accuit visum secundum Ra. iij. alman. Secunda est verberna cuius aqua a communibus medicis ponitur in receptis valentibus contra debilitatem visus. Tertia est rosa. cuius aqua confortando spiritum animale potest confortare visum. Quarta est celidonia. et est herba habens succum citrinum. Et dicitur celidonia quia celica dona donans. Quinta est ruta. et est herba communis. et aque istarum duarum herbarum sicut valent. ut ex communibus autoribus medicine patet. Et de pluribus istarum herbarum prius in diversis passibus dictum est amplius.

Sic dentes serua porroꝝ collige gran a
He careas iure cum iusquiamo simul vze.
Sicqꝫ per embotum fumum cape dente remotum

Hic ponuntur aliquæ medicine valentes ad dolorem dentium. Et dicitur tertius quod semina porroꝝ et iusquiamo simul vsta valent in dolore dentium. Et debent sic administrari. succus iusquiami cum seminibus porroꝝ debet simul comburi et fumus istorum per embotum recipi in illa parte in qua est dolor dentis. Iusquiamo enim est virtus stupefaciendi. et sic ex stupore dolor non percipitur. Et in fumo seminis porris est virus interficiendi et eiciendi vermes qui aliquando in concavitatibus dentium existentes intolerabilem faciunt dolorem. Et istud dicit Aui. ij. can. c. d. porro. Et est porrum herba nota. Et iusquiamo est herba stupefactiva habens longa folia pingua et fetida.

**Flux oleū frigus capitis anguillaqz potus
Et pomū crudū faciūt hoīem fore raucū**

Hic ponūt sex cause raucedis vocis. qz p̄ma ē nuc. i. co-
mestio nucū. qz nuces ml̄rū exsiccat. z ḡ vocē exasperant z
faciūt eā silēm vocibz gruū. Sc̄da ē oleū. cui⁹ vsus p̄t idu-
cere raucedinē. qz p̄tes ei⁹ aliq̄ viscosē adherēt ip̄i cāne pul-
monis faciētes raucedinē. Sc̄do p̄t inducere raucedinēz
in cor̄pibz colericis. qz oleū ī talibz cito inflāmaf. z sic iducit
ex tali calefactōe exasperatōz z raucedinē. p̄ma tñ cā videt̄
melior. Tertia ē frig⁹ capitis. Cui⁹ cā est. qz ex frigore capi-
tis fit cōpressio cerebri. Et cui⁹ p̄ssiōe fluūt hūiores de cor-
sum vsus guttur z cannā pulmonis iducētes raucedinēz
p̄ nimīā hūectatōz cāne. Quarta ē anguilla siue comestio
anguille. qz ex esu ei⁹ fleumata viscosa ml̄plicat q̄ venien-
tia ad cannā pulmonis illic adherēt inducētes raucedinēz
Quinta ē pot⁹ nimī⁹. z maxie qm̄ itur dormitū. Cui⁹ causa ē
qz ex tali canna pulmonis etiā ml̄rū hūectaf. Jā rehemēs
hūectatō cāne pulmonis potissima ē cā raucedis vocis fm̄
oēs medicos. Sexta ē pomū crudū. qz in q̄rū crudū ml̄ti-
plicat fleumata. Et si sit cū h̄ imaturz stipticū siue pōticuz
guttur exasperat.

**Ieiuna vigila caleas dape valde labora
Inspira calidū modicū bibe cōprime flatū.
Hæc bene tu serua si vis depellere reuma
Si fluat ad pectus dicatur reuma catarr⁹.
Ad fauces brancus ad nares esto corisa**

Hic tangūt septē q̄bz curaf reuma. Primū ē abstinētia
siue ieiuniū. qz p̄ h̄ materia reumat⁹ diminuit. qz abstinē-
tia exsiccat z materia meli⁹ maturaf z p̄sumit. qz nafa non
bñs materiā cibalē in quā agat agit in materiā reumat⁹ z

sumit eā z caput min^o replet. Et g̃ dicit Aui. v. in tract. j. c. xij. Et oportet q̃dem ne paties catarrū z corisaz repleat vērē cibis q̃re repleat caput ei^o. Scđm ē vigilia. quia illa etiā ē exsiccatiua cerebri z phibitua ascēsus mltoꝝ vaporū ad caput. Tertiu^o ē cibi calidi q̃ etiā iuuāt ī reumate cū ē ex materia frigida. qz p̃ illos etiā tūc digerit matia frigida. Quartū ē mltoū laborare. qz p̃ h̃ etiā p̃sumit matia reumat̃. qz labor mult^o exsiccat supfluitates corpis. Et loco ist^o dicitōis valde. q̃dam text^o h̃nt veste. z tūc sensus ē q̃ in cura reumat̃ etiā valet calere vestibz. z h̃ etiā vep̃ ē. matie tū qū materia reumat̃ ē frigida. Quintū ē inspiratio aeris calidi. z h̃ matie in catarro ex materia frigida. qz p̃ aerē inspiratū calidum tūc calefit materia z maturat̃. Sextum ē modicū bibere et pati sitim. qz p̃ h̃ etiā materia reumat̃ p̃sumit cū sitis siue modica bibitio exsiccat. Et etiā p̃ modicā bibitōem nō replet sicut p̃ multū potū. Septimū est comp̃mere flatum. i. retinere anhelitū. Istud em̃ valde bonū est in catarro matie a cā frigida. qz p̃ istam retentiōem anhelit^o calefaciūt pectoralia. z sic meli^o digerit matia frigida fleumatica faciēs catarrū. z plurima istoꝝ z alia tangit Aui. loco p̃al. dieēs q̃ oportet vt assiduet calefactōem capitis z elongatōem ei^o a frigore. z minuat ip̃m a sepr̃trione. z p̃prie post austz. Auster em̃ replet et rarificat z septentrio stringit z exp̃mit z minorat potū aque p̃gelate. neqz dormiat in die z siciat et samē patiat̃ z vig let q̃tum potest qm̃ sunt initiū cure. Rasis fo. ix. almā. vult q̃ paties reuma dz cauere ne iaceat supinus. Et rō est. ne p̃ illū decubicum materia fluat ad p̃rem posteriorem. z cū ps posterior nō habet manifestos meatus p̃ q̃s materia fluat timef̃ ne fluat ad neruos z faciat spasmus vel paralysim. Et silr dz abstinere oīno a vino. qz vinū est vaporosū. Et cū multum calidū sit dissoluit materiā z auget reuma. Et silr nō dz stare ad solem aut ad ignē. qz sol aut ignis dissoluendo materiā auget reuma. Deinde text^o in duobz vltis p̃sibus

ponit differentiã int̃ ista tria noĩa. s. catarr⁹. branc⁹. z cori-
za. Et stat differentia in h̃ q̃ est fluere materiã ad aliã ptē.
Uñ reuma ē nomē cōe ad oēs fluxū matie de vno membro
ad aliū. Et g̃ d̃r reuma q̃si ruēs matia. In cōi tñ vsu capit̃
solū p noie cōi ad oēs fluxū matie a capite Et p̃inet sub se
istas tres spēs. s. catarrū brācū z corisã. vñ si illa matia flu-
at ad pect⁹ vel mēbra vicina d̃r catarrus. Si h̃o ad fauces
brancus. S; si fluat ad nares d̃r coriza.

**Auripigmentū sulphur miscere memento
his decet appoui calcem cōmisce saponi
Quattuor hec misce cōmixtis quattuor istis
Fistula curatur quater ex his si repleatur**

In h̃o textu ponit autor medicinã curatiuã fistule dicēs
q̃ ē plastz factū ex auripigm̃to sulphure calce z sapone sūt
mixt̃ curat fistulã Eui⁹ cã est. qz i ist̃ ē h̃t⁹ exsiccatiua z mū-
dificatiua q̃ int̃ēōes necessario req̃rūt in curatiōe fistule
De auripigm̃to dic̃ Plateari⁹ q̃ est calidū z siccū in q̃rto
g̃du dissoluit attrahit z sumit z mūdificat. Et sulphur et
sapo fm̃ cum etiã calida sunt z sicca. sulphur tñ vebemēt⁹
qz ē calidū et siccum in q̃rto. sapo h̃o nō. De calce dic̃ Aui-
cēna q̃ calx abluta ē exsiccatiua sine mordicatōe z z solidat
Notandū circa istō q̃ fistula ē vuln⁹ assidue z p̃odice flu-
ens. i. fm̃ diuersa tpa vel fm̃ diuersas lunatōes. Auripig-
mētū h̃o ē illō q̃ vtunt̃ sculptores. q̃ faciūt adherere es siue
metallū lapidibz. Sapo h̃o. i. smigma est illa pinguedo al-
ba siue nigra q̃ mulieres lauant et mūdant vestes. Alia vo-
cabula nora sunt.

**Ossibus ex denis bis centenisq; nouenis
Constat hō denis bis dentib⁹ et duodenis
Ex tricentenis decies sex quinq; qz venis**

In h̄o textu autor ponit numerū ossiū dentium et venarum
humani corporis. Et dicit p̄mo q̄ homo constat ex ducentis et
nouemdecim ossibus. Sc̄dm̄ tamen solēnes medicine doc-
tores vt ypo. Gal. Raf. Auer. et Auicenna. ossa hoīs sunt
ducenta et quadraginta octo. licet in particulari enumera-
tione ossium discōueniant. et istud vult ille cōmunis p̄sus.
Ossa ducentena sunt atq̄ quater duodena. Secūdo dicit
q̄ homo debet habere triginta duos dentes. Et istud itel-
ligendū est cōmuniter et vt plurimū in hoīb̄ p̄fectis. Aliq̄n̄
em̄ cōtingit aliq̄s hoīes nō h̄re dentes q̄tuor extremos q̄
sunt post molares. Et in talib̄ dentes sunt viginti octo t̄m̄.
Et aliq̄ carent his dentib̄ vltimis in puericia t̄m̄. alij in
puericia et iuuentute ita q̄ non eis nascunt̄ donec sint se-
nes. alij tota vita. Circa istud sciendum est q̄ fm̄ Aui. in. j.
doc. v. sum. c. de anathomia dentium. Inter omnes den-
tes duo vocant̄ duales. Et sunt duo dentes anteriores. et
duo quadrupli iuncti dualib̄ a dextris et sinistris et tam
duales q̄ quadrupli sunt duo ī superiori mādibula et duo ī
inferiori. Et sūt om̄es ordinati ad incidendū. et ideo a qui-
busdam incisores vocant̄ et specialiter duales. Et p̄ istos
dentes sunt duo dentes qui vocantur canini superius et
duo inferius immediate coniūcti quadrupli. et officium
eorū est frangere dura. Et post illos sunt quattuor dentes
molares a dextris et a sinistris quattuor tam ī superiori q̄
ī inferiori mandibula. Et post istos in aliquib̄ est dens
vnus sensus tam a dextris q̄ a sinistris. et tam in inferiori
q̄ superiori mandibula. in aliquib̄ vero non. et sūt isti den-
tes molares et dentes sensus om̄es ordinati ad molendū.
Et summa totū numeri dentium est triginta duo. vel .xxvij̄.
In non habentib̄ dentes sensus. sc̄z quattuor duales. q̄tu-
or quadrupli. et quattuor canini. et sexdecim molares. et
quattuor dentes sensus. Tertio dicit q̄ homo habet tricen-
tas et septuaginta quinque venas vt posset patere enumerā-
ti eas.

Quattuor hūores in hūano corpore cōstāt.
Sanguis cum colera fleuma melācolia
Terra melā. aque fleg. et aer sāguis cole. ignis.

In h̄o textu enumerat p̄rio aucto: hūores q̄ sūt necessarij
ad cōstitutōz hūani corpis. z dicit q̄ quattuor sūt hūores i hūa
no corpore. s. sāguis. fleuma. colera. z melācolia. Sc̄do ostē
dit nat̄az z cōplexionē cuiusq̄ hūorz p̄ h̄o q̄ p̄patv̄nū quēq̄
vni elem̄toz. Et vult q̄ melācolia ē frigida z sicca. z sic cō
parat̄ terre q̄ siliis nate est. Fleuma ē frigidū z hūidū. z sic
p̄pat̄ aque. Sāguis est calid⁹ z hūid⁹. z sic p̄pat̄ aeri. S̄z
colera ē calida z sicca. z sic p̄pat̄ igni. Et iste sensus etiā p̄z
in his p̄sibz. Humid⁹ est sāguis. calet. est vis aeris illi. Alget
humet fleuma. illi vis fit aquosa. Sicca calet colera. sic ig
ni fit similita. Melācolia friget sicca q̄i tra. Et p̄ maio
ri intellectu sciendū ē q̄ fm̄ Aui. in. j. doc. iij. c. j. quattuor
sūt humores in corpore hois. s. sanguis. fleuma. colera. z me
lācolia. vt dictū est. Inter q̄s sanguis est melior. p̄mo. qz ē
materia spiritūū. in q̄b̄vita p̄sistit. z ois opatio vegetati
ua vitalis et aīalis. secūdo qz p̄formis est cū p̄ncipijs vite.
Est em̄ calid⁹ z humid⁹ tempate. tertio quia plus nutrit z
restaurat dep̄ditū ceteris humoribz. Et vt ad v̄nū sit dice
re. est thesaur⁹ nature. ex cui⁹ perditōe seq̄tur mors statim.
Deinde seq̄t̄ fleuma in bonitate. p̄mo qz aptum est vt tpe
necessitat̄ fiat sanguis. z idō nō h̄z p̄p̄riū receptaculum. s̄z
incedit cū sanguine. Sc̄do qz vicin⁹ est radicali humido.
q̄d est velut basis vite. Deinde seq̄t̄ colera qz p̄cipat̄ cum
nat̄rali calore q̄diu mensurā seruat. Deinde est melāco
lia velut fex z sordicies elōgata a p̄ncipijs vite. inimica le
ticie z liberalitati z cōnata senio z morti. Sc̄do sciendūz
p̄ diuisiōe z diffinitōe hūoz q̄ sāguis due sunt spēs. sc̄z
naturalis z innaturalis. Naturalis est cuius color est ru
be⁹. sc̄z venalis rube⁹ obscur⁹. z arterialis rube⁹ clar⁹ malo
carēs odore. z ē valde dulc̄. z h̄o p̄ respectū ad alios humo

res. Innafalis ē duplex. Nā qdā ē innafalis. q̄litate scz q̄
ē mutata p̄plexiōe bōa ī se sine alteri hūoris p̄mixtiōe. Ali
ē inafalis p̄ hūorē malū ei admixtū peccatē q̄litate suba
vel q̄ntitate vel ī portōe alteri ad altez. Et iste est duplex
Nā qdā ē nō nafalis ex p̄mixtiōe mali hūoris q̄ ab extra sibi
supueit. Ali ē nō nafal ex p̄mixtiōe mali hūoris generati in
ipsomet sāguie. q̄n ps sāguis putrefacta est. sic z ei^o subtile
p̄uersū ē in colerā. z grossū in melācolia. vel illa colera vel
illa melācolia vel vtraq; māsit ī illo sāguie. Et iste sanguis
nō nafalis ex admixtiōe mali hūoris mltipliciter diuersifica
tur a nafali. Primo in suba. qz grossior z turbidior ē cū si
bi misceat melācolia. vl subtilior cū sibi misceat colera citri
na vel aquositas. Secundo ī colore. quia est declinās ad
albedinem ex parte fleumatis vel ad nigredinem ex parte
melancolie. Tertio in odore. quia fetidior est ex admix
tiōe putridoz humoz. vel oīno odore caret ex admixtiōe
crudoz. Quarto ī sapore. qz p̄git ad amaritudinem ex ad
mixtiōe colere l ad acetositatē ex pte melācolie vel ad insipi
ditatē ex pte fleumatis. Fleumatis hō nafalis etiā due sūt
spēs. s. nafale z innafale. Nafale ē qd ē aptū vt ī aliq̄ tpe fi
at sāguis. qm̄ ē sāguis nō bñ coct^o. Et ē qdā mod^o dulcis
fleumatis qd nō valde existit frigidū. imo corpis p̄paratiōe
ē frigiditas pauce. sāguis hō p̄paratōe z colere rubee ē frigi
dū. z ē nafaliter albū. Et dicit istō fleuma dulce extēso hō no
mine dulce ad oēs sapes delectātes gustū. qz alio modo
istō fleuma nafale nō ē dulce. cū sit insipidū aq̄sum z sapo
ri aq̄ mltū p̄pinquū. Et nō fecit nafa isti fleumati p̄riū re
ceptaculū sic colere z melācolie fecit. s. fec̄ ipm̄ trāsire cuz
sāguie vt tpe nccitatis vertat in sāguiez. qz hz similitudinez
p̄pinquā sāguini. Et isti fleumatis due sūt nccitates. et vna
vtilitas. Prima vtilitas ē vt sit iuxta mēbra ad h̄ vt operet
ī eo. coz vutes z coquāt z digerāt z nutriāt ex eo cū mēbra
amiserit nutrimētū qd p̄suevit venire ad ipa. qd ē sanguis
bon^o p̄ retentiōem materie sanguis. q̄ qdem retētio a sto

macho ⁊ epate fit ꝑꝑꝑ aliqꝫ causas accidentales. Secun-
da necessitas est vt misceat cū sanguine ⁊ reddat ipm aptū
ad nutriendū mēbra fleumaticaz ꝑplexionū sicut cerebrū
⁊ nuchā. in qꝫ sanguine ea nutrituro notabilē fleumatꝫ ꝑ-
tem esse oportet. Utilitas ho eiꝫ ē vt humectet iūcturas et
mēbra q̄ multū mouent ne desiccent ꝑꝑꝑ calorē q̄ ꝑucit ex
motu ⁊ ꝑfricatōe. Fleuma ho innasale ꝑꝑꝑ diuidi ꝑmo ex ꝑ-
te sube. Et sic q̄ddā ē muscillaginosum. Et est fleuma ꝑm
sensum diuersuz in subtilitate ⁊ grossicie in suis partibus
Et dꝫ muscillaginosum ꝑꝑꝑ similitudinē quā hꝫ cū muscil-
laginibꝫ extractꝫ a seminibꝫ. Aliud ē fleuma grossuz quod
apparet equale in suba. i. in subtilitate ⁊ grossicie ꝑm iudi-
ciū sensus. sꝫ ꝑm vitatē diuersū est in suis partibꝫ. ⁊ dꝫ fleu-
ma crudum. et istud multiplicat in stomacho ⁊ in intesti-
nis. Et ꝑꝑꝑ ipsius expulsionem a stomacho ꝑcepit ꝑpo-
cras fieri vomitum in mense bis. Et ad eius expulsionem
ab intestinis statuit natura coleram defluere a cista fellis
ad intestinū ieinnū. ⁊ ꝑsequenter ad alia inferiora. quate-
nus abstergeret illud fleuma ab orificijs intestinorꝫ. et fa-
ceret ipm descendere cū fecibꝫ. Multiplicat etiā interdū
in venis specialiter in senibꝫ ꝑꝑꝑ diminutiōem digestiōis
et illic moram trahens paulatim auget ⁊ ingrossat. et cuz
ab eo tandem grauet natura. et non possit ipm ꝑ venas ex-
pulsionis ordinarias expellere faciēs de possibilibꝫ quod
melior est. elongat ipm a corde et alijs mēbris intrinsicis. et
mittit ad extrema ⁊ spēaliter ad tibias. qꝫ sua grauedie na-
turaliter tendit ad inferiora. Et ista est causa quare tibiē
senum inflant inflatione relinquente foueā post impressi-
onem digiti. specialiter circa noctem. ⁊ in pinguibꝫ ⁊ solutꝫ
nutriri humidis. Aliud est fleuma valde subtile. et est fleu-
ma aquosuz simile aque aliquo modo inspissate. ⁊ sepe inne-
nitur in saluijs et sputis male digerentiū ⁊ nimis bibentiū.
et a cerebro ad nases distillare solet in ꝑncipio corizarū.
⁊ cū ꝑ decoctōez ingrossat conuertit in fleuma grossū aus

muscellaginosum. Aliud est fleuma valde grossum album
vocatū gipseum. 7 est fleuma cuius subtile fuit resolutum
ppter nimiam moram eius in iuncturis 7 grossum remansit
quasi lapidificatū. Et istud fleuma facit podagram nodo
sam fere insanabilem. Aliud est fleuma vitreum 7 est fleu
ma spissum grossum. simile vitro liquefacto. in colore. vi
scofitate 7 pondere. Secūdo diuiditur fleuma in natura
le ex parte saporis. Nam quiddam est fleuma dulce quod fit ex
admixtione sanguis cū fleumate. Et sub isto etiā p̄tinetur
fleuma vinctuosū quod fit ex admixtōe vinctuositat' sanguis
cū fleumate. Aliud ē fleuma insipidū factum ex cruditate
sicut quiddā fleuma vitreū. Aliud ē fleuma salsum factuz ex
admixtione colere. Et istud ē magis mordax sicci⁹ 7 leni⁹
ceteris speciebus fleumatis. ppter coleram quā suscipit in se. q̄
sicca existit lenis 7 acuta. Et h̄ fleuma sepe reperit̄ in fleu
maticoz stomachis potantiū sepe vina fortia et vtentium
salsis 7 acutis. 7 adherens stomacho causat interdū sicim
clamorosam. 7 diu currēs p̄ intestina quōq; excoziat ea 7 in
ducit dissenteria. 7 in ano frequēter inducit fortē tenasmo
nem. Aliud est fleuma acetosum quod fit quōq; ppter melācolia
acetosam sibi admixtam. Et quōq; fit ppter ebulitōem q̄ acci
dit fleumaticis. sicut accidit succis dulcibus fructuū q̄ pri
mo ebulliunt 7 postea acescūt. Et istud fleuma sepe apparet ī
stomacho male digerentiū q̄ in alijs p̄tib'. Nā ad os sto
machi naturaliter p̄fluit melancolia ad desideriiū suscitā
dum. q̄ deorsum cadens quōq; fleumati mixta reddit ip̄m
acetosum. Et h̄ cognoscit̄ p̄ ructus acidos 7 interdū fleu
ma tale generat̄ in stomacho per viam ebullitiōis a debili
calore ex chilo. Aliud est fleuma ponticum. quod quōq; causa
tur ppter admixtione melācolie pōnice. Et istud raro reperit̄
ppter raritatē melancolie pontice. quōq; s̄o causat̄ ppter ve
bementem in frigidatōem eius qua humiditas eius con
gelatur 7 aliquantū ad terreitratē alteratur. 7 non sup̄
uenit ei calor debilis qui faciendo ip̄m ebullire cōuertat

ipm i acetositatē. neq̄ calor fortis q̄ digerat ipm z cōuertat
ipm i sāguiez Colere ho spēs sifr due sūt. s. nafalis z inna/
tural. Colera nafal ē spuma sāguis cui⁹ color ē rube⁹ cla/
rus. i. citrin⁹ i vltio gdu citrinitas. sic capilli safrani. et ē le/
uis acuta. z q̄to magis fuerit calida erit maior⁹ rubedinis
Et ista colera postq̄ generata ē i epate diuidit i duas par/
tes q̄z vna trāsīt cū sāguie ad venas z alia ps trāsmitit ad
bursā fellis. Pars at illa colere q̄ trāsīt cū sāguie penetrat
cū eo cā nccitas z cā vtilitas. Necessitas ē vt misceat cū sā/
guie ad nutriendū mēbra colerica. Et vtilitas ē vt subtiliet
sāguiez z faciat ipm penetrare i venis Pars at illa q̄ trāsīt
i bursā fellis trāsīt illic etiā p̄ nccitatē z vtilitatē. Necessi/
tas ē duplex. q̄dā ē nccitas corporis toti⁹. s. mūdare ipm a su/
perfluitatib⁹ colericis. Alia ē respectu burse fell. z ē nutrire
ipaz Utilitas etiā duplex ē. vna ē abluere intestia a fecib⁹ z
fleumate viscoso adherētes eis. Altera ē pūgere intestia et
musculos anivt sctiat qd ē eis nociuū z emittāt egestōem.
Et h⁹ rei signū ē q̄ colica sepe accidit p̄ opilatōz factā in
foramie qd pcedit a bursa fell vsq̄ ad intestia. Colera ho
innafalis duplex ē. Hā vna ē innafalis p̄ cāz extrinsecas
q̄ ei admisceat. Alia ē innafalis p̄ cām i se. qz suba ei⁹ nō ē
nafal. Colera innafalis p̄ cām extrinsecā. alia ē scita z fa/
mosa. z ē illa cui fleuma admisceat. z dicitur famosa siue etiā no/
ta. qz sepissime generari solet. Et ex hac colera sepe fit ter/
tiana nota. Alia est q̄ ē minoris fame. z ē illa cui melācolia
ē admixta. Colera ho famosa vel ē citrina. z generat ex ad/
mixtōe fleumatis subtilis cū colera nafali. Vel est vitellina
sifilis vitellis ouoz. z generat ex admixtōe fleumatis grossi/
cū colera nafali. Colera ho minoris fame fit duob⁹ mo/
dis. vnus ē qn colera in se adurit. z fit cinis a q̄ non sepat
ps subtilis colere. sed cum eo misceat. z hec colera est peior.
Ali⁹ est vt melācolia colere d foris adueniēs cū ea misceat.
z hec colera est melior alia. z est ei⁹ color rubeus. s. nō cla/
rus nec florid⁹. imo est magis similis sāguini venali. Co/

tere ho innatal in ppria suba sine alteri^o hūoz cōmixtione.
Alia ē q̄ sepl^o generat̄ i epate. p̄ h̄ q̄ subtile qd̄ ē i sanguine
adurif. z trāsīt i colerā z grossū i melācolia. Alia ē q̄ in sto
macho maḡ generat̄ ex cibis mal̄ nō digest̄ s̄z corruptis.
Vel generat̄ i venis ex hūozibz alijs Et ist^o colere due sūt
spēs. Hā qdā ē p̄ssina silis colorī p̄ssi nigri q̄ generat̄ ex vi
tellina quando aduritur. Nam adustio facit in colera vi/
tellina nigrediez. q̄ p̄mixta cū citrinitate generat̄ color viri
dis. Alia ē eruginosa silis i colore erugini eris. et generat̄
ex p̄ssina qm̄ p̄ssina tm̄ adurif donec sicceat ei^o hūiditas. z i/
cipiat redire ad albedinē p̄t̄ suā siccitatē. Et iste due vltie
colere male sūt z venenose. eruginosa tm̄ maior ē Melācolie
ho spēs silr due sūt. s. natal̄ z innatal̄. Natal̄ est fer̄ boni s̄a
guis z turbulētia z supfluitas. cui^o sapor ē medi^o int̄ dulce
dinē z pōticitatē. Et ista melācolia cum generata ē i epate
p̄t̄ in duas ptes. q̄z vna penetrat cū s̄a guie z manat cum
eo ad venas Alia trāsmitit̄ ad splenē. Prima ps penetrat
cū s̄a guie p̄t̄ necessitatē z utilitatē. Necessitas ē vt misceat̄
cū s̄a guie ad nutriēdū mēbra melācolica frigida z sicca sic
ossa. Utilitas ē vt fluxibilitatē s̄a guis nimia coerceat z vi
goze corpulētia ei^o dēset donec fiat ps solida membrorū
duoz q̄ d̄z nutrire. Alia ps q̄ s̄a guis n̄ idiget vadit ad sple
nē p̄t̄ necessitatē z utilitatē. Necessitas ē duplex. vna ē fm̄
totū corp^o. s. ipm̄ a supfluitate melācolica m̄fidare Alia est
fm̄ splenē. s. ipm̄ nutrire. Utilitas ho p̄cedit ex ea p̄t̄ h̄ q̄
ip̄a p̄fluit ad orificiū stōachi exp̄mēdo hūiditates q̄s illic
inuenit. sic mulier mulgēdo exp̄mit̄ digit̄ lac ab vberibus
vacce. Et h̄ utilitas ē duobz modis. vno mō ip̄a ml̄ra p̄stri
git z inspissat z p̄fortat orificiū stōachi. Scdo qz fac̄ i ore
stōachi p̄motōz p̄t̄ acredinē ei^o. z exsiccat famē et facit de
sideriū. Melācolia ho innatal̄ est sic res adusta vel cinis
respectu alioz hūoz. Et ei^o q̄ttuoz sūt spēs famose. s̄z p̄les
sint nō famose. Pr̄ia ē q̄ ē cinis colere. z ē illd̄ qd̄ adurif d̄
colera. z h̄ spēs ē amara. Scda ē q̄ ē cinis fleumat̄. z illud

quod fuit adustum ex fleumate. et si fleuma quod adustum est fuerit valde subtile et aquosum. tunc melancolia ex eo genita erit salsa in sapore. Si autem fuerit fleuma grossum quod aduritur tunc cinis est aut melancolia ex eo generata tendit ad acetositatem aut ponticitatem. Tertia est quae est cinis sanguis et illud quod adustum est ex sanguine. et haec melancolia est salsa partem trahens ad dulcedinem. Quarta est quae est cinis melancolie naturalis. et si melancolia naturalis ex qua fit fuerit subtilis. tunc est multum acetosa. et cum effunditur super terram ebullit. et eius odor est acris. et ab eo fugiunt muscae et animalia. Si vero talis melancolia naturalis ex qua fit fuerit grossa. erit minoris acetositatis cum pauca ponticitate.

Natura pingues isti sunt atque iocantes
Semper rumores cupiunt audire frequenter
Hos Venus et Bacchus delectant fercula risus
Et facit hos hilares et dulcia verba loquentes
Omnes hijs studijs habiles sunt et magis apti
Qualibet ex causa nec hos leuiter mouet ira
Largus amans hilaris ridens rubeique coloris
Cantans carnosus satis audax atque benignus.

Hic potest autem significari per quod cognoscere possumus homines sanguine complexionis. quod primum est quod sanguineus est naturaliter pinguis. Et non debet intelligere quod sanguineus sit pinguis pinguedine proprie accepta. quia tale fecit per frigiditatem complexionis. ut vult Aui. ij. i. doc. ij. c. iij. Sed est pinguis pinguedine extensa ad multam carnositatem quia est multum carnosus. Vult enim Aui. loco patet quod multitudo carnis rubee cum deceteri firmitate et non laxitate eius fecit complexionem calidam et humidam quibus est sanguinea. Et ratio est quia multitudine carnis rubee attestat super fortitudinem et utrumque a similitudine et multitudine sanguinis qui viget et inualescit calido et humido. teste Gal. ij. complexionum dicentem. Multitudo autem carnis a multitudine sanguinis generatur. Calidum vero perfecte digeretur et assimilatur

carnis soliditatē opaf. Dicit etiā Aui. loco sal. q̄ oē corp⁹
carnosū sine mltitudie pinguedis ⁊ adipis ē sāguineū. Et
idē vult Gal. ij. tegni. cañ. illo. Humida ⁊ hor calida crassis
Secūm ē q̄ ē iocosus. s. pferēs ꝑba alios ad risū puocātia
vel let⁹ ⁊ h̄ ē ꝑ benignitatē hūoz sāguinei puocāt hoīez
ad leticiā ⁊ iocūditatē ꝑꝑ spūs claros ⁊ ꝑfectos ex sāguine
generatos. Tertiu ē q̄ libēter audit fabulatōes iocosas. ca
dē de causa. Quartū ē q̄ inclināt⁹ ē ad luxuriā ꝑꝑ calidita
tē ⁊ hūiditatē puocātiū ad coitū. Quintum ē q̄ tal libēter
bonū vinū potat. Sextū ē q̄ libenter comedit bona ciba
ria. Quoz cā ꝑt esse. qz talis appetit similioza ꝑplexiōis ei⁹
q̄ sūt bona vina ⁊ bona cibaria. Septimū ē q̄ talis de sa
li ridet. Cui⁹ cā est. qz sanguis puocat ad risum. Octauū ē
q̄ talis ē hylaris. i. hylarē faciē amabilēz iocūdū hñs ꝑpter
viuacitatē coloris ⁊ formositatē ꝑplexiōis ex ꝑplexiōe san
guinis. Nonum ē q̄ talis ꝑfert dulcia verba ꝑꝑ amicabili
tatem nature sanguis. Decimū est q̄ talis est aptus omni
bus artibz. i. de facili potest addiscere quālibet artem ꝑpter
viuacitatē ⁊ ꝑspicacitatem ingenij ei⁹. Undecimum est q̄
talis non facile irascit. ⁊ istud puenit ꝑpter humiditatē ebe
tantem feruorē colere puocant⁹ ad iram. Deinde textus in
duobz vltimis versibz repetit aliqua signa dicta ⁊ aliā ad
dit. Primū est q̄ sanguine⁹ est largus nō avarus sꝫ liberal.
Secundum est q̄ talis est amans siue amozosus. Tertiu
est q̄ talis est hylaris. i. habens vultū iocūdū. Quartum
est q̄ talis quasi semp videtur ridere. quoz omnium causa
est benignitas sanguinis ad ista puocantis. Quintum est
q̄ talis est rubei coloris. Vult em Aui. loco sal. q̄ color
cutis rubeus significat mltitudinē sanguis. Et dz istd in
telligi de colore rubeo cum quodam splendore ⁊ nō d ru
beo fusco qualis repiri solet in vultibz hoz qui libenter et
abunde bibūt fortia vina et vtuntur salis et speciebz acu
tis. qz talis significat lepram futurā. Sextū est q̄ talis li
bēter cātat vel audit cātare ꝑꝑ letū ei⁹ animū. Septimū ē

q̄ talis est carnosus p̄r cām p̄us dictā. Octauū ē q̄ tal est
satis audax p̄r caliditatē sanguis q̄ ē cā audacie. Nonū ē
q̄ talis ē benign⁹ p̄r sanguinei hūoris bonitatem.

Est et humor colere qui cōpetit impetuosis.
Hoc gen⁹ est hoīm cupiēs p̄cellere cūctos
Ibi leuiter discūt mltrū comedūt cito crescūt.
Inde magnanimi sūt largi summa petentes
Hirsutus fallax irascens prodigus audax
Astutus gracilis siccus croceiq; coloris

Hic poit autor q̄dā siḡ p̄ q̄ coḡscere possum⁹ hoīez coleri
ce p̄plexiōis. Primū ē q̄ coleric⁹ ē ipetuosis. i. faciēs rē cū
ipetu. Cui⁹ cā ē. qz supflu⁹ calor q̄ ē i colerico mouet ad ipe
tū. Et ḡ etiā vult Aui. ij. i doc. ij. c. ij. q̄ opatōnes excessiui
mor⁹ fecat caliditatē. Secōm ē q̄ tal est cupid⁹ honoris et ap
perit eē in p̄mis sedib; et p̄cellere cūctos alios. Cui⁹ cā ē. qz
supflu⁹ calor p̄nificat aīaz ad arrogātiā et temeritatē. Ter
tiū ē q̄ isti cito discūt. et h̄ p̄r subtilitatē hūoris colerici et ei⁹
caliditatē. Et ḡ etiā dic̄ Aui. loco p̄al. q̄ itellect⁹. i. p̄mpri
tudo et viuacitas ad itelligētiā fecat caliditatez p̄plexionis.
Quartū ē q̄ isti mltrū comedūt. qz i ipis fortior ē calor di
gerēs et maior resolutio q̄ i alijs corpib;. Quintū ē q̄ isti ci
to crescūt. i. pueniūt ad augmētū. et h̄ p̄r fortitudinē calo
ris nafal in eis q̄ ē cā augmētū. Sextū ē q̄ isti sūt magna
nimi. i. nō potētes tolerare iniurias. et h̄ p̄r caliditatē i eis
Et ḡ dic̄ Aui. loco p̄al. q̄ p̄z pati ab yna q̄ re. i. patiētes
se reddere fecat caliditatē. Septimū ē q̄ isti sūt largi. et h̄
respectu illoz q̄b; honores accidere p̄nt. Octauū est q̄ isti
appetūt summa. i. sūmas dignitates et officia p̄r cām secū
di signi. Nonū q̄ coleric⁹ ē hirsutus. i. pilosus et h̄ns mul
tos crines p̄r caliditatē a p̄ntem poros et mouentē mate
riā piloz ad cutē. Et d̄r hirsut⁹ q̄i bircos sequēs. quia iter

oia aialia bruta hirc⁹ h3 lōgiores crines. Decimū ē q̄ ip̄e ē fallax. i. deceptor⁹. Undecimū ē q̄ ip̄e ē irascēs. i. de facili irascit. p̄ caliditatē. Et ḡ dicit Aui. loco p̄al. q̄ ira frequēs z a leui cā fcat caliditatē. z h̄ ē p̄ facilitatē z motōis colere z ebullitōis sāguis circa cor. Duodecimū ē q̄ ip̄e ē pdi/gus. qz larg⁹ ē i exponēdo p̄ honores habēdos. Decimū tertiuū ē q̄ tal̄ ē audax qz audacia etiā p̄ueit. p̄ nimia caliditatē z maxie cordis. Decimū q̄rtū ē q̄ ip̄e sit astut⁹. i. cautus. Decimū q̄ntū ē q̄ tal̄ ē ḡcilis. i. nō grossoz mēbroz ne qz mlte carnis p̄ supflua caliditatē uehemter resoluētē Decimū sextū ē q̄ tal̄ est sicc⁹. i. macer p̄ siccitatē z p̄plexionis. Decimū septimū ē q̄ tal̄ ē crocei color⁹. i. citrini. z ḡ dicit Aui. loco p̄al. q̄ color subruffus fcat colere dominū.

Fleūa vires modicas tribuit. latosq; breuesq;
 Fleūa facit pigues. sāguis reddit mediocres
 Otio nō studio tradūt. sed corpora somno
 Sensus ebes tard⁹ mot⁹ pigricia somn⁹.
 Hic somnolent⁹ piger in sputamine mult⁹.
 Est hanc sensus ebes piguis facit color alb⁹.

Hic poit autor aliq̄ siḡ z p̄plexiōis fleūatice. Primū signū ē paucitas viriū Fleumatici ei paucitas vires h̄nt. p̄ paucitatē calor⁹ nasal̄ a q̄ ois vis h3 exordiu. Scdm̄ ē q̄ fleūatici sūt lati z breues. qz i eis ē pauc⁹ calor nasal̄ nō sufficiēs extēdere corp⁹ i longū. extēdit igit̄ corp⁹ fm̄ latū. Tertiuū ē q̄ fleūatici sūt pingues. p̄ eoz frigiditatē z hūiditatē. Et ḡ dicit Aui. loco p̄al. q̄ pinguedo vl̄ adeps supflua fcat excessū frigiditat⁹ z hūiditat⁹ z p̄plexionē corporoz frigidam z hūidā. qz sāguis vinctuositas q̄ est vtriusq; materia cū resudat a venis z obuiat mēbris frigide vel remisse calidis cogulaf ab eoz frigiditate vl̄ remissa caliditate z fit pinguedo. vt vult Gal. ij. z p̄plexionum. Et postea subdit h̄ text⁹ q̄

sanguinei sūt mediocres. supple i lōgitudiez breuitate. Quar-
 tū ē q̄ fleuatici magis ad ocia iclinant q̄ ad studia p̄ frigi-
 ditatē mouētē ad ocia z pigriciā. Quicū ē q̄ mltū dormi-
 unt. z h̄ ē p̄ mltaz hūiditatē eoz. z etiā p̄ eicit mlt̄ sōn̄ p̄
 frigiditatē. vt inuit Aui. lo. pal. Sextū ē q̄ fleuatici sūt du-
 ri genū. qz sic̄ yuacitas itellec̄ z p̄spicuitas ingenij p̄ue-
 niūt. p̄ nafalē caliditatē. ita ebetudo itellec̄ z duricies i
 genū p̄ Friū. s. frigiditatē. Septimū ē q̄ fleuatici sūt tar-
 di mor̄. z h̄ etiā p̄ frigiditatē q̄ fac̄ motū tardū. sic̄ calidi-
 tas velocē. Octauū ē q̄ sūt pigri. Nonū q̄ sōn̄ i eis ē lōḡ.
 qz cā eadē est cū p̄dicta. Postea ponūt duo alij s̄sus recol-
 ligētes siḡ p̄dicta cū q̄busdā alijs. Primū ē fleuatic̄ ē som-
 nolē. i. inclinat̄ ad mltū somnū. Scdm̄ ē q̄ ip̄e ē piger. i.
 tard̄ ad oēz opatōez. Tertiū ē q̄ ē mlti sputi. p̄ hūiditatē
 i eo abūdantē mltiplicatiuā sputi. Quartū ē q̄ tal̄ ē obtu-
 sus i sētibz. z nedū i sētibz imo etiā i intellectu. Quintū ē q̄
 tal̄ est piguis. Sextū ē q̄ tal̄ est albus i facie. Albedo em̄ cu-
 tis z maxie faciei signū est puatōis sanguis aut paucitaz
 ei cū frigiditate. vt dicit Aui. loco p̄all.

Bestat adhuc tristis colere substātia nigre
Que reddit prauos. pertristes pauca loquētes
Hi vigilāt studijs. nec mens est dedita somno.
Seruat ppositū. sibi nil reputāt fore tutū
Inuid̄ et tristis cupid̄ dextre qz tenacis
Itō expers fraudis timid̄ luteiqz coloris

Hic poit̄ autor aliq̄ siḡ oplexiōis melācolie. Primū est
 p̄uitas. Melācolia ei reddit hoies p̄uos z maloz morum
 que admodū sūt q̄ seipos inficiūt. Scdm̄ ē mlt̄a tristitia
 Melācolici ei mltū tristes sūt vt plimū p̄ spūs melāco-
 licos turbidos z tenebrosos sic̄ hoies leti sūt p̄ spirituz
 claritatē Tertiū est taciturnitas. melācolici em̄ tacidi sūt

et paucorū vborū p̄t̄ frigiditatē. sic nimia garrulitas p̄t̄
 p̄t̄ caliditatē. Quartū ē q̄ melācolici sūt apti studio. quia
 s̄p̄ cupiūt esse soli. Quintū est q̄ tales sūt insomnolēti. nec
 bñ dormiūt. p̄t̄ nimia siccitatē cerebri z p̄t̄ fumos melāco-
 licos p̄mouētes ī eis sōnia horribilia q̄b̄ excitāt a somno.
 Sextū ē q̄ tales sūt tenacis p̄positi. i. p̄tinaces. z cū aliqd ī
 mēte hñt diu retinēt. z difficulter placabiles sūt. z h̄ p̄pter
 siccitatē eorū q̄ nō sinit p̄positū cito mutari. Septimū ē q̄
 melācolici nihil reputāt eis esse tutuz. imo s̄p̄ timēt. z h̄ est
 p̄t̄ spiritū tenebrositatē. Postea ī duob̄ vlt̄is p̄sib̄ ponūt
 aliq̄ ex signis p̄dict̄s z aliq̄ addūt. Primū ē q̄ melācolic⁹ est
 inuid⁹. scdm̄ ē q̄ ē trist̄s. tertiu⁹ ē q̄ ē auar⁹. q̄rtū ē q̄ ē tenax.
 id ē. nihil volēs exponere z male soluēs. q̄ntū ē q̄ ē fraudu-
 losus simplex. z p̄pterea hoīes melācolici sūt deuoti. mlt̄ū
 legētes. ieiunātes. z alias mlt̄as abstinētiās faciētes. Sex-
 tū est q̄ ē multū timid⁹. Septimū ē q̄ ē lutei color̄s. i. ter-
 restris siue fuscī color̄s. Color em̄ fuscus et maxie s̄i virt̄
 ditati app̄oximat significat dominiū melācolie fm̄ Ra. iij.
 alman. in p̄n.

Hi sūt humores qui prestāt cuiq; colores
 Omnib⁹ in reb⁹ ex fleumate fit color alb⁹
 Sanguie fit rube⁹. colera rubea quoq; ruffus
 Si peccet sanguis. facies rubet. extat ocell⁹
 Inflātur gene corpus nimiuq; grauatur
 Est pulsusq; frequēs plen⁹ mollis. dolor ingēs
 Maxime fit frōtis et cōstipatio ventris
 Siccaq; lingua sitis et somnia plena rubore
 Vulcor adest sputi sūt acria dulcia queq;

In h̄ textu p̄rio poit̄ colores p̄seq̄ntes p̄plexiōes. z dicit
 q̄ fleumatic⁹ ē albi color̄s. s̄z coleric⁹ est ruffi color̄s z san-
 guine⁹ rubei. z de melancolico dicit in fine precedentium

psuū. 7 de istis oibz dictū ē p^o. Scdo poit. xij. sig supabun/
dāt sāguis. qz p^omū ē q facies ē rubea p^o ascēsu sāguinis
ad caput 7 faciē. Scdm ē q oculi p^o vident exire solito p^o
extēsiōne quā fac sāguis mltiplicat^o. Tertiu ē q gene inflā
tur p^o silēm cām. Quartū ē q corp^o totū gnat. qz nata sup
pediat nō sufficiens regere hūores 7 sustētare debite corp^o
Quintū ē q pulsus sit frēqns p^o caliditatē quā iducit sā/
guis mltiplicat^o. Sextū ē q pulsus ē plen^o p^o mltitudiez
vaporū calidoz 7 hūidoz. Septimū ē q pulsus ē mollis
p^o hūiditatē nimā mollificantē arteriā. Octauū ē q do/
lor sit in frōte. 7 h^o p^o sāguinē mltiplicatuz ī rethi mirabili.
Nonū ē q vēter p^o stipat. i. dur^o fit. nec bñ assellāt p^o calidi/
tatē nimā exsiccātē feces. Decimū ē q līgua sit sicca p^oter
silez cāz. Undecimū ē q sitis ē mag^o p^o exsiccatiōez orificij
stōachi ex nimia caliditate. Duodecimū ē q sūt sōnia de/
clinātia ad rubediez. et istō vult Aui. ij. i. doc. ij. c. vij. dicēs
Et sōnia q illō fecāt. i. abūdātia sāguis sūt sic cū hō ī sōnis
res videt rubeas aut sāguinē mltuz ex suo corp^o exire aut
se ī sāguie natate. 7 silia. Decimūtertiu ē q spurū est dulce
p^o sāguis dulcediez. Horādū circa istō q sic h^o ponūt sig
supabūdāt^o sāguis. ita qdā etiā ponūt signa supabūdātie
alioz hūoz sub qbusdā s^olibz. Sig qdē supabūdāt^o colere
sub istis s^olibz. Accusat colerā dextre dolor aspa līgua. Tini/
tus vomitusqz frēqns vigilātia mltā. Altra sit^o p^oguis ege/
stio torsio vētr^o. Nausea sit. morsus cordis. lāguescit oreris
Pulsus adest gēil^o dur^o velozqz calecēs. Aret amarescit icē
dia sōnia fingit. Sig s^o supabūdāt^o flēuāqz sub istis vers^olibz
Flēuā supgrediēs p^opas ī corp^o leges. Os fac īspidū fasti/
dia cerebrā saliuas. Costaz stōachi sil^o occipit^oqz dolores
Pulsus adest rar^o tard^o moll^o ianis. Precedit fallax fantas/
mata sōn^o aqsa. Sig s^o supabūdāt^o melācolie s^o his s^olibz
Hūoz plēo dū fer ī corp^o regt. Rigra cut^o dur^o pulsus te/
nuis 7 vna Sollicitudo timor 7 tūtia sōnia tps. Accrescet
rugit^o. sapor 7 sputamis idē. Leuaqz p^ocipue tinnit 7 sibi

lat auri.

Benus septen⁹ vix fleubothomiã petit ann⁹
Spūs vberior exit per fleubothomiã
Spūs ex potu vini mox multiplicatur
Humorūq; cibo damnū lente reparatur
Lumia clarificat sincerat fleubothomia
Mētes et cerebꝝ calidas facit esse medullas
Viscera purgabit stōachū ventrēq; coerces
Iduros dat sensus dat somnū tedia tollit
Eluditus vocem vires pducit et auget

In h̄o textu auctor loq̄t de fleubothomia. z p̄mo ostendit
etate req̄sita ad fleubothomiã dicēs q̄ ann⁹. xvij. vix petit
fleubothomiã. Et p̄ isto dicit Gal. xi. de ingenio q̄ pueri
nō debēt fleubothomari nisi habeant. xiiij. annos ad min⁹
Et cā est qz corpa puerorū sūt facilliter resolubilia a calore
extraneo. z ido debilitant multū ex euacuatiōe forti facta
p̄ fleubothomiã. Item qz indigēt nutrimento duplici de cā
scz p̄ nutrimentū et augmentū. ido minutio sāguis non
competit eis. Item qz facile dissolunt a calore extraneo
sufficit q̄ ab eis dissoluit̄ q̄re nō indigēt fleubothomia Et
circa istud sciendū est q̄ sicut fleubothomia nō oueit pue-
ris p̄dictis. s; cauenda ē. ita etiã ē cauenda in maḡ etate. scz
senij. vt vult Gal. ix. megategni. qz fm Gal. et Daly. iij. teg-
ni. In pualescentibꝝ z senibꝝ est paucus sanguis bonus z
multus mal⁹. fleubothomia igit rapiet bonum z dimittet
malū. et innuit Aui. iij. in. c. xx. de fleubothomia. et ido in
talibꝝ nō p̄petit fleubothomia. Secdo poit nocumētū fleu-
bothomie. z ē q̄ spūs vberies exeūt p̄ fleubothomiã. Qui⁹
rō p̄t esse. qz cū mlt̄a euacuatiōe sāguis q̄ fit p̄ fleubotho-
miã necesse est etiã multitudinē spiritūū euacuari. Tertio
tāgit remedia p̄ q̄ spūs emissi r̄focillāt z iterato multiplicāt

Et dicit q̄ ex potu vini subito regenerāf spūs. qz omniuz
subito nutriētū maximū ē vinū. vt p̄ dictū ē. Et spūs etiā
regenerāf z refocillāf ex cibo. s; h̄ fit lēte. et n̄ subito sicut ex
vino. Et cibo q̄ dz dari erit digestibil̄ z ml̄ti sāguis genera
tiū. sic oua sorbilia. z sil̄ia. Et circa istō sciēduz ē q̄ lz cibo
regeneret spūs p̄ fleubothomiā. tñ debēt cauere patiētes
a ml̄to cibo ī p̄ma z sc̄da die. Un̄ diē ysaac ī diet̄. cibo ē eis
minuēd̄ z pot̄ augend̄. s. respectu cibi. nō tñ respectu sue
psuetudis. imo min̄ dñt bibere q̄s añ fleubothomiā. qz h̄
digestiua debilior est. Quarto poit̄ autor. ij. iuuam̄ta fleu/
bothomie debite facte. Primū ē q̄ tpata fleubothomia cō
fortat visū. qz minuēdo hūozes ec̄ minuit effumatōz ad ca/
put z repletōez eī. offuscātes visū. Sc̄dm̄ ē q̄ clarificat et
sincerat mētē z cerebry p̄ silēm cām. Tertiū ē q̄ calefacit
medullā. qz minuit supfluitates q̄ ad eā veniētes ip̄am in
frigidāt. Quartū ē q̄ purgat viscera. i. interiora. qz exone/
rata nafa a sāguie. hūozes crudos ī interiorib; p̄tētos me/
lī digerit. Quintū ē q̄ fleubothomia restrigit vomitū z flu/
rum ventris. qz diuertit hūozes ab interiorib; ad exteriora.
Et istō vult Aui. loco p̄al. dicēs. Amplī fleubothomia p̄/
pterea q̄ ad diuersa trahit. nafa z fm̄ pl̄mū retinet. Et istō
maxime vez ē qñ fleubothomia fit de venis brachij. Nam
fleubothomia facta de venis pedū nō sic retinet. Pōt tñ p̄
accidēs tr̄gere q̄ ad fleubothomiā seq̄ maior flux̄ vētr̄s
Et h̄ dupl̄. P̄io qz ex fleubothomia facta tollit on̄ nafe.
tūc eī h̄ fortata aliqñ puocat alias euacuatōes. Sc̄do
si flux̄ vētris fiat ex ml̄ta debilitate h̄cut̄ p̄tētiue. tūc eī q̄a
ex fleubothomia debilitat h̄. maḡ augebit flux̄ ventris.
Sextū est q̄ fleubothōia fac̄ puros sensus. qz minuit eua/
poratōez ad caput vñ turbant̄ sensus. Septimū ē q̄ ipsa
iuuat somnū impeditū. qz p̄ ip̄am euacuant̄ hūozes pluri
mi a qb; eleuant̄ vapores acuti z diuersi impediētes sonū.
Octauū est q̄ ip̄a tollit tedā z grauitates nimias. quia p̄
ip̄az h̄ exonerat a suo grauamie. Et etiāz educto p̄ ipsam

sanguinē educit simul melancolia fer sanguis q̄ inducit te/
dia z grauitates. Nonū e q̄ ip̄a pfert auditui. qz p ip̄az di/
minuūt vapores z hūores ascēdētes ad caput ip̄edientes
auditū. Decimū est q̄ ip̄a pfert voci. qz p ip̄az diminuunt
supfluitates et hūiditates q̄ possent puenire ad pecc^o vel
cannā pulmonis z impedire vocē. Undecimū ē q̄ ip̄a au/
get vires. qz p ip̄am corp^o a suo grauamine exonerat qua/
re virt^o augmentat.

Tres insūt istis mayus septēber aprilis
Et sūt lunares sūt velut ydra dies
Prima dies primi postremaqz posterior.
Nec sanguis minui nec carnib^o anseris vti
In sene vel iuvene si vene sanguie plene
Omni mēse dene confert incisio vene
Istū sūt tres mēses may^o septēber aprilis.
In quib^o eminas vt lōgo tēpore viuas

In h̄o textu autor tria facit. Primo dicit q̄ isti tres men/
ses. scz **M**ayus. **S**eptember. **A**prilis. sūt mēses lunares
et in eis sūt dies phibiti a fleubothomia. videlz p̄ma dies
Maij. et vltima **S**eptēbris et **A**prilis. Et istud omnes
dicūt. veruntū est dictū fictū. nec alie^o valoris. imo p̄dicti
dies p̄nt esse ita boni et electi sic et alij. fm q̄ diuersa p̄stel/
lacio in eis pōt esse. Et subdit autor q̄ in talib^o dieb^o nulli
vesci debēt carnib^o anseris. qd̄ etiā falsū est z erroneum. et
magis sortilegio attribuendū. z forte auctor istud habuit
a iudeis q̄ istū ritū obseruāt **S**ecdo dicit q̄ sener a senectu/
te z non a senio et iuuenis venas plenas habentes sangui/
ne minui possunt om̄i mense. qz isti nō faciliter resolubi/
les sūt. nec in eis solū paucus est sanguis bon^o. imo mult^o
Tercio dicit q̄ incisio vene p̄ regimine sanitat^{is} custodien/
do dz fieri in aliq̄ istoz. trium mensiu. qui sunt **M**ayus

Septēbris & Aprilis differēt tñ. qz i apli & mayo d3 icidi ve/
na epatis p̄t mltiplicatōz sāguis eo tpe. cū sit tps s̄nale. & i
septēbri vena splenis p̄t melācolia q̄ tūc h3 multiplicari.
cū sit tps autūnale.

Frigida natura frigēs regio. dolor ingens
post lauacrū coitū minor etas atq; senilis.

Morbus plix⁹ repletio pot⁹ et esce.

Si fragilis vel subtilis sensus stōachi sit

Et fastiditi tibi nō sūt fleubothomādi

Hic auctor ponit. xij. q̄ ipediūt fleubothomiā. Prīmū est
frigiditas p̄plexiōis. Lū ei s̄m Bal. i megategni fleubotho
mia ifrigidat tūc angmētaret frigiditatē. Lā at q̄re fleubo
thomia ifrigidat ē. qz s̄m ysaac i vrinis. sāguis ē sūdamtū
caloz nāfal. i. illd i q̄ calor nāfal suat. & qz fleubothomia
sāguiez euacuat. iō & calorē nāfalē. & tūc p̄ p̄ns in frigidat.
Scdm regio frigida vebeñter. sub q̄ d3 p̄phēdi tps mltū
frigidū. qd etiā. phib3 fleubothomiā. qz i regioer tpe mltū
frigidis. sāguis i frigiditate corpis icludif. & ille q̄ circa ex
tremitates existit a frigiditate p̄desat & iēpt⁹ fit ad h̄ q̄ fluat
Tertiū ē intēsus dolor. sub q̄ etiā p̄t p̄phēdi nimia corpis
inflāmatio. qz si i ist3 accidētib3 fieret fleubothomia se q̄ret
mor⁹ agitatu⁹. q̄ ē s̄ri⁹ nāfe. cū sit difformis & maior inflā
matio. q̄ etiā ē nāfaz mag3 debilitās. Et cā mor⁹ agitatu⁹ i
dolore intēso ē. qz fit tract⁹ ad diuersas ptes. Per fleubo
thomiā ei fit tractio ad locū fleubothomatum. & ex dolore
forti fieret tractio ad locū dolor3. Lā s̄o maior3 inflamatōis
est. qz ex fleubothomia p̄mouent hūozes q̄re mag3 inflam
mant ex motu. Et istd vez ē qñ fleubothomia fit pua & ar
tificialis. Si tñ fiat vsq; ad sincopim. p̄dest i p̄dict3 casib3.
qz ista cū vincit attractōz dolor3 nō fac motū agitatuū. et
sifr tollit inflāmatōz cū nō sint hūozes ibi q̄ cōmouent et
calesiant et maior3 inflāmatōem inducant. et istud voluit.

Gal. in 2° mēto illi⁹ āphorismi. j. pti. ampho. q̄ egerūf. cum
dixit. q̄ n̄ ē melior medicia ī apostemate uehemētis īflamati
onis. 7 s̄līr ī febrīb7 dolore forti q̄ fleubothomia Quartū
ē balneū 7 maxie r̄solutiūū. Tale ei phibet fleubothomiā
q̄ tale etiā ē euacuatūū iā nafa nō facile tolerat euacuatū
onē sup euacuatōz. Quintū ē coit⁹ imediate p̄cedēs. P^o talē
em̄ nō statim d̄z fieri incisio uene. q̄ ex h̄ maxia debilitatio
nate seq̄ret. cū p coitū p̄us nafa debilitata sit. Sextum est
etas maior vel minor q̄ requirit ad fleubothomiā. sic etas ī
fācie 7 etas senij. put declaratū ē p^o. Et ista ipedimēta tan
git Aui. loco p̄al. dicēs. Tibi q̄z cauere debes a minutōne
in 2° pletioe uehemētis frigiditatis 7 ī regiōib7 fortis frigiditatis.
7 in hora fortis doloris. 7 p^o balneū resolutiūū 7 p^o coitū 7 in
etate q̄ ē minor. xij. ānis senū q̄stomags poteris. nisi ī figura
2° s̄sus fueris 7 ī soliditate musculoz 7 venaz amplitudie. et
eaz repletōe 7 coloris rubedine. Et vlt⁹ subdit. Nos nā
q̄z ex adolecētib7 7 senib7 fleubothomare audebis. Adole
scētes tñ fm ordinē ad fleubothomādū paulatī puche de/
bes cū pauca minutōe. Septimū ē morbo pl⁹. q̄z tunc ex
tali fleubothomia nafa dupl^r debilitat. puta a morbo pro
lixo 7 a minutōe. Et istō ē vez fm Aui. loco p̄all. nisi san
guis affuerit corruptio q̄z si sic fleubothomia p̄t cōuenire
Octauū ē nimia repletio pot⁹. Nonū ē nimia repletio ci
bi. sub q̄ etiā 2^oprehēdit indigestio cibi. Et cā horz ē. q̄z fm
Aui. in. j. attrahētia sūt tria. s. vacuū. calidum. 7 tota spēs.
Si 2° uene p fleubothomiā a sāguie euacuarēt cibū indi
gestū vel supfluū siue potū supfluū a stōacho l' epate attra
berēt q̄ indigest⁹ ueniēs ad mēbra n̄ corrigeret. q̄z tertia di
gestio n̄ corrigit pctm̄ scōe. n^o scōa p̄me. si pctm̄ sit magnū
p̄ q̄d ī mēbra n̄ p̄uertet. s̄z ibi remanēs possz esse cā egri
tudis. Decimū ē fragilitas. i. debilitas virtutis. fleubotho
mia ei ē fortis euacuatio. fm Gal. ij. āphorismoz ī 2° mēto
ill⁹. In q̄ morbo. s̄z p̄^o debil nō p̄t pati motū fortē. Unde
cimū ē subtil⁹ sensatio orificij stōachi. q̄d p̄cordiū d̄z. q̄a ex

fleubothomia in tali statim seq̄t sincopis. Et sub isto etiā
p̄hendit̄ debilitas stōachi z facil' flux' colere ad orificiuz
e' inducēs ad vomitū facilē colere. Un̄ in hñtib' p̄dicta ac
cidentia nō p̄uenit fleubothomia. Per fleubothomiā enīz
hūiores p̄moti ad os stōachi inducerēt tāq̄ ad locū cōsue
tū. z qz ē mēbz debile z ipotēs illi fluxui resistere. ido illis
ml̄ta mala p̄ fleubothomiā accidūt. Et h̄ ē vna cā q̄re qñ/
qz aliq̄ i fleubothomia sincopāt. s. qz colera ad stōachū flu/
it q̄ mordicādo stōachū ex p̄passiōe cordis z stōachi sincop/
pim inducit. Duodecimū ē fastidiuz. si em̄ i fastidio fieret
fleubothomia cū vene euacuarent' traherēt ad se materiaz
malā faciēte fastidiū. Et pl̄ima istoz seryltīoz accidentiū
tāgit Aui. loco pal. Et circa isto ē sciēdū q̄ p̄ter p̄dicta ac/
cidentia sūt adhuc aliq̄ alia etiā ipediētia fleubothomiā. qz
p̄mū ē alia euacuatio. vt qñ ē flux' mēstruoz aut emorroy/
daz. tūc em̄ nō d̄z fieri fleubothomia. z h̄ ad euacuatoz. lz
ad diuertēdū fluxū seu materiā posset fieri. Scdm̄ ē cor/
poris siue p̄positōis raritas. qz a corpib' raris ml̄tū dissol
uit. z ido sufficit ista resolutio nec euacuatiōe indigēt. vt
vult Gal. ix. magetegni. Tertiū est hūoz cruditas z visco/
sitas. tūc em̄ ē cauēda fleubothomia qz augmētaret' crudi
tas hūoz. z p̄ h̄ in morbis lōg' n̄ ē faciēda fleubothomia
qz cruditas hūoz augmētaret' z h̄ debilitaret' z morbz p̄/
lōgaret'. z iō timēdū est de casu stur. Et p̄ h̄ vult Aui. q̄
in morbis cronicis faciēda ē farmacia añ fleubothomiā z
nō fleubothomia añ faciēda. licet vtroqz indigeant patien
tes. S̄z cruditas hūoz p̄t accidere duab' de causis. vna
causa est p̄t abundantia hūoz calorē nafalem suffocatiū
q̄ debilitat' z suffocat' hūiores crudos generat. z tūc bñ cō
petit fleubothomia. Un̄ fm̄ Alexandruz. ij. libro suo. c. de
ydropisi. fleubothomia in p̄ncipio ypozarce p̄petit cū p̄cūt
ex ml̄titudine sāguis mēstrualis cū phibeāt' fluxere mēstrua
p̄t cām aliquā. aut ex ml̄titudine sāguis emorroydal'. quia
sic ignis paru' sub multa lignoz p̄gerie suffocat'. sicut est de

calore innato suffocato sub hūoz mltitudine. Scda causa cruditas hūoz ē calor; innati debilitas vt ī illis q̄ sūt debilis p̄plexiōis z q̄ habuerūt lōgā egritudine z in senibz. z tūc nō p̄petit fleubothomia. qz p̄ h̄ augeret cruditas. quia sanguis in q̄ calor p̄seruat extraheret. z ita corp⁹ infrigidaret et humores magis incrudarent. Debet ḡ sanguis dimitti vt hūoz cruditatē digerat. Quartū ē aeris indebita dispositio z nimia caliditas aut nimia frigiditas. qz p̄ caliditatē multā fortis fit resolutio. z p̄ frigiditatē mltā ineptificatio humoz ad fluxum.

Quid debes facere quādo vis fleubothomari.
Vel quādo minuis fueris vel quādo minutus
Unctio siue potus lauachzū vel facias mot⁹
Bebent nō fragili tibi singula mente teneri

In h̄ passu auctor ponit q̄ncz q̄ debēt fieri circa fleubothomiā. aliq̄ quidē añ fleubothomiā. aliq̄ in fleubothomiā. z aliq̄ post fleubothomiā. Primum est unctio q̄ aliquñ fit in fleubothomiā. sic unctio fleubothomi. vt dolor leniatur. aliquñ vero post fleubothomiā. vt p̄solidatio vulneris retardet ad h̄ vt post fleubothomiā hūozes relictī in venis aliquā possint habere respiratōem z sumi aliq̄ mali exalēt. Scdum est pot⁹ z maxime vini q̄ valet in fleubothomiā si sincopis accidat. z etiā valet post fleubothomiā p̄ regeneratione nouoz spirituzū z noui sanguis. z isto mō iam faciunt cōes. Tertiu est lauachz. i. balneū qd̄ valet p̄ duos vel p̄ tres ante. et p̄ duos vel tres post fleubothomiā et nō eodem die. Ante quidem. si quis timeat q̄ habeat in se hūozes grossos. quia balneum humores dissoluit et commouet eos. z p̄pter hanc causam etiāz competit ante acceptio sirupi acetosi. et motus vt humores dissoluantur et subtrahantur. et ergo quando d̄z fieri fleubothomia d̄z fricari

brachiū. vt hūores existētes ī venis p̄p̄qs brachio subtiliēf
 z p̄parēf ad exēdū facili⁹ p̄ fleubothomiā v̄o valz vtr̄liq̄e
 hūoz z vaporz d̄relicta resoluāt. In die p̄o fleubothomie
 n̄ p̄ncit. qz p̄ balneū curi lenis sit q̄ lenificata p̄cussione fa
 ctā ī fleubothomia fugit. z h̄ ē piculū. Quartū ē fascia. i. li
 gatura cū p̄anis lineis q̄ valz p̄ fleubothomiā īmediate ad
 retinēdū fluxū. z añ fleubothomiā ad trahēdū hūores ad
 locū vbi q̄rit fleubothomia. vt ex eo etiā vene īgrossent z
 meli⁹ videant. Quittū ē mor⁹ siue ābulatio moderata q̄ p̄t
 fieri añ vt hūores dissoluāt z subtiliēf. z p̄. ad resoluendū
 reliq̄as hūoz ex fleubothomia d̄relictas. Circa p̄dicta sciē
 dū ē q̄ p̄munes faciūt se fleubothomare ieiuni. s̄z q̄busdā
 doctoribz meli⁹ videt z p̄ueniēt. q̄añ fleubothomiā p̄mū
 vnū ouū sorbeāt molle cū vno haustuyini circa nonā l̄ de
 cimā horā añ p̄rādū z statī postea se fleubothomari faciāt
 Et h̄cā ē. qz stomacho vacuo nasa forti⁹ sāguiez retinet ne
 d̄ficiat ī nutritio. s̄z cū cibz q̄ de se mltū nutritiu⁹ ē sit ī sto
 macho cuiusmodi sūt oua sorbilīa z vinū. tūc nasa melius
 sāguinē exire p̄mittit.

Exhilarat tristes. iratos placat. amentes
Itē sunt amentes fleubothomia facit

In h̄ passu autor ponit tres effect⁹ fleuomothomie. Prim⁹
 est q̄ fleubothomia exhilarat. i. letificat tristē hoīez Scd̄s
 est q̄ fleubothomia placat iratos. z cā vtriusq̄ ē. qz ī ian
 guie q̄n mltā p̄miscet melācolia sit tristitia. z q̄n mltā co
 lera. sit ira. cū melācolia sit cā tristicie. z colera ire Jā vterq̄
 istoz duoz hūoz educit̄ educōne sāguis. qz ei p̄miscetur
 Tertī⁹ ē q̄ p̄hibz amētes ne īsaniāt. qz fac̄ humores fluere
 ad ptes exteriōres. z a capite diuertit. Pro maiori decla
 ratōe sciēdū ē q̄ q̄nqz sūt cause p̄p̄t̄ quas d̄z fieri fleubotho
 mia. quaz p̄ma ē directā et alie q̄truoꝝ indirecte. Prima q̄
 est directā est vt abundantia sāguis euacuet. siue abundet
 sanguis ī q̄litate siue quantitate siue vtroq̄ modo. Nam

¶ *fm Aui. lo. pal.* duo genera hoim sūt fleubothomāda. q̄rū
vnū ē ille mod⁹ hoim q̄ iā pati sūt incide i egritudies. vt q̄
hnt abūdāriā sāguis i q̄ritate. 7 fliquū gen⁹ ē gen⁹ illozum
hoim q̄ iā egritudies iciderit p̄t̄ hūoz sine sāguis maliciā.
S3 differt fleubothomia ista 7 illa. qz p̄t̄ sāguis abūdan/
tia; d3 fieri ml̄ta fleubothomia. s3 si i q̄litate peccet siue sit
maliciosus tūc opetit fleubothomia pauca. **Uñ fm Ba. ix.**
megategni. si sāguis sit mal⁹ i corpe d3 euacuari paulatim
7 iō peccāt ml̄tū illi q̄ q̄n vidēt sāguiez malum fleubotho/
māt se q̄usq; videāt sāguiez bonū erire cum forte p̄ tot⁹ sā/
guis eriret q̄ bon⁹ eriret. s3 d3 fieri pauca euacuatio. et tūc
fm Ba. i. casu isto. p̄usq; fiat fleubothomia d3 dicta bonuz
sāguinē generās exhiberi vt loco mali sāguis bon⁹ sāguis
generet. Et postea d3 fieri p̄ modicu; tps fleubothomia
pauca. 7 sic deiceps **I**sta fleubothomia ē directa qz sit p se
ad euacuatoz illi⁹ qd p se d3 p fleubothomiā euacuari. sc3
ad euacuatoz plenitudis hūoz sine sāguis. p̄ncipaliter tñ
fm q̄cū eo sunt alij hūozes. **P**ria cā idirecta ē magnitudo
morbi 7 magnitudo apostemat⁹ vehemēt⁹ inflāmatiōis. q̄a
fm Ba. i. com. illi⁹ āpho. **Q**ue egerit tē. **N**ō ē melior medici
na i apostemate vehemēt⁹ inflāmatiōis 7 i febriz 7 dolore for
ti q̄ fleubothomia. vt etiā dictū ē ibi **F**rigida nafa. **S**cda
cā idirecta ē vt attrahat matia ad ptē illā p quā d3 euacua
ri matia. vñ i retētiōe mēstruoz 7 emozroyday d3 apiri so/
phena **fm Ba. 7 Aui.** vt trahat matia sāguis ad ifer⁹ **T**er.
tia cā idirecta ē vt hūozes trahāt ad locū p̄riū illi loco ad
quē fluūt hūozes. 7 h̄ ad diuertēd matia a loco ad quē fluūt
hūozes. vñ i nimio fluxu mēstruoz d3 fieri fleubothōia d
basilica vt trahat matia ad p̄riū locū ad quē declinat 7 di
uertat a suo fluxu. **E**t p̄t̄ h̄ i pleuresi sinistre p̄t̄. debz fieri
fleubothomia i pte dextra vt diuertat matia 7 attrahat ad
locū p̄riū loco ad quē declinat. 7 silr si sit in pte dextra d3
fieri fleubothomia i pte sinistra. **Q**uarta cā idirecta ē vt p
fleubothomiā vna porcio matie euacuet 7 nafa potentior

1
sic sup̄ residuū. ⁊ sic ꝑpetit fleubothomia qñ repletio est in
corpe ne fiat apostema. qz nafa ē debil̄ respectu regis illo/
rū hūoz. iō vna porcio illi⁹ matie ē euacuāda ne ꝑꝑ impo/
tētā nafa ī regēdo illā materiā. illa matia fluat ad aliquoz
locū debilē in q̄ aggreget ⁊ apostema generet

Fac plagam largā mediocriter vt cito sum⁹
Exeat. vberius liberiusqz cruoz.

In h̄ passu autor poit vnū documētū d̄ q̄ntitate scissure ī
fleubothomia. Et dīc̄ qz scissura d̄ esse larga mediocriter
vt sum⁹ ⁊ grossus sāguis liber⁹ exeat. qz qñ scissura ē stric/
ta tūc solū subtil⁹ sāguis erit ⁊ grossus r̄manet. Circa istd̄ ē
sciēdū qz aliqñ ī fleubothōia d̄z fieri vuln⁹ magnuz ⁊ aliqñ
puū. Debz at̄ fieri vuln⁹ magnū tribz d̄ causis. P̄rio qz hu/
mores sūt grossi. ⁊ grossus sāguis ē euacuād⁹ vt p̄ illd̄ vul/
nus magnū sāguis facili⁹ possit exire. ⁊ ḡ melācolic⁹ faciē/
dū ē magnū vuln⁹ Sc̄do ꝑꝑ t̄pis frigiditatē qd̄ hūozes ī/
grossat. ⁊ ḡ ī hyeme d̄z fieri vuln⁹ magnū. Tertio ꝑꝑ abun/
dātiā hūoz. qz tūc fit mel⁹ euacuatio p̄ vuln⁹ magnū q̄ p̄/
uū. Sz vuln⁹ puū fit cum ē fr⁹ debil. vt d̄ spiritibz ⁊ calore
min⁹ euacuet. Et ī t̄pe calido eadē de cā. Et qñ est sanguis
subtilis.

Sāguine subtracto sex horis est vigilandū
Ne somni sum⁹ ledat sensibile corpus
Ne neruū ledas nō sit tibi plaga p̄funda
Sanguie purgat⁹ nō carpas p̄tin⁹ escas

In h̄ passu autor tāgit tria p̄siderāda circa fleubothōiaz
Primū ē qz fleubothomat⁹ nō d̄z dormire īmediate p̄ fleu/
bothomiā. nisi ad min⁹ trāsiuerit sex hore. Et h̄ subdit au/
tor cām ne sumi q̄ sez ī sōno causāt mori ad caput ledāt ce/
rebz. Alie tñ p̄nt affigri cause. qz p̄ma ē. ne in sōno p̄tat se

patiēs sup̄ brachiū fleubothomiaz. z p̄ h̄ ledaf. Sc̄da est.
nehūozes ī sōno fluāt ad mēbz lesū in q̄ ē doloꝝ p̄ ictum
fleubothomi et fiat apostema Uñ Sa. ij. āphorismoz. sup̄
illo āphorismo. in q̄ morbo. vult q̄ ī sōno si fiat apostema ī
tra corp̄ aut mēbz sit lesū ad ip̄m fluunt hūozes. Aui. ho
aliā assiḡt cām. s. q̄ p̄ talē sōnū possz accidere & fractio mē
broz. Et isti^o cā p̄t esse. qz sic fm̄ Sa. sup̄ illo ampho. ī quo
morbozē. Sōn^o in p̄ncipio paroxis̄mi nō cōpetit. qz calor
nasat̄ ad interiora regredit̄. z exteriora īfrigidat̄. z sumi re
manēt nō p̄sūpti. p̄t qd̄ rigor augm̄tat̄ z paroxis̄m^o etiā p̄
lōgat̄. sic etiā sumi p̄ cōmotōz hūoz z īn fleubothomia ad
neruos et ad lacertos elevat̄ q̄ nō p̄sūpti remanētes ī sōno
īfrigidat̄ in exterioribz z ingrossat̄. z iō faciūt ad neruozū z
lacertoz & fractōz si fiat sup̄dormitio īmediate post fleubo
thomiā. Alia cā p̄t esse. qz materiā est ingrossas̄ ē faciēs cō
fractōez. sic in q̄rtana in cui^o typo sit & fractio p̄t frigidita
tē z grossiciē materie. s. nerui z lacerti sūt frigidī. iō ad ip̄
sos veniēs iste sum^o in somno in q̄ sit retractio calor̄ ad ī
teriora īfrigidat̄ z ingrossat̄. z iste sum^o īfrigidat̄ et ī
grossat̄ frigiditatē z ingrossatōez inducit ī mēbro sine cō
fractōez. siue ad mēbz p̄sile p̄perāt egritudiēs p̄siles. Et
istō vez ē d̄ somno fleubothomie vicino z n̄ de remoto post
q̄ sumi illi fuerit p̄sūpti. Sc̄dm̄ qd̄ dicit est q̄ fleubotho
mās dz cauere ne faciat nimis p̄fundam aperturā in mī
nutione. ita q̄ cum fleubothomo ledat neruum vel arteri
am vene supposituz. Nam ex lesione nerui sequit̄ spasmus.
ex quovlteri^o acerbissima mors sequit̄ vel ad minus perdi
tio membri. puta brachiū vel digiti. zc̄. Ex lesione arterie se
quitur fluxus sanguinis arterialis difficilime curabilis.
Tertium est q̄ fleubothomatus nō illico. id est. īmedia
te post fleubothomiā. cibum sumere debet. s. dz expectare
quousq̄ in eo humores fuerint quieti. ne cibus ante ei^o di
gestionem ad subueniendū mēbro leso cum sanguine si
mul attrahat̄.

Omnia de lacte vitabis rite minute
Et vitet potū fleubothomatus homo
Frigida vitabis qz sūt inimica minutis
Interdict^o erit minutis nubilus aer
Spūs exultat minutis luce per auras
Omnib⁹ apta quies est. mot⁹ valde nociu⁹.

Hic autor ponit qnq vitanda ab ipso fleubothomato.
Quorū p̄mū est q̄ fleubothomat⁹ d̄z vitare lac z lacticia.
Cui⁹ cā est. qz ex cōmōtione hūoz p̄ fleubothomiam sepe
fluunt humores aliq̄ ad stomachū. Si ḡ lac sumeretur ex
cōmitione illoz hūoz lac in stomacho corrūperet. ex quo
de se maxime corruptibile est. Etiam lac p̄pter dulcedinez
ei⁹ posset trahi indigestū ad venas. Et p̄pter commotiōem
humoz facile corrūpi. Scdm̄ est q̄ fleubothomat⁹ debet
cauere a potu nimio. qz p̄pter euacuatōez venaz talis pot⁹
traheret facile ad venas indigest⁹. prout p̄^o dictū est. Terti
um est q̄ fleubothomat⁹ d̄z vitare om̄ia frigida tam intus
sumpta q̄z exteri⁹ adhibita. puta cibaria multum frigida.
aerem frigidum. balneum frigidum. tenuitatem vestrum.
sessionem supra petraz. frigiditatem capitis vel pedū. quia
cum calor naturalis p̄ fleubothomiā debilitat⁹ est. corpus
facile supflue infrigidaret. Quartum est q̄ fleubothoma
tus nō d̄z ambulare in aere tenebroso nebuloso turbato.
quia talis tristat animā. z pigriciā in corporibz inducit.
vt p̄us dictum est ibi. Aer sit mund⁹. nam tristitia causa ē
sanguinis melancolici. Sed d̄z ambulare in aere claro et
lucido. quia in tali aere spūs vitales naturales z animales
recreant⁹ et ad extra mouent⁹ congaudentes simili. Quin
tum est q̄ fleubothomatus d̄z querere quietem tempera
tam. similiter z motū excessiuum vitare. qz mot⁹ excessiu⁹
tūc maxime debilitat et hūozes cōmouet. quies vero tem
perata motū sedat.

**Principio minuas in acutis peracutis
Etatis medie multū de sanguine tolle
Sed puer atq; senex tollet vterq; parū
Ter tollat duplū. reliquū temp^o tibi simplū.**

Hic autor dicit q̄ttuor. Primum est q̄ fleubothomia faciēda est in p̄ncipio egritudinū peracutaz. i. maxie acuta / rum. q̄ scz terminant in die q̄rta. qz tales sunt breues. nec dant inducias. z ido a p̄ncipio medicāde sunt. Scdm est q̄ in etate media. scz q̄ est a. xxx. anno vsq; .xlv. vel .l. annum plus de sanguine extrahēdum ē q̄ in aliq̄ aliaz etatuz. q̄a in tali etate maxie mltiplicat sanguis. z ei^o subtractio non impedit augmētum. nec dīminuīt virt^o corpis. qz corp^o in tali etate nō auget neq; dīminuīt sensibiliter sed stare vide tur. Tertiu^o est q̄ senes z pueri parum fleubothomādi sūt qz in pueris sanguis multus requirit p̄ nutritōem z aug mentatōem in eis. Et in senib; incipit debilitari. Quar tum est q̄ in vere dupla quantitas sanguis abstrahēda est p̄ fleubothomiā respectu alioz tempoz. Cuius ratio est. qz ver est temp^o maxime multiplicatiuū sanguis. fm omēs autores medicine. Circa p̄mum dictū p̄ maiori declarati one ponēde sunt aliq̄ regule circa fleubothomiā. quarum p̄ma est q̄ in p̄ncipio morbi nō est faciēda fleubothomia **Medic^o em̄ est minister nature.** fm Gal. in tegni. cañ. illo. **Omniū nata operatrix. medic^o p̄o mīster.** sed fm Gal. iij. ampho. in commēto illi^o **Egritudinib; q̄buscūq; incipien tibus nulla euacuatio in p̄ncipio morbi est natalis.** Sicut ḡ nata in p̄ncipio morbi nō euacuat. ita nec medic^o. Istō tū in trib; casib; h; instantiā Primo in materie furiositate **Uñ Auic.** loco sepe alle. vult q̄ in p̄ncipio morbi fleubo thomia non d; fieri. quia fleubothomia humores cōmo ueret z subtiliaret z currere p̄ corp^o faceret nisi materia sit furiosa. Scdo h; instantiā in materie mltitudine. **Unde**

Ball. sup illū ampho. Inchoantibz morbis. vult q̄ oportet fieri fleubothomiā aut farmaciaz vt nafa alleuet̄. q̄ scz onerata ē p̄p̄ materie mltitudinē. Tertio hz instantiaz in morbi magnitudie z acuitate. vt q̄n ē apostema magnū et dolorosū. lz nō sit mltā materia. s. añcedēt̄ i corpe. **Uñ** dic **Bal. riij. megategni.** Si apostema sit magnū fleubothomē in p̄ncipio. licet nō sit materie mltitudo ne crepet aut aperiat̄ apostema añ sui maturatōnem. Ergo vt mala sinthomata vitē minutio ē faciēda. **Scda** regla ē q̄ non fiat fleubothomia in die mor̄ egritudis. sic in crisi nō ē faciēda fleubothomia. nec aliq̄ euacuatio. ne materia a loco ad quē nafa mittit ip̄m diuertat̄. **Silr** neq̄ i paroxismo. **Uñ** fm **Bal. j. amphorismoz.** In statu. neq̄ fleubothomia neq̄ farmacia fieri debz. qz i eo sit coctio morbi. q̄ meli⁹ fit in dēte q̄ motu. **Sz** sic se hz stat⁹ ad morbū totalez. ita paroxismus respectu diez interpolatōis. sic ḡ i statu nō est euacuādū. ita nec i paroxismo. **Tertia** regla ē q̄ fleubothomia nō ē faciēda in p̄ncipio morbi. cum crisis ē remota. qz fm **ysaac i vrinis.** Sāguis ē fūdamentū caloriz nafa. ip̄m. s. sustinēs. lz cor sit fūdamentū generās. z spūs fūdamentū deportās. lz sanguis ē fundamētū caloriz nafa. qz ex eo materialit̄ generat̄ calor nafa. z iō aliq̄s sanguinē euacuādo euacuat calorē q̄ materiā morbi hz digerere. z p̄ p̄ns morbus plōgat̄ z v̄t⁹ debilitat̄. p̄p̄ qd̄ rimēdū ē ne p̄p̄ lōgitudinē morbi z debilitatē p̄tut̄ nafa succūbat. **Quarta** regla ē q̄ i corpe habēte fecem i intestis nō dz fieri fleubothomia. **Quī** cā ē. qz tria sūt attrahētia. s. calidū. vacuū. z tota spēs **Quia** ḡ p̄ fleubothomiā vene euacuāt̄ q̄ a mēbz sibi. p̄p̄nq̄s attrahūt. z ita meseraice a stomacho. vēter p̄p̄stipāt̄. z materia p̄tenta in venis plus inficit̄. z meseraice attrahūt hūiditatez secū. z feces plus desiccant̄. Debet ḡ vēter p̄mo leniri vt p̄ suppositoria aut clisteria. nisi p̄ se laxet̄. **Quita** regla ē q̄ nō dz fieri fleubothomia mltā. qz ex h̄ malū accidit̄ in senio. s. mlti morbi mali. sic epilēsia appoplexia et pa

ralis. qz p̄ remotōez sanguis ⁊ calor⁹ generāf multe su/
perfluitates fleumatice q̄ sūt cause haz egritudinū. Sex/
ta regula est q̄ nō d̄z fieri fleubothomia i m̄ uliere mēstrua/
ta aut impregnata. In impregnata nō d̄z fieri. qz p̄ hoc ca/
lor digerēs cibū diminueret ⁊ nutrimentū fetus auferret.
⁊ marie q̄n fetus ē magn⁹ cum tūc indiget ampliori nutri/
mento. Et istd̄ dicit ypo. v. amphorismoz. In mēstruata
p̄o. naturaliter. s. fm̄ reuolutōem mēsis nō d̄z fieri fleubotho/
mia. qz in fluxu nimio mēstruoz esset faciēda ad diuertē/
dū materiā. s. q̄n eueniūt naturaliter ⁊ fm̄ debitū cursum
nature tunc nō d̄z fieri fleubothomia. cū materia euacuet
sufficiēter a nasa. ⁊ nasa nō d̄z diuerti ab opatiōe. Septia
regula ē q̄ post colericā passionē nō d̄z fieri fleubothomia
Lū em̄ fleubothomia omoueat hūiores p̄ h̄ posset humor
coleric⁹ ad stomachū fluere ⁊ ip̄m inflammare. nec d̄z fieri
post vomitū ne silr̄ hūiores fluāt ad stomachū. neqz p̄ fluxū
vētr̄. neqz post vigiliās magnas. neqz p̄ motū fortē. ⁊ bre/
uiter nec post vllū calefaciēs multū. aut multū dissoluēs.
qz fleubothomia hūiores pl⁹ omoueret ⁊ p̄tūtē mag⁹ debi/
litarer. Deinde videndū ē i q̄b̄ hoibz opetit fleubothomia
Et p̄ illo ponēde sūt alique regule. Quaz p̄ma ē q̄ fleubo/
thomia opetit hōibz delicat⁹ ociosis ⁊ q̄scentibz. multum
carnosis. ⁊ cibus multum sanguinem generantibz vtentibz
Secunda regula est q̄ fleubothomia conuenit illis i qui
bus est abundantia sanguinis. quod cognoscitur p̄ vrine
spissitudinem. Abundantia enim sanguinis facit eam sp̄s/
sam. sed coleram subtilem. Tertia regula est q̄ fleubotho/
mia debet fieri in illis in quibus melancolia abūdat. Tū
cum est multa melancolia naturalis currens cum sangui/
ne per totum corpus. quia sanguis in epate ab ea mundi/
ficatur. tunc competit fleubothomia siue minutio postea
farmacia. Unde duplex est melancolia. naturalis et innā/
turalis. Naturalis est fer sanguis. que quādo abūdat ipsa
est currēs cū sanguine. quare cū sanguie p̄ fleubothomiaz

euacuat. ideo faciēda est fleuborhomia ad eū euacuatō; cū
 sanguie. ab eodē em calore. s. calore rpatō sūt sāguis z me
 lācolia. q̄ est et^o fex. z postea faciēda ē farmacia. Quarta re
 gula est q̄ in illis in q̄b̄o timet hūoz ebullitio. turbatio et
 calefactio. p̄petit fleuborhomia. z isti statim q̄n sentiunt se
 calefieri debēt fleuborhomari cū sit timor ebullitōis tur
 batōis z calefactōis. p̄t hūoz abundantia. Aliq̄n t̄n aliq̄
 decipiūt p̄ istā regulā. qz statim q̄n sentiūt calefactiōem et
 timēt de humoz ebullitōe statim fleuborhomāt se. Et q̄n
 istō ē ex colere calefactōe z incēsiōe. p̄ fleuborhomiā non
 cessat calefactio nec ebullitio. imo p̄ h̄ augmentat. qz fleu
 borhomia hūozes p̄mouet. z p̄ corp^o currere facit. Et ḡ nō
 p̄petit fleuborhomia nisi h̄ sit ex abundantia hūoz qd̄ cog
 scit p̄ sudoris multitudinē z maxie in mane. Aliq̄ em̄ sunt
 q̄ nō sudāt nisi q̄n euacuatōe indigent. Quinta regla est q̄
 illis d̄z fieri fleuborhomia q̄ h̄nt p̄tutē forte z q̄ sūt sāgui
 nec complexiōis non frigide z sicce. Und̄ Ra. vii. alman.
 Corpa apta ad fleuborhomiā z q̄ h̄nt venas amplas z ma
 nifestas z corpora pilosa z bruna z ex colore rubeo z fusco
 mixt̄ sūt colorata. z iuuenes z adolescētes z senes nō decre
 piti. s̄z pueri z infirmi nō sūt minuēdi nisi maḡv gente ne/
 cessitate. Et plurime istaz reglar̄ colligunt̄ ex Aui. iij. in
 de fleuborhomia.

Estas ver dextras. autū^o hyemsq; sinistras
Quatuor h^c mēbra. cephe. cor. pes. epar. vacuā;
Ver. cor. epar estas. ordo sequēs reliquas. da

Hic poit̄ autor aliq̄ p̄cernētia mēbra euacuāda fleubo
 rthomia. Et dic̄ p̄mo q̄ i vere z estate debēt euacuari vene
 dextre. vt dextre man^o vel dextri brachij vel pedis. S̄z in
 byeme z autūno debēt fleuborhomari vene sinistre. s. sini
 stre man^o vel sinistri brachij vel pedis. Et istū^o cā p̄t esse. q̄a
 ver est mlt̄plicatiuū sanguis z estas colere. ḡ i vere z esta/

te debēt euacuari illevene i q̄b̄ magis abūdāt sanguis ⁊ co-
lera. s̄z ille sūt vene dextre. q̄z i pte dextra corp̄is situatū est
mēbz generatiūū sanguis. s̄. epar ⁊ receptaculū colere. s̄z
cistis fellis. S̄z autūn⁹ est generatiū⁹ melācolie. q̄ etiā co-
aceruat ⁊ nō resoluit p̄ hyemē. ḡ in autūnoz hyeme debēt
fleubothomari illevene in q̄b̄ magis dñatur melācolia q̄
sūt vene sinistre cū in sinistra pte corp̄is orineat splen. q̄ est
receptaculū melācolie. Sc̄do dīc q̄ ista q̄ttuoz mēbra. s̄z
cephē. i. caput. cor. pes. et epar. s̄m q̄ttuoz partes anni sunt
euacuanda. cor q̄dem in vere. epar in estate. caput i hyeme
et pedes in autumnno.

**Bat saluatella tibi plurima dona minuta
Purgat epar. splenē. pectus. precordia. vocē
Innaturalem tollit de corde dolorem**

Hic tangit sex iuuamēta pueniētia ex fleubothomia ve-
ne q̄ d̄r saluatella. ⁊ est vena in dorso man⁹. in loco q̄ ē inter
auricularē digitū ⁊ medicū. Primū ē q̄ ip̄a purgat epar.
Sc̄dm est q̄ ip̄a mūdificat splenē. Tertū est q̄ mundif-
cat pecc⁹. Quartū ē q̄ p̄seruat p̄cordia. i. orificiū stōachi a
nocumēto. Quintū est q̄ aufert nocumēta vocis. Sextū
est q̄ aufert dolorē innafalē cordis. Et rō oīm iuuamētoz
ē q̄ p̄dicta vena ab oīmibz istis locis sanguinē euacuat. vt po-
stea etiā patebit. Pro maiori declaratiōe p̄dictoz sciendū
est q̄ in fleubothomia aliquā aperiunt̄ vene ⁊ aliquā arterie.
In aptione at̄ arterie ē timor. Et h⁹ cā potissima ē nimi⁹
flux⁹ sanguis. q̄ duplici cā h̄z fieri in fleubothomia arterie
Una cā ē caliditas vehemēs sanguis arterialis. Caliduz
em̄ ē facile mobile ⁊ arteriā dilatās ⁊ aperiēs. et ido iuuat
multū ad euacuatoz sanguis i fleubothomia arterie. Se-
cūda cā ē arterie mobilitas. ⁊ iō tardi⁹ in eavuln⁹ curat̄ cū
vulnera nō sanāt nisi q̄escāt. Prodest tñ ista fleubothomia
trip̄lr. Primo cū est in corpe sanguis subtilis abundantia

Secundo quoniam vaporosi. Tertio quoniam calidissimi. Sanguis est subtilis, ex quo calor nascitur et spiritus sunt. habitant in arteriis. Sed sanguis grossus, ex quo membra nutriuntur invenis. sicut sanguis vaporosus in arteria pertinet, et sanguis sanguineus invenis. Sanguis etiam calidissimus qui a corde efficitur et digeritur, quod est calidissimum membrum etiam pertinet in arteria. Alii autem sanguis in venis. Secundo sciendum quod venarum apertio est in multis membris. Aliquam in brachio sine manu magna, aliquam in pua, aliquam in pede, aliquam in naso, aliquam in fronte, aliquam in labiis, aliquam in lingua siue in palato, aliquam in angulis oculorum et sinus frontis. In manu maiori que est ab ascellis usque ad cubitos sunt quoniam venae capiende secundum Rasmussen, almanam, et Avicennam, pal. Una vocatur cephalica que est vena capitis. Secunda basilica, que est vena epatica. Tertia mediana siue cardiaca siue nigra, secundum quod vocatur ab Avicenna, siue matrix, sic vocatur a Rasi. Quarta ascellaris, et quinta funis brachii. In manu minori est sceiles siue saluatella, et ita in brachio secundum quod pertinet maiorem manum et minorem sunt capiende servene. Cephalica a partibus que sunt supra collum euacuat, et ideo passionibus capitis valet ut in enigranea, mania, et in alijs calidis passionibus siue ex materia calida. Unde et ista incipit siue oritur ab humero et tendit prius partem sinistram brachii. Basilica euacuat immediate a partibus sub collo et a pectore et epate. Unde in passionibus pectoris et epatis et siliis valet, unde valet in pleuresi. Et incipit ista ab ascellari et tendit ad partem domesticam brachii. Mediana pro est media inter duas predictas in situ et in oppositioe, quia ex eis componitur. Est enim ramus vtriusque. Et est etiam media in euacuatione, quia vndique euacuat et ab inferioribus partibus sub collo, et a collo, et super collum. Unde est vniuersalis toti corpori in euacuando, non vniuersalis sic dicunt quodam quod a corde oritur, sed quia ramus est cephalice et basilice. Et ergo cum volumus fleuothomare de cephalica, et non apparet, demus accipe magis medianam quam basilicam, et sicut cum volumus fleuothomare basilicam et non apparet, magis demus fleuothomare medianam quam cephalicam, quia magis conuenit cum vtraque quam vna cum alia, cum sit ramus istarum, et ista extrema. Sceiles siue saluatella est vena que

est in auricularē z medicū. tēdēs pl⁹ s⁹us medicū d⁹gitū
z orif a basilica. z ista apif in dextra manu i opilatōe epat⁹
et in sinistra manu i opilatōe splenis. Et qre h⁹ fit nescitur
rōe. sic dicit Ani. sed experientia. hāc em̄ inuenit Gal. p som
niū. vt spē dicit. qz habebat qndam i cura habētē opilatio
nem epat⁹ z splenis. z somniabat se fleubothomare patietē
de illa vena. z sic fecit z curat⁹ est. De ista fit fleubothomia
ponēdo manū i aq̄ calida. qz subtilis ē. iō vt ingrosset z di
latef z nervulū claudat citi⁹ debito. z vt sāguis grossus s⁹
tilief. Ascellar⁹ ē illa q̄ posita ē sub basilica. z illa apparet i
ligatura brachij. z d⁹ ista idē iudiciū cum basilica. Funis
brachij ē illa q̄ ē sup̄ cephalicā siue os vltimum siue altius
brachij s⁹us ptē siluestre. Et ē idē iudiciū d⁹ ista z d⁹ cepha
lica. I³ ḡ fm̄ Ani. z Ba. i apertōne vene fit euacuatio vni
uersal⁹ a toto corpe. nō tñ ab oib⁹ venis cōliter. vt visus est.
I³ etiā vene a toto corpe euacuēt. nō tñ i eis ē timor cōlis
imo cephalica fm̄ Ra. vñ. almā. ē securior. Et basilica est
mag⁹ timēda. z cardiaca etiā mltū ē timēda I³ min⁹ q̄ basi
lica. Cephalica ē securior. qz neq⁹ iuxta eā est neru⁹ neq⁹ ar
teria neq⁹ sup̄ eā. S³ sub cardiaca ē neru⁹ z alti⁹ sup̄ eam
est neru⁹ subtilis. iō timēdū ē ne icidat neru⁹. Basilica est
piculosa valde. qz ē sub ea arteria z iuxta eā est neru⁹ z ma
scul⁹. z iō ē timēda valde. Scelles siue saluarella nō ē peri
culosa. s³ tñ subtil⁹ est. z iō vt apiat. meli⁹ ē q̄ ponat i aqua
calida. In pede sūt tres vene. i. sciatica. sophera. z vena po
plicis. Et hec aperitū cū volum⁹ trahē sanguic⁹ ad ptes i
feriores vt i puocatōne mēstruoz z illa q̄ est i poplice fm̄
Ani. mag⁹ valet q̄ sophera aut sciatica. qz pinqoz est mu
trici. z ideo meli⁹ potest ab ea trahere. Sophera s⁹o a s⁹ga
testiculis z a matrice sanguinē attrahit. S³ sciatica ab an
cbis renib⁹ z membrīs q̄ sunt situate versus ptem siluestre
meli⁹ trahit. Sophera vero a matrice z a membrīs posi
tis s⁹us ptem domesticā I³ sint rami vni⁹ vene. In medio
frōtis est vena vna q̄ aperiēda est in antiq̄tis passionibus

facie vt i morphea z ipetigine scabie z i passiõibz oculoꝝ.
 pri^o tñ d3 fieri minutio de cephalica. Et sũr e vna vena in
 naso. z i vtriusq3 aprione d3 collũ ligari. z postea a piri vna
 ante aliã. p ligatõz ei colli meli^o maifestat. In alijs etiã sũt
 vene q̄ apiunt p̄r apostemata existẽtia i ore aut gingiuis.
 cephalica tñ p^o minuta. In palato sũt q̄truoꝝ vene. q̄ si ape
 riãt valẽt fluxui reumatũ z ad dẽtes i eis faciẽtes dolorem
 Et iste vene sũt maifeste z debẽt a piri matia digesta. Itẽz
 q̄dã sũt vene i angulis oculoꝝ versus frõte. z apiunt i passi
 onibz oculoꝝ. cephalica p^o minuta. Itẽ q̄dã sũt vene sub lin
 gna q̄ apiunt i squinãtia. cephalica p^o minuta. Itẽ vene q̄
 sũt i timpozibz incidũt p̄r emigrancã. z p̄r dolorẽ magnũ
 capitis. z egritudinẽ capitis diuturnam. Et iste sũt q̄s vocat
 ypo. et Aui. iuuenales. q̄z incisio reddit hoĩez impotentẽz
 generare. Itẽ i collo etiã sũt vene q̄ vocãt guides q̄ minuẽ
 de sũt in pncipio lepre. z maxie qñ anbelit^o angustat. vñ in
 squinãtia impediẽte anbelitũ minuunt.

Si dolor est capitis ex potu limpha bibatur
Ex potu nimio nam febris acuta creatur.
Si vertex capitis vel frons estu tribulẽtur
Limpoza frõsq3 siml' moderate sepe fricentur
Moꝝella cocta nec nõ calidaq3 lauentur

In h̄ passu auctor duo notat. Primũ e q̄ si dolor capitis
 accidat ex potu nimio z maxie vini vel alic^o alteri^o pot^o quo
 p̄tingit hoĩes inebriari. tũc supbibĩ d3 aq̄ frigida q̄ sui fri
 giditate atq3 ingrossatõẽ ipedit ne sumĩ ex tali potu eleua
 ti cerebꝝ ledãt vel ad ip̄m eleuẽt. Scõm e q̄ si summĩtas
 capitis vel frõs nimio calore vexet tũc debẽt timpoza z frõs
 moderate fricari. z postea debẽt ex aq̄ decoctõnis moꝝelle
 calida lauari. qz moꝝella q̄ a cõmunibz medicis solatrũ d3
 habet infrigidare. qz frigida est.

Temporis estiu ieiunia corpora siccant.
 Quolibz i mēse cōfert vomit^o quoqz purgat
 Hūiores nocuos stōachi. lauat ambit^o omēs
 Ver autūn^o hyems estas domiatur in anno
 Tempore vernali calid^o fit aer hūidusqz
 Et nullū temp^o meli^o fit fleubothomie
 Usus tūc homini veneris cōfert moderat^o
 Corporis et mot^o ventrisqz solutio sudor
 Balnea purgētur tūc corpora cū medicinis
 Estas more calet sicca nascatur in illa
 Tūc quoqz precipue colerā rubeā dominari
 Hūida frigida fercula dētur. sit venus extra.
 Balnea nō psūt. sunt rare fleubothomie.
 Utilis est requies. sit cū moderamie pot^o

In h passu autor pla notat. Primū ē q̄ ieiunare mltū ex
 siccet corpa i estate. qz exq̄ estas d̄ nasa ē calida z sicca. ipa
 fsoluit hūiditates corpis. q̄ etiā fsoluūt p sudores i estate
 mltiplicatos. z sic supueniēte ieiunio corpa pl^o exsiccāt. qz
 absēte hūido cibali. calor nri corpis agit i hūiditates p̄pas
 ipas exsiccādo Et ḡ bñ dic̄ ypo. vii. pti. āpho. Corpibz hūi
 das carnes hñtibz famē adhibere p̄cēt. fames ei corpa ex
 siccet. Scdm ē q̄ vomit^o pfert qlibz mēse. qz p vomitū ena
 cuā hūiores nocui p̄tēti i toto ābitu stōachi. Et istō c̄vo
 luit Aui. iiii. i. c. xiiij. d̄ iuuamē q̄ affert vomit^o. cum dixit. q̄
 ypo. p̄cepit vomitū fieri bis i vnoqz mēse. s. duobz diebz p̄ti
 nuis vt scdo die expellat illō qd̄ p̄tio die n̄ potuit ipelli Et
 p h̄ fm ypo. pfuat sanitas. cū tal vomit^o mūdificat stoma
 chū euacuādo fleuma z colerā Stōach^o ei nō hz aliqd̄ qd̄
 mūdet ipm. sic intestia hñt colerā rubeā ipaz mūdificantē
 Et postea Aui. lo. pal. poit pla alia iuuamētra vomit^o bñ fa
 cti. Quoz p̄mū ē q̄ pfert gūitati capis. z h̄ ēvez qñ illa ḡ
 uitas accidit ex matia hūo: ali vaporosa pueniēte a stoma

chor mēbz̄ i ferloribz̄ ad caput. Si ei gūltas corp̄is fieret
a nocūto p̄po ip̄ cerebri. tū vomit̄ maḡ noceret q̄ cō
ferret Sc̄dm̄ ē q̄ clarificat v̄sū. z̄ h̄ q̄n̄ obscuratio v̄sus p̄
ueit ex mat̄ia vaporali. pueniēte a stōacho ad ip̄os oculos
alias at̄ n̄. Tertū ē q̄ aufert fastidiū. i. nausēā z̄ abhomiā
tionē. r̄mouēdo z̄ euacuādo hūorē a stōacho q̄ ē cā fastidij.
Quartū ē q̄ p̄fert ei ad cui⁹ stōachū descēdit colera cor̄rū
pēs ei⁹ cibū. Quintū ē q̄ r̄mouet abhomiātōz̄ q̄ fit p̄t̄ vnc
tuositatē. Sextū ē q̄ r̄mouet cāz̄ desiderij z̄ illd̄ qd̄ fac̄ de
siderare acutū pōticū aut acetosū. qz̄ vomit̄ r̄mouet cām
oīm istaz̄ dispositionū. itā r̄mota cā remouet effect⁹ Sep
timuz̄ ē q̄ p̄fert laxitatē. i. cathecie q̄ p̄cedit ydropisim. eua
cuādo materiā tal̄ laxitatē z̄ mūdādo stōachū. Octauū est
q̄ p̄fert vlceribz̄ i renibz̄ vesica diuertēdo materiā currē
tes ad illa loca ad p̄tē oppositā. Nonū ē q̄ etiā cōfert lepre.
maxie q̄n̄ fit cū vomitūo forti. sic elleboro. qz̄ tal̄ vomitus
euacuat mat̄ias q̄ sūt i locz̄ remotz̄ z̄ difficil̄ eradicatōis. ex
q̄bz̄ fit lepra. Etiā vomit̄ corrigit digestiōez̄ p̄mā. ex q̄ alie
digestiōes meli⁹ fiūt. vñ lep̄ peccat i corruptōne digestiue.
Decimū ē q̄ p̄fert malicie colorz̄ i cute ex aliq̄ hūore. diuer
tēdo ip̄m a cute. Undecimū ē q̄ p̄fert epileēsie stōatice. eua
cuādo hūorē p̄tētū i stōacho. ex cui⁹ effumatōe causat̄ epileē
sia Duodecimū ē q̄ p̄fert ictericie. maxie illi q̄ ē ex opilatōe
Rā p̄t̄ motū fortē i vomitu. mat̄ia opilās mouet z̄ remo
uet a loco i q̄ faciebat opilatōz̄. Silr̄ euacuat mat̄ia fleu
matica p̄ vomitū q̄ cōiter ē cā ist⁹ opilatōis. Decimū tertij
ē q̄ p̄fert asm̄ati. euacuādo materiā antecedētē ex stōacho.
q̄ fouebat materiā asm̄atē. z̄ etiā calefaciēdo mēbz̄ a sp̄iā
lia z̄ pulmonē. ex q̄z̄ calefactōe seq̄t̄ p̄sūptio sup̄fluitatū fa
ciētij asma Decimū q̄rtū ē q̄ p̄fert tremori z̄ palisi. euacuā
do materiā istaz̄ passionū. Decimū q̄ntū q̄ p̄fert hūitibus
viscera nigra maḡ sup̄ p̄tes extremas. diuertēdo hūores
a p̄tibz̄ extremis. Et lz̄ vomit̄ debite m̄strat̄ ista p̄ferat iu
uānta. sup̄flue tū fact⁹ ml̄ta i ducit nocumēta. qz̄ debilitat

stōachū z resoluit ipm. z fac eū aptū vt matie fluāt ad ipm.
z obest pectori z visui z dētibz z antiq̄s capitis doloribz. zc.
Prout dic̄ Aui. iiii. i. c. xiiij. Tertiu qd̄ notat h̄ text⁹ ē q̄ q̄t/
tuoz sūt tpa āni. scz Uer Estas Autūn⁹ z Hyems. put ma
nifestū ē. Et int̄ ista tpa ver ē calidū z hūidū. z h̄ respectu
alioz tēpoz. lz i se sic tps tpa mēto attinēs. vt vult Ga. in de
plexiōibz Et ex isto seq̄t q̄ istd̄ tps maḡ aptū ē fleubotho
mie qz maḡ ē mltiplicatiū hūoz q̄ alia tpa Et ḡ etiā isto
tpe p̄t puenire moderat⁹ vsus coit⁹ z mot⁹ tpat⁹. z vētris so
lucio siue flux⁹. z sudor tpat⁹. z silr balnea tpa ad diminu
endū repletōz. Et ḡ etiā istd̄ tps aptū ē ad purgatōez cor
poris cū medicinis Quartū est q̄ estas calefacit z exsiccāt.
et ḡ in ipa etiā mltiplicat colera rubea q̄ calida ē et sicca.
p̄t h̄ etiā i estate fercula debēt esse frigida z hūida. ad f̄mo
uēdū disparatiā caliditatz z siccitatz ex plexiōe estas indu
ctā. Et d̄z fieri abstinētia coit⁹. cū talia etiā exsiccāt. Et ab
stinētia a multis balneis. silr de cā. Et rara fleubothomia.
eadē de cā. nisi necessitas hoīem spellat. Et d̄z fieri quies
z paucus mot⁹. qz quies humectat et mlt⁹ mot⁹ n̄miū ex
siccāt. Et d̄z hō p̄dicto tpe vti potu cū moderamie z maxi
me frigido. qz ex supflua sumptōe pot⁹ frigidi p̄t aperitio
nē poroz aliq̄n seq̄t subita ifrigidatio corpis vl̄ palis siue
laxitas mēbroz vel mors subita. A q̄ nos defendat q̄ eter
naliter viuit z regnat. Amen.

Hoc opus optatur qd̄ flos medicine vocatur.

**Tractatus qui de regimine sanitatis nūcupat
Finit feliciter. Impressus Argē. Anno dñi
M. cccc. xci. In die sancti Thome cātuariens.**

Hoffelner 1862. XX.

